NEUARJ

NEU ACADEMIC AND RESEARCH JOURNAL

ปีที่ 13
ฉบับที่ 4

วารสารวิชาการและวิจัย

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตุลาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2697-3731 (Online)
Thai-Journal Citation Index Centre Tier #2

บรรณาธิการแถลง

วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีที่ 13 ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม 2566 นี้ ซึ่งศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย TCI จัดคุณภาพให้เป็นวารสารกลุ่มที่ 2 กองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นคัดสรรผลงานทางวิชาการที่เปี่ยมไปด้วยคุณภาพในด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่ผู้อ่าน ทั้งในรูปแบบของบทความวิจัยและบทความทางวิชาการในด้านรัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ศึกษาศาสตร์ และที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

สำหรับวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฉบับนี้ นำเสนอผลงานที่ผ่านการประเมินคุณภาพอย่างเป็นระบบจากผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการที่เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา รวมทั้งหมด 25 เรื่องเป็นบทความวิจัย จำนวน 24 เรื่อง และบทความวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง การนำเสนอบทความจากผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะนั้น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารจึงต้องผ่านกระบวนการทั้งในส่วนของคณะกรรมการกลั่นกรองบทความของวารสารและผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ จำนวน 3 ท่าน ที่ทางกองบรรณาธิการได้กำหนดเป็นกรอบที่จะรับบทความเพื่อพิจารณาลงตีพิมพ์ โดยกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่นำเสนอในวารสารนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทั้งในแง่ของการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาองค์กรหรือท้องถิ่น หรือการวิจัยต่อยอด ดังนั้น จึงขอเชิญชวนนักวิชาการ นักวิจัยจากทุกสถาบัน ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเสนอผลงานทางวิชาการของท่าน ทั้งที่เป็นบทความวิจัยหรือบทความวิชาการในด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อเผยแพร่เป็นคุณค่าแก่สังคมต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่..... 1
ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Factors Affecting Women's Entry into Politics in Local Government
Organizations Areas in the Northeastern Province
พงษ์เมธี ไชยศรีหา
Pongmetee Chaiseeha

การรักษาความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง... 16
ในอำเภอเมืองนครราชสีมา ในบริบทของการปรับตัวทางธุรกิจในยุคความปกติใหม่
Competitiveness Maintaining of Medium-Sized Local Restaurant Businesses in
Mueang Nakhon Ratchasima in the Context of Business Adaptation in the New
Normal
ปิยะดา ทองศรี และกฤษดา เชียรวัฒนสุข
Piyada Thongsri and Krisada Chienwattanasook

การพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงและการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้..... 34
วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
The Development of English Vocabulary Pronunciation and Writing Abilities
Using Phonics Learning Method and Multimedia Games for Grade 3 Students
พิชัยภรณ์ แสนสุข และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย
Pichaiporn Saensuk and Saengsuree Duangkamnoi

ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการคูณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในชั้นเรียนที่ใช้..... 46
วิธีการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) และวิธีการแบบเปิด (Open Approach)
Conception on Multiplication of The Study of Grade 2 Students
in Classroom Using Lesson study and Open Approach
นเรียน นามบุญเรือง และนภาพร วรเนตรสุดาทิพย์
Narian Namboonrueang and Naphaporn Woranetsudathip

สารบัญ (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน..... 56
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร
Instructional Leadership of Administrators on the Effectiveness of
Schools Administration Under the Office of Secondary Educational Service
Area Sakon Nakhon, Nakhon Phanom and Mukdahan
ไชยา ภาวะบุตร
Chaiya Pawabutra

การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2..... 71
โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย
The Development for English Listening and Speaking Skills of Grade 2 Students
Using Simulation Learning Management with Multimedia Materials
ธันยนันท์ โพธิ์ศรีดำรง และ ไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว
Tunyanun Phosridumrong and Chaivat Chumnasiao

การศึกษาผลของการใช้นวัตกรรมบอร์ดเกมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะ..... 81
การคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
A Study of the Effects of Using Innovative Board Games to Enhance
Grade 3 Students' Knowledge and Analytical Thinking Skills
in Using Punctuation Marks
วิมลลักษณ์ จันทนพิมพ์ และวัฒนา ถนอมดี
Wimonlak Chantanapim and Watthana Thanomdee

สารบัญ (ต่อ)

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้..... 91
ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เรื่อง น้ำ และอากาศ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดรัตนวราราม จังหวัดพัทลุง
The Development of Analytical Thinking Ability and Attitude Towards Sciences Through Science Technology and Society (STS) Instruction in the Topic of Water and Air of Grade 3 Students at Watrattanawararam School in Phatthalung Province

ขนิษฐา คงช่วย จุฬารัตน์ ธรรมประทีป และทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์

Khanittha Kongchuay Jurarat Thammaprateep and Tweesak Chindanurak

ผลกระทบส่วนประสมการตลาดออนไลน์ และพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ที่มีอิทธิพล..... 104
ต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านเว็ปไซต์ LAZADA Thailand ของผู้บริโภค
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Impact on the Online Marketing Mix and Online Purchasing Behavior Influencing the Decision to Purchase Products through the LAZADA Thailand Website of Consumers in the Northeast

พรรณภา สรสิทธิ์

Phannapha Sorasit

กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์แขวงสะหวันนะเขต..... 121
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
Strategies for Participation in Administrative General Education Sangha School Savannakhet Lao People's Democratic Republic

พระจันดา เคนสักดา ไชยา ภาวะบุตร และสายันต์ บุญใบ

Chandan Khensacda Chaiya Pawabutra and Sayan Boonba

สารบัญ (ต่อ)

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณวิชาวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 **136**

Development of Blended Learning Management through Project-based Learning to Enhance Computational Thinking Skills in the Course of Computer Science, for Grade 2 Secondary School Students

สิริรัตนา มุงคุณโคตร วีรวิชญ์ เลิศรัตน์ธำรงกุล และวรินทร์ ไทยรักษ์

Sirirattna Moolkolkot Weerawit Lertratthamrongkul and Varin Thairaksa

การวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนในการประกอบธุรกิจผลิตปลาร้าบองสมุนไพร..... 151
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

Cost Analysis and Break-Even Points in Herb Pickled Fish Production Business of Ban Nong Phue Community Enterprise, Ban Phai District, Khon Kaen Province

นีรนาท เสนาจันทร์

Neeranart Senachan

วิเศษณานุประโยคในนวนิยายอังกฤษ: มุมมองผ่านทางวัจนปฏิบัติศาสตร์และอรรถศาสตร์..... 164

Adverbial Clauses in English Novels: Perspectives through Pragmatic Aspects and Semantic Denotations

อภินันท์ วงศ์กิตติพร

Abhinan Wongkittiporn

กฎหมายรองรับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์..... 178

Laws Supporting Real Estate Brokerage Occupation

นันทนา ศิริชาติ และศิวพร เสาวคนธ์

Nantana Sirichat and Siwaporn Saowakon

สารบัญ (ต่อ)

การวิเคราะห์คุณภาพและความพึงพอใจของผู้ประกอบการร้านอาหารในการเลือกใช้..... 188
ฟู้ดเดลิเวอรี่แพลตฟอร์มในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
Service Quality and Satisfaction Analysis of Food Delivery Service Platforms among Restaurant Operators Located in Bangkok and its Vicinity
ภาณุมาศ วรรณศิริ และสุรมงคล นิ่มจิตต์
Panumad Wannasiri and Suramongkol Nimchit

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)..... 205
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
Guidelines to Development of Academic Leadership in the New Normal Situation of School Administrators under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1
จุฬาพรรณ ภักดีศรี อดุลย์ พิมพ์ทอง และวานิช ประเสริฐพร
Chulapan Phakdeesri Adul Pimthong and Vanich Prasertphorn

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา..... 220
มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Leadership Development Model for the Student Organization Committee of Northeastern Rajabhat University
วีรวัฒน์ คำแสนพันธ์ ธวัชชัย ไพใหล และไชยา ภาวะบุตร
Weerawat Khamsaenpan Tawatchai Pailai and Chaiya Pawabutra

การพัฒนาระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการ..... 236
ผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Development of an Assessment System for Teaching and Learning Management of Academic Personnel via Web Application: A Case Study of Northeastern University
จารุกิตติ์ สายสิงห์
Jarukitt Saiysing

สารบัญ (ต่อ)

ต้นทุนและผลตอบแทนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชน..... 252
กลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
Costs and Returns of Community Enterprises in Plastic Lines Weaving of
Ban Mohluang, Mae Moh District, Lampang Province
อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์
Anongwan Upradit

การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย..... 264
ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ
The Development of Basically Mathematic Skills and Desirable Behaviors
of Early Childhood Children by the Storytelling with Natural Material
บุษกร จันทร์คลัง และสมทรง สิทธิ
Bussagorn chanklang and Somsong sitti

การรู้สะเต็มของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูผ่านกิจกรรมการเรียนรู้..... 278
สะเต็มศึกษา รายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน
Stem Literacy of Graduates Diploma Program in Teaching Profession through
Stem Education Learning Activity, Learning and Classroom Management Subject
รุ่งรัตน์ ธรรมทอง สำเร็จ คำโมง และสุรีย์ลักษณ์ รักษาเคน
Rungrat thummathong Samret Commong and Sureelak Raksakhen

ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง: กรณีศึกษาบ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย.. 288
อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา
Cost and Return of Nile Tilapia: Case Study of Ban Mabkrad, Khok Krachai
Sub-District, Khon Buri District, Nakhon Ratchasima Province
นลินี อัศวธิติสกุล กิ่งแก้ว บุญสุข และณิชฎา กีรติอุไร
Nalinee Adsawatithisakul Kingkeaw boonsuk and Nichada keeratiu-rai

สารบัญ (ต่อ)

การวิเคราะห์ต้นทุนและแนวทางการกำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนของผลิตภัณฑ์..... 298
กระเป๋าสานเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนบ้านขามป้อม
ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น
Cost Analysis and Guidelines for Determining Sales Prices Based on the Cost Method of Plastic Woven Bag Products of Ban Kham Pom Community Enterprise, Suan Mon Subdistrict, Manchakhiri District Khon Kaen Province
ภัทรภร กินิพันธ์
Patharaphorn Kiniphan

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้..... 310
ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
The Development of Active Learning Activities Using Historical Learning Resources in Maha Sarakham Province for Students in Social Studies Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University
นัชชา อู่เงิน อมรรัตน์ ช่อประพันธ์ อรวรรณ เจริญรัตน์
มัณณธูร จารุโณปถัมภ์ และเจษฎากรณ์ รันศรี
Nutcha Uoongoen Amornrat Choprapun Orawan Charoenrut
Mannatoon Jarunopatam and Jesadakorn Ransri[5]

บทความวิชาการ

การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับอุดมศึกษาของไทย: ประโยชน์ ความท้าทาย..... 322
และข้อเสนอแนะ
English Medium Instruction in Thai Higher Education: Benefits, Challenges and Recommendations
ลวิตรา บุญปก ธนัชพร ขัติยนนท์ ปูนอน และหทัยกาญจน์ หลาบคำ
Lawittra Boonpok Thanatporn Khattiyanon Punon Hathaikarn Labcome

คำแนะนำในการเตรียมบทความ..... 335

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Factors Affecting Women's Entry into Politics in Local Government Organizations Areas in the Northeastern Province

พงษ์เมธี ไชยศรีหา

Pongmetee Chaiseeha

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Bachelor of Public Administration Program in Public Administration

Northeastern University

อีเมล: pongmetee.cha@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
14 มกราคม 2566	23 กันยายน 2566	21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด จำนวน 387 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประเมินค่า 5 ระดับ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ข้อมูลทั้งหมดสามารถสกัดองค์ประกอบได้เป็น 7 องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบดังกล่าวสามารถอธิบายถึงความแปรปรวนได้ร้อยละ 70.304 ปัจจัย โดยปัจจัยที่มีค่า Total Eigen Value และอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดคือ 1) ด้านเครือข่ายทางการเมือง (56.910) รองลงมาเป็น 2) ด้านความรู้ความสามารถ และทักษะ (2.919) 3) ด้านกลุ่มคนในชุมชน(2.801) 4) ด้านผู้มีอำนาจ (2.250) 5) ด้านกลุ่มอำนาจเก่า และพวกพ้อง (1.883) 6) ด้านครอบครัว (1.794) และ 7) ด้านการอุปถัมภ์ (1.747) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผล/การเข้าสู่การเมืองของสตรี/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ABSTRACT

The objective of this research was to study the factors affecting women's entry into politics in local government organizations areas in 20 provinces of the Northeast. The survey

research methodology was used with 387 respondents. The research instrument was a questionnaire, evaluating 5 levels.The data were analyzed by the confirmatory factor analysis.

The results shown that there were 7 factors affecting women political participation in the Local Government Association in the Northeastern Provinces that could explain for the variance 70.304 percent. The factor that have the Total Eigen Value and could mostly describe the variance was the political network (56.910), followed by knowledge, abilities and skills (2.919), people in the community (2.801), authority (2.250), old power groups and their friends (1.883), family (1.794). supporting (1.747) respectively.

Keywords: Factors Affecting, women entry into politics, the Local Government Association in the Northeastern Provinces

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 มาตรา 27 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวกับหน้าที่ และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ, 2560)

จากข้อมูลของจำนวนประชากรในปัจจุบันจำนวน 66,171,439 คน แบ่งเป็น ผู้หญิงจำนวน 33.8 ล้านคน ผู้ชายจำนวน 32.3 ล้านคน ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นนั้นจำนวนของประชากรผู้หญิงมีมากกว่าจำนวนประชากรผู้ชาย (กลุ่มคลังข้อมูลสถิติ กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) แต่บทบาทและความเท่าเทียมและสิทธิของสตรีนั้นยังไม่ได้รับการยอมรับในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะบทบาทของสตรีที่ต้องแบกรับภาระหลายด้าน ทั้งในส่วนของการดูแลงานภายในครอบครัวและต้องออกไปทำงานประจำแล้ว สังคมไทยต้องสร้างภาระหน้าที่ให้กับสตรีโดยการคาดหวังว่าจะต้องไม่บกพร่องในงานทั้ง 2 ด้านนั้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้ล้วนได้รับวัฒนธรรมมาจากขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทยที่ถูกปลูกฝังกันมาอย่างยาวนาน (บุญวดี มนตรีกุล ณ อยุธยา, 2559) และจาก “บทบาทสตรีไทยกับการเมือง” ซึ่งเป็นบทความวิจัยของสุวิชา เป้าอารีย์ ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องสตรีไทยกับการเมืองไว้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มองภาพรวมระบุว่าการสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชายในการกำหนดสัดส่วนการดำรงตำแหน่งทางการเมืองในทุกระดับ ซึ่งปัจจุบันการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้ดูที่เพศแต่เน้นที่ศักยภาพและความสามารถของบุคคล เพราะฉะนั้น บทความวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของนักการเมืองสตรี (สุวิชา เป้าอารีย์, 2558)

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรีนั้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดใช้ปกครองประเทศ เมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกแล้วเป็นประเทศในระดับกลาง มีการส่งเสริมให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่ได้บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มิได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้ และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ในอดีตที่ผ่านมามีสมาชิกในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศเป็นผู้หญิงซึ่งมาจากการเลือกตั้งมาแล้วทุกรูปแบบ แต่สัดส่วนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายในประเทศไทยยังคงมีมากกว่า สำนักบริหารการปกครองท้องที่ (2560) พบว่าผู้ชายมีโอกาสในการเข้าสู่การเลือกตั้งมากกว่า คือ มีจำนวนประมาณการของกำนัน 6,568 คน ผู้ใหญ่บ้าน 65,453 คน แพทย์ประจำตำบล 4,871 คน สารวัตรกำนัน 13,258 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง 120,506 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ 31,130 คน และผู้หญิงมีโอกาสในการเข้าสู่การเลือกตั้งน้อยกว่า คือ มีจำนวนประมาณการของกำนัน 256 คน ผู้ใหญ่บ้าน 4,011 คน แพทย์ประจำตำบล 1,739 คน สารวัตรกำนัน 1,342 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง 21,049 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ 116 คน รวมทั้งหมดมีจำนวนผู้ชายที่เป็นบุคลากรในท้องถิ่นจำนวนทั้งสิ้น 241,786 คน และมีจำนวนผู้ผู้หญิงที่เป็นบุคลากรในท้องถิ่น จำนวนทั้งสิ้น 28,513 คน จากสถิติพบว่าในประเทศไทยมีกลุ่มผู้ชายมีโอกาสในการเข้าสู่ระบบการเลือกตั้งในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มสตรีที่เป็นบุคลากรในการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีอยู่ในทุกองค์กรรวมทั้งหมด 2,879 องค์กรและมีจำนวนสตรีที่ได้รับการเลือกตั้งทั้งหมดประมาณ 12,101 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562) ซึ่งในประชาชนกลุ่มสตรีที่เข้าสู่ฐานอำนาจทางการเลือกตั้ง มีปัจจัยที่สำคัญอยู่ที่การเน้นย้ำให้ผู้ที่มีความสนใจในระบบการเมืองมีความเข้าใจ มีความรู้ และเชื่อมั่นต่อระบบวัฒนธรรมทางการเมือง ระบบการเมืองของไทยมีความเกี่ยวข้องและผูกพันอยู่กับโครงสร้างและรูปแบบในระดับสูง จนไม่สนใจเนื้อหาสำคัญของประชาธิปไตยที่แท้จริง (พงษ์เมธี ไชยศรีหา, 2561)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะเหตุที่สตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนการเข้าสู่การเมืองมากกว่าพื้นที่ในภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย โดยการศึกษาทั้งเชิงปริมาณจากการสำรวจประชากรกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักการเมืองกลุ่มสตรีที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และข้อเสนอแนะ เพื่อวิเคราะห์หาองค์ความรู้ที่นำมาพัฒนาด้านการเมืองของสตรีสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ามาสู่กระบวนการการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของนักการเมืองสตรีในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ทบทวนวรรณกรรมและสมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง โดยสรุป ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเท่าเทียมกันทางการเมืองของสตรี

สิทธิและความเท่าเทียมทางการเมืองของสตรีนั้น ประกอบด้วย แนวคิดที่สำคัญ คือ แนวคิดเรื่องสิทธิสตรีขององค์กร UNESCO ที่ว่าด้วยการพัฒนาและส่งเสริมสตรีซึ่งได้มีการถกเถียงในเรื่องแนวคิดนี้มาอย่างยาวนาน ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นกฎบัตรขององค์กร UNESCO ได้ให้การรับรอง เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2488 ว่า หญิงและชายมีความเสมอภาคซึ่งกันและกัน และได้เล็งเห็นความสำคัญของความเสมอภาคในด้านสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น สิทธิและความเท่าเทียมกันทางการเมืองของสตรีจึงเป็นกระบวนการที่ได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการในองค์กรสากลของโลก โดยองค์กร UNESCO ได้มีการจัดสัมมนาพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีระดับนานาชาติว่าด้วยเรื่องสิทธิและความเท่าเทียมของสตรีถึง 4 ครั้ง โดยได้ทำการรณรงค์พูดถึงเรื่องความเสมอภาคของหญิงและชายซึ่งได้เน้นย้ำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ช่วยส่งเสริมให้นำนโยบายความเท่าเทียมไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ หน่วยงาน เพื่อพัฒนานโยบายด้านความเสมอภาคของหญิงและชายพร้อมทั้งวิจัยและพัฒนาผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (จุฑาทิพชูมณี วรรณดีกุลภัทร, 2563)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าสู่การสร้างฐานอำนาจทางการเมือง

มงคล เกษประทุม (2552) ได้ให้ความหมายว่าการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง หมายถึง การสร้างอำนาจ อิทธิพลและปัจจัยต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์

การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองจึงหมายถึง การได้รับเลือกตั้งให้เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ประกอบด้วย นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในปัจจุบันผู้หญิงเก่งกว่าผู้ชายสามารถทำงานบริหารในท้องถิ่นได้ และสตรีทางการเมืองควรตื่นตัวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มสตรีหรือเข้าร่วมทางการเมืองโดยลงสมัครเลือกตั้งอย่างจริงจัง ถือว่าเป็นการเกิดค่านิยมความเป็นสตรีจนสตรีสามารถเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองได้ และมีโอกาสเข้ามาพัฒนาท้องถิ่นให้ดีขึ้น (ฒาลัศมา จุลเพชร, 2548)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียง ประกอบด้วย 1) การอุปถัมภ์ 2) พวกพ้อง 3) ผลประโยชน์ร่วม 4) กลุ่มอิทธิพลทางการเมือง ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคคลทางการเมือง ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว 2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล 3) ปัจจัยด้านการศึกษา 4) ปัจจัยด้านลักษณะการเป็นผู้นำ 5) ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม 6) ปัจจัยด้านครอบครัว และ 7) ปัจจัยด้านความเชื่อในสถานภาพบทบาทของสตรี (ประภัสสร ปรีเอี่ยม, 2556)

3. แนวทางการส่งเสริมฐานอำนาจของสตรี

จากการประชุมสุดยอดสหัสวรรษ ที่นครนิวยอร์ก ในปี พ.ศ. 2543 หรือ ค.ศ. 2000 ที่เน้นเรื่องความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเพศ ในส่วนที่ยังเป็นประเด็นท้าทายสำหรับประเทศไทย คือ การเพิ่มสัดส่วนของผู้หญิงในระดับตัดสินใจ ซึ่งหมายถึงการที่ผู้หญิงจะเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหารในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น การดำเนินงานด้านการพัฒนาสตรีและส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ยังไม่ได้มีการบูรณาการเข้าสู่งานพัฒนาขององค์กรภาครัฐอย่างเต็มศักยภาพ และงานด้านสตรีมักไม่ค่อยได้รับความสนใจ หรือไม่มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์จากประเด็นพร้อมกับมุมมองด้านสตรี (Gender Benefit Analysis) อย่างจริงจัง กลไกสตรีระดับต่าง ๆ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพ เพื่อให้เน้นความสามารถดำเนินงานการส่งเสริมและพัฒนาสตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2560)

ปัจจุบันประเทศไทยยังต้องมุ่งเพื่อการพัฒนาสตรีให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จากภายนอกประเทศ เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีข้อเรียกร้องหรือข้อกำหนดขององค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้แก่

1. การพัฒนาสตรีและมาตรฐานสากล การพัฒนาสตรีได้รับความสนใจในเวทีระดับสากล โดยการนำขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้จัดกิจกรรม เช่น การประกาศทศวรรษแห่งการพัฒนาสตรีระหว่างปี ค.ศ. 1976 – 1985 การกระตุ้นให้ประเทศสมาชิก เพื่อให้ความสนใจในการพัฒนาสตรีพร้อมการสร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างเพศ การจัดทำอนุสัญญา ปฏิญญาต่าง ๆ ซึ่งในประเทศสมาชิกนั้นได้ร่วมให้สัตยาบันพร้อมนำไปสู่การกำหนดเป็นกฎหมายเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาค และการพัฒนาสตรีในแต่ละประเทศ ซึ่งมีกติกาสากลที่เกี่ยวกับประเด็นสตรี ซึ่งประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเพื่อรับหลักการมาบูรณาการในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของสตรีไทย เน้นการให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล คือ อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี (BFPA) ปฏิญญาและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (ICERD) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD) สมาคมอาเซียน (ASEAN Association - Thailand)

2. ความก้าวหน้าในการพัฒนาสตรีและการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ ประเทศไทยได้บูรณาการเนื้อหาของปฏิญญาปักกิ่งเข้าไว้ในแผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2545) เป็นต้นมา อันเป็นต้นแบบของการจัดทำแผนพัฒนาสตรีภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเทศไทยได้มีการวางแผนในการดำเนินการทั้งในมาตรการทางกฎหมายและทางปฏิบัติอย่างเต็มที่ เพื่อยกระดับมาตรฐานการพัฒนาสตรี ให้ทัดเทียมมาตรฐานสากลและตอบรับกับข้อท้าทายดังนี้ การกำหนดกลไกระดับต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาสตรี การกำหนดทิศทางการพัฒนาสตรี การกำหนดกฎหมายและมาตรการเพื่อสร้างความเสมอภาค การขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก การค้าหญิงและการแสวงหาประโยชน์จากผู้หญิง การส่งเสริมศักยภาพและ

สถานภาพสตรีด้านต่าง ๆ การปรับเจตคติทางเพศ ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพสตรีเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนอย่างยั่งยืน

จากแนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์การพัฒนาสตรีระดับสากลข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่าเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลประเทศไทยได้เข้าร่วมกิจกรรมและมีการวางมาตรการทางกฎหมายและทางปฏิบัติ เพื่อยกระดับมาตรฐานการพัฒนาสตรี ให้ทัดเทียมมาตรฐานสากล ได้แก่ การกำหนดกลไกระดับต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาสตรี การกำหนดทิศทางการพัฒนาสตรี การกำหนดกฎหมายและมาตรการเพื่อสร้างความเสมอภาค และขจัดการเลือกปฏิบัติ การขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก การค้าหญิงและการแสวงหาประโยชน์จากผู้หญิง การส่งเสริมศักยภาพและสถานภาพสตรีด้านต่าง ๆ การปรับเจตคติทางเพศ และยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพสตรี เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนอย่างยั่งยืน (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2560)

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 เครือข่ายทางการเมืองส่งผลต่อการเข้ามาสู่กระบวนการการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของนักการเมืองสตรีในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคคลทางการเมืองที่เป็นผู้หญิงจากจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด 20 จังหวัดที่ได้รับการเลือกตั้งในท้องถิ่น จำนวน 2,879 องค์กร ประกอบด้วย นายก รองนายก และสมาชิกสภา ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหมด 11,301 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562)

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นายก รองนายก และสมาชิกสภา ในท้องถิ่น จำนวน 387 คน จากทั้งหมด 11,301 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างใน นราศรี ไววนิชกุล และ ชูศักดิ์ อุดมศรี, 2552) ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้เท่ากับ 5% ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยแยกย่อยกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนของบุคลากรทางการเมืองที่เป็นผู้หญิงในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด แล้วนำมาสุ่มเป็นอำเภอ สุ่มเป็นตำบลไปตามแต่ละจังหวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์ข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพ ประสบการณ์การทำงานด้านการเมือง หน่วยงานที่สังกัดทางการเมือง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย (1) ด้านบุคคล (2) ด้านค่านิยมในความเป็นผู้นำสตรี (3) ด้านเครือข่ายสตรีทางสังคม (4) ด้านความเชื่อในสถานภาพบทบาทสตรี (5) ด้านการขัดเกลาทางสังคมและการตื่นตัวในสิทธิของสตรี และ (6) ด้านการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมือง ตามแนวคิดของ ฒาลัศมา จุลเพชร (2548) และแนวทางของขวัญตา เบ็ญจะขันธ์ (2558) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคอร์ท (Likert' Scale Type) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551) ซึ่งมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นด้วยมาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คุณภาพของเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) ในด้านเนื้อหา ความหมายข้อความ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวมทั้งฉบับเป็น 0.60 ซึ่งมีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 (IOC> 0.50) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2555) แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อในแบบสอบถามมีความสอดคล้องตรงตามเนื้อหาและมีความเหมาะสม

การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยทำการวัดความเชื่อมั่นสอดคล้องภายในด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง (Tryout) จำนวน 20 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟา (Alpha-reliability Coefficient) ของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับเป็น 0.979 และทุกตัวแปรอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่าเครื่องมือแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

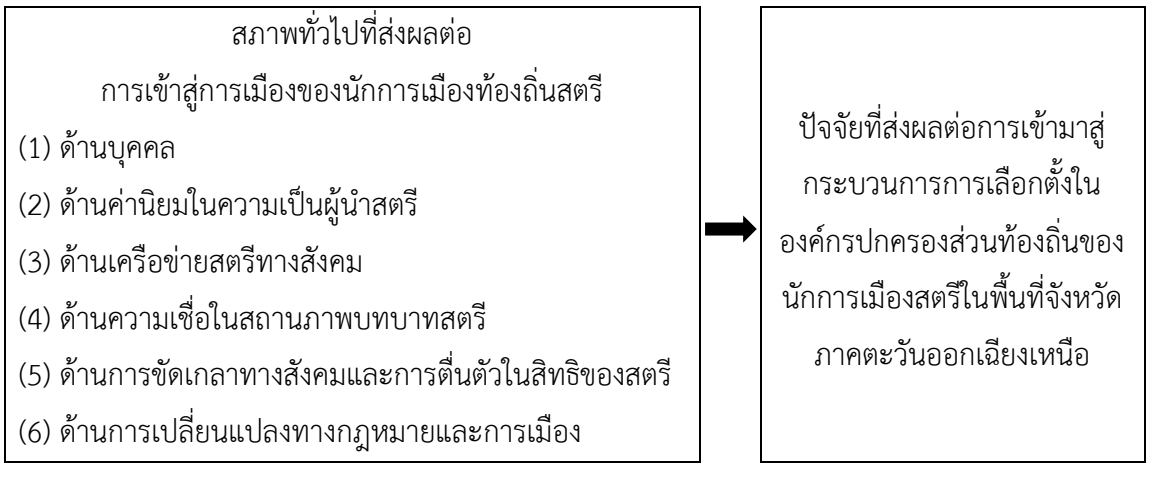
ผู้ทำการวิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือ แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามขั้นตอนดังนี้ 1) ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในการอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม และซองเปล่าติดแสตมป์จ่าหน้าซองไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและส่งคืนทางไปรษณีย์ 3) ผู้วิจัยติดตาม และรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์ให้ได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ มาตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของการตอบอีกครั้ง เพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัยจากกรอบแนวคิด ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลการวัด (Measurement Model) ในแต่ละองค์ประกอบและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี ได้แก่ที่มาหรือภูมิหลังของนักการเมืองสตรีฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองสตรีและการส่งเสริมการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองสตรี ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี รองลงมาอายุระหว่าง 40-49 ปี 2) ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.รองลงมาเป็นปริญญาตรี 3) สถานภาพแต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน รองลงมาเป็นสถานภาพโสด 4) มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 12 ปี รองลงมาเป็นประสบการณ์ 9-12 ปี 5) ส่วนใหญ่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาเป็นเทศบาลตำบล ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สภาพทั่วไปที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21) ดังนี้ 1) ด้านความเชื่อในสถานภาพบทบาทสตรี ($\overline{X}$ = 4.29) รองลงมา 2) ด้านการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมือง ($\overline{X}$ = 4.22) และ 3) ด้านเครือข่ายสตรีทางสังคม ($\overline{X}$ = 4.21)

ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยที่มีผลการเข้าสู่การเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยที่มีผลการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.19) โดยเรียงจากฐานการเมืองที่สำคัญที่สุดคือ 1) ด้านความรู้ความสามารถและความสำเร็จ ($\overline{X}$ = 4.26) รองลงมาคือ 2) ด้านกลุ่มการเมือง ผู้มีอิทธิพลหรือกลุ่มอำนาจ($\overline{X}$ = 4.21) 3) ด้านกลุ่มอาชีพและกลุ่มธุรกิจ ($\overline{X}$ = 4.21) 4) ด้านผลประโยชน์ร่วม ($\overline{X}$ = 4.18) และ 5) ด้านครอบครัวและเครือญาติ ($\overline{X}$ = 4.11) ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ใช้ตัวแปรคัดสรรค์ (Selected Factors) ทั้งหมด 59 ข้อ จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลจากการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การวัดความเพียงพอของข้อมูลการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธี ไกเซอร์เมเยอร์-โอลกิน (Kaiser Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ .967 นอกจากนี้ยังพบว่าข้อมูลทั้งหมดสามารถสกัดองค์ประกอบได้เป็น 7 องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบดังกล่าวสามารถอธิบายถึงความแปรปรวนได้ร้อยละ 70.304 จากทั้งหมด แสดงว่า 7 ปัจจัยโดยปัจจัยที่มีค่า Total Eigen Value และอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดคือ 1) ด้านเครือข่ายทางการเมือง (56.910) รองลงมาเป็น 2) ด้านความรู้ความสามารถ และทักษะ (2.919) 3) ด้านกลุ่มคนในชุมชน(2.801) 4) ด้านผู้มีอำนาจ (2.250) 5) ด้านกลุ่มอำนาจเก่า และพวกพ้อง (1.883) 6) ด้านครอบครัว (1.794) 7) ด้านการอุปถัมภ์ (1.747) นำมาจัดแบ่งกลุ่มปัจจัยสำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเครือข่ายทางการเมือง ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญทั้งหมด 10 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านเครือข่ายทางการเมือง	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ความสามารถในการเจรจาต่อรองหรือประสานผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มทางการเมืองด้วยกันได้	.650
สามารถประสานกับกลุ่มเครือข่ายหรือกลุ่มองค์กรในพื้นที่ได้อย่างสมดุล	.632
ต้องการสร้างกลุ่มเครือข่ายองค์กรให้มีความเข้มแข็ง	.624
มีความประนีประนอมอ่อนน้อมถ่อมตน	.618
วางรูปแบบการเข้าสู่การบริหารทางการเมืองร่วมกัน	.572
มีผลประโยชน์ทางธุรกิจและการเมืองร่วมกัน	.569
ให้ทุนทรัพย์ในการสนับสนุนทางการเมือง	.529
ชื่อเสียงของพรรคการเมือง/กลุ่มการเมือง	.526
มีไหวพริบ ปฏิภาณ เฉลียวฉลาด พูดจาไพเราะ	.525
เข้าถึงประชาชน โน้มน้าวประชาชนพูดจริง ทำจริง	.512

2. ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถและทักษะ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถและทักษะ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
มีบุคลิกภาพ การวางตัวที่เหมาะสม พูดจาไพเราะ	.751
มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจ มีสติปัญญาและรอบรู้ สร้างความเชื่อมั่น	.685
รู้จุดหมายและแนวทางที่จะนำองค์กรให้ได้รับการพัฒนา	.682
มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี การให้เกียรติซึ่งกันและกัน	.679
มีความเชื่อมั่นสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนและคนรอบข้าง	.656
ความสามารถในการสรรหางบประมาณให้เข้ามาพัฒนาชุมชน	.583
การสนับสนุนจากเพื่อนในการเป็นนักการเมือง	.535
มีเพื่อนรับราชการหรือเคยรับราชการ	.528

3. ปัจจัยด้านกลุ่มคนในชุมชน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านกลุ่มคนในชุมชน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
การให้ผลประโยชน์ตอบแทนผ่านนโยบาย	.765
การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเป็นไปอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้	.725
ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวและระบบอุปถัมภ์	.705
ใช้ความสัมพันธ์เครือญาติ ระบบเครือญาติ	.683

3. ปัจจัยด้านกลุ่มคนในชุมชน (ต่อ)

ปัจจัยด้านกลุ่มคนในชุมชน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ให้การศึกษาอบรม	.581
การอุปถัมภ์ที่มีต่อชุมชน	.569
มีเพื่อนดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งนักการเมือง	.515
วิธีการหาเสียงของหัวคะแนน	.502

4. ปัจจัยด้านผู้มีอำนาจ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านผู้มีอำนาจ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ผลต่างตอบแทนผู้อุปถัมภ์และผู้ใต้อุปถัมภ์	.706
ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นให้การสนับสนุน	.648
การสนับสนุนของผู้ใต้อุปถัมภ์ในการเข้าสู่การเมือง	.576
ได้รับการยอมรับนับถือของกลุ่มการเมือง	.540
นักการเมืองทุกระดับหรือพรรคการเมือง/กลุ่มการเมืองให้การสนับสนุน	.518
การสมัครรับเลือกตั้งเพื่อผลประโยชน์ตอบแทนผู้ให้การอุปถัมภ์ทางการเมือง	.512

5. ปัจจัยด้านกลุ่มอำนาจเก่าและพวกพ้อง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านกลุ่มคนในชุมชน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
แสวงหาอำนาจร่วมกัน	.567
เคยทำงานร่วมกัน	.561
การสมัครรับเลือกตั้งเพราะสังกัดพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	.519

6. ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านครอบครัว	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเข้าสู่การเมือง	.745
คนในครอบครัวเคยเป็นผู้นำท้องถิ่น, ผู้บริหารท้องถิ่น	.663
ครอบครัวมีผู้ทำธุรกิจหรือประกอบอาชีพรับเหมาก่อสร้างที่เอื้อต่อการเข้าสู่ทางการเมือง	.501

7. ปัจจัยด้านการอุปถัมภ์ ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ คือ

ปัจจัยด้านการอุปถัมภ์	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
การช่วยเหลือทางการเงิน การบริการ	.584

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพทั่วไปที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองมากที่สุดคือ ด้านความเชื่อในสถานภาพบทบาทสตรี รองลงมาด้านการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมืองและด้านเครือข่ายสตรีทางสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสตรีที่เข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองตระหนักถึงบทบาทและความสามารถที่สามารถเข้าสู่ทางการเมืองได้เทียบเท่ากับชาย ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2560 ให้อำนาจหน้าที่รัฐได้ตราข้อกำหนดขึ้นเป็นกฎหมาย ให้การรับรองให้ความเสมอภาค ชาย/หญิง

ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากฐานการเมืองที่สำคัญที่สุดคือ ด้านความรู้ความสามารถและความสำเร็จรองลงมา ด้านกลุ่มการเมือง ผู้มีอิทธิพลหรือกลุ่มอำนาจ ด้านกลุ่มอาชีพและกลุ่มธุรกิจ ด้านผลประโยชน์ร่วมและ ด้านครอบครัวและเครือญาติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สร้อยสุดา มั่นหมาย (2558:105) ได้ศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องพัฒนาการและการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองในจังหวัดสุรินทร์ระหว่าง พ.ศ. 2526- 2554 พบว่า บทบาทตระกูลการเมืองจังหวัดสุรินทร์ทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นโดยการเมืองระดับชาติจะเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจังหวัดสุรินทร์ หรือดำรงตำแหน่งสำคัญในรัฐบาลตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมาตลอดจนมีบทบาทสำคัญในกลุ่มมุ่งการเมืองหรือพรรคการเมืองส่วนบทบาทในระดับท้องถิ่นนั้นจะเป็นการเข้าไปดำรงตำแหน่งสำคัญในการเมืองท้องถิ่น เช่นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสุรินทร์ ซึ่งความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับชาติซึ่งอธิบายถึงวิธีการเข้ามาดำรงตำแหน่ง การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาและความสัมพันธ์ของตระกูลการเมืองต่อกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงการรักษาอำนาจทางการเมืองตระกูลการเมืองให้ยังอยู่จนมีพัฒนาการถึงปัจจุบันและสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมรัตน์ โพธิสุวรรณปัญญา (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างฐานอำนาจของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น พบว่า ความซื่อสัตย์ของญาติพี่น้องมีส่วนในการสนับสนุนกับภาคประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นฐานเสียงในการสนับสนุนโดยอาศัยปัจจัยเกื้อกูลกันและจากผลงานของกลุ่มญาติพี่น้องที่เคยช่วยเหลือสังคมไว้มากจึงได้รับความไว้วางใจจากสังคมและได้รับความศรัทธาจากประชาชน ซึ่งรวมถึงการช่วยเหลือเงินทุนในการเข้าสู่ระบบการเลือกตั้งและเข้าถึงกลุ่มเครือข่ายได้เป็นอย่างดีและเน้นการเข้าหาพูดคุยกับชุมชนและร่วมกิจกรรมกับการสงเคราะห์ของประชาชน เช่น พิธีถวายผ้าป่า กฐิน รวมถึงงานในด้านต่างๆ เช่นกลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้านกลุ่มอาสาสมัครซึ่งจากปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลต่อการเข้าสู่กระบวนการเลือกตั้งเพื่อเป็นแกนนำในการหาเสียงในแต่ละชุมชน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดคือ ด้านเครือข่ายทางการเมือง (56.910) รองลงมาเป็น ด้านความรู้ความสามารถ และทักษะ (2.919)ด้านกลุ่มคนในชุมชน (2.801) ด้านผู้มีอำนาจ (2.250) ด้านกลุ่มอำนาจเก่า และพวกพ้อง (1.883) ด้านครอบครัว (1.794) ด้านการอุปถัมภ์(1.747) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กุลธิดา สิงห์สี (2555) ได้ศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง นักการเมืองท้องถิ่นสตรี:กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง พบว่า ปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองระดับท้องถิ่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี คือการมีผลงานในท้องถิ่นขณะที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกจนทำให้กลายเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ซึ่งการได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชนนี้เองจึงเป็นปัจจัยทำให้สตรีได้รับเลือกตั้งและเข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้สำเร็จ ส่วนปัจจัยในด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการสนับสนุนให้นักการเมืองท้องถิ่นสตรีเข้าสู้อำนาจก็คือ ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัว เช่น ความพร้อมด้านการศึกษา ฐานะ อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม อิทธิพลของคนในครอบครัว รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่นด้วยกัน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวหากนักการเมืองสตรีมีปัจจัยดังกล่าวที่เอื้ออำนวยมากเท่าใดแล้วก็จะยิ่งส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น

เมื่อแยกเป็นรายปัจจัยดังนี้ 1) ด้านเครือข่ายทางการเมืององค์ประกอบที่สำคัญสูงสุดคือ ความสามารถในการเจรจาต่อรองหรือประสานผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มทางการเมืองด้วยกันได้ รองลงมาเป็น สามารถประสานกับกลุ่มเครือข่ายหรือกลุ่มองค์กรในพื้นที่ได้อย่างสมดุล และ ต้องการสร้างกลุ่มเครือข่ายองค์กรให้มีความเข้มแข็ง **2) ด้านความรู้ความสามารถและทักษะ** ได้แก่ มีบุคลิกภาพ การวางตัวที่เหมาะสม พูดจาไพเราะ รองลงมาเป็น มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจ มีสติปัญญาและรอบรู้ สร้างความเชื่อมั่นและรู้จุดหมายและแนวทางที่จะนำองค์กรให้ได้รับการพัฒนา **3) ด้านกลุ่มคนในชุมชน** การให้ผลประโยชน์ตอบแทนผ่านนโยบาย การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเป็นไปอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ รองลงมาเป็นใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวและระบบอุปถัมภ์ใช้ความสัมพันธ์เครือญาติ ระบบเครือญาติ **4) ด้านผู้มีอำนาจ** ผลต่างตอบแทนผู้อุปถัมภ์และผู้ใต้อุปถัมภ์รองลงมาเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นให้การสนับสนุน **5) ด้านกลุ่มอำนาจเก่าและพวกพ้อง** แสวงหาอำนาจร่วมกันรองลงมาเป็น เคยทำงานร่วมกันและการสมัครรับเลือกตั้งเพราะสังกัดพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น **6) ด้านครอบครัว** ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเข้าสู่การเมืองรองลงมาเป็น คนในครอบครัวเคยเป็นผู้นำท้องถิ่น, ผู้บริหารท้องถิ่นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และ **7) ด้านการอุปถัมภ์**ให้การช่วยเหลือทางการเงิน การบริการซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มงคล เกษประทุม (2552) ได้ศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง คือปัจจัยทางครอบครัวและปัจจัยด้านเครือญาติ รวมถึงปัจจัยด้านผู้อุปถัมภ์ อันเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ช่วยส่งเสริมนักการเมืองให้ประสบความสำเร็จจากบารมีของผู้อุปถัมภ์ โดยเฉพาะผู้อุปถัมภ์เป็นข้าราชการชั้นสูงในท้องถิ่น และนักการเมืองที่มีชื่อเสียงโด่งดัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรศึกษาเกี่ยวกับการแย่งชิงพื้นที่ทางการเมืองในการวางรากฐานอำนาจและการสร้างกลุ่มเครือข่ายทางการเมืองของนักการเมืองในการเลือกตั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

2.ควรศึกษาปัจจัยหรือข้อกำหนดที่เป็นมาตรการในการแก้ไขปัญหาการเข้าสู่กระบวนการเลือกตั้งของบุคคลทางการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นที่มีการผูกขาดฐานอำนาจและเครือข่ายทางการเมือง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำไปใช้

1. ควรส่งเสริมให้สตรีรับสมัครเป็นตัวแทนสู่ตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ในทุกตำแหน่งหน้าที่ โดยให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของตัวบทกฎหมาย

2. ควรให้กลุ่มสตรีได้รับการพิจารณาตำแหน่งที่ดีและสูงขึ้นตามตำแหน่งหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2560). ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). *ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 จาก http://www.dla.go.th/work/abt/?fbclid= wAR1YfPwKUYqkLIj0_1Ukr4f XuqD8tonCMiZnzVsdbYdneeUjwK-vWvgNUd8

กลุ่มคลังข้อมูลสถิติ กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). *สถิติหญิงและชาย ด้านประชากรจากการทะเบียน*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2566 จาก http://ittdashboard.nso.go.th /preview.php?id_project=89

กุลธิดา สิงห์สี. (2555). *นักการเมืองท้องถิ่นสตรี กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

ขวัญตา เบ็ญจะขันธ์. (2558). *ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันในการเป็นผู้นำสตรี กรณีศึกษา จังหวัดที่มีนายกเทศมนตรีหญิงดำรงตำแหน่ง ครบทั้ง 3 ระดับ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐.* กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

จุฑาทิพชุมณี วรรณดีกุลภัทร. (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดนครปฐม.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

ฒาลัศมา จุลเพชร. (2548). *บทบาทผู้นำสตรีในการปกครองท้องถิ่น: กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

ธรรมรัตน์ โพธิสุรรณปัญญา. (2562). *การสร้างฐานอำนาจของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น.*(วิทยานิพนธ์ปริญญาหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).

นราศรี ไววนิชกุล และ ชูศักดิ์ อุดมศรี. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). *การเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.

บุญวดี มนตรีกุล ณ อยุทธยา. (2559). บทบาทสตรี : ในมุมมองของความยุติธรรมในสังคมไทย. *วารสารการบริหารการปกครอง (Governance Journal), 5*(2), 23-37.

ประภัสสร ปรีเอี่ยม และคณะ. (2556). *ปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

พงษ์เมธี ไชยศรีหา. (2561). ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 8*(3), 9-23.

มงคล เกษประทุม. (2552).*การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอคีรีมาส จังหวัดสุโขทัย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎี ,มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2555). *สถิติประยุกต์สำหรับนักวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สร้อยสุดา มั่นหมาย. (2558). *พัฒนาการและการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองในจังหวัดสุรินทร์ ระหว่าง พ.ศ. 2526 – 2554.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

สำนักบริหารการปกครองท้องที่. (2560). *ข้อมูลพื้นฐานการปกครองท้องที่.* สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2563 จาก https://multi.dopa.go.th/pab/news/cate9.

สุวิชา เป้าอารีย์. (2558). *บทบาทสตรีไทยกับการเมือง.* ศูนย์สำรวจความคิดเห็น นิด้าโพล (8 มีนาคม 2558).

การรักษาความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในอำเภอเมืองนครราชสีมา ในบริบทของการปรับตัวทางธุรกิจในยุคความปกติใหม่

Competitiveness Maintaining of Medium-Sized Local Restaurant Businesses in Mueang Nakhon Ratchasima in the Context of Business Adaptation in the New Normal

ปิยะดา ทองศรี[1] และ กฤษดา เชียรวัฒนสุข[2*]

Piyada Thongsri[1] and Krisada Chienwattanasook[2*]

[1,2]คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

[1,2]Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

อีเมล: piyada_t@mail.rmutt.ac.th[1] , krisada_c@rmutt.ac.th[2]

วันที่รับบทความ (Received) 21 สิงหาคม 2566 | วันที่แก้ไขบทความ (Revised) 18 ตุลาคม 2566 | วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร กลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและการปรับตัวในการดำเนินธุรกิจร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในบริบทของการปรับตัวทางธุรกิจในยุคความปกติใหม่ ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือผู้บริโภคที่เคยใช้บริการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมาเป็นประจำ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขัน กลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และระดับความสามารถทาง การแข่งขัน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค เท่ากับ .920 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคลากรหรือพนักงาน และด้านกระบวนการ สำหรับปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการด้านความมีนวัตกรรม และด้านการแข่งขันเชิงรุกมีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง และยังพบว่ากลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในด้านการมุ่งตลาดเฉพาะส่วน มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการมากที่สุด รองลงมา คือ การสร้างความแตกต่าง การตอบสนองอย่างรวดเร็ว และการเป็นผู้นำทางด้านต้นทุน ตามลำดับ ดังนั้น ผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลางควรมุ่งเน้นกลุ่มลูกค้าที่เป็นเป้าหมายให้ชัดเจนและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า

ควรสร้างบรรยากาศให้เกิดความประทับใจในการมาใช้บริการ มีความแตกต่างและโดดเด่นจากร้านอาหารอื่น สำหรับในด้านผลิตภัณฑ์ควรมีการพัฒนาให้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าที่เป็นเป้าหมายหลัก นอกจากนี้ควรมีการนำเทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวกในการสั่งอาหาร และควรหาวิธีการที่สร้างสรรค์ใหม่ ๆ เพื่อลดการสัมผัสในการใช้บริการ

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด, ความสามารถทางการแข่งขัน, ความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ABSTRACT

The objectives of this study were to examine the key factors for maintaining competitiveness of restaurant entrepreneurs and strategies for creating competitive advantage and adapting business operations in medium-sized local food restaurants in Mueang Nakhon Ratchasima, Nakhon Ratchasima province, in the context of business adaptation in the New Normal. The sample used in this study consisted of 400 consumers who regularly visited a medium-sized local restaurants in Mueang Nakhon Ratchasima. The data collection instrument was a questionnaire consisting of personal data, service marketing mix factors, competitive factors, competitive advantage strategies, and level of competitiveness, with a Cronbach's alpha coefficient of .920. Statistics used for data analysis included descriptive statistics and multiple regression analysis.

The results of the study showed that the three elements of service marketing mix, namely product, personnel, and process, influenced the competitiveness of entrepreneurs in medium-sized local restaurants. The dimensions of competitive factors, consisting of innovativeness and proactiveness, had an impact on the competitiveness of entrepreneurs in medium-sized local restaurants. In addition, among the dimensions of competitive advantage strategies, market orientation was found to have the greatest impact on the competitiveness of entrepreneurs in medium-sized local restaurants, followed by differentiation, rapid response capability, and cost leadership. Therefore, entrepreneurs of medium-sized local restaurants should clearly focus on target customers and build good relationships with customers. The atmosphere should create a service that customers perceived as different and that stood out from other restaurants. The product should be developed to meet the needs of the target customers. In addition, technology should be introduced to make ordering food easier, and new creative ways should be found to reduce the burden of service.

Keywords: Service Marketing Mix, Competitiveness, Competitive Advantage

บทนำ

ในช่วงปี พ.ศ. 2564 สถานการณ์โควิด-19 ยังคงแพร่ระบาดอยู่และสังคมไทยในปัจจุบัน ผู้บริโภคได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคความปกติใหม่ (New Normal) กล่าวคือ เศรษฐกิจเริ่มกลับมาดำเนินกิจการต่อไปอีกครั้ง ถึงแม้ว่าจะมีมาตรการรักษาระยะห่างอยู่ก็ตาม แต่จากการที่จำนวนประชาชนที่ได้รับวัคซีนมีมากขึ้น ประกอบกับการสามารถเข้าถึงระบบการรักษาได้ดีขึ้น จึงถือว่าสถานการณ์ในประเทศเริ่มดีขึ้น ถึงแม้จำนวนการติดเชื้อภายในประเทศยังคงสูง โดยยังมีการพบผู้ป่วยจากการแพร่ระบาดในจังหวัดใหญ่ในประเทศไทย เช่น กรุงเทพมหานคร ชลบุรี สมุทรสาคร นครราชสีมา เป็นต้น (บีบีซี, 2564) ธุรกิจหนึ่งที่ได้รับผลกระทบอย่างมาก เช่น ร้านอาหารก็เริ่มทยอยกลับมาเปิดดำเนินการอีกครั้งแต่ยังคงต้องมีการจัดการดูแลภายใต้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ซึ่งเป็นมาตรการที่ทางรัฐบาลกำหนดให้มีการจำกัดจำนวนคนเข้าใช้บริการ การเว้นระยะห่างภายในร้าน เป็นต้น (นงชนก สถานานนท์ และฐานิส สุดโต, 2564) ดังนั้นร้านอาหารจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมปฏิบัติตามมาตรการ ทั้งการดูแลทำความสะอาด สุขอนามัย และการบริการสเปรย์แอลกอฮอล์เพื่อบริการลูกค้า (กรมควบคุมโรค, 2564) จากมาตรการดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจร้านอาหารเป็นอย่างมาก เนื่องจากร้านอาหารโดยทั่วไปจะมีพื้นที่จำกัดและไม่ได้มีพื้นที่ที่เปิดโล่ง ทำให้มีการถ่ายเทของอากาศค่อนข้างน้อย ขณะที่บางร้านอาหารก็มีลักษณะเป็นห้องปรับอากาศ ทำให้ต้องมีการปรับปรุงร้านเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้บริการของลูกค้า อีกทั้งจำเป็นต้องจำกัดจำนวนคนที่เข้าใช้บริการทำให้รายได้ที่มีเข้ามาลดลง ประกอบกับภาวะการชะลอตัวของเศรษฐกิจที่ผู้บริโภคนำเงินออกมาจับจ่ายใช้สอยน้อยลง ยิ่งทำให้รายได้ที่จะเข้าสถานประกอบการลดลงตามไปด้วย (ทนงศักดิ์ แสงสว่างวัฒนะ, ณิชนันทน์ ศิริไสยาสน์ และ โชติ บดีรัฐ, 2563) จึงทำให้ปัจจุบันผู้ประกอบการร้านอาหารต้องมีการปรับตัวอย่างมาก ทั้งการควบคุมค่าใช้จ่ายและการดำเนินงานภายใต้มาตรการที่รัฐบาลกำหนด หากผู้ประกอบการต้องการที่จะอยู่รอดในสถานการณ์นี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ ความกล้าเสี่ยง ความมีนวัตกรรม ความเป็นตัวของตัวเอง และการแข่งขันเชิงรุก (นิตยา สุภาภรณ์, 2564)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้การปรับตัวของร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ซึ่งมีลักษณะเป็นสถานที่ประกอบอาหารเพื่อให้บริการและการจัดจำหน่ายที่มีการออกแบบตกแต่งแบบพอสมควร เน้นบรรยากาศแบบสบาย มีราคาเป็นกันเอง โดยรายการอาหารเป็นอาหารประจำท้องถิ่นแต่ละแห่งซึ่งมีความเฉพาะเจาะจงในแต่ละพื้นที่ที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และมีพนักงานบริการแบบเป็นกันเองไม่มีพิธีรีตอง (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2565) ในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความน่าสนใจที่จะทำการศึกษาแล้ว ยังสามารถเป็นข้อมูลที่สำคัญให้กับผู้ประกอบการร้านอาหารทั่วประเทศได้มีแนวทางในการรักษาความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหาร โดยการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งถือเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญ เป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นทางผ่านไปในหลายจังหวัด (Andrews, 2563)

นอกจากจะเป็นพื้นที่ที่สำคัญแล้วยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญ และมีผู้ประกอบการร้านอาหารเป็นจำนวนมาก รวมถึงมีอาหารพื้นเมืองที่หลากหลาย เช่น ผัดหมี่โคราช ข้าวแพะ ขนมจีนประโดก ไก่ย่างท่าช้าง และส้มตำโคราช (วรรณษา แสนลำ และ นัฏฐา มณฑล, 2560) ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น ผู้ประกอบการร้านอาหารเหล่านี้ล้วนได้รับผลกระทบจากการประกาศพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาล ส่งผลกระทบทั้งรูปแบบการบริหารการดำเนินงาน และรายได้ ตลอดจนความจำเป็นในการเตรียมเวชภัณฑ์ ยาฆ่าเชื้อ แอลกอฮอล์ เพื่อรักษาความสะอาดและปลอดภัยให้กับผู้บริโภค จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นสวนทางกับรายรับ สอดคล้องกับประธานหอการค้าจังหวัดนครราชสีมา ระบุว่า เศรษฐกิจของเมืองนครราชสีมาเริ่มซบเซามาตั้งแต่มีการระบาดของโรคโควิด-19 จนถึงตอนนี้ แม้ว่ามีการเปิดประเทศ ก็ยังไม่สามารถทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจจะเกิดจากภาวะเงินเฟ้อ ค่าครองชีพสูงขึ้น และผู้ประกอบการแต่ละรายยังไม่มีเงินทุนที่จะลงทุนเพิ่ม (PPTV Online, 2565) ดังนั้น การรักษาความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในบริบทของการปรับตัวทางธุรกิจในยุคความปกติใหม่ครั้งนี้จึงเป็นโจทย์การวิจัยที่สำคัญ โดยพิจารณาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขัน กลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และระดับความสามารถทางการแข่งขัน มาทำการศึกษาซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการร้านอาหาร มีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น และได้แนวทางปรับปรุงแก้ไขให้สามารถปรับตัวและรอดพ้นจากสถานการณ์โควิด-19 ไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญในด้านความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาระดับความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาการปรับตัวในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานการวิจัย

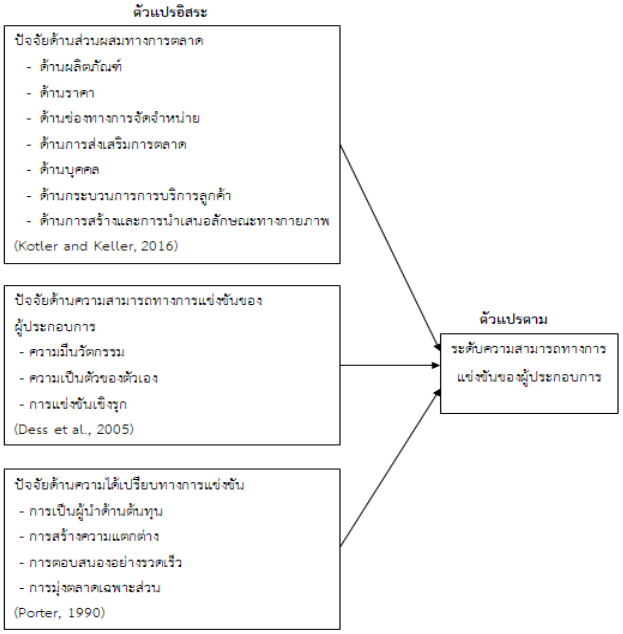
สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหาร ประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหาร ประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหาร ประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยในอดีต พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านส่วนผสมทางการตลาด (Kotler and Keller, 2016) ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการการบริการลูกค้า และด้านการสร้างและการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 2) ปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ (Dess et al., 2005) ประกอบด้วย ด้านความมีนวัตกรรม ด้านความเป็นตัวของตัวเอง และด้านการแข่งขันเชิงรุก และ 3) ปัจจัยด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน ประกอบด้วย ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน ด้านการสร้างความแตกต่าง ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว และด้านการมุ่งตลาดเฉพาะส่วน (Porter, 1990) ซึ่งแสดงเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 466,848 คน (จังหวัดนครราชสีมา, 2565) ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้ที่เคยใช้บริการร้านอาหารประเภท

อาหารพื้นบ้านขนาดกลางในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งไม่สามารถทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงได้ใช้วิธีการคำนวณโดยใช้สูตรของ Cochran (1977) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง 385 ตัวอย่าง ทำการสำรองเพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ในการตอบคำถามอีก 15 ตัวอย่าง ดังนั้นจึงมีตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 400 คน หลังจากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคล มีลักษณะคำถามแบบเลือกตอบประกอบไปด้วย เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ ประเภทของอาหารที่ชอบ และความถี่ในการใช้บริการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของผู้ประกอบการร้านอาหารอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาข้อคำถามมาจากงานวิจัยของอัญธิกา แก้วศิริ และ ปะราสี เอนก (2560) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาข้อคำถามมาจากงานวิจัยของ นิตยา สุภาภรณ์ (2564) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปรับตัวในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาข้อคำถามมาจากงานวิจัยของ วสุธิดา นักเกษม และ ประสพชัย พสุนนท์ (2561) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบข้อคำถามทั้งด้านความถูกต้องทางสำนวนและความตรงต่อเนื้อหาที่ต้องการวัด (Index of Item – Objective Congruence: IOC) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0 และทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.920

วิธีรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดย

ผู้วิจัยทำการรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พร้อมการอธิบายถึงลักษณะของแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการอ่านทบทวนวรรณกรรม การศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม ที่สามารถหาได้จากหนังสือ งานวิจัย และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการรักษาความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในจังหวัดนครราชสีมา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1 – สมมติฐานที่ 3 โดยการตรวจสอบเงื่อนไขเบื้องต้นของการใช้สถิติสมการถดถอยเชิงพหุคูณ จะทำการพิจารณาจากค่า Tolerance ต้องมีค่ามากกว่า 0.1 และค่า VIF (Variance Inflation Factor) ต้องมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (Hair et al., 2010)

สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.75 มีอายุ 26 -35 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.75 มีรายได้ต่อเดือน 25,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.25 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.50 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 34.00 มีความถี่ในการใช้บริการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดขนาดกลาง 2 - 3 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 69.75 และชอบรับประทานอาหารประเภทต้ม/แกง คิดเป็นร้อยละ 40.00

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของแต่ละปัจจัยในภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัย	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ			
ด้านความมีนวัตกรรม	4.20	0.44	มาก
ด้านความเป็นตัวของตัวเอง	4.22	0.45	มากที่สุด
ด้านการแข่งขันเชิงรุก	4.17	0.46	มาก
ภาพรวม	4.19	0.34	มาก
ปัจจัยความได้เปรียบทางการแข่งขัน			
ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน	4.31	0.43	มากที่สุด
ด้านการสร้างความแตกต่าง	4.08	0.50	มาก
ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว	4.23	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัย	$\overline{X}$	SD	ระดับ
ด้านการมุ่งตลาดเฉพาะส่วน	4.18	0.48	มาก
ภาพรวม	4.20	0.35	มาก
ด้านผลิตภัณฑ์	4.31	0.40	มากที่สุด
ด้านราคา	4.17	0.44	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.04	0.47	มาก
ด้านส่งเสริมการตลาด	4.07	0.45	มาก
ด้านบุคลากรหรือพนักงาน	4.18	0.46	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	4.30	0.41	มากที่สุด
ด้านกระบวนการ	4.18	0.44	มาก
ภาพรวม	4.18	0.29	มาก

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญในด้านความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับความสำคัญในด้านความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.19) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านความเป็นตัวของตัวเอง ($\overline{X}$ = 4.22) ด้านความมีนวัตกรรม ($\overline{X}$ = 4.20) และด้านการแข่งขันเชิงรุก ($\overline{X}$ = 4.17)

ผลการวิเคราะห์ระดับความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน ($\overline{X}$ = 4.31) ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว ($\overline{X}$ = 4.23) ด้านการมุ่งตลาดเฉพาะส่วน ($\overline{X}$ = 4.18) และด้านการสร้างความแตกต่าง ($\overline{X}$ = 4.08)

ผลการวิเคราะห์การปรับตัวในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการปรับตัวในการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของผู้ประกอบการร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.18) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\overline{X}$ = 4.31) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($\overline{X}$ = 4.30) ด้านกระบวนการ ($\overline{X}$ = 4.18) ด้านบุคลากรหรือพนักงาน ($\overline{X}$ = 4.18) ด้านราคา ($\overline{X}$ = 4.17) ด้านส่งเสริมการตลาด ($\overline{X}$ = 4.07) และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\overline{X}$ = 4.04)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) กับความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	1.795	0.252		7.115	.000*		
ด้านผลิตภัณฑ์ (X_1)	0.126	0.045	0.140	2.808	.005*	0.828	1.208
ด้านราคา (X_2)	0.073	0.044	0.089	1.675	.095	0.730	1.371
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3)	0.028	0.042	0.036	0.650	.516	0.667	1.500
ด้านส่งเสริมการตลาด (X_4)	0.023	0.043	0.029	0.545	.586	0.717	1.395
ด้านบุคลากรหรือพนักงาน (X_5)	0.120	0.043	0.153	2.828	.005*	0.708	1.412
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (X_6)	0.063	0.046	0.072	1.370	.171	0.751	1.331
ด้านกระบวนการ (X_7)	0.127	0.043	0.154	2.958	.003*	0.758	1.319
$R = .439$, $R^2 = .193$, Adjusted $R^2 = .178$, $SE_{EST} = 0.328$, $F = 13.367$, Sig = .000*							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ก่อนทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติสมการถดถอยเชิงพหุคูณ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระว่ามีความสัมพันธ์กันเองหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่า Tolerance พบว่า มีค่าระหว่าง 0.667 - 0.828 ซึ่งทุกตัวแปรมีค่ามากกว่า 0.1 และค่า VIF (Variance Inflation Factor) พบว่า มีค่าระหว่าง 1.208 – 1.500 ซึ่งทุกตัวแปรมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเองซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขเกณฑ์ของ Hair et al. (2010) จึงสามารถนำไปวิเคราะห์สถิติสมการถดถอยเชิงพหุคูณต่อไป

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหาร ประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .439 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (SE_{EST}) เท่ากับ 0.328 โดยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) สามารถทำนายความแปรปรวนของความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ

ร้านอาหาร ประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 19.3 (R^2 เท่ากับ .193) นอกจากนี้ ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการ (Beta = 0.154) ด้านบุคลากรหรือพนักงาน (Beta = 0.153) และด้านผลิตภัณฑ์ (Beta = 0.140) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ กับความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหาร ประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง

ปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขัน	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	2.235	0.203		11.011	.000*		
ด้านความมีนวัตกรรม (X_1)	0.183	0.041	0.224	4.486	.000*	0.817	1.224
ด้านความเป็นตัวของตัวเอง (X_2)	0.064	0.041	0.079	1.566	.118	0.804	1.244
ด้านการแข่งขันเชิงรุก (X_3)	0.212	0.040	0.267	5.360	.000*	0.820	1.220
R = .443, R^2 = .196, Adjusted R^2 = .190, SE_{EST} = 0.326, F = 32.181, Sig = .000*							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ก่อนทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติสมการถดถอยเชิงพหุคูณ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระว่ามีความสัมพันธ์กันเองหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่า Tolerance พบว่า มีค่าระหว่าง 0.804 - 0.820 ซึ่งทุกตัวแปรมีค่ามากกว่า 0.1 และค่า VIF (Variance Inflation Factor) พบว่า มีค่าระหว่าง 1.220 – 1.224 ซึ่งทุกตัวแปรมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเองซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขเกณฑ์ของ Hair et al. (2010) จึงสามารถนำไปวิเคราะห์สถิติสมการถดถอยเชิงพหุคูณต่อไป

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการมีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหาร ประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .443 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (SE_{EST}) เท่ากับ 0.326 โดยปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการสามารถทำนายความแปรปรวนของความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหาร ประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 19.6 (R^2 เท่ากับ .196) นอกจากนี้ ปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขันที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการแข่งขันเชิงรุก (Beta = 0.267) และด้านความมีนวัตกรรม (Beta = 0.224) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างปัจจัยความได้เปรียบทางการแข่งขัน กับความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง

ปัจจัยความได้เปรียบทางการแข่งขัน	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	1.632	0.183		8.919	.000*		
ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน (X_1)	0.098	0.038	0.118	2.589	.010*	0.786	1.273
ด้านการสร้างความแตกต่าง (X_2)	0.179	0.035	0.249	5.041	.000*	0.667	1.500
ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (X_3)	0.106	0.033	0.145	3.167	.002*	0.778	1.286
ด้านการมุ่งตลาดเฉพาะส่วน (X_4)	0.222	0.034	0.296	6.461	.000*	0.774	1.291
$R = .600$, $R^2 = .360$, Adjusted $R^2 = 0.353$, $SE_{EST} = 0.291$, $F = 55.535$, Sig = .000*							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ก่อนทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติสมการถดถอยเชิงพหุคูณ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระว่ามีความสัมพันธ์กันเองหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่า Tolerance พบว่า มีค่าระหว่าง 0.667 - 0.786 ซึ่งทุกตัวแปรมีค่ามากกว่า 0.1 และค่า VIF (Variance Inflation Factor) พบว่า มีค่าระหว่าง 1.273 – 1.500 ซึ่งทุกตัวแปรมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเองซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขเกณฑ์ของ Hair et al. (2010) จึงสามารถนำไปวิเคราะห์สถิติสมการถดถอยเชิงพหุคูณต่อไป

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานที่ 3 ปัจจัยความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหาร ประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R) เท่ากับ

.600 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (SE_{EST}) เท่ากับ 0.291 โดยปัจจัยความได้เปรียบทางการแข่งขันสามารถทำนายความแปรปรวนของความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 36 (R^2 เท่ากับ .360) นอกจากนี้ ปัจจัยด้านความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมุ่งตลาดเฉพาะส่วน (Beta = 0.296) ด้านการสร้างความแตกต่าง (Beta = 0.249) ด้านตอบสนองอย่างรวดเร็ว (Beta = 0.145) และด้านการเป็นผู้นำทางด้านต้นทุน (Beta = 0.118) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาสมมติฐานที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคลากรหรือพนักงาน และด้านกระบวนการ โดยสามารถอภิปรายผลแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ กล่าวคือ ลูกค้าจะให้ความสำคัญกับการนำเสนอผลิตภัณฑ์ของร้านค้า เช่น ร้านอาหารมีอาหารที่หลากหลายประเภทให้บริการ มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสมกับราคา รวมถึงคุณภาพของอาหารที่สด สะอาด และถูกหลักอนามัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนงเยาว์ อินทะนาม, อำภาศรี พ่อค้า และ กรกนก ดลโสภณ (2563) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นว่าผู้ประกอบการจะต้องกล้าลงทุนอะไรใหม่ ๆ แม้จะมีความเสี่ยงและมีความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ โดยจะต้องนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ เพื่อเป็นแรงผลักดันให้เกิดความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการจะต้องมีทั้งความใส่ใจและการเรียนรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ พร้อมที่จะปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการบริการให้สอดรับกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

อีกทั้งยังต้องหมั่นปรับปรุงการให้บริการ ซึ่งถือว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหาร ประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาได้เช่นกัน และจากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อรูปแบบการให้บริการที่ได้รับจากพนักงานหรือผู้ให้บริการ มีความคาดหวังว่าจะได้รับการให้บริการที่สุภาพ พูดจาไพเราะ อัธยาศัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พนักงานมี ความกระตือรือร้นในการให้บริการและสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับรายการอาหารที่ถูกต้อง และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจได้ รวมไปถึงการดูแลในเรื่องของรูปลักษณ์ภายนอกให้อยู่ในความเรียบร้อยอยู่เสมอ พนักงานมีการแต่งกายที่สุภาพ สะอาด และมีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันการแพร่

ระบาดอย่างถูกต้องและเหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จะให้รู้สึกปลอดภัยจากเชื้อโรคมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงตา อ่อนเวียง, ทตมัล แสงสว่าง, รัชดา ภักดียิ่ง และร่มสน นิลพงษ์ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ที่สัมฤทธิ์ผลของการประกอบการร้านอาหารถาวรขนาดเล็กในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารและกลุ่มลูกค้ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการประกอบการร้านอาหารนั้นเกิดจากการให้บริการโดยพนักงานจะต้องมีความรู้ความสามารถและการให้บริการที่น่าประทับใจ แสดงให้เห็นว่าธุรกิจร้านอาหารมีความจำเป็นที่จะต้องแสดงให้ลูกค้าเห็นและเข้าใจ เพื่อสร้างคุณค่าเอกลักษณ์ของร้านอาหารและทำให้ลูกค้ารับรู้และสามารถสัมผัสถึงการบริการที่สุภาพ เป็นมิตร มีการเอาใจใส่ รวมถึงดูแลในเรื่องของความสะอาด และเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจของพนักงานที่พร้อมให้บริการอยู่เสมอ

สำหรับปัจจัยด้านกระบวนการนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าร้านอาหารจะต้องสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้า ให้บริการด้วยความรวดเร็ว และอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ลูกค้าได้ ทั้งขั้นตอนการชำระเงินที่มีการใช้ QR Code ให้ลูกค้าสามารถสแกนจ่ายเพื่อลดโอกาสในการสัมผัส ทำให้ลูกค้ามั่นใจได้ว่าการตัดสินใจมารับประทานอาหารที่ร้านค้าจะปลอดภัยจากโรคโควิด-19 สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติกร เรืองขำ, ยุวเรศ มาซอรี และ กิตติกาญจน์ กาญจนะคูหะ (2565) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การปรับตัวโดยใช้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดภายใต้สถานการณ์ Covid-19 ธุรกิจร้านอาหารริบส์แมน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญต่อกระบวนการให้บริการและสำรวจความคิดเห็นต่อการให้บริการกับลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากการรับรู้ถึงคุณภาพนั้น เกิดขึ้นโดยลูกค้าได้ประเมินถึงคุณภาพของกระบวนการในการส่งมอบอาหารและการให้บริการว่ามีความเป็นมาตรฐานและมีความเป็นธรรมหรือไม่ ซึ่งลูกค้าจะประเมินถึงผลประโยชน์ที่ตนเองได้รับหลังจากที่ได้ใช้บริการว่าเกิดความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการใช้บริการ

2. จากผลการศึกษาสมมติฐานที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขันที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ด้านความมีนวัตกรรม และด้านการแข่งขันเชิงรุก โดยสามารถอภิปรายผลแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านความมีนวัตกรรม กล่าวคือ ธุรกิจร้านอาหารจะต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการและคิดค้นวิธีการให้บริการใหม่ ๆ ที่น่าดึงดูดใจ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการสั่งอาหาร เพื่อลดโอกาสในการสัมผัสและเว้นระยะห่างในขณะที่เข้ามาใช้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุดใจ ผ่องแผ้ว และ นุจรี ภาคาสัตย์ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ OTOP ที่เป็น SMEs ในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการ OTOP ที่เป็นวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดย่อม (SMEs) มีความคิดเห็นต่อด้านความสามารถทางนวัตกรรม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหาร

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการร้านอาหารจะต้องให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการแข่งขันเชิงรุก เช่น การประชาสัมพันธ์กิจกรรมและกิจกรรมส่งเสริมการตลาดที่น่าสนใจของร้านอาหารตามเทศกาลต่าง ๆ การนำ

อาหารที่มีความเป็นเอกลักษณ์ไทยไปออกบูธขายอาหารตามงานประจำปี งานประจำอำเภอ หรืองานประจำจังหวัด เพื่อขยายฐานลูกค้าและสร้างการรับรู้ให้แก่ลูกค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ วสุธิดา นักเกษม และประสพชัย พสุนนท์ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจบริการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจบริการในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการแข่งขันเชิงรุกว่าเป็นปัจจัยที่แสดงถึงความสามารถของผู้ประกอบการและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันธุรกิจได้ ดังนั้น ธุรกิจร้านอาหารเองก็จะต้องมีการปรับตัวเองอยู่เสมอ ทั้งวิธีการทำงาน ออกแบบการให้บริการให้เกิดความโดดเด่น และส่งมอบอาหารที่มีคุณภาพ ให้การบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างเหมาะสมเป็นที่ประทับใจ

3. จากผลการศึกษาสมมติฐานที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารพื้นบ้านขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ด้านการเป็นผู้นำทางด้านต้นทุน ด้านการสร้างความแตกต่าง ด้านตอบสนองอย่างรวดเร็ว และด้านการมุ่งตลาดเฉพาะส่วน โดยสามารถอภิปรายผลแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน กล่าวคือ ธุรกิจร้านอาหารจะต้องให้ความสำคัญต่อการควบคุมต้นทุน สร้างการเป็นผู้นำด้านต้นทุนและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพทำให้ลูกค้ารับรู้ได้อย่างชัดเจน มีการกำหนดราคาสินค้าที่สมเหตุสมผล ทำการควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและส่งมอบการให้บริการที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรษวรรณ สุขสมวัฒน์ (2565) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และกลยุทธ์ทางรอดของธุรกิจบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้า มีความยืดหยุ่นในการบริหารและจัดการ และเลือกใช้กลยุทธ์ทางด้านต้นทุนหรือกลยุทธ์การมุ่งตลาดเฉพาะส่วน เพื่อลดต้นทุนโดยรวมของกิจการและปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานให้เกิดความเหมาะสมและให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงกระบวนการในธุรกิจของตนเองอย่างเข้าใจ และปรับปรุง หรือพัฒนากระบวนการให้สามารถลดต้นทุนโดยที่ควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบให้ได้มาตรฐานภายใต้ราคาต้นทุนที่ต่ำลงได้

ในขณะที่ปัจจัยด้านการสร้างความแตกต่าง ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหารเช่นกัน โดยผู้ประกอบการร้านอาหารจะต้องให้ความสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่น่าประทับใจในการมาใช้บริการให้แตกต่างและมีความโดดเด่นกว่าร้านอื่น มีการนำเสนอรายการอาหารที่น่าสนใจและพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและให้บริการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของภูวนารถ ถาวรศิริ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจน้ำดื่มท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจน้ำดื่มในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีการใช้กลยุทธ์แบบ 4P’s เป็นหลักในการดำเนินธุรกิจ มีการนำกลยุทธ์การสร้างความแตกต่างเข้ามาปรับใช้ร่วมกับกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้

ภายในท้องถิ่น และทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ง่าย แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารเองจะต้องมีการพัฒนาสินค้าและสร้างการบริการให้มีความแตกต่างและมีความโดดเด่นพิเศษกว่าคู่แข่งขันรายอื่นในธุรกิจเดียวกันให้ได้ สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจให้เหนือกว่าคู่แข่งขันทำให้ลูกค้าจดจำและต้องการเข้ามาใช้บริการร้านอาหารมากขึ้น

สำหรับปัจจัยด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วและปัจจัยด้านการมุ่งตลาดเฉพาะส่วน ผู้ประกอบการร้านอาหารจะต้องให้ความสำคัญควบคู่กันไปด้วย ทั้งการให้บริการที่ถูกต้อง ครบถ้วนภายในระยะเวลารวดเร็ว ซึ่งในบางครั้งอาจจะต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดความสะดวกต่อการให้บริการด้วย และในขณะเดียวกันจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า และมุ่งเน้นการให้บริการในกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของตนอย่างชัดเจน นำเสนอสินค้าและการบริการให้ตรงความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา สุภาภรณ์ (2564) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสามารถและความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ประกอบการ SMEs มีความสามารถในการควบคุมสถานการณ์และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันเนื่องจากสามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า และมุ่งตลาดเฉพาะส่วน โดยอาศัยความรู้พื้นฐานเฉพาะแต่ละบุคคลและนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการมีคุณภาพต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่ผู้ประกอบการร้านอาหารประเภทอาหารพื้นบ้านขนาดกลางในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สามารถปรับตัวทางธุรกิจในยุคความปกติใหม่ ดังนี้

1. ควรให้ความสำคัญกับการดูแลคุณภาพอาหารให้มีความสด สะอาด ถูกหลักอนามัย เพื่อให้ลูกค้ามั่นใจที่จะเข้ามารับการบริการภายในร้านค้าถึงแม้ว่าจะอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 รวมถึงพัฒนาอาหารให้มีความแปลกใหม่และมีความหลากหลาย และนำเสนอให้แก่ลูกค้าในปริมาณที่เพียงพอและเหมาะสมกับราคา จะทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและมีความต้องการกลับมาใช้บริการซ้ำ

2. ควรเข้ามาดูแลการให้บริการของพนักงาน สร้างความเข้าใจให้พนักงานเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ออกแบบการให้บริการในช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสถานการณ์ปกติ ฝึกอบรมให้พนักงานเกิดความชำนาญทั้งในเรื่องการให้บริการ การแนะนำรายการอาหาร และการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อลูกค้า

3. ควรพัฒนากระบวนการในการให้บริการ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 เช่น ปรับรูปแบบการชำระเงินให้เป็นรูปแบบไม่ใช้เงินสด โดยจัดเตรียม QR Code ให้ลูกค้าสามารถสแกนจ่ายได้ ปรับรูปแบบในการสั่งอาหารให้สามารถสั่งผ่านช่องทางออนไลน์ได้ รวมถึงปรับกระบวนการให้บริการให้มีความรวดเร็วมากขึ้น

4. ควรใช้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดร่วมกับการใช้เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น ใช้แอพพลิเคชั่นเป็นเครื่องมือสื่อสารแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์โปรโมชั่นที่น่าสนใจของร้าน รวมไปถึงใช้ในการสั่งอาหาร การชำระเงิน และการติดตามสถานะคำสั่งซื้อ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้า

5. ควรมีความกล้าตัดสินใจภายใต้สภาวการณ์ที่ไม่แน่นอนและภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หมั่นแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ อยู่เสมอ เน้นทำการตลาดแบบเชิงรุก เช่น จัดตั้งพนักงานฝ่ายขายเพื่อนำสินค้าไปจัดแสดง ออกบูธขายอาหารตามงานประจำปี/งานประจำอำเภอ/งานประจำจังหวัด เพื่อขยายฐานลูกค้าเพิ่มรายได้ให้กับธุรกิจ และเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับลูกค้ากลุ่มใหม่ด้วย

6. ควรให้ความสำคัญกับการควบคุมต้นทุนและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยควบคุมกระบวนการในการดำเนินธุรกิจให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด ทำให้มีประสิทธิผลในการควบคุมต้นทุนให้ต่ำที่สุด

7. ผู้ประกอบการร้านอาหาร ควรแสวงหาข้อได้เปรียบในการแข่งขันด้วยการพัฒนาคุณภาพอาหารและการบริการในลักษณะที่ไม่เหมือนใครเพื่อให้เกิดคุณค่า คิดค้นและพัฒนาคุณภาพอาหารให้มีความโดดเด่น มีความหลากหลาย รสชาติอร่อย และมีความเป็นเอกลักษณ์ พัฒนารูปแบบการให้บริการให้มีความแตกต่างเป็นที่น่าจดจำ และรักษามาตรฐานของธุรกิจ

8. ควรพัฒนารูปแบบการให้บริการที่รวดเร็ว เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างคล่องตัว โดยพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการให้มีความรวดเร็วขึ้น มุ่งเน้นการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างรวดเร็ว ซึ่งการตอบสนองอย่างรวดเร็วนั้นแสดงถึงการมีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการของธุรกิจที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เป็นการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุด

9. ผู้ประกอบการร้านอาหาร ควรใช้กลยุทธ์การมุ่งตลาดเฉพาะส่วน ซึ่งอาจเลือกทำในส่วนของตลาดที่มีศักยภาพในการทำกำไรสูงก่อน มุ่งนำเสนอสินค้าที่มีความโดดเด่นเพื่อจำหน่ายในตลาดกลุ่มนี้โดยเฉพาะ

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค. (2564). *รวมแนวทางการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2565). *ประเภทของร้านอาหาร.* สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2565, จาก https://www.dbd.go.th/search_result.php?keyword/ร้านอาหาร

กิตติกร เรืองขำ, ยุวเรศ มาซอรี และ กิตติกาญจน์ กาญจนะคูหะ. (2565). กลยุทธ์การปรับตัวโดยใช้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดภายใต้สถานการณ์ Covid 19 ธุรกิจร้านอาหารริบส์แมน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ, 4*(2), 748-760.

จังหวัดนครราชสีมา. (2565). *แผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2561 - 2565 ฉบับทบทวนปีงบประมาณ พ.ศ. 2564.* สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2565, จาก https://www2.nakhonratchasima.go.th/ebook_strategy

ดวงตา อ่อนเวียง, ทตมัล แสงสว่าง, รัชดา ภักดียิ่ง และ ร่มสน นิลพงษ์. (2562). กลยุทธ์ที่สัมฤทธิ์ผลของการประกอบการร้านอาหารถาวรขนาด เล็กในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาจุฬาขอนแก่น, 6*(4), 688-699.

ทนงศักดิ์ แสงสว่างวัฒนะ, ณิชนันทน์ ศิริไสยาสน์ และ โชติ บดีรัฐ. (2563). “New Normal” วิถีชีวิตใหม่และการปรับตัวของคนไทยหลังโควิด-19: การงาน การเรียน และธุรกิจ. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 4*(3), 371-386.

นงชนก สถานานนท์ และฐานิส สุดโต. (2564). *เมื่อมีโควิด-19 ระลอกใหม่ ‘ธุรกิจร้านอาหาร’ ต้องรับมือและปรับตัวอย่างไร.* สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2565, จาก https://thestandard.co/covid-19-outbreak-how-businesses-cope-and-adapt/

นงเยาว์ อินทะนาม, อำภาศรี พ่อค้า และ กรกนก ดลโสภณ. (2563). การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12*(4), 82-95.

นิตยา สุภาภรณ์. (2564). ความสามารถและความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 7*(2), 43-52.

บีบีซี. (2564). *โควิด-19: แต่ละจังหวัดสกัดโควิดอย่างไร ก่อนประชุม ศบค. ถกยกระดับมาตรการ 6 จังหวัด “แดงเข้ม”.* สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2565, จาก https://www.bbc.com/thai/thailand-56898299

พรรษวรรณ สุขสมวัฒน์. (2565). ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และกลยุทธ์ทางรอดของธุรกิจบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 24*(1), 163-172.

ภูวนารถ ถาวรศิริ และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2558). กลยุทธ์การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจน้ำดื่มท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. *Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8*(2), 2171-2187.

วรรณษา แสนลำ และ นัฏฐา มณฑล. (2560). อาหารพื้นเมืองเพื่อสุขภาวะที่ดี ชุมชนตำบลตลาด จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, 9*(6), 445-457.

วสุธิดา นักเกษม และ ประสพชัย พสุนนท์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจบริการ ในเขตกรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 11*(1), 2148-2167.

สุดใจ ผ่องแผ้ว และ นุจรี ภาคาสัตย์. (2559). รูปแบบความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ OTOP ที่เป็น SMEs ในประเทศไทย. *Veridian E-Journal Slipakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 9*(3), 1659-1675.

อัญธิกา แก้วศิริ และ ปะราสี เอนก. (2560) .ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดบริการที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 1*(2), 19-26.

Andrews, S. (2563). *โคราช ประตูสู่ภาคอีสาน.* สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2565, จาก http://hackpotsdam.com/โคราช-ประตูสู่ภาคอีสาน/

Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques* (3rd ed.). New York: John Wiley & Sons.

Dess, G. G., Lumpkin, G. T., and Taylor, M. L. (2005). *Strategic Management: Creating Competitive Advantage* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., and Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.

Kotler, P., and Keller, K. L. (2016). *Marketing Management* (15th Global ed.). Edinburgh: Pearson Education.

Porter, M. E. (1990). The Competitive Advantage of Nations. *Harvard Business Review, 68*(2), 73-93.

PPTV Online. (2565). *เมืองโคราช ศก. ทรุดหนัก โรงแรม-ห้างฯ แห่ปิดป้ายขาย ไร้นักท่องเที่ยว.* สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2565, จาก https://www.pptvhd36.com/news/เศรษฐกิจ/187182

การพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงและการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Development of English Vocabulary Pronunciation and Writing Abilities Using Phonics Learning Method and Multimedia Games for Grade 3 Students

พิชัยภรณ์ แสนสุข[1] และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย[2]

Pichaiporn Saensuk[1], and Saengsuree Duangkamnoi[2]

[1]นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[2]ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[1]Student of Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Northeastern University

[2]Dr. in Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Northeastern University

อีเมล: Piksaen3@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
13 มิถุนายน 2566	7 กันยายน 2566	21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และ 2) พัฒนาความสามารถในการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน โรงเรียนหนองกุงพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่กำลังเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยการเลือกแบบเจาะจง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น ทดลองกลุ่มเดียววัดผลหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ จำนวน 15 ข้อ และ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน 15 ข้อ ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ เครื่องมือได้รับการประเมินคุณภาพ ความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ และความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดีย พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย 10.85 คิดเป็นร้อยละ 72.33 ผ่านเกณฑ์ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ

2) ผลการพัฒนาความสามารถในการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดีย พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย 10.50 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70.00 ผ่านเกณฑ์ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: การอ่านออกเสียง, การเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ, การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์, เกมมัลติมีเดีย

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop the English vocabulary pronunciation ability, and 2) develop the English vocabulary writing ability using the phonics learning method and the multimedia games for grade 3 students to reach upper 70%-mean score with 70% of passing students from all. The target group of this research comprised 20 grade 3 students, Nongkungpittayakom School under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5, derived from the purposive sampling to investigate in the One-Group-Pre-Experimental Design. The statistics comprised the descriptive statistics, covering mean ($\overline{X}$), standard deviation (S.D.) and the percentage. The research instruments contained 1) 7 learning management plans with the phonics learning method and the multimedia games for Grade 3 Students with 2 hours in each plan, with the total number of 14 hours, 2) the test for assessing the English vocabulary pronunciation ability covering 15 items, and 3) the test for assessing English vocabulary writing ability composing 15 items. The instrument's quality and Item-Objective Congruence index and appropriateness were assessed by specialists.

The research findings revealed that: 1) The results from developing the English vocabulary pronunciation ability using the phonics learning method and multimedia games for grade 3 students were found that the students had the mean score valued at 10.85 with 72.33% and 16 students or 80% of all students passed the criterion which was higher than the setting criterion. 2) The results from developing the English vocabulary writing ability using the phonics learning method and multimedia games for grade 3 students were found that the students had the mean score valued at 10.50 from the 15 full-score with 70.00% and 15 students or 75% of all students passed the criterion which was higher than the setting criterion.

Keywords: Pronunciation, English Vocabulary Writing, Phonics Learning Method, Multimedia Games

บทนำ

การสื่อสารในปัจจุบัน คนนิยมใช้ภาษาอังกฤษทั้งในชีวิตประจำวัน การเรียนหนังสือ การทำงานและการสื่อสารอื่นๆ รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และยิ่งปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร เอกสารวิชาการหรือข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารทั้งในสังคมโลกและการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ผู้ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีก็จะสามารถทำงานสะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงเล็งเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษจึงมีนโยบายให้จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในทุกระดับชั้น เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การศึกษาการแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่หลากหลายของแต่ละประเทศ รวมถึงใช้ในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน และประเทศไทยเป็นประเทศที่ติดต่อสื่อสารกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมานาน จึงจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ คนไทยจึงต้องเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในติดต่อสื่อสารและเรียนรู้วัฒนธรรมสากล รวมถึงการศึกษาและเรียนรู้วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ความคิด ค่านิยม เศรษฐกิจ สังคม พัฒนาคุณลักษณะด้านการใฝ่รู้ ใฝ่สัมฤทธิ์ได้ง่ายและกว้างขวางขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 220) แต่คนไทยยังต้องพัฒนาความสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการอ่านหรือเขียนคำภาษาอังกฤษอีกมาก ผู้วิจัยพบว่านักเรียนโรงเรียนหนองกุงพิทยาคมผู้เรียนมีปัญหาในเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษต่ำ ไม่สามารถอ่านออกเสียงและเขียนคำภาษาอังกฤษได้ และผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่สูงเท่าที่ควร โดยในปีการศึกษา 2562-2564 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 23.27, 30.31 และ 31.59 ตามลำดับ (โรงเรียนหนองกุงพิทยาคม, 2564b) และ Bloomfield & Barhart (1961) กล่าวว่า วิธีโฟนิกส์ในเบื้องต้นเป็นการสอนถอดรหัสเสียง ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงกับรูปแบบเสียงของภาษาพูดหรือเสียงของภาษากับสัญลักษณ์เสียง เป็นวิธีการเรียนอ่านและเขียนภาษาอังกฤษด้วยการเชื่อมหน่วยเสียงและสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงเหล่านั้นหรือตัวอักษรเข้าไว้ด้วยกันเพื่อผสมเป็นคำ โดยไม่ต้องอาศัยการท่องจำ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจเสียงของตัวอักษรต่าง ๆ และออกเสียงเหล่านั้นให้ได้อย่างถูกต้องจึงจะสามารถผสมเสียงออกมาเป็นคำได้ และ Weaver (1994) กล่าวว่า การสอนโฟนิกส์เป็นวิธีการสอนที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงและสะกดคำภาษาอังกฤษ ดังนั้นการสอนเด็กในระยะเริ่มต้นจึงควรเริ่มที่การสอนหน่วยเสียงไปสู่ทักษะที่ยากขึ้นต่อไป Hughes (1972) กล่าวว่า การสอนด้วยวิธีโฟนิกส์เป็นการเรียนการสอนในความสัมพันธ์ของเสียงตัวอักษรที่ใช้ในการอ่านและการเขียนและ อินทิรา ศรีประสิทธิ์ (2552) กล่าวว่า วิธีที่ได้ผลดีที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษอ่านได้อย่างคล่องแคล่วต้องพัฒนาจากการแบ่งหน่วยเสียงตัวพยัญชนะทุกตัวก่อนที่แล้วจึงนำมาอ่านเป็นคำและเมื่อรวมหน่วยเสียงเข้ากับตัวอักษรผู้เรียนจึงจะสามารถอ่านเป็นคำได้ การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาการอ่านออกเสียงทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับตัวอักษรรวมทั้งการจดจำคำและการนำคำออกมาใช้ Gelzheiser & Clark (1999) ได้เสนอวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ดังต่อไปนี้ 1) นำเข้าสู่บทเรียน 2) เรียนรู้เสียงตัวอักษร 3) เรียนรู้การเขียนตัวอักษร 4) เรียนรู้

การผสมเสียงและความหมายของคำศัพท์ 5) แยกแยะและแบ่งเสียงในคำ 6) เรียนเสียงที่มีลักษณะพิเศษ ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า การเรียนแบบโฟนิกส์สามารถช่วยให้ผู้เรียนออกเสียงอ่านได้ถูกต้อง ทำให้สื่อสารภาษาอังกฤษได้ชัดเจน เพราะสามารถสะกดคำศัพท์ต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเองอย่างคล่องแคล่ว การรู้จักเสียงของตัวอักษรและเข้าใจหลักการผสมเสียง วิธีการพัฒนาการอ่านเขียนแบบนี้จะสามารถเรียนภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วกว่านักเรียนทั่วไป และมีความแตกฉานทางภาษา รักการอ่าน การค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ต่อไป ช่วยพัฒนาการออกเสียงและการอ่านเขียนในระยะยาว และสามารถต่อยอดไปสู่ทักษะอื่น ๆ ในอนาคต เช่น การเขียนเรียงความ เขียนบทความ การจับประเด็น จับใจความ คิดวิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นเหตุผลด้วย ในการพัฒนาการอ่านออกเสียงและการสะกดคำภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น การใช้หลักโฟนิกส์เข้ามาใช้จะสามารถช่วยให้การเรียนรู้พัฒนาได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง โดยมีงานวิจัยของปริสุทธิ์ บุษบา (2565) ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์สามารถใช้ในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฟนิกส์สามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการอ่านออกเสียงและการสะกดคำภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี รวมถึงการมีสื่อที่มีความน่าสนใจในการเรียนรู้ซึ่งจะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยมีงานวิจัยของปัญญาพร ปาละวัน (2563) พบว่า เกมการศึกษาสามารถพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านการเขียนสะกดคำภาษาอังกฤษและนักเรียนมีความพึงพอใจในสื่อเกมการศึกษามากที่สุด และงานวิจัยของขจิตรัตน์ สูงกลาง (2562) ซึ่งพบว่าเกมการศึกษาสามารถจดจำคำศัพท์ของนักเรียนได้มากขึ้นและสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้และงานวิจัยของและงานวิจัยของ อภิเชษฐ์ ขาวเผือก (2559) พบว่าการใช้เกมการศึกษาบนแท็บเล็ตในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถช่วยในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษและช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงเลือกการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงและการสะกดคำภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมิเดียในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงและการเขียนคำภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้มีความพร้อมในการเรียนในระดับชั้นสูงต่อไป ผู้วิจัยจึงคิดค้นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบฝึกพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ที่เน้นทักษะการถอดรหัส การวิเคราะห์การออกเสียงและความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับตัวอักษรตั้งแต่ความรู้เกี่ยวกับระบบเสียงในภาษาสู่การอ่านที่แท้จริง ร่วมกับเกมมัลติมีเดียซึ่งเป็นสื่อที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

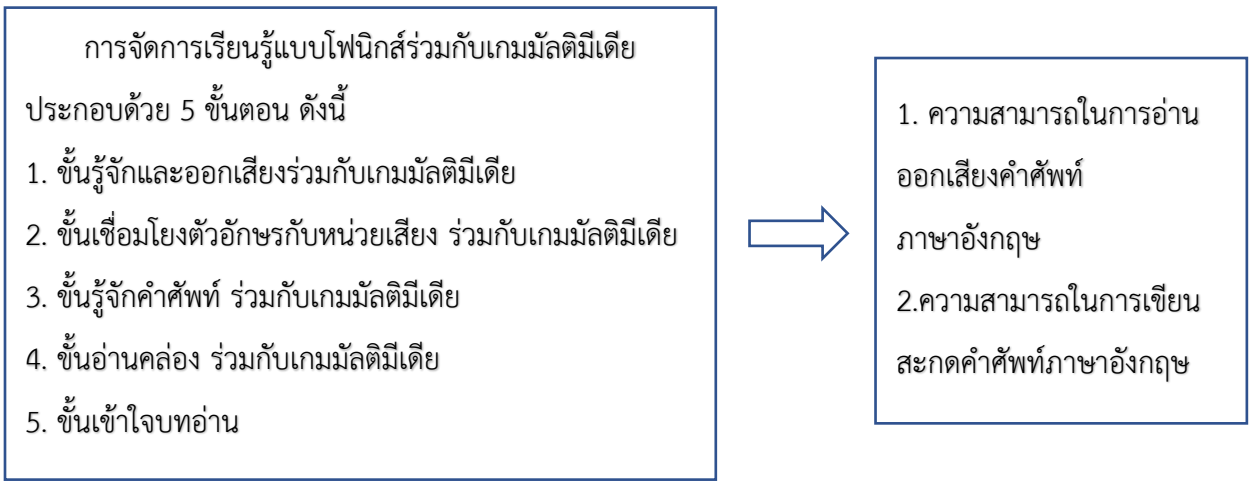
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมิเดียของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมิเดียของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการจัดทำวิจัยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนหนองกุงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 20 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงและเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยวิธีโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดีย จำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 14 ชั่วโมง เนื้อหาสาระ ใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหนองกุงพิทยาคม (2564a) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รายวิชา อ 13101 ภาษาอังกฤษ จำนวน 7 เรื่อง เรื่องละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง ดังนี้

ตารางที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	เวลา (ชั่วโมง)
1	/s/a/t/i/p/n	2
2	/c/k/e/h/r/m/d	2
3	g/o/u/l/f/b	2
4	/ai/j/oa/i/ee/or/	2
5	/z/w/ng/v/oo/	2
6	/y/x/c,/sh/th/	2
7	/qu/ou/oi/ue/er/ar/	2
	รวม	**14**

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงและเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543) ความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Kr-20)

วิธีรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น ใช้แผนการทดลองแบบ One Shot Case Study มีการทดสอบหลังเรียน โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองกุงพิทยาคม ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ครูทำความเข้าใจกับนักเรียนก่อนดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดีย เพื่อให้นักเรียนรู้จุดประสงค์ของการเรียน สาระการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดีย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 7 แผน พร้อมทั้งเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

3. เมื่อจบบทเรียนทั้งหมด ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงที่เป็นข้อทดสอบการอ่านคำศัพท์ทีละข้อ ไปทดสอบหลังเรียน จำนวน 15 ข้อ

4. เมื่อจบบทเรียนทั้งหมด ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนคำศัพท์ตามคำบอกทีละข้อไปทดสอบหลังเรียน จำนวน 15 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมผลการทดสอบทักษะการอ่านออกเสียงและการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เมื่อดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียครบทั้ง 7 แผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน 15 ข้อ โดยใช้เกณฑ์ผ่านร้อยละ 70 ของคะแนนทั้งหมด และปรากฏผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	คะแนนเต็ม	คะแนนการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ			จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ (ร้อยละ 70)		ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ (ร้อยละ 70)	
		ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
20	15	72.33	10.85	1.90	16	4	80.00	20.00

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียแล้ว ในภาพรวมพบว่านักเรียนมีคะแนนการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษเฉลี่ย 10.85 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.33 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. เมื่อดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียครบทั้ง 7 แผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน 15 ข้อ โดยใช้เกณฑ์ผ่านร้อยละ 70 ของคะแนนทั้งหมด และปรากฏผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวัดความสามารถในการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	คะแนนเต็ม	คะแนนการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ			จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ (ร้อยละ 70)		ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ (ร้อยละ 70)	
		ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
20	15	70.00	10.50	1.88	15	5	75.00	25.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียแล้ว พบว่านักเรียนมีคะแนนการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเฉลี่ย 10.50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

และเมื่อแยกคะแนนความสามารถในการอ่านและการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เป็นการอ่านออกเสียง 15 คะแนน และการเขียนคำศัพท์ 15 คะแนน ได้ผลคะแนนเฉลี่ย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยการอ่านและเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แบบทดสอบวัดความสามารถ	15 คะแนน	ร้อยละ
การอ่าน	10.85	72.33
การเขียน	10.50	70.00

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดความสามารถในด้านการอ่านคือ 10.85 คิดเป็นร้อยละ 72.33 และคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดความสามารถในด้านการเขียนคำคือ 10.50 คิดเป็นร้อยละ 70.00 จากคะแนนดังกล่าว ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ผ่านร้อยละ 70 ซึ่งถือว่านักเรียนมีคะแนนทั้งสองด้านผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงและเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมพบว่า นักเรียนมีคะแนนการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ย 10.85 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.33 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในการเรียนการสอนจะเน้นการส่งเสริมให้บรรยากาศการเรียนรู้เป็นไปอย่างอบอุ่น ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออก สามารถคิดวิเคราะห์ กล้าตัดสินใจ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน อันจะเป็นผลต่ออารมณ์ และสังคมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยในการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียน ครูผู้สอน จะอธิบายการใช้แอพพลิเคชั่นให้นักเรียนทราบก่อนการใช้งาน และเปิดแอพพลิเคชั่น ขยายฉายขึ้นจอภาพขนาดใหญ่หน้าห้องเรียน และให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ แนะนำ เลือกตอบ ตัดสินใจร่วมกัน และนักเรียนทุกคนจะเรียนการออกเสียงคำศัพท์และอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แต่ละเสียงไปพร้อม ๆ กันด้วย ส่งผลให้บรรยากาศในการเรียนดีขึ้น นักเรียนรู้สึกไม่เครียด ไม่เบื่อ และเพลิดเพลินไปกับการเรียน เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของรมณียา สุรธรรมจรรยา (2559) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้แอพพลิเคชั่นบนแท็บเล็ตสามารถพัฒนาการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ดียิ่งขึ้น และจากวิจัยของ สายใจ ทองเนียม (2560) พบว่า การพัฒนาสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ดีควรมีภาพประกอบเนื้อหา และมีสีสันสวยงาม ทำให้ผู้เรียนสนใจ ตื่นเต้น และกระตือรือร้น

ที่จะเรียน และเรียนด้วยความเข้าใจมากขึ้น ใช้ภาพเคลื่อนไหว และเสียงเพลงประกอบ สีและขนาดตัวอักษรคมชัด อ่านง่าย มีเสียงบรรยายประกอบเนื้อหา ตลอดบทเรียน ช่วยลดระยะเวลาการอ่านหนังสือของผู้เรียน สามารถเรียนด้วยการฟังได้อย่างสะดวก และในด้านการพัฒนาการออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และจากงานวิจัยของ Gardner (1993) ได้กล่าวว่า สติปัญญาของแต่ละคนมีความสามารถที่จะค้นหา แก้ปัญหาและสร้างผลผลิตที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของสังคมและความฉลาดของมนุษย์ที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเซลล์ในสมอง แต่ขึ้นอยู่กับการเชื่อมโยงกันของเซลล์ประสาทที่จะงอกเงยออกมาเป็นวงจรสมอง ตัวกระตุ้นปัญญาไว้ว่าประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึกกับประสบการณ์บั่นทอนเป็นประสบการณ์สำคัญในการพัฒนาทางปัญญา ประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึกเป็นจุดสำคัญในการพัฒนาปัญญาและความสามารถและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางปัญญาได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนจากครอบครัว ครู เพื่อนฝูงที่ดี การได้อยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดีและการได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะประสบการณ์ที่กระตุ้นการพัฒนาปัญญาอย่างเหมาะสม ปัจจัยเหล่านี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นตัวกระตุ้นในการทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนมีความสนุกสนาน เกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ กล้าแสดงออก สนใจในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งเกมการศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศของห้องเรียนให้มีชีวิต น่าอยู่ น่าเรียน เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การอ่านคำภาษาอังกฤษแบบแจกลูกสะกดคำเทียบเสียงแบบ (Phonics) โดยใช้แบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นิโรจน์ คำสงค์ (2565) พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะในแต่ละบทเรียนแล้ว นักเรียนมีทักษะการ อ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการ อ่านออกเสียง สะกดคำภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ผลการพัฒนาความสามารถในการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีพัฒนาการที่ดีขึ้น นักเรียนมีคะแนนการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเฉลี่ย 10.50 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70 และนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่าการเรียนรู้การเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยวิธีการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดีย เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด มีความสนใจอยากรู้อยากเห็น อยากลงมือปฏิบัติ ส่งผลให้สามารถรับรู้และจดจำอย่างเข้าใจ ซึ่งเห็นได้จากการทดสอบหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดีย นักเรียนมีผลการทดสอบการเขียนคำศัพท์สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นักเรียนสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้องมากขึ้น นักเรียนสามารถนำไปใช้เรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้านและที่อื่นๆ ได้ สามารถทบทวนการเรียนนอกห้องเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขจิตรัตน์ สูงกลาง (2562) พบว่านักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เกมการศึกษาสามารถจดจำคำศัพท์ได้มากขึ้นและสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้และสอดคล้องกับผลวิจัยของ และ

งานวิจัยของ อภิเชษฐ์ ขาวเผือก (2559) พบว่า การใช้เกมการศึกษาบนแท็บเล็ตในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถช่วยในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น และงานวิจัยของปัญญาพร ปาละวัน (2563) พบว่า เกมการศึกษาสามารถพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านการเขียนสะกดคำภาษาอังกฤษและนักเรียนมีความพึงพอใจในสื่อเกมการศึกษามากที่สุด ผลงานวิจัยของ ปริสุทธิ์ บุษบา และ แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2565) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์สามารถใช้ในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้เป็นอย่างดี และยังพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจในการเล่นเกม ฟังเล่านิทานเหมือนเด็กอนุบาล ซึ่งประภัสสร บราวน์และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2564) ได้ทำการศึกษาพบว่า หากต้องการฝึกพูด ทั้งภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษต้องมีกิจกรรมสนุกสนาน เช่น กิจกรรมการแสดงประกอบการเล่านิทานหรือพาเล่นเกมแข่งขันที่เด็ก ๆ ชอบ เมื่อนำเข้าสู่บทเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีความหลากหลาย เช่น วีดีโอ หรือเสียง จำนวนสื่อต้องเพียงพอ สามารถสร้างความสนใจใฝ่รู้แก่ผู้เรียนได้ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านได้อย่างต่อเนื่อง

1.2 ครูผู้สอนควรพูดภาษาอังกฤษในขณะที่สอนให้มากที่สุดเพื่อสร้างความคุ้นเคยด้านภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน

1.3 ควรกำหนดเวลาในการสอนแต่ละขั้นให้ชัดเจน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ครอบคลุมตัวชี้วัดและบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดีย ควรเลือกเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความคุ้นเคยและสามารถกระตุ้นความสนใจและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2 ควรจัดให้มีการวิจัยและติดตามผลการเรียนในระยะยาวเพื่อศึกษาว่า ความสามารถในการอ่านออกเสียงและเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียมีความถูกต้องและคงทนในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาอื่นๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ และช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านอื่น ๆ อีกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

ขจิตรัตน์ สูงกลาง. (2562). การใช้เกมเพื่อพัฒนาทักษะการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนการกุศลหลวงปู่ศรีจันทร์วัณณาโภ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์, 5*(2), 1-9.

นิโรจน์ คำสงค์. (2565). การอ่านคำภาษาอังกฤษแบบแจกลูกสะกดคำเทียบเสียงแบบ (Phonics) โดยใช้แบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา, 1*(1), 84-91.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประภัสสร บราวน์ และ แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2564). การพัฒนาความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการแสดงประกอบการเล่านนิทาน. *วารสารวิชาการและการวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 11*(1), 194-206.

ปริสุทธิ์ บุษบา และ แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2565) . การพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารสถาบันวิจัยพิมลธรรม, 9*(2), 95-112.

ปัญญาพร ปาละวัน. (2563). การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำภาษาอังกฤษโดยใช้เกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 15*(2), 126-136.

รมณียา สุรธรรมจรรยา. (2559). ผลการใช้แอพพลิเคชั่นสำหรับสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษบนแท็บเล็ตวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 9*(2), 1030-1045.

โรงเรียนหนองกุงพิทยาคม. (2564a). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหนองกุงพิทยาคม พุทธศักราช 2564 ตามหลักสูตรแกนกลาง.* ขอนแก่น: โรงเรียนหนองกุงพิทยาคม.

โรงเรียนหนองกุงพิทยาคม. (2564b). *รายงานผลการสอบ O-NET ปีการศึกษา 2562-2564***.** ขอนแก่น: โรงเรียนหนองกุงวิทยาคม.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สายใจ ทองเนียม. (2560). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร.* กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

อภิเชษฐ์ ขาวเผือก. (2559). การพัฒนาเกมการศึกษาบนแท็บเล็ตโดยใช้เทคนิคช่วยจำเพื่อส่งเสริมความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. 9*(2), 1416-1431.

อินทิรา ศรีประสิทธิ์. (2552). *ทฤษฎีใหม่ในการสอนภาษาอังกฤษสำหรับคนไทยที่รวมการวางพื้นฐานด้วย Phonetic awareness & Phonics ตามด้วยการสอนอ่านเป็นคำ (Whole language) เพื่อแก้ปัญหาอาการภาษาอังกฤษบกพร่อง (Dyslexia) ของคนไทย.* ใน เอกสารการอบรมครูในสภาพแวดล้อมที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ วันที่ 14-26 มีนาคม 2552 กรุงเทพฯ: UNESCO-APEID.

Bloomfield, L., and Barnhart, C. L. (1961). *Let's read: A linguistic approach.* Detroit, MI: Wayne State University Press.

Gardner, Howord. (1993). *Multiple Intelligence: The Theory in Practice***.** New York: Basic Books.

Gelzheiser, Lynn M. and Clark, Diana Brewster. (1999). *Early Reading and Instruction. Learning about Learning Disabilities.* Edited by Wong, Bernice Y. L. Simon Fraser University: Faculty of Education.

Hughes, M. (1972). *Phonics and The Teaching of Reading*. London: Evans Brothers.

Weaver, C. (1994). *Reading Process and practice:* From socio psycholinguistic to whole language. Port mouth. NH.

ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการคูณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในชั้นเรียนที่ใช้วิธีการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) และวิธีการแบบเปิด (Open Approach)

Conception on Multiplication of The Study of Grade 2 Students in Classroom Using Lesson study and Open Approach

นเรียน นามบุญเรือง[1] และนภาพร วรเนตรสุดาทิพย์[2]

Narian Namboonrueang[1] and Naphaporn Woranetsudathip[2]

[1,2] โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์)

[1,2] Demonstration School KhonKaen University, Elementary Division (Suksasat)

อีเมล: narianna@kku.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
18 กรกฎาคม 2566	14 กันยายน 2566	21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์เรื่องการคูณของนักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนที่ใช้การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และ วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 38 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เลือกมาโดยวิธีเจาะจง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการคูณ จำนวน 6 แผน 2) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน 3) เครื่องบันทึกวีดิทัศน์ และ 4) กล้องบันทึกภาพนิ่ง 5) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกวีดิทัศน์ชั้นเรียน และการบันทึกภาพนิ่ง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย (Mean) และผลการวัดความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์เรื่องการคูณของนักเรียนที่ใช้การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และ วิธีการแบบเปิด (Open Approach) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในชั้นเรียนที่ใช้การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และ วิธีการแบบเปิด (Open Approach) นักเรียนผ่านเกณฑ์ 60% คิดเป็นร้อยละ 86.84 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 14.34 คะแนน (S.D. = 3.54) ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนอย่างมาก เริ่มตั้งแต่ความคิดรวบยอดพื้นฐานของนักเรียนที่จะต้องทำความเข้าใจปัญหาในการจำแนกปัญหาปลายเปิดว่าเกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางคณิตศาสตร์เรื่องใด การเชื่อมโยงความคิดรวบยอดพื้นฐานมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนแก้ปัญหาได้อย่างถูกวิธีและการพัฒนาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ให้ถูกต้อง

คำสำคัญ ความคิดรวบยอด, วิธีการแบบเปิด

ABSTRACT

This research aims to study the mathematical thinking skills in multiplication of grade 2 students who learned in a Lesson Study classroom and using the Open Approach. The study used a mixed-method approach and the targets group were 38 grade 2 students from the demonstration school at Khon Kaen University in the second semester of the academic year 2023. The research tools included 1) six lesson plans for multiplication, 2) observation forms for student learning behaviors, 3) video recording devices, 4) cameras, and 5) a test to measure learning outcomes. The data were collected by recording classroom videos and camera. The quantitative data analysis included mean scores and learning outcome. The research found that mathematical thinking skills in multiplication of grade 2 students passed the 60% threshold with a percentage of 86.84, and the average score was 14.34, SD=3.54. The mathematical thinking skills were crucial for students' learning, starting from the fundamental concepts till they could solve complex problems.

Keywords: Mathematical thinking, Lesson Study, Open Approach

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่าง ถี่ถ้วน รอบคอบช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและศาสตร์อื่นๆคณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์เป็นสาระหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื่องจากนักการศึกษาคณิตศาสตร์ตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้น ที่หันมาใส่ใจส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในทุกระดับชั้นหลักสูตรคณิตศาสตร์ ยังมีประเทศอื่น ๆ อีกทั่วโลกที่สนใจส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้วยเช่นกัน เช่น ออสเตรเลีย สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อปัญหาเป็นสถานการณ์ที่ซับซ้อนนักเรียนอาจไม่สามารถใช้ขั้นตอนทางคณิตศาสตร์แก้ปัญหาได้ทันที แต่ต้องการความเข้าใจหรือความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ๆ มาประกอบการคิด และที่สำคัญปัญหาทางคณิตศาสตร์บางปัญหาไม่ต้องการกระบวนการแก้ปัญหาตามขั้นตอนทางคณิตศาสตร์ หรือไม่มีขั้นตอนเฉพาะใด ๆ ในการแก้ปัญหา แต่ต้องใช้ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์

และความสามารถในการคิดอย่างสมเหตุสมผลประกอบกันด้วย เหตุผลดังกล่าว ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์จึงมีความสำคัญการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ที่ต้องเน้นการพัฒนาความคิดรวบยอดควบคู่กับการสอน ขั้นตอนหรือวิธีการทางคณิตศาสตร์ (อัมพร ม้าคนอง , 2557) ดังนั้น ต้องแสวงหานวัตกรรมที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการที่แท้จริงเพื่อมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) เป็นนวัตกรรม (Innovation) หนึ่ง ซึ่งเป็นระบบการพัฒนาวิชาชีพครูที่ได้รับการพัฒนาและใช้ ในประเทศญี่ปุ่นมาแล้วประมาณ 130 ปี (Shimizu, 2006) และในปัจจุบันได้รับการพัฒนาและใช้ไปหลายประเทศทั่วโลก เพื่อใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครูและได้ยอมรับว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุด ในการปรับปรุงและพัฒนาการสอนวิชาคณิตศาสตร์ และเป็นวิธีการที่ทำให้การสอนดีขึ้นอย่างยั่งยืน (Lewis, 2006) การศึกษาชั้นเรียนเป็นนวัตกรรมที่เน้นให้นักเรียนมีแนวคิดที่แตกต่างจากห้องเรียนเดิม (Lewis, 2002) ซึ่งการศึกษาชั้นเรียนมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การร่วมกันวางแผนบทเรียน (Plan) เป็นการร่วมมือกันระหว่างนักวิจัย ผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ที่ทำการสอน โดยเริ่มต้นจากการกำหนดกิจกรรมปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ใช้สถานการณ์ปัญหาปลายเปิด และสร้างสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพจริง จากนั้นดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด 2) การร่วมกันสังเกตชั้นเรียน (Do) ในขั้นตอนนี้ครูจะนำแผนการสอนไปใช้จริงในชั้นเรียน โดยมีทีมวิจัยเข้าร่วมสังเกต ในการสังเกตนั้นต้องสังเกตว่าจากการใช้สื่อการเรียนรู้ นักเรียนเกิดการแสดงแทนแนวคิดทางคณิตศาสตร์อะไรบ้าง 3) การสะท้อนผล บทเรียนร่วมกัน (See) เป็นขั้นตอนสะท้อนเกี่ยวกับผลที่ได้จากการสังเกตการสอนว่านักเรียนได้เกิด การแสดงแทนแนวคิด ทางคณิตศาสตร์หรือไม่อย่างไร เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้แล้วนำเอาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในห้องเรียนใหม่อีกครั้งในปีการศึกษาหน้า (Inprasitha, 2010) การเรียนการสอนในวิธีการแบบเปิด (Open Approach) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง มีอิสระในการคิด มีความกล้าที่จะแสดงออก มีคำตอบที่หลากหลายจากปัญหาปลายเปิดที่ครูได้สร้างขึ้น โดยนำเอาสถานการณ์ปัญหาปลายเปิดเป็นตัวกำหนดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ และมีสื่อการเรียนรู้เป็นตัวหลักที่สำคัญในการสร้างสถานการณ์ปัญหาที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจบทเรียน ซึ่งการสอนในวิธีการแบบเปิดมี 4 ขั้นคือ 1) ขั้นตอนการนำเสนอปัญหาปลายเปิด (Posing Open-ended Problem) เป็นขั้นที่ครูผู้สอนต้องสร้างปัญหาปลายเปิดให้เป็นปัญหาของนักเรียน 2) ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตัวเองของนักเรียน (Student' Self Learning) เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนได้ทำการแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม ซึ่งครูมีหน้าที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิด การแสดงแทนแนวคิดที่หลากหลาย 3) ช่วงอภิปรายบทเรียน (Whole Class Discussion and Comparison) เป็นขั้นที่นักเรียนได้ออกนำเสนอแนวคิดหรือวิธีที่กลุ่มได้ทำการแก้ปัญหา และ 4) ขั้นตอน การสรุปบทเรียนโดยการเชื่อมโยง (Summarization Through Connecting Students' 3 Mathematical Ideas Emerged in the Classroom) เป็นขั้นที่ครูสรุปแนวคิดหรือวิธีการแสดงแทนต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน (Inprasitha, 2010) การเรียนการสอนในบริบทการศึกษา

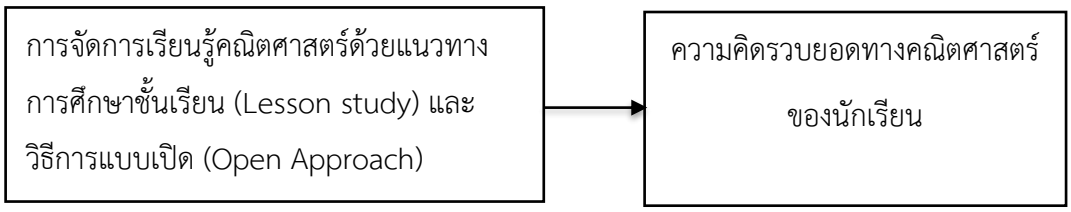
ชั้นเรียน (Lesson Study) และวิธีการแบบเปิด (Open Approach) ช่วยให้นักเรียนสามารถที่จะแสดงแทนแนวคิดทางคณิตศาสตร์ออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตัวนักเรียนเอง นักเรียนอธิบายความคิดของตนทางคณิตศาสตร์ถ้านักเรียนมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย นักเรียนมีความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) เป็นแนวทางหลักในการพัฒนาวิชาชีพครู ประกอบไปด้วย การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยนักวิจัย ผู้ช่วยวิจัย และครู การสังเกตการสอนร่วมกัน และการสะท้อนผลบทเรียนหลังการสอนร่วมกัน ซึ่งมีหลักการและกระบวนการที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และสามารถช่วยพัฒนาครู ผู้เรียน และสัมพันธภาพของบุคลากรในสถานศึกษาได้พร้อมกัน และส่งผลให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและสมบูรณ์ ในการพัฒนาวิชาชีพครูที่ยั่งยืน (นภาพร วนเนตรสุดาทิพย์, 2564) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์เรื่องการคูณของนักเรียนที่ใช้การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และวิธีการแบบเปิด (Open Approach)

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณของนักเรียนที่ใช้การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และ วิธีการแบบเปิด (Open Approach)

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

จากการทบทวนวรรณกรรม ศึกษาและวิเคราะห์ หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และแนวทางการสอนที่เน้นการแก้ปัญหา สามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบเปิด หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง การคูณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 6 แผน และแผนจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก ($\overline{X}$ = 4.45, S.D.= 0.56) แสดงรายละเอียดขั้นตอนการสอนดังนี้

1.1) การนำเสนอปัญหาปลายเปิด (Posing open-ended problem) เมื่อตั้งปัญหาปลายเปิดอยู่ใน ชั้นเรียนทำให้ผู้เรียนก็เกิดข้อสงสัยในปัญหาดังกล่าวและเป็นปัญหาที่ใช้เป็นปัญหาที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย และ ยิ่งไปกว่านั้นปัญหาที่ได้นำเสนอจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้กับเนื้อหาในบทเรียนในขั้นการสอนต่อไป ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของปัญหาด้วยตัวของนักเรียนเอง

1.2) การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน (Students self-learning) การเรียนรู้ด้วยตัวเองของนักเรียน ปัญหาปลายเปิดมีความสำคัญเป็นพิเศษในการกระตุ้นการคิดทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนแต่ละคนครูไม่ควรไปกำหนดการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งหมด สิ่งที่ครูควรทำคือ การปรับความคิดเห็นของนักเรียนให้เข้ากับสถานการณ์ปัญหาปลายเปิด และครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้น

1.3) การอภิปรายและการเปรียบเทียบร่วมกันทั้งชั้นเรียน (Whole class discussion and comparison) ช่วงอภิปรายบทเรียน ในช่วงนี้มีความสำคัญมากเป็นการเสนอวิธีการหรือการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนแต่ละคนได้ทำในกลุ่ม โดยครูต้องพยายามแนะนำผู้เรียนคนที่ยังไม่เข้าใจปัญหาและให้ตัวอย่างหรือเสนอแนะ เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้คิดเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวและมีความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ด้วยแนวคิดของกลุ่มเพื่อนที่กำลังอภิปรายหรือการเปรียบเทียบแนวคิดของตนเอง

1.4) การสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน (Summarization through connecting students' mathematical ideas emerged in the classroom) ช่วงนี้ครูก็จะรวบรวมความคิดที่คล้ายกันของผู้เรียนที่ได้การอภิปรายความคิดเห็น ผู้เรียนจะมองว่างานของตนเอง มีส่วนที่คล้ายกับงานของคนอื่นหรือไม่อย่างไร โดยครูร่วมกับนักเรียนทำการสรุปแบบย่อๆ และครูให้ความสนใจไปที่ประเด็นใดหนึ่งแล้วก็สรุป ที่สำคัญคือครูจะรวบรวมความคิดที่ผู้เรียนนำเสนอมาและ รวมกับสิ่งที่ครูได้เตรียมการมาล่วงหน้านำมาสรุปรวมกันให้มีความลงตัวพอดีและมีการเชื่อมโยงไปในบทเรียนถัดไป

2. แบบทดสอบวัดความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ เป็นแบบปรนัย 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) KR.20 มีค่าเท่ากับ 0.73 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.46 – 0.83 และค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ระหว่าง 0.25 – 0.83

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ เครื่องบันทึกวีดิทัศน์ เครื่องบันทึกภาพนิ่ง และแบบบันทึกภาคสนาม โดยทำการบันทึกวีดิทัศน์ ภาพนิ่ง และแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ สถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนแบบทดสอบวัดความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์

วิธีรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) รูปแบบTriangulation Mixed Method Design (Creswell, 2013) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการบันทึกวีดิทัศน์การเรียนการสอน บันทึกภาพนิ่งกิจกรรมการเรียนการสอน บันทึกภาคสนามเกี่ยวกับความสามารถทางคณิตของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จากแบบทดสอบวัดความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์

สรุปผลการวิจัย

ผลการใช้วิธีการแบบเปิดที่มีต่อความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง การคูณ มีรายละเอียดดังนี้

จากที่ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์เรื่องการคูณของนักเรียน ที่ใช้การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และวิธีการแบบเปิด (Open Approach) ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบเปิดมีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบเปิด มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ทุกขั้นตอนส่งผลต่อความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์แต่เห็นความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์พื้นฐานได้อย่างชัดเจน การจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการแบบเปิดนักเรียนมีความคิดรวบยอดได้แต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้ได้ดี

ตารางที่ 1 คะแนนความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ

จำนวนนักเรียนทั้งหมด (คน)	จำนวนนักเรียนที่สอบผ่าน (คน)	นักเรียนที่ผ่านคิดเป็นร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
38	33	86.84	20	14.34	3.54

นักเรียนได้คะแนนความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ 60% คิดเป็นร้อยละ 86.84 มีคะแนนเฉลี่ย 14.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.54

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการใช้วิธีการแบบเปิดที่มีต่อความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง การคูณ มีรายละเอียดดังนี้ ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบเปิดมีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบเปิด มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ทุกขั้นตอนส่งผลต่อความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์แต่เห็นความคิดรวบยอด ทางคณิตศาสตร์พื้นฐานได้อย่างชัดเจน ในขั้นที่1 และขั้นที่ 2 และสังเกตเห็นการพัฒนาความคิดรวบยอด ทางคณิตศาสตร์ที่ถูกต้อง ในขั้นที่3 และขั้นที่ 4 กล่าวคือ

ในขั้นที่ 1 การนำเสนอปัญหาปลายเปิดในขั้นตอนการนำเสนอปัญหาปลายเปิดที่ท้าทายทำให้นักเรียนมีความอยากแก้ปัญหาเป็นปัญหาที่นักเรียนไม่คุ้นเคยแต่สามารถพบเห็นปัญหาเหล่านั้นได้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้นักเรียนได้แสดงความเข้าใจปัญหาให้เห็นนักเรียนจะต้องใช้ความคิดรวบยอดพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของตนเองในการจำแนกปัญหาปลายเปิดให้ถูกต้อง

ภาพที่ 2 เสนอสถานการณ์ปัญหา

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญและสร้างผลกระทบให้นักเรียนสามารถแสดงการเชื่อมโยงระหว่างความคิดรวบยอดพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของตนเองและความเข้าใจปัญหาได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ขั้นตอนนี้รวมถึงการวางแผน แก้ปัญหา และดำเนินการตามแผน ซึ่งเป็นการทำให้นักเรียนมีความเข้าใจลึกซึ้งในแต่ละขั้นตอนของการแก้ปัญหา ในขั้นตอนนี้นักเรียนต้องใช้ความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับปัญหาที่กำลังเผชิญ เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม ต้องอธิบายวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้ภาษาสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ซึ่งช่วยให้เห็นถึงความคิดรวบยอดพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ผู้เรียนจะแสดงออกถึงความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับปัญหาในแต่ละขั้นตอนของการแก้ปัญหา และวางแผนการแก้ปัญหาอย่างชัดเจนในใบกิจกรรมของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ที่มีการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างความคิดรวบยอดพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และความเข้าใจที่ได้รับ ขั้นตอนนี้จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะ การแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดีขึ้น

ภาพที่ 3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ขั้นที่ 3 การอภิปรายและการเปรียบเทียบร่วมกันทั้งชั้นเรียน ในขั้นนี้เป็นการยืนยันความคิดรวบยอดพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของตนเองที่ผ่านกระบวนการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อนำมาอภิปรายหรือนำเสนอกับเพื่อนส่งผลให้นักเรียนได้มีการตรวจสอบความคิดรวบยอดของตนเองกับเพื่อน นักเรียนจะมีการสื่อสารระหว่างนักเรียนด้วยกันทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาหรือสื่อแนวคิดในกลุ่มที่อภิปรายแต่ละกลุ่ม โดยระหว่างการอภิปรายครูผู้สอนเป็นผู้สังเกตและช่วยเชื่อมโยงแนวคิดสำคัญของนักเรียนร่วมกับเพื่อนได้แลกเปลี่ยนแนวคิดกัน

ภาพที่ 4 นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 สรุปการเชื่อมโยงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและได้สรุปความคิดรวบยอดพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่ถูกต้อง จากการรวบรวมแนวคิดของนักเรียน ในขั้นนี้การพัฒนาความคิดรวบยอดตามศักยภาพของแต่ละคน ผู้สอนจึงเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกช่วยตรวจสอบความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง ทำให้นักเรียนได้สรุปความคิดรวบยอดของตนเองระหว่างเพื่อนและครู ครูร่วมกับนักเรียนเปิดประเด็นคำสำคัญจากการอภิปรายกลุ่ม มาเชื่อมโยงให้นักเรียนพยายามสรุปความคิดรวบยอดด้วยตนเองให้ได้มากที่สุด เช่น การตั้งคำถามจากเพื่อนนักเรียนด้วยกันหรือจากครู การใช้สื่อการสอนช่วยอธิบาย และใบงานในคาบนั้น ๆ

ภาพที่ 5 นักเรียนและครูเชื่อมโยงแนวคิดร่วมกันทั้งชั้นเรียน

แสดงให้เห็นว่า ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนอย่างมาก เริ่มตั้งแต่ความคิดรวบยอดพื้นฐานของนักเรียนที่จะต้องทำความเข้าใจปัญหาในการจำแนกปัญหาปลายเปิดว่าเกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางคณิตศาสตร์เรื่องใด การเชื่อมโยงความคิดรวบยอดพื้นฐานมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนแก้ปัญหาได้อย่างถูกวิธีและการพัฒนาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ให้ถูกต้อง ซึ่งอาจเกิดจากการสร้างความคิดรวบยอดใหม่ หรือการซ่อมเสริมความคิดรวบยอดที่คลาดเคลื่อนให้ถูกต้อง ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นตัวช่วยเสริมที่ส่งผลให้ความคิดรวบยอดของนักเรียนสูงขึ้น ที่สอดคล้องกับแนวคิด Nohda (2000) ได้อธิบายว่าวิธีการสอนแบบเปิดต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างวิชาคณิตศาสตร์และการพัฒนาของนักเรียนด้วยตนเอง ได้ใช้วิธีการในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ซึ่งจำเป็นจะต้องสร้างกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดคณิตศาสตร์และพฤติกรรมการแก้ปัญหาของ นักเรียนแต่ละคน และปัญหาที่กำหนดในวิธีสอนแบบเปิดต้องอาศัยแนวคิดทางคณิตศาสตร์ ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์หรือความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด ในขั้นการนำเสนอปัญหา ปลายเปิดมีความสำคัญอย่างมากต่อการเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าจะมีความสนใจต่อผู้เรียนมากหรือ น้อย ดังนั้นควรวิจัยศึกษาวิธีการนำเสนอปัญหาปลายเปิด ทั้งในแง่ของเนื้อหา และวิธีการ

1.2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด มีจุดเด่นที่ไม่ปิดกรอบความคิดของผู้เรียน ทักษะ ความคิดเห็น และการแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิธีการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด และความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรนำแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา ระดับชั้น และโรงเรียนอื่น ๆ โดยอาจมีการปรับรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

2.2. ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปอ้างอิงเพื่อการศึกษาความคิดรวบยอดของนักเรียนได้

เอกสารอ้างอิง

นภาพร วนเนตรสุดาทิพย์. (2564). การสร้างชุมชนแห่งวิชาชีพ (PLC) จากการศึกษาชั้นเรียน. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 11*(3), 347-358.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์.* กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

อัมพร ม้าคนอง. (2557). การพัฒนาชุดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ตามแนวคิด บริบทที่ใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับ การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *An Online Journal of Education http://edu.chula.ac.th/ojed.Vol 12,No 3,2017,pp 442-458.*

Creswell, J.W. (2013). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (4thed). London: SAGE Publications, Inc.

Inprasitha, M. (2011). One Feature of Adaptive Lesson Study in Thailand: Designing a Learning Unit. *Journal of Science and Mathematics Education in Southeast Asia, 34*(1), 47-66.

Lewis. C., (2002). *Lesson Study : A handbook of teacher-led Instructional change*. Research for better school, inc.

Lewis, A. (2006). *The effects of information sharing, organizational capability and relationship characteristics on outsourcing performance in the supply chain: an empirical study* [Doctoral dissertation, Ohio State University]. OhioLINK Electronic Theses and Dissertations Center. http://rave.ohiolink.edu/etdc/view?acc_num=osu1154620550

Nohda, N. (2000). *A Study of "Open-Approach" Method in School Mathematics Teaching*. Makuhuri: University of Tsukuba.

Shimizu, S. (2006). *Professional Development through Lesson Study: A Japan Case. Paper Presented at APEC International Symposium on Innovation and Good Practice for teaching and Learning Mathematics through Lesson Study*, Khon Kaen Session.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร

Instructional Leadership of Administrators on the Effectiveness of Schools Administration Under the Office of Secondary Educational Service Area Sakon Nakhon, Nakhon Phanom and Mukdahan

ไชยา ภาวะบุตร

Chaiya Pawabutra

รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Associate Professor, Ph.D. in Education Administration Faculty of Education

Sakon Nakhon Rajabhat University

อีเมล: chaiya.p@snru.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
3 ตุลาคม 2566	15 ตุลาคม 2566	21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 122 คน และครูผู้สอน จำนวน 238 คน รวมทั้งสิ้น 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ด้านที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .943 ด้านที่ 2 ประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .934 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ t-test, F-test (One-way ANOVA) ใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามจังหวัดที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 4) ประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพและจังหวัดที่ตั้ง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 6) ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการพัฒนาวิชาชีพครู มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญ

ที่ระดับ .01 7) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ได้แก่ ควรเป็นผู้มีความรู้ในกรอบงานวิชาการอย่างถูกต้อง ชัดเจน ควรเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน และการปฏิบัติงานทางวิชาการให้แก่ครู มีการนำความรู้มาพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the instructional leadership on the effectiveness of school administration under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon, Nakhon Phanom, and Mukdahan. The sample group used in the research were 65 school administrators and 260 teachers by multi-stage random sampling. The research instrument were the questionnaires which comprising of 2 aspects; the first aspect was the instructional leadership and discriminant power which the reliability was .943. The second aspect was the effectiveness of school administration and the reliability was .934. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The data were analyzed by using t-test analysis, F-test (one-way ANOVA), Pearson's Product-Moment Correlation, and Stepwise Multiple Regression analysis. Analysis). The results were as follows: 1) the instructional leadership of Administrators: based on the opinions of the school administrators and teachers, the overall level was at high level, 2) the effectiveness of school administration: based on the opinions of the school administrators and teachers, the overall level was at high level, 3) the instructional leadership of school administrators, classified by position, there was no difference. When classified by the school location and the school size, there were statistically significant differences at .01 level 4) The effectiveness of school administration, classified by position and school location, overall was statistically significantly different at the .01 level. When classified by school size, there was no difference, 5) the relationship between the instructional leadership and administrative effectiveness of schools, there was a statistically significant negative correlation at .01 level, 6) the instructional leadership in teacher professional development had the power to predict the effectiveness of school administration, it was statistically significant at .01 level, 7) the guidelines for the included the academic framework should be comprehended accurately and concisely by school administrators, school administrators should be the role models to conduct themselves properly and professionally, operate the academic work for teachers, and apply knowledge for developing the school's academics systematically.

Keywords: academic leadership, Effectiveness of School Administration

บทนำ

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นความสามารถในการนำบุคลากรของสถานศึกษาให้ร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการซึ่งต้องมีความรู้ความ เข้าใจขอบข่ายเนื้อหา และหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553) และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการสร้างความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2553) และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสถานศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านความสามารถ 3) ด้านการนิเทศ 4) ด้านการวางแผน 5) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

สถานศึกษาเป็นองค์การทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการเพื่อพัฒนาความรู้ สติปัญญา ทักษะต่าง ๆ ความเป็นพลเมือง ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน นักศึกษา นอกจากนั้นสถานศึกษายังมีหน้าที่ติดตามพัฒนาและเชื่อมโยงองค์ความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนสังคมโดยกว้าง สถานศึกษาจึงเป็นองค์การที่เป็นรากฐานในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประชาคม ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีโครงสร้าง กระบวนการ และยุทธศาสตร์ ซึ่งต้องอาศัยหลักการ วิธีการ ปัจจัยทางการบริหาร และทฤษฎีการบริหารองค์การและการศึกษาในการบริหารจัดการ ตลอดจนการจัดการองค์การเชิงกลยุทธ์เพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารองค์การทางการศึกษา (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556) และเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด มีสิทธิหน้าที่หรืออำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบเขตวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งที่กำหนดไว้ในกฎหมาย คือเป็นส่วนราชการที่มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เช่นเดียวกับสถานศึกษาไม่เป็นนิติบุคคล ส่วนอำนาจหน้าที่กำหนดให้สถานศึกษามีขอบเขต ภารกิจในการบริหารและจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 จังหวัด เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่หลักในจัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงิน อุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าวและที่สำคัญ คือ การประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร เพื่อศึกษาผู้บริหารโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ระดับใด ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ระดับใด และการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการเพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน
6. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
7. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน

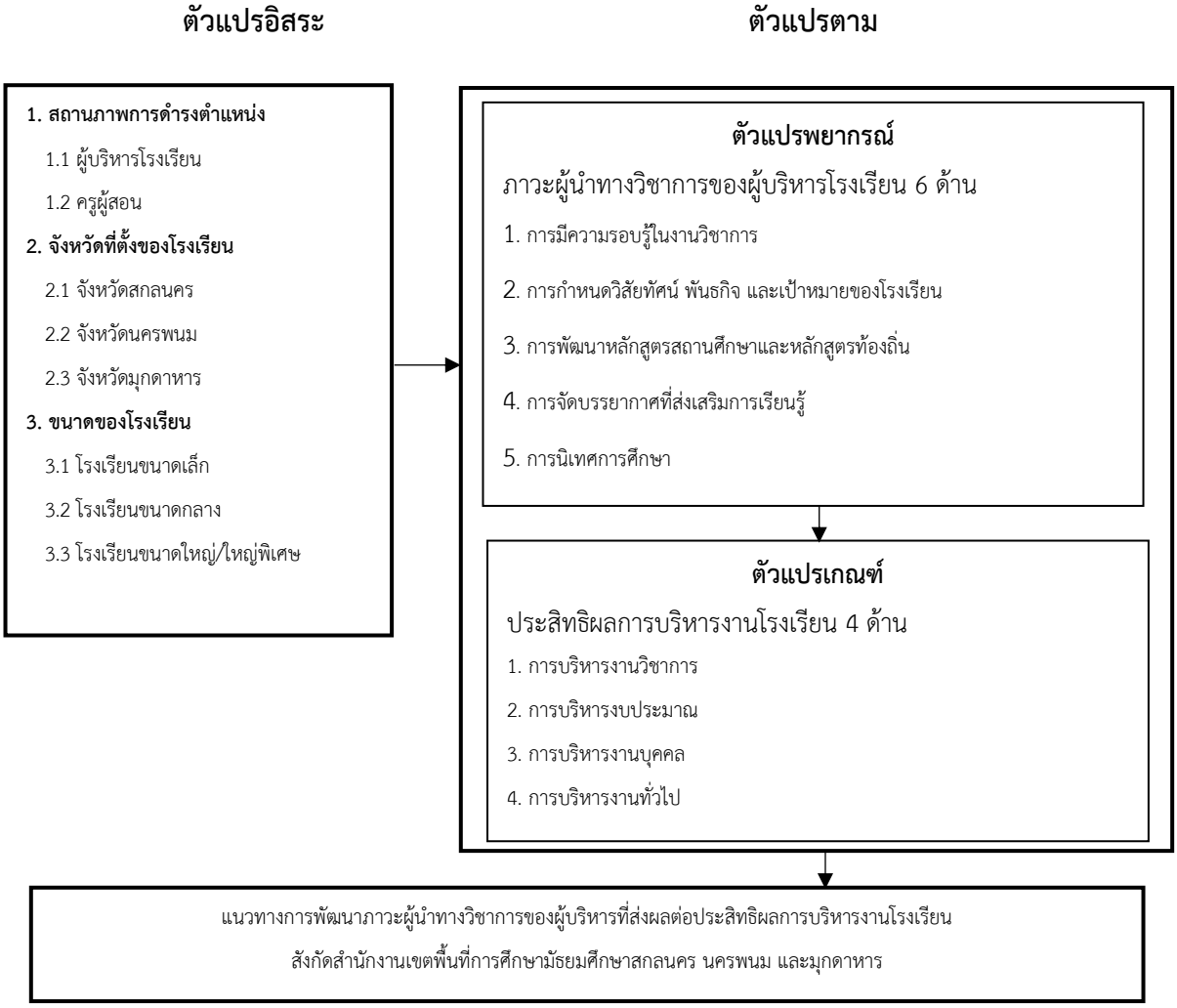
สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน
4. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน อย่างน้อย 1 ด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งสิ้น 4,952 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 288 คน และครูผู้สอน จำนวน 4,664 คน จากทั้งหมด 126 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ปีการศึกษา 2565 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 122 คน และครูผู้สอน จำนวน 238 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย สถานภาพการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ประกอบด้วย จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย การมีความรอบรู้ในงานวิชาการ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นการจัด บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา และ การพัฒนาวิชาชีพครู

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

นำแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารไปทดลองใช้และและหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้ค่าอำนาจการจำแนก (Discrimination) ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.302–0.920 และได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.943 และแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.254–0.885 และได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.934

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอบันทึกข้อความต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งถึงผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 360 ฉบับ ถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีจัดส่งด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 360 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และข้อคำถามที่ต้องการทราบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อหาร้อยละของแบบสอบถามที่จำแนกกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย การหาค่าอำนาจจำแนกของจำแนกรายข้อกับคะแนนรวม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item–total Correlation) ของเพียร์สัน (Pearson) และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's d-Coefficient)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อ 1-2 ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สมมุติฐานข้อที่ 3-4 ใช้การทดสอบค่า (t-test) และใช้การทดสอบค่า (f-test) เมื่อจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน สมมติฐานข้อที่ 5 ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่าย (Pearson’s Product Moment Correlation Coefficient) และสมมติฐานข้อที่ 6 ใช้สถิติวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแต่ละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีความรอบรู้ในงานวิชาการ การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพครู ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1

2. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

3.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3

3.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3

3.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3

4. ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

4.1 ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 4

4.2 ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 4

4.3 ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 4

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงาน โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางลบ อยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 5

6. ผลการหาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน พบว่า มีจำนวน 1 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนโดยรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การพัฒนาวิชาชีพครู สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 2.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ $\pm$.46057 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 6

7. แนวทางการพัฒนา ผู้วิจัยนำภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน มี 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ในกรอบงานวิชาการอย่างถูกต้อง ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน และการปฏิบัติงานทางวิชาการให้แก่ครู มีการนำความรู้มาพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เพื่อการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และมีการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานวิชาการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาไว้ให้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกแห่ง ได้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละโรงเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ดังที่ สมคิด บางโม (2558) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารหรือ

ผู้บังคับบัญชาเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวล ผลักดันและกำกับปัจจัยต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน ซึ่งจะต้องมีหลักการ 1) มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน และประเมินผลแผนอย่างเป็นระบบ 2) มีการบังคับบัญชาอย่างเป็นเอกภาพ 3) มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง 4) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง 5) ผู้บริหารมีลักษณะเป็นผู้นำมืออาชีพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญสิชา แสนภูมี, จินดา ลาโพธิ์ และไชยา ภาวะบุตร (2566) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงาน 4 ฝ่ายในโรงเรียนโดยผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนจะต้องร่วมมือร่วมแรงกันจนสามารถทำให้งานทุกฝ่ายในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ที่โรงเรียนกำหนดไว้ โดยเฉพาะการบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยการความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษา มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวรรณ คิดโสดา (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

3.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่าโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แสดงให้เห็นถึงการมีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยกำหนดให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้บริหารต้องแสดงให้เห็นถึงการมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายเนื้อหา และหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการ และการที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมมีความสำคัญต่อการสร้างความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และมี การกระจาย

การบริหารงานให้กับหัวหน้ากลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ได้มีส่วนช่วยในการกำกับดูแลงานด้านวิชาการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงให้ทำผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญสิชา แสนภูมี, จินดา ลาโพธิ์ และไชยา ภาวะบุตร (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมัธยมศึกษาจากจังหวัดสกลนคร นครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งมีบริบทในพื้นที่แตกต่างกันดังจะเห็นได้จากโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร มีจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษามากกว่าจังหวัดสกลนคร โดยเพาะการพัฒนาคุณภาพงานทางวิชาการจะยังมีข้อจำกัดอยู่มากพอสมควรไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการในการที่จะพัฒนางานด้านวิชาการไม่สามารถทำได้เต็มที่เหมือนกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อีกทั้งในบริบทพื้นที่ของแต่ละจังหวัดซึ่งมีโรงเรียนกระจัดกระจายไปตามอำเภอต่าง ๆ และแต่ละอำเภอก็มีระยะระยะทางค่อนข้างไกลจากตัวจังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงอาจทำให้เป็นปัญหาในการได้รับความช่วยเหลืองานด้านวิชาการจากผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ หรืออาจทำได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา บุทธิจักร์, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และจินดา ลาโพธิ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งจากจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร มีจำนวนโรงเรียน 126 โรง กล่าวคือ โรงเรียนขนาดเล็ก 71 โรง โรงเรียนขนาดกลาง 40 โรง และโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ 15 โรง จะเห็นได้ว่าโรงเรียนแต่ละขนาดในแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกันมาก โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางจากจังหวัดนครพนมและมุกดาหารจะมีจำนวนใกล้เคียงกัน ในส่วนผู้บริหารโรงเรียน ทั้งในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง ต่างมีความต้องการในการพัฒนาและ

ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ทักษะกระบวนการด้านต่าง ๆ มาบริหารงานเพื่อเกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ตรงกับนโยบายจุดเน้น กลยุทธ์ เป้าหมายและความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากรและทรัพยากรในแต่ละโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นที่จะต้องมุ่งเน้นการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน อาจส่งผลให้การแสดงบทบาทภาวะผู้ทำทางวิชาการไม่เด่นชัด จึงทำมีความแตกต่างกันของจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน สอดคล้องกับศิริพงษ์ เศาภายน (2566) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม อย่างไรก็ดีการศึกษาที่ดีและตอบโจทย์ ต้องคำนึงถึงหลายปัจจัย เช่น การจัดหลักสูตรให้มีคุณภาพ บุคลากรทางการศึกษา สื่อนวัตกรรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา บุทธิจักร์, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และจินดา ลาโพธิ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน พบว่า

4.1 ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเป็นผู้บริหารยุคใหม่ เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในกระบวนทัศน์ทางการบริหาร และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมืออาชีพ มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ ความสามารถและวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยรูปแบบการบริหารที่ดีสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน โอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็สูงขึ้น ดังที่ลัดดาวรรณ นัดดาเทพ (2557) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารยุคใหม่ในยุคสังคมดิจิตอล จะต้องมีความเป็นผู้นำที่ดีเข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลมเป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยการความสะดวกที่เชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประยงค์ ศรีโทมี (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะทางภูมิศาสตร์ของที่ตั้งโรงเรียนตามจังหวัด คือ จังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของท้องถิ่นในแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน และการเคลื่อนย้ายของบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลต่อแนวคิด กระบวนการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงาน

ของโรงเรียน ที่มุ่งเน้นวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ผลสำเร็จของการจัดการเรียนรู้จึงมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฏฐณิชา โคทังคะ, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ และสุรพล บุญมีทองอยู่ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งจังหวัดแตกต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งได้มีการกำหนดขอบข่ายงานเกี่ยวกับกระบวนการของการบริหารไว้อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายและนโยบายการศึกษา โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายได้รับผิดชอบร่วมกัน ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ และมาตรฐาน คำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารที่ จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลนั้นเป็นกิจกรรมที่คนกลุ่มหนึ่งหมายถึงผู้บริหารและครูร่วมกันดำเนินการเพื่อทำให้คนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ นักเรียน มีความเจริญงอกงามตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หรือ การบริหารการศึกษา โดยใช้กระบวนการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และจัดการในเรื่องเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือองค์การการศึกษา โดยมุ่งให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหรือตามจุดหมายปลายทางของการศึกษาที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ตวงสิทธิ์ พรหมมา, จินดา ลาโพธิ์ และไชยา ภาวะบุตร (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณและด้านการบริหารงานบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เป็นขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอันจะทำให้การบริหารงานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนเป็นหลัก ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ดีอยู่แล้วเมื่อนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ซึ่งมีขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่าย เกี่ยวข้องกับสภาพความสำเร็จในภาพรวมของโรงเรียน ซึ่งเป็นผลมาจากความสามารถในการบริหารของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางและสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นที่โรงเรียนได้อย่างครอบคลุมอย่างเป็นระบบ มีการปรับปรุงพัฒนาจนส่งผลต่อโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ดังจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำทางทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางลบ อยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (R_{xy} = -.169) ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารนั้นมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ ก็อาจเพราะว่าการที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการก็จะมีผลที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลกับการบริหารงานโรงเรียนไม่มากนักหรืออาจมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันไม่มาก ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรมีภาวะผู้นำในหลาย ๆ ด้าน ไม่เพียงแต่จะมีภาวะผู้นำเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ซึ่งภาวะผู้นำนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การบริหารจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเกิดผลสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาเกิดการยอมรับ ให้กับผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาส่งผลให้เกิดผลสำเร็จของการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด จำนวน 6 ด้าน พบว่า มีจำนวน 1 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การพัฒนาวิชาชีพครู ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ การพัฒนาวิชาชีพครู (X_6) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ได้ร้อยละ 2.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ $\pm$.46057 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งมีเพียงองค์ประกอบเดียวของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งผลประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ซึ่งการพัฒนาวิชาชีพครูมีรายละเอียด คือ การดำเนินงานที่พยายามสร้างเสริมความรู้ ทักษะ ความสามารถให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อวิชาชีพครู เสริมสร้างให้ครูมีทักษะในการสอนและการทำงาน มีเจตคติที่ดีในการทำงานและต่อวิชาชีพครู รวมถึงมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดี ดังที่ พรรณอร อุชุภาพ (2561) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพครูไว้ว่า 1) วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม 2) เป็นวิชาชีพที่ช่วยสังคมที่มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 3) เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญในการพัฒนาสังคมไทย 4) เป็นวิชาชีพที่ช่วยพัฒนาสังคม 5) เป็นวิชาชีพที่ช่วยพัฒนาสังคมไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางลบ อยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น การพัฒนาหรือยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำในทุกด้านเพื่อการบริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลในระดับที่สูงขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน พบว่า มีจำนวน 1 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนโดยรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การพัฒนาวิชาชีพครู ดังนั้น หากผู้บริหารโรงเรียนจะยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนนั้น ควรพัฒนาและให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครู

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์.

ณัฏฐณิชา โคทังคะ, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ และ สุรพล บุญมีทองอยู่. (2561). วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 10*(40), 41-51.

ตวงสิทธิ์ พรหมมา, จินดา ลาโพธิ์ และ ไชยา ภาวะบุตร. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 11*(42), 144-153.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประยงค์ ศรีโทมี. (2561). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปวีณา บุทธิจักร์, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และ จินดา ลาโพธิ์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 10*(37), 210-220.

ปิยะวรรณ คิดโสดา. (2561). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

พรรณอร อุชุภาพ. (2561). *การศึกษาและวิชาชีพครู.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลัดดาวรรณ นัดดาเทพ. (2557). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

ศิริพงษ์ เศาภายน. (2566). *ZoomIn: มุมมองปฏิรูปการศึกษาไทย “ความคาดหวัง” จากรัฐบาลชุดใหม่.* สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2566, จาก https://www.infoquest.co.th/2023/308255

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. (2553). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์ใหม่.* กรุงเทพฯ: เอส.พี.เอ็น. การพิมพ์.

สมคิด บางโม. (2558). *องค์การและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

อัญสิชา แสนภูมี, จินดา ลาโพธิ์ และ ไชยา ภาวะบุตร. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 11*(42), 225-235.

การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

The Development for English Listening and Speaking Skills of Grade 2 Students Using Simulation Learning Management with Multimedia Materials

ธันยนันท์ โพธิ์ศรีดำรง[1] และ ไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว[2]

Tunyanun Phosridumrong[1], and Chaivat Chumnasiao[2]

[1]นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[2]อาจารประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[1]Student of Master of Curriculum and Instruction, North Eastern University

[2]Dr. of Curriculum and Instruction, North Eastern University

อีเมล: Tunyanunp@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
27 มิถุนายน 2566	21 ตุลาคม 2566	22 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) พัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนน เฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป และ 2) เพื่อพัฒนาทักษะด้านการพูดภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดียมีคะแนน เฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป กลุ่มเป้าหมายประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสนามบิน ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ทั้งหมด 31 คน เครื่องมือ ประกอบด้วย 1)แผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผน รวม 12 ชั่วโมง 2) แบบประเมินทักษะการฟัง จำนวน 15 ข้อ 3) แบบประเมินทักษะการการพูด จำนวน 15 ข้อ โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยทดลองขั้นต้น (Pre-experimental Design) ใช้การทดสอบแบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน One-group Posttest Only Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป พบว่า คะแนนด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษเฉลี่ยเท่ากับ 12.10 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ เป็นร้อยละ 80.71 ของคะแนนเต็ม มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 26 คน เป็นร้อยละ 80.71 สูงกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ 2) การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป พบว่า คะแนนด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษเฉลี่ยเท่ากับ 11.77 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์เป็นร้อยละ 78.52 ของคะแนนเต็ม มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 24 คน ร้อยละ 78.52 สูงกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

สำคัญ: การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ**,** การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษ, สถานการณ์จำลอง, สื่อมัลติมีเดีย

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop English listening skill of Grade 2 Students using the simulation learning management with multimedia materials to meet upper 70% mean score criterion, and 2) develop English speaking skill of Grade 2 Students using the simulation learning management with multimedia materials to reach upper 70% mean score criterion. The target group were 31 students of grade 2 in Sanambin School, studying in semester 2, 2022 academic year. The research instruments comprised: 1) 12 learning management plans within 12 hours, 2) listening skill assessment form with 20 items, 3) speaking skill assessment form covering 20 items. The investigation was a pre-experimental model with the One-Group-Posttest Design. The statistics for analyzing the data contained the percentage, mean and standard deviation.

The research findings revealed that: 1) The development of English listening skill of Grade 2 Students using the simulation learning management with multimedia materials to meet upper 70% mean score criterion in overall exposed that the listening skill mean score equaled to 12.10 with the criterion passing students equaling 80.71 of the full score, and 26 criterion passing students, valued 80.71 higher than the setting criterion. 2) The development of speaking skill of English of Grade 2 Students using the simulation learning management with multimedia materials to meet upper 70% mean score criterion in overall indicated that the speaking skill of English score equaled to 11.77 with the criterion passing students equaling 78.52 of the full score, and 24 criterion passing students, valued 78.52 higher than the setting criterion.

Keywords: English Speaking Skill Development, English Listening Skill Development, Simulation Learning Management, Multimedia Materials

บทนำ

ในทุกวันนี้โลกของเรามีสังคมและเทคโนโลยีใหม่เพื่อใช้เกือบทุกด้านหลายอย่าง เช่น ด้านการศึกษา ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการแพทย์ ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านอื่นๆ อีกมากมาย ในศตวรรษที่ 21 หรือยุคเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การรับข้อมูลข่าวสารมีความรวดเร็ว เครื่องมือสำคัญเพื่อสื่อสารคือภาษา ถ้ามีความรู้ในภาษาที่หลากหลาย จะทำให้การสื่อสารนั้นรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ภาษาอังกฤษคือภาษาที่ทุกมุมโลกให้

การยอมรับในการใช้ใช้สื่อสาร ภาษาอังกฤษถือเป็นภาษาในการติดต่อ ด้านต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรม การประกอบอาชีพ การค้าขายธุรกิจ และรวมไปถึงการศึกษาความรู้ สิ่งที่จำเป็นที่ผู้เรียนภาษามีความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษ โดยทักษะภาษาอังกฤษ 4 ด้าน ฟัง พูด อ่าน เขียน (เจนจิรา ชัยปาน ทรายขวัญ และพรมแก้ว และสิทธิ์ ศรีนาญ 2556) หากมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษและสามารถใช้เทคโนโลยีได้ด้วยนั้นจะช่วยส่งเสริมให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โดยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้ กำหนดให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ให้เป็นวิชาพื้นฐานสำคัญที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้ในทุกระดับชั้น เพื่อผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เกิดทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามจุดหมายของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ในกลุ่มภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 4 สาระ คือ สาระการเรียนรู้ที่ 1 ภาษา เพื่อการสื่อสาร สาระ การเรียนรู้ที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้ที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์ กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และสาระการเรียนรู้ที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์ชุมชนโลก (กระทรวงศึกษาธิการ 2551) ทั้งนี้การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยตัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความ ถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้ลงมือปฏิบัติจริง

ปัญหาที่เกิดขึ้นในนี้คือเน้นทำข้อสอบอย่างเดียว แต่ไม่เน้นการพูด การท่องคำศัพท์ จึงไม่สามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้ ถ้าผู้เรียนได้ใช้การพูดหรือสนทนาก็จะเกิดกระบวนการเรียนรู้ และสามารถใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้ เนื่องจากภาษาอังกฤษต้องอาศัยการพูดเยอะๆจะทำให้พูดได้ และใช้ในชีวิตประจำวันได้ (อาทิตย์ อินต๊ะแก้ว, 2560) ขาดภาษาอังกฤษใน การสื่อสาร ทำให้ผู้เรียน ไม่อยากเรียนเรียน ภาษาอังกฤษ ผู้ศึกษา ได้ศึกษาคะแนน O-NET ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนมีต่ำกว่าครึ่ง ถ้าแบ่งตามตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด พบมีปัญหาสาระด้านที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร นักเรียนที่มีปัญหาด้านใช้คำศัพท์ สำนวน สื่อความหมาย นำเสนอข้อมูลหรือและข้อคิดเห็น ด้วยการพูดหรือข้อความ ภาษาไม่สมบูรณ ให้สื่อความไม่ถูกต้อง และไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้ ทำให้นักเรียนได้คะแนนน้อย ผู้ศึกษาสังเกตเห็นการเรียนในคาบภาษาอังกฤษพฤติกรรมของนักเรียน พบ ปัญหาทักษะการพูด เกิดจากอายการออกเสียงเชื่องช้าด้านการพูด พูดผิด ทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มากที่สุด สาเหตุดังกล่าวจึงทำให้การจัดกิจกรรมการ เรียนภาษาอังกฤษไม่ดี ทำให้คะแนน O-NET ภาษาอังกฤษแย่ ในการศึกษาครั้งนี้

ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ที่จะนำการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ และก็จะให้นักเรียนพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษและการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองที่ได้ความรู้เอง สถานการณ์จำลอง เป็นกระบวนการเรียนรู้หนึ่ง เพื่อที่พัฒนาการสื่อสาร

ภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนสามารถลงมือกระทำได้ ช่วยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ในการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสถานการณ์จริง ผู้สอนให้บท กติกา ผู้เรียนมี ส่วนร่วมบทของตน ตามสถานการณ์จำลองนั้น ๆ ให้มากที่สุด และทั้งผู้เรียนสามารถฝึกวิธี คิดแก้ปัญหา ตัดสินใจจากสถานการณ์จำลองนั้นได้ วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ เพื่อเปิดโอกาสผู้เรียนใช้ทักษะด้านการพูด การฟัง การจำลองสถานการณ์นั้นสามารถใช้ห้องเรียนและจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นสถานการณ์จำลอง ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง แต่จะขึ้นอยู่กับวิธีใดในการตัดสินใจของผู้เรียนนอกนี้ Crookall & Oxford (1990) ได้กล่าวว่า ลักษณะการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองจำลองจะเสริมสร้างความสนุกสนานและกระตุ้นการเรียนรู้ ให้ดียิ่งขึ้น เพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีการแสดงออกที่ดีขึ้น และมี ความเข้าใจซับซ้อนได้ดี จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ สถานการณ์จำลองเป็นฐานการเรียนรู้ ของวรางคณา เค้าอัน (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการ สื่อสารภาษาอังกฤษ โดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นฐานการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโกวิทธำรง พบว่าผลการวิจัยผู้เรียนมีพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นฐาน พบว่า ในภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ บวรจิต พลขันธ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ สรุป วิธีพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดย โดยใช้สถานการณ์จำลอง ช่วยให้นักเรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษดี และนักเรียนกล้าพูดในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น สามารถใช้ในชีวิตประจำวัน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาทักษะการพูด ภาษาอังกฤษโดยวิธีการใช้ สถานการณ์จำลองเป็นฐานของการเรียนรู้ สามารถพัฒนาทักษะ พูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้โดยวิธี สถานการณ์จำลอง เป็น วิธีที่ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และมั่นใจ กล้าพูดภาษาอังกฤษมาก ผู้เรียนฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษในสถานการณ์จำลองเป็นวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ ขึ้นจากการสร้างความรู้ด้วยตัวเอง มีการวางแผน การตัดสินใจแก้ปัญหา

จากความสำคัญและเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยเห็นความสำคัญจึงต้องการนำสถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดียมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีทักษะในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษได้เทียบเจ้าของภาษา เพื่อให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและสามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ต่อยอดในอนาคตได้

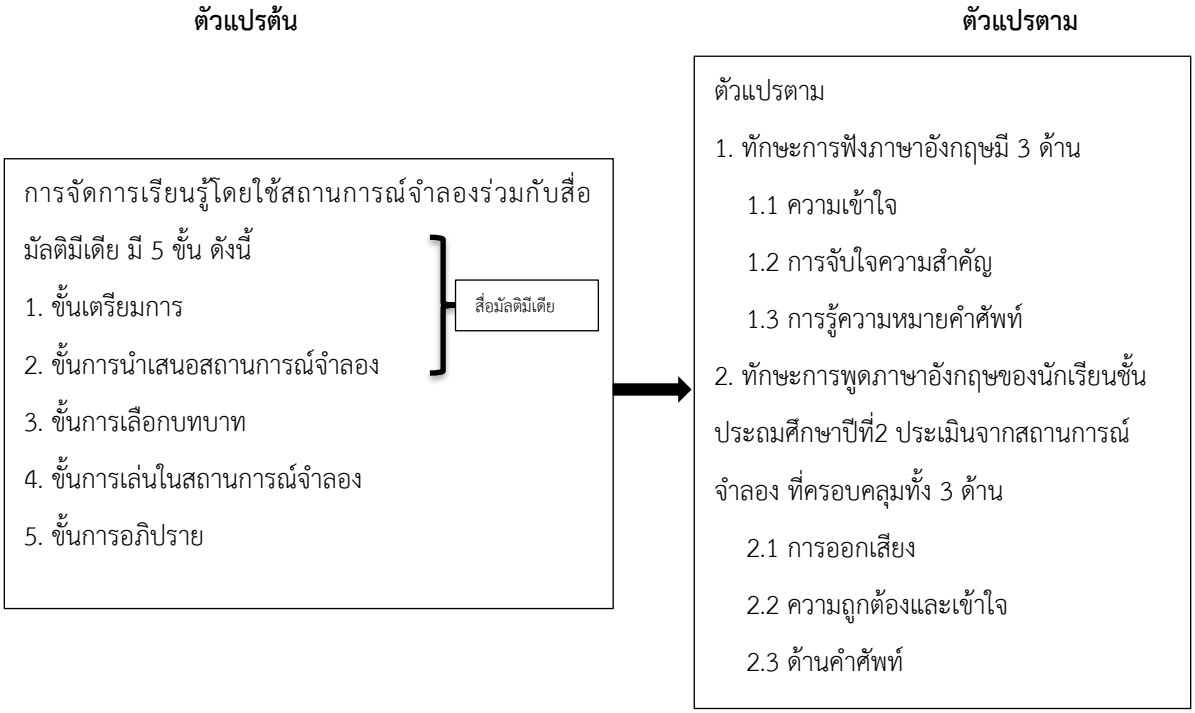
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

2. เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยแบบการทดลองขั้นต้น (pre-experimental design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน One-group Posttest Only Design การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย รายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ1) เพื่อพัฒนาการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป 2) เพื่อพัฒนาการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสนามบิน จำนวน 10 ห้อง รวม 355 คน กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 31 คน ของโรงเรียนสนามบิน ที่กำลังเรียนอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง My House จำนวน 12 แผน รวมทั้งหมด 12 ชั่วโมง

2. แบบประเมินทักษะการฟังภาษาอังกฤษ โดยมีเนื้อหา จากเรื่องที่เรียน รวม 15 ข้อ

3. แบบประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยเนื้อหา จากเรื่องที่เรียน รวม 15 ข้อ

วิธีรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ขั้นก่อนการทดลอง

1.1 ครูชี้แจงจุดประสงค์ในการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย พร้อมชี้แจงข้อตกลงเกี่ยวกับกิจกรรม และวิธีในการวัดประเมินผล

1.2 กำหนดปฏิทินการทดลองโดยการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ใช้เวลาทดลองทั้งหมด 12 ชั่วโมง

2. ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 12 แผน โดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

3. ขั้นประเมิน

3.1 ผู้วิจัยทำการประเมินหลังการสอนท้ายคาบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือได้แก่ ค่าIOC, ค่าความยากง่าย, ค่าอำนาจจำแนก, ค่าความเชื่อมั่น

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ยการฟัง	คะแนนเฉลี่ยเมื่อเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70		นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	
			$\overline{X}$	S.D.	ร้อยละ	คน
31	15	12.10	12.10	1.96	80.71	26

จากตารางที่ 1 ผลการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป พบว่า คะแนนด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษเฉลี่ยเท่ากับ 12.10 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ เป็นร้อยละ 80.71 ของคะแนนเต็ม มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 26 คน เป็นร้อยละ 80.71 มากกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ยการพูด	คะแนนเฉลี่ยเมื่อเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70		นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	
			$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	คน
31	15	11.77	11.77	1.91	78.52	24

จากตารางที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป พบว่า คะแนนด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษเฉลี่ยเท่ากับ 11.77 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์เป็นร้อยละ 78.52 ของคะแนนเต็ม มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 24 คน ร้อยละ 78.52 มากกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป พบว่า คะแนนด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษเฉลี่ยเท่ากับ 12.10 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ เป็นร้อยละ 80.71 ของคะแนนเต็ม มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 26 คน เป็นร้อยละ 80.71 มากกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล คะแนนเฉลี่ยการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนคิดเป็น 12.10 นักเรียนผ่านคิดเป็นร้อยละ 80.71 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 80.71 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าด้านที่มีคะแนนสูงสุดคือ ด้านที่ 3 การรู้ความหมายคำศัพท์ ในภาพรวมนักเรียนมีความสามารถในการรู้คำศัพท์ได้ดี มีคะแนน 4.29 คิดร้อยละ 85.80 รองลงมาคือ ด้านที่ 1 ความเข้าใจ นักเรียนมีความเข้าใจมีคะแนนเท่ากับ 4.00 เป็นร้อยละ 80.00 และด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านที่ 2 การจับใจความสำคัญมีทักษะในการฟังภาษาอังกฤษกับคำศัพท์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 คิดเป็นร้อยละ 76.20

จากการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป ด้านการฟังในภาพรวมพบ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาการรู้ความหมายคำศัพท์ ครูผู้สอน เปิดสื่อมัลติมีเดียนักเรียนดูและฟัง

และนั้นได้จำลองสถานการณ์ขึ้น โดยมีเนื้อหาตามแผนการสอน และให้นักเรียนได้ทำสถานการณ์นั้น นักเรียนเข้าใจได้รู้ความหมายคำศัพท์ ทักษะการฟังดีขึ้น

สรุปได้ว่าการพัฒนาทักษะการฟังมีความสำคัญและถือเป็นทักษะเบื้องต้นในการใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร นักเรียนที่มีทักษะการฟังสูง สามารถพัฒนาความสามารถการพูด การอ่าน การเขียนตามไปด้วย สอดคล้องกับ ณัฐวดี ธรรมเดชะ (2559) การฟังนั้น หมายถึงกระบวนการในการรับรู้สาร ผู้ฟังสามารถเข้าใจเรื่องที่ได้ฟังว่าผู้พูดเกี่ยวกับอะไรและเข้าใจเรื่องที่ได้ฟังได้ ซึ่งการตีความในเรื่องที่ได้ฟังนั้นต้องใช้ประสบการณ์ ความรู้เดิม ตลอดจนความสามารถทางภาษานั้น ๆ สอดคล้องกับ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ว่าเป็นสิ่งแรกที่ต้องเรียนก่อน เพราะผู้ฟังจะเข้าใจก่อน จากนั้นก็จะพูดและอ่าน เขียนได้ การฟังเป็นทักษะการรับสารที่สำคัญทักษะหนึ่ง เป็นทักษะที่ใช้กันมาก และ ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่น ๆต่อไป จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lyu Yeonhwan (2006) ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนได้แสดงออกเป็นธรรมชาติ นักเรียนได้ตัดสินใจได้แก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ กล้าคิด นักเรียนกล้าคิด และสามารถลงมือทำได้ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้และมีทักษะภาษาอังกฤษดีขึ้นจากการใช้สถานการณ์จำลอง

2. การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป พบว่า คะแนนด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษเฉลี่ยเท่ากับ 11.77 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์เป็นร้อยละ 78

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล คะแนนเฉลี่ยการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนคิดเป็น 11.77 นักเรียนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 78.52 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 78.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าด้านที่มีคะแนนสูงสุดคือ ด้านที่ 3 ด้านคำศัพท์ ในภาพรวมนักเรียนมีพูดออกเสียงได้ดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 คิดเป็นร้อยละ 80.60 รองลงมาคือด้านที่ 1 การออกเสียง ในนักเรียนมีพูดถูกต้องและเข้าใจ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 คิดเป็นร้อยละ 79.40 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านที่ 2 ความถูกต้องและเข้าใจ นักเรียนมีทักษะในการพูดและเข้าใจคำศัพท์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 คิดเป็นร้อยละ 74.80

จากการจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย พบว่า นักเรียนเข้าใจมากขึ้นช่วยให้นักเรียนสามารถพูดออกเสียงได้ โดยครูผู้สอนเปิด เปิดสื่อมัลติมีเดียให้นักเรียนได้ดู จากนั้นได้จำลองสถานการณ์ขึ้น โดยมีเนื้อหาตามแผนการสอน และให้นักเรียนได้พูดแสดงตามบทบาทนั้น ทำให้และได้พูดออกเสียงตามเจ้าของภาษา ทำให้ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนดีขึ้น

สรุปได้ว่าการพัฒนาทักษะการพูดนั้นมีความสำคัญรองจากทักษะการฟังและยังเป็นทักษะเบื้องต้นในการใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ดังนั้นนักเรียนที่มีทักษะด้านคำศัพท์ และสามารถพูดออกเสียงได้ถูกต้อง จะสามารถเข้าใจความหมายและสามารถพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ได้สรุป ความคิดเห็น และความต้องการจะพูดให้ผู้ฟังรู้และเข้าใจ

จุดมุ่งหมายของผู้พูดการพูดเป็นทักษะที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นบ่งบอกความรู้สึก ด้วยเหตุนี้การพูดจึงสำคัญในการเรียนภาษา สถานการณ์จำลองคือวิธีการหนึ่ง ที่ผู้เรียนได้มีส่วนในการปฏิบัติ เพราะมีความใกล้เคียงความจริง ซึ่งช่วยให้เกิดความเรียนรู้และเข้าใจได้ ถ้าปฏิบัติตามกฎก็จะเกิดผลดีมีความเข้าใจได้อย่างดีเยี่ยม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วยจากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lyu Yeonhwan (2006) ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง ได้คิดได้ตัดสินใจ นักเรียนได้แสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ พบว่านักเรียนมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เพิ่มขึ้นสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะผลวิจัย

1. ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ผู้วิจัยศึกษา ทักษะการฟัง ทักษะการพูด หลักการ ทฤษฎีสื่อมัลติมีเดีย การจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นหลักโดยเฉพาะการฟัง การพูดภาษาอังกฤษ

2. การจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษ การจับใจความสำคัญ ความเข้าใจและความรู้คำศัพท์ ผู้วิจัยต้องสอนการฟังประโยค เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประโยชน์สูงสุด

3. การจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยต้องสอน การออกเสียง ความเข้าใจ คำศัพท์ ให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประโยชน์สูงสุด

4. การจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ผู้วิจัยต้องศึกษาค้นคว้าสื่อที่ทันสมัย และสามารถประยุกต์เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาการสอนในสถานการณ์จำลองให้มากขึ้น

2. ควรมีการนำเทคนิคใหม่ ๆ ในด้านการใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อใช้ประกอบการสอน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

เจนจิรา ชัยปาน ทรายขวัญ พรมแก้ว สิทธิ์ ศรีนาญ. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ชั้นปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย)

ณัฐวดี ธรรมเดชะ. (2559). *ผลการใช้เทคนิควาดภาพตามคำบอกเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแจ้ห่มวิทยา จังหวัดลำปาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

บวรจิต พลขันธ์. (2551). *การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลอง.*(วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

วรางคณา เค้าอ้น. (2560). *การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 4 โดย ใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์).

สุมิตรา อังค์วัฒนะกุล. (2537). *วิธีสอนภาษาอังกฤษ.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาทิตย์ อินต๊ะแก้ว. (2560). *การศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษ: การวิจัยแบบผสมผสานวิธีการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนา ศักยภาพมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

Crookall & Oxford. (1990). Vocabulary Learning: A Critical Analysis of Techniques. *TESL Canada Journal*, *7*(2), 09–30.

Jones, Leo (1983.) *Functions of American English Students Book: Communication Activities for the Classroom by Leo Jones*. Cambridge, UK: Cambridge University press.

Lyu, Yeonhwan. (2006). Simulations and Second /Foreign Language Learning: Improving Communication Skills through Simulations. (Thesis of Master of Arts, University of Toledo).

การศึกษาผลของการใช้นวัตกรรมบอร์ดเกมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

A Study of the Effects of Using Innovative Board Games to Enhance Grade 3 Students' Knowledge and Analytical Thinking Skills in Using Punctuation Marks

วิมลลักษณ์ จันทนพิมพ์ [1] และ วัฒนา ถนอมดี [2]

Wimonlak Chantanapim[1] and Watthana Thanomdee[2]

[1,2]โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์)

[1,2]Khon Kaen University Elementary Demonstration School (Suksasart)

อีเมล: wimoju@kku.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
30 พฤษภาคม 2566	4 ตุลาคม 2566	21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยนวัตกรรมบอร์ดเกม 2) ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-experimental Research) กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่ม 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 37 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 รายการคือ 1) บอร์ดเกมภาษาไทย...อะไรเอ่ย เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับเรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน 3) แบบทดสอบด้านการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เล่นมีความรู้เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนก่อนการเล่นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 6.59 และหลังการเล่นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 8.10 และผู้เล่นได้คะแนน 7 คะแนนขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน จำนวน 34 คน จากกลุ่มเป้าหมาย 37 คน คิดเป็นร้อยละ 91.89 2) ความพึงพอใจในทุกประเด็นอยู่ในระดับ มาก ผู้เล่นมีความพึงพอใจในการเล่นเกมและมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ในระดับค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 2.97 และความพึงพอใจรองลงมาคือผู้เล่นได้ความรู้พร้อมกับความสนุกและบอร์ดเกมให้ความรู้เรื่องเครื่องหมายวรรคตอน ในระดับค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 2.95 ในส่วนของระยะเวลาในการเล่นเกม มีระดับน้อยที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 2.60 อยู่ในระดับมาก 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ ผู้เล่นได้ค่าเฉลี่ยของคะแนน ที่ระดับ 8.08 มีผู้เล่นจำนวน 34 คนจากกลุ่มเป้าหมาย ได้คะแนน 7 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 91.89

คำสำคัญ : การใช้นวัตกรรมบอร์ดเกม, การคิดวิเคราะห์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

ABSTRACT

This research aims to study 1) the effects of using game board innovation on academic achievement, 2) satisfaction with the learning process, and 3) the analytical thinking skills of third-grade students. The research methodology employed a pre-experimental research design. The target group comprised 37 third-grade students studying in Group 1 at Khon Kaen University Elementary Demonstration School (Suksasart) in the second semester of the academic year 2022. The research utilized three instruments, namely: 1) a Thai language board game to explore the use of punctuation marks; 2) an academic achievement test on the use of punctuation marks; and 3) an analytical thinking test on the use of punctuation marks. The data analysis conducted by the researchers included both qualitative and quantitative data. The statistical analysis used basic statistical measures such as mean and percentage. The findings of the research and data analysis are as follows: 1) The players had an average pre-academic achievement score on the use of punctuation marks of 6.59, which increased to an average post-academic achievement score of 8.10. Moreover, 91.89% of the players achieved a score of 7 or higher out of a maximum score of 10. This result was based on a sample of 34 players out of the target group of 37. 2) The satisfaction level in all aspects was high. The players expressed high satisfaction in playing the game and exhibited strong analytical thinking skills, with the highest average score of 2.97. The players also demonstrated satisfaction in acquiring knowledge along with having fun and gaining knowledge about punctuation marks, with the highest average score of 2.95. The duration of the game had the lowest average score of 2.60, indicating a high level of satisfaction. 3) The players exhibited an average analytical thinking score of 8.08. Out of the target group, 91.89% of the players (34 individuals) achieved a score of 7 or higher.

Keywords: Using Board Games, Analytical thinking, Academic Achievement, Satisfaction

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) หมวด 4 มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ หมวดที่ 4 มาตราที่ 24 ระบุว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาเพื่อใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การพัฒนานวัตกรรมด้านการเรียนการสอน เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้งโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับและมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ โดยการพัฒนานวัตกรรม (ทิศนา แขมมณี, 2559) และการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องฝึกนักเรียนให้มีทักษะแห่งอนาคตตามกรอบความคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งให้นักเรียนใช้ความรู้สาระหลักไปบูรณาการการสั่งสมประสบการณ์และทักษะ นำไปปรับใช้เพื่อการดำรงชีวิต ซึ่งทักษะการคิดวิเคราะห์และนวัตกรรมเป็นหนึ่งในทักษะอนาคตที่จะเข้ามามีส่วนช่วยเสริมสร้างพัฒนานักเรียนให้ดำรงชีวิตในสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สร้าง นวัตกรที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Innovator) ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะแห่งอนาคตซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือเป็นโรงเรียนชั้นนำด้านนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้และมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในยุคดิจิทัล อัตลักษณ์ คือคิดสร้างสรรค์ ผู้นำด้านนวัตกรรมนำเทคโนโลยี มีคุณธรรม เอกลักษณ์ คือเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, 2563) และมีการกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาด้านนวัตกรรม (ธัญรดี และคณะ, 2565) ซึ่งการออกแบบเกมการ์ด เพื่อความเข้าใจในการเรียนหลักสูตรออกแบบสื่อสาร สร้างความเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องใช้ในการเรียนวิชาต่างๆในหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างมองออกถึงความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นกับการประกอบอาชีพออกแบบสื่อและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เล่น เป็นแนวทางในการพัฒนาการ การสอน (ฐปนนท์ สุวรรณกนิษฐ์, 2560)

ปัญหาด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนไทยนั้นเป็นปัญหาใหญ่ที่สมควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้เยาวชนไทยซึ่งจะเป็นผู้ขับเคลื่อนสังคมและประเทศไทยต่อไปในอนาคตนั้นมีศักยภาพเพียงพอที่จะแข่งขันกับประเทศต่างๆในประชาคมโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและภาคการศึกษาได้มีความพยายามแก้ไขและพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของเยาวชนไทยเรื่อยมา โดยเริ่มมีการระบุเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

ผู้วิจัยจึงสนใจทดลองจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมบอร์ดเกม เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นอกจากจะเป็นการฝึกฝนนักเรียนให้มีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์แล้ว ยังจะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาสติปัญญา และการดำเนินชีวิตประจำวันในการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ และช่วยให้นักเรียนรู้จักการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีความสามารถในการเลือกส่วนที่ดีและเหมาะสมจากข้อมูลข่าวสารไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

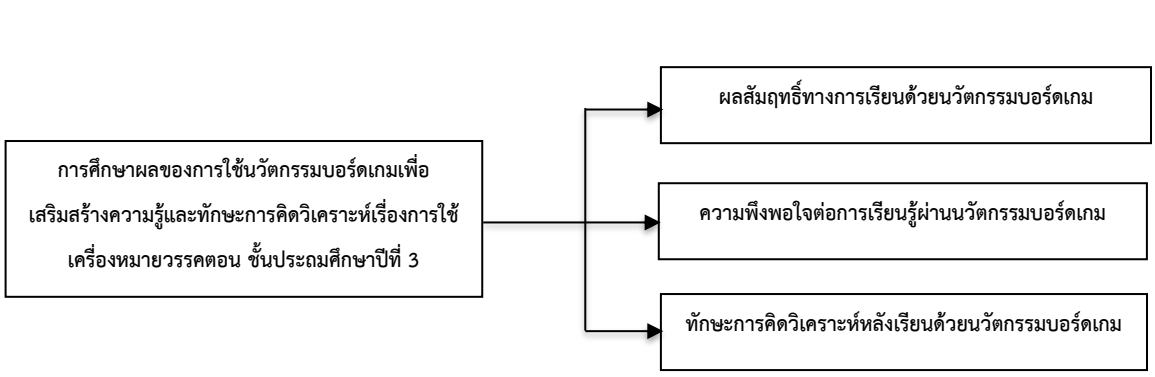
1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่ม 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ด้วยนวัตกรรมบอร์ดเกม ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่ม 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ต่อการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมบอร์ดเกม

3. เพื่อศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่ม 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) หลังเรียนด้วยนวัตกรรมบอร์ดเกม

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลของการใช้นวัตกรรมบอร์ดเกมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง การใช้เครื่องหมายวรรคตอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายของงานวิจัย ประกอบด้วยนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่ม 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 37 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ การใช้นวัตกรรมบอร์ดเกม
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่
   2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
   2.2 ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมบอร์ดเกม

2.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บอร์ดเกมภาษาไทย...อะไรเอ่ย เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.73 มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.46 - 0.83 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.83

3. แบบทดสอบ ด้านการคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.75 มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.47 - 0.84 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27 – 0.85

4. แบบประเมินความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมบอร์ดเกม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีผู้สอนและผู้สังเกตการณ์สอนเป็นผู้บันทึกรายละเอียดการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

1. ทดสอบนักเรียนก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับเรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน จำนวน 10 ข้อ

2. ผู้สอนอธิบายและแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการเล่นบอร์ดเกมใช้เวลา 5 นาที

3. เล่นบอร์ดเกมที่สร้างขึ้น โดยมีกฎ กติกา และวิธีการเล่น

4. เมื่อเล่นบอร์ดเกมแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับเรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน จำนวน 10 ข้อ และทำแบบทดสอบด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 10 ข้อ

5. ทำแบบประเมินความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมบอร์ดเกม

6. นำคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนและนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบมาวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติ

7. การวิเคราะห์ข้อมูลได้นำแบบประเมินความพึงพอใจมาตรวจคำตอบและวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติการวิจัยขั้นพื้นฐาน ค่าสถิติประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าความแตกต่างของคะแนน (One Group Pretest – Posttest Design)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมบอร์ดเกมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง การใช้เครื่องหมายวรรคตอน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งคะแนนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์อยู่เฉลี่ยอยู่ที่ 8.08 โดยมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 จำนวน 34 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 37 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 91.89 ของนักเรียนทั้งหมด พบว่ามีความรู้เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนก่อนเล่นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ

6.59 และหลังการเล่นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 8.10 และผู้เล่นได้คะแนน 7 คะแนนขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน จำนวน 34 คน จากกลุ่มเป้าหมาย 37 คน คิดเป็นร้อยละ 91.89 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลคะแนนของแบบทดสอบของกลุ่มเป้าหมาย

คนที่	ก่อนเล่นเกม	หลังเล่นเกม	คนที่	ก่อนเล่นเกม	หลังเล่นเกม
1	6	7	20	8	9
2	7	8	21	8	9
3	4	7	22	5	7
4	4	6	23	4	7
5	7	9	24	9	10
6	8	9	25	8	9
7	2	3	26	9	9
8	5	8	27	9	10
9	8	9	28	7	7
10	7	7	29	8	9
11	6	7	30	6	7
12	9	10	31	6	8
13	7	9	32	8	9
14	7	8	33	6	8
15	5	7	34	7	9
16	4	8	35	9	10
17	9	10	36	6	9
18	7	8	37	5	8
19	4	6			
ค่าเฉลี่ย	**6.59**	**8.10**			

2. ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมบอร์ดเกม พบว่า ความพึงพอใจในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ผู้เล่นมีความพึงพอใจในการเล่นเกมและมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ในระดับค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 2.97 และความพึงพอใจรองลงมาคือผู้เล่นได้ความรู้พร้อมกับความสนุกและบอร์ดเกมให้ความรู้เรื่องเครื่องหมายวรรคตอนในระดับค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 2.95 ในส่วนของระยะเวลาในการเล่นเกมมีระดับน้อยที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 2.60 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และระดับผลความพึงพอใจต่อการเล่นบอร์ดเกมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
1. ระยะเวลาในการเล่นเกม	2.60	0.54	มาก
2. เกมมีความง่ายและไม่ซับซ้อน	2.78	0.41	มาก
3. เกมได้ความรู้พร้อมกับความสนุก	2.95	0.23	มาก
4. กลไกของเกมมีความท้าทาย	2.84	0.37	มาก
5. การ์ดมีความสวยงามและความเหมาะสม	2.92	0.27	มาก
6. บอร์ดเกมให้ความรู้เรื่องเครื่องหมายวรรคตอน	2.95	0.23	มาก
7. มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์	2.97	0.16	มาก
8. มีทักษะด้านการเรียนรู้ร่วมกัน	2.81	0.39	มาก
9. ความพึงพอใจในการเล่นเกม	2.97	0.16	มาก

3. ทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยนวัตกรรมบอร์ดเกมพบว่า ผู้เล่นบอร์ดเกมมีทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนมากขึ้น ภายหลังการเรียนรู้จากการเล่นบอร์ดเกม เนื่องจากภายหลังการเล่นบอร์ดเกมเสร็จสิ้น ได้มีการนำแบบทดสอบเรื่องการคิดวิเคราะห์ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน จำนวน 10 ข้อ ให้กลุ่มเป้าหมายได้ทำแบบทดสอบ พบว่า หลังการทำแบบทดสอบ ผู้เล่นได้ค่าเฉลี่ยของคะแนน ที่ระดับ 8.08 มีผู้เล่นจำนวน 34 คนจากกลุ่มเป้าหมาย ได้คะแนน 7 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 91.89 ผ่านเกณฑ์ของแบบทดสอบ แสดงว่าผู้เล่นบอร์ดเกมมีทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนมากขึ้นภายหลังการเรียนรู้จากการเล่นบอร์ดเกม

ตารางที่ 3 แสดงผลคะแนนของแบบทดสอบของกลุ่มเป้าหมาย

คนที่	คะแนนที่ได้รับ	คนที่	คะแนนที่ได้รับ
1	6	20	7
2	9	21	7
3	7	22	8
4	8	23	8
5	10	24	10
6	9	25	7
7	6	26	9
8	8	27	9
9	9	28	7
10	7	29	8
11	7	30	8
12	9	31	6
13	7	32	9
14	8	33	10
15	7	34	8

ตารางที่ 3 แสดงผลคะแนนของแบบทดสอบของกลุ่มเป้าหมาย (ต่อ)

คนที่	คะแนนที่ได้รับ	คนที่	คะแนนที่ได้รับ
16	9	35	10
17	10	36	8
18	7	37	10
19	7		

ภายหลังการเล่นบอร์ดเกมเสร็จสิ้น ได้มีการนำแบบทดสอบเรื่องการคิดวิเคราะห์ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน จำนวน 10 ข้อ ให้กลุ่มเป้าหมายได้ทำแบบทดสอบ พบว่า หลังการทำแบบทดสอบ ผู้เล่นได้ค่าเฉลี่ยของคะแนน ที่ระดับ 8.08 มีผู้เล่นจำนวน 34 คนจากกลุ่มเป้าหมาย ได้คะแนน 7 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 91.89 ผ่านเกณฑ์ของแบบทดสอบ แสดงว่าผู้เล่นบอร์ดเกมมีทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนมากขึ้น ภายหลังการเรียนรู้จากการเล่นบอร์ดเกม

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมบอร์ดเกมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง การใช้เครื่องหมายวรรคตอน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งคะแนนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์อยู่เฉลี่ยอยู่ที่ 8.08 โดยมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 จำนวน 34 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 37 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 91.89 ของนักเรียนทั้งหมด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ (2564) ได้ศึกษาผลของการใช้บอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตในการใช้บอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เนื่องจากในการสร้างบอร์ดเกมเป็นรูปแบบในเชิงบูรณาการ ซึ่งให้ผู้เล่นเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับ ความสนุกสนาน ผ่อนคลาย เปิดโอกาสในการรับรู้เนื้อหาที่เรียน พร้อมทั้งเกิดความตื่นเต้นและท้าทายในการแข่งขัน เรียนรู้เนื้อหาตามภารกิจที่สอดแทรกภายในบอร์ดเกม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะพงษ์ งันลาโสม (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการดำเนินการผู้วิจัยสามารถออกแบบและพัฒนาบอร์ดเกม จำนวน 1 ชุด ได้แก่ บอร์ดเกมวรรณคดีไทย เรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการออกแบบบอร์ดเกม ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่ออยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย พบว่าหลังจากเล่นบอร์ดเกมนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีเจตคติต่อการเล่นบอร์ดเกมวรรณคดีไทย เรื่อง นิราศภูเขาทอง อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมบอร์ดเกมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนกระบวนการคิดวิเคราะห์และกระบวนการกลุ่มอย่างชำนาญ ก่อให้เกิดทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน ทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเรียนรู้อย่างมีความสุข

2. ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมบอร์ดเกมพบว่าความพึงพอใจในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้เล่นมีความพึงพอใจในการเล่นเกมและมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ในระดับค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 2.97 และความพึงพอใจรองลงมาคือผู้เล่นได้ความรู้พร้อมกับความสนุกและบอร์ดเกมให้ความรู้เรื่องเครื่องหมายวรรคตอน ในระดับค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 2.95 ในส่วนของระยะเวลาในการเล่นเกม มีระดับน้อยที่สุดคือมีค่าเฉลี่ย 2.60 อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพงษ์ งันลาโสม (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการดำเนินการผู้วิจัยสามารถออกแบบและพัฒนาบอร์ดเกม จำนวน 1 ชุด ได้แก่ บอร์ดเกมวรรณคดีไทย เรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการออกแบบบอร์ดเกม ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่ออยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย พบว่าหลังจากเล่นบอร์ดเกมนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีเจตคติต่อการเล่นบอร์ดเกมวรรณคดีไทย เรื่อง นิราศภูเขาทอง อยู่ในระดับมาก

3. ทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยนวัตกรรมบอร์ดเกมพบว่า ผู้เล่นบอร์ดเกมมีทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนมากขึ้น ภายหลังการเรียนรู้จากการเล่นบอร์ดเกม เนื่องจากภายหลังการเล่นบอร์ดเกมเสร็จสิ้น ได้มีการนำแบบทดสอบเรื่องการคิดวิเคราะห์ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน จำนวน 10 ข้อ ให้กลุ่มเป้าหมายได้ทำแบบทดสอบ พบว่า หลังการทำแบบทดสอบ ผู้เล่นได้ค่าเฉลี่ยของคะแนน ที่ระดับ 8.08 มีผู้เล่นจำนวน 34 คนจากกลุ่มเป้าหมาย ได้คะแนน 7 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 91.89 ผ่านเกณฑ์ของแบบทดสอบ แสดงว่าผู้เล่นบอร์ดเกมมีทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนมากขึ้นภายหลังการเรียนรู้จากการเล่นบอร์ดเกม สอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์สิทธิ์ หัสมินทร์ และคณะ (2565) ได้พัฒนานวัตกรรมบอร์ดเกม MY Risk เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับการประกันภัยสำหรับเยาวชน พบว่าผู้เล่นบอร์ดเกม MY Risk มีทักษะการคิดวิเคราะห์ภายหลังการเรียนรู้จากการเล่นบอร์ดเกม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นเวลาสั้น ๆ ในช่วงกิจกรรมโฮมรูม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นำนวัตกรรมบอร์ดเกมไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. โรงพิมพ์คุรุสภา:
กรุงเทพมหานคร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. โรงพิมพ์คุรุสภา: กรุงเทพมหานคร.

ฐปนนท์ สุวรรณกนิษฐ์. (2560). *การออกแบบเกมการ์ดเพื่อสร้างความเข้าใจในการเรียนหลักสูตรออกแบบสื่อสาร*. ในเอกสารรวบรวมบทความวิจัยหลังการประชุมวิชาการนเรศวรวิจัยครั้งที่ 13 : วิจัยนวัตกรรมขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม. มหาวิทยาลัยนเรศวร (หน้า 1700-1715). จังหวัดพิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์. (2564). การศึกษาผลของการใช้บอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. *Education Naresuan University, 23*(4), 187-200.

ทิศนา แขมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน;องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพมหานคร: สำนักพพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญรดี และคณะ. (2565). การศึกษาความต้องการความเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 12*(2), 266-278.

ปิยะพงษ์ งันลาโสม. (2563). การพัฒนาบอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,* 1(1), 24-40.

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์). (2563). *หลักสูตรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่สร้างนวัตกรที่มีความคิดสร้างสรรค์*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศักดิ์สิทธิ์ หัสมินทร์และคณะ. (2565). *การพัฒนานวัตกรรมบอร์ดเกม MY Risk เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องการประกันภัยสำหรับเยาวชน.* ขอนแก่น: โครงการวิจัยสถาบันโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เรื่อง น้ำ และอากาศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดรัตนวราราม จังหวัดพัทลุง

The Development of Analytical Thinking Ability and Attitude Towards Sciences Through Science Technology and Society (STS) Instruction in the Topic of Water and Air of Grade 3 Students at Watrattanawararam School in Phatthalung Province.

ขนิษฐา คงช่วย[1], จุฬารัตน์ ธรรมประทีป[2] และ ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์[3]

Khanittha Kongchuay[1], Jurarat Thammaprateep[2] and Tweesak Chindanurak[3]

[1]นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต วิชาเอกวิทยาศาสตร์ศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

[2,3] รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (วิทยาศาสตร์ศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

[1]Student in the Degree of Master of Education in Science Education, School of Education Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

[2,3] Associate Professor Dr. in Science Education, School of Education Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

อีเมล: Phatthalung@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
29 สิงหาคม 2566	4 ตุลาคม 2566	21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดรัตนวราราม หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เรื่องน้ำและอากาศ 2) ศึกษาเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดรัตนวราราม หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เรื่องน้ำและอากาศ และ 3) ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมที่พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดรัตนวราราม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 21 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แบบประเมินเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ และใบกิจกรรม ดำเนินการวิจัย 4 วงจรปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย ความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม มีพัฒนาการสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน โดยนักเรียน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 มีระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับดีเยี่ยม เปรียบเทียบกับก่อนเรียนที่นักเรียน

ส่วนใหญ่ จำนวน 15 คน คิดเป็น ร้อยละ 71.43 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับไม่ผ่าน 2) นักเรียนมีเจตคติต่อวิทยาศาสตร์หลังเรียนอยู่ในระดับสูงทุกด้าน และ 3) แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม คือ (1) การใช้คำถามนำทางตามระดับการคิดในแต่ละขั้นตอนการสอน ทำให้นักเรียนมีการระดมสมอง ดึงประสบการณ์หรือความรู้เดิม จำแนกข้อมูลสำคัญ เชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆ ได้ และ (2) การสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อม การลงมือปฏิบัติแบบสืบเสาะและการรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จริงทำให้นักเรียนกระตือรือร้นและเกิดแรงจูงใจในการคิดวิเคราะห์ข้อมูล

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์, เจตคติต่อวิทยาศาสตร์, ประถมศึกษา

ABTRACT

The objectives of this action research were 1) to develop the analytical thinking ability of Grade 3 Students at Watrattanawararam School through Science Technology and Society (STS) Instruction on the topic of water and air, 2) to evaluate the attitudes towards science of Grade 3 Students at Watrattanawararam School and 3) to identify the best practices in STS Instruction that promote the analytical thinking ability. The participants were 21 grade 3 students at Watrattanawararam School, in the second semester of the 2019 academic year, selected by purposive sampling method. The research tinstruments included a learning management plan, an analytical thinking ability test, an attitude towards science assessment, post-management notes, and activity sheets. The data were analyzed using content analysis, mean, frequency, and percentage.

The results showed that: 1) after using STS Instruction, the analytical thinking ability of 10 students was improved 47.62% with excellent level, compared with before using STS Instruction, the analytical thinking ability of 15 students or 71.43% was at low level, 2) the students' attitudes towards science after using STS Instruction were at high level, and 3) there were 2 best practices in learning management based on STS Instruction; (1) asking guided questions based on the level of thinking of each teaching step to could encourage students using their experiences and prior knowledge, classify information, and make connections; and (2) surveying the atmosphere and conducting hands-on investigations in the local environment could promote students to be enthusiastic students and be the inspiration for analyzing the data

Keywords: Science Technology and Society (STS) Instruction, Analytical Thinking Ability, Attitude Towards Sciences, Primary Education

บทนำ

การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะหนึ่งในศตวรรษที่ 21 ที่มีความจำเป็นและสำคัญมากในสังคมไทย ทั้งนี้เพราะสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษา การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ Bloom (1956) คือ 1) การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการแยกแยะได้ว่าสิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด 2) การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ว่ามีอะไรสัมพันธ์กันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด 3) การคิดวิเคราะห์หลักการ เป็นการค้นหาโครงสร้างระบบเรื่องราว สิ่งของและการทำงานต่างๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ได้ในสภาพเช่นไร สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ (2557) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีและการค้าขายทำให้สังคมไทยมีข้อเสนอแนะทางเลือกที่หลากหลาย คุณสมบัติของบุคคลในสังคมไทยจึงจำเป็นจะต้องมีลักษณะของการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ความดี ความงาม ความเหมาะสม ถูกต้อง ความเป็นประโยชน์และมีประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้น โดยเหตุนี้การฝึกฝนผู้เรียนให้รู้จักเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ในเรื่องของการคิดวิเคราะห์จึงจำเป็นอย่างมาก

จากการศึกษาข้อมูลสถิติผลการเรียนรู้ของนักเรียนในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา พบว่านักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในระดับที่ไม่ดี ยกตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ เรื่องน้ำและอากาศ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบรรยาย อธิบายเนื้อหา นักเรียนไม่สามารถอธิบายหรือขยายความในการตอบคำถามในใบงานได้ มักตอบคำถามเป็นประโยคสั้นๆ ไม่สามารถอธิบายสาเหตุหรือเหตุผลของเรื่องนั้นได้ รวมทั้งการอภิปรายในการตอบคำถามระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้นักเรียนยังขาดการเชื่อมโยงถึงความสัมพันธ์ของเรื่องราวต่างๆ การแยกแยะถึงความสำคัญ ความจำเป็น การค้นหาโครงสร้างของเรื่องราวต่างๆ แสดงให้เห็นว่านักเรียนขาดการวิเคราะห์หลักการ ความสัมพันธ์และความสำคัญ อีกทั้งนักเรียนแสดงความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ขาดความกระตือรือร้นในการเรียนวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจส่งผลโดยตรงต่อเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียน

แนวทางการแก้ปัญหาผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีงานวิจัยหลายเรื่องที่สะท้อนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ส่งผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์และเจตคติที่ดีต่อการเรียน เช่น การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ เรื่อง รักษ์โลก รักทรัพยากร โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม ร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ขวัญชนก ช้ายสุวรรณ, 2563) และการศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ เรื่อง เสียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม (Tarntip Chantaranima, 2014) หากแต่กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว โดยมากจะพบในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายและระดับมัธยมศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้น การจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่กล่าวมายังคงมีน้อย เพื่อส่งเสริมและแก้ปัญหาทักษะการคิดวิเคราะห์ และให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องทำการวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยนำแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม มาใช้เพื่อพัฒนานักเรียนชั้นประถมปีที่ 3 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ได้แก่ 1) ขั้นระบุประเด็นสังคม 2) ขั้นระบุศักยภาพแนวทางการหาคำตอบ 3) ขั้นต้องการความรู้ 4) ขั้นทำการตัดสินใจ

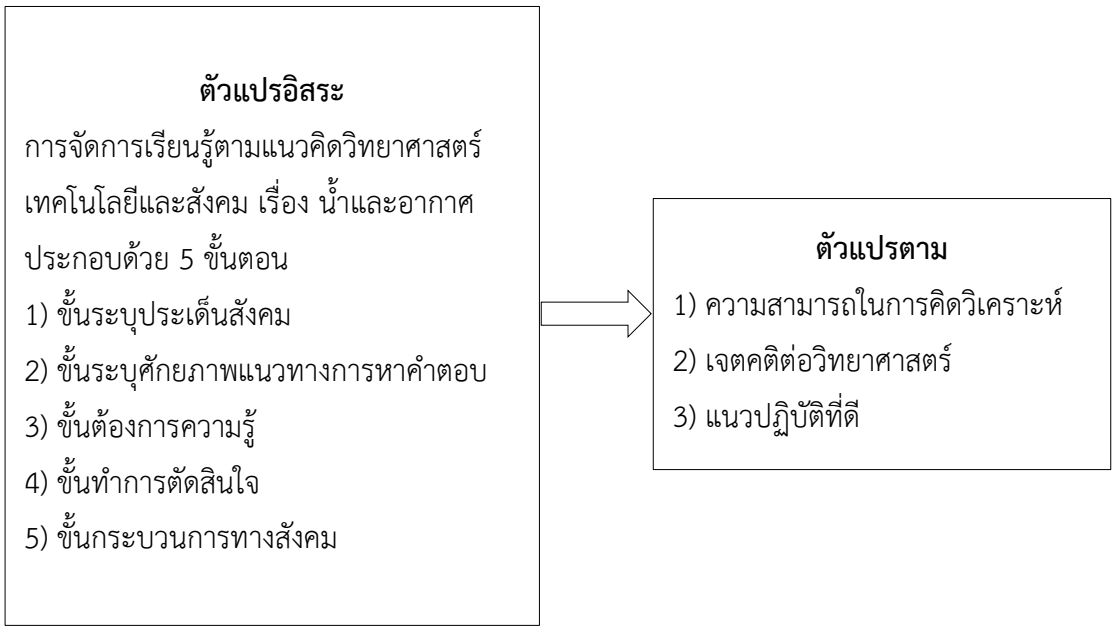
5) ขั้นกระบวนการทางสังคม การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นประเด็นปัญหาทางสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ผู้วิจัยเลือกในการจัดการเรียนรู้เรื่อง น้ำและอากาศ เนื่องจากบริบทของโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ชุมชนซึ่งมีแหล่งน้ำทั้งภายในโรงเรียนและชุมชน นักเรียนสามารถลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหาของแหล่งน้ำและสภาพอากาศทั้งภายในโรงเรียนและชุมชนได้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวอาจช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่ดีขึ้น เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์จริง มีโอกาสได้ลงมือทดลองหรือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งอาจเป็นการกระตุ้นนักเรียนให้เกิดสนใจในการเรียนวิทยาศาสตร์มากขึ้น อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม ในการส่งเสริมและแก้ปัญหาทักษะการคิดวิเคราะห์ และให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง น้ำและอากาศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดรัตนวราราม หลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เรื่องน้ำและอากาศ
2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดรัตนวราราม หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เรื่องน้ำและอากาศ
3. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมที่พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบงานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ตามแนวคิดของ Kemmis and Mctaggart (1998) ซึ่งมีลักษณะเป็นวงจรซ้ำ โดยแต่ละวงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan) ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การปฏิบัติ (Act) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ออกแบบและนำไปปฏิบัติการสอนทีละแผน จำนวน 4 แผน 3) การสังเกต (Observe) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสังเกตการจัดการเรียนรู้ เก็บรวบรวมใบกิจกรรมที่นักเรียนทำระหว่างจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ และ 4) การสะท้อนความคิด (Reflect) สะท้อนถึงการจัดกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ โดยครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติการสอน แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของผู้เรียน โดยงานวิจัยนี้มีการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 4 วงจรปฏิบัติ ในแต่ละวงจรปฏิบัติประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผน

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดรัตนวราราม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 21 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง น้ำและอากาศ โดยปรับจากแนวทางของ Yuenyong (2006) มี 5 ขั้น 1) ขั้นระบุประเด็นสังคม เป็นการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ชุมชน สังคม 2) ขั้นระบุศักยภาพแนวทางการหาคำตอบ เป็นตรวจสอบศักยภาพของตนเอง วางแผนการหาคำตอบของปัญหา 3) ขั้นต้องการความรู้ เป็นการศึกษาประเด็นความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น 4) ขั้นทำการตัดสินใจ เป็นตัดสินใจจะดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ๆ เพื่อจะนำไปใช้ได้จริงในสังคม และ 5) ขั้นกระบวนการทางสังคม นักเรียนนำเสนอแนวคิดต่อสังคม จำนวน 4 แผน 1) แหล่งน้ำในท้องถิ่น 2) การใช้น้ำอย่างประหยัด 3) อากาศและส่วนประกอบของอากาศ และ 4) อุณหภูมิของอากาศ ผู้วิจัยวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดหัวข้อเรื่อง และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของแผนจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยนำแนวคิดการคิดวิเคราะห์ของ Bloom (1956) เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ คลอบคลุมองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการแยกแยะได้ว่า สิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ว่ามีอะไรสัมพันธ์กันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด 3) วิเคราะห์หลักการ เป็นการค้นหาโครงสร้างระบบ เรื่องราว สิ่งของและการทำงานต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ได้ในสภาพเช่นไร มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 1 ฉบับ และให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.67-1.0 มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.29-0.86 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.33-0.71 ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบทั้งฉบับ KR-20 เท่ากับ 0.81

3. แบบประเมินเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้นตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert Scale) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.67-1.0 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.88

4. ใบกิจกรรม เป็นแบบบันทึกระหว่างการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผน

5. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ บันทึกผลการจัดการเรียนรู้หลังจากการจัดการเรียนรู้ในแต่ละชั่วโมงเสร็จสิ้น โดยเขียนสะท้อนในประเด็นต่างๆ ได้แก่ สิ่งที่ครูและนักเรียนปฏิบัติในชั่วโมง ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงนั้นๆ

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มที่ศึกษา โดยใช้แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เรื่องน้ำและอากาศกับกลุ่มที่ศึกษา ตามขั้นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนความคิด วงจรปฏิบัติละ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 4 วงจรปฏิบัติ

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการหาแนวปฏิบัติที่ดีโดยใช้ใบกิจกรรมบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

4. เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกแผน ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มที่ศึกษา โดยใช้แบบวัดความสามารถในการคิดเคราะห์ และตอบแบบประเมินเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาในใบกิจกรรม ค่าเฉลี่ย ความถี่ และร้อยละ

1. แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นำค่าคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังเรียน และแปลความหมายค่าร้อยละของความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2. แบบประเมินเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ให้คะแนนแบบประเมินเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของคำถามเชิงบวก คำถามเชิงลบ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนเจตคติต่อวิทยาศาสตร์

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม ผู้วิจัยอ่านใบกิจกรรมและบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้วิเคราะห์หาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม

หลังจากการดำเนินการวิจัยทั้ง 4 วงจร เสร็จสิ้นตามแผนการสอนแล้ว ซึ่งได้ ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนและหลังได้จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม ในภาพรวมของนักเรียน พบว่า ก่อนเรียนนักเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 มีระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไม่ผ่าน หลังเรียนนักเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 มีระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับดีเยี่ยม นักเรียน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 มีระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับดีและระดับผ่าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมในภาพรวม ของนักเรียนจำนวน 21 คน

ระดับ	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์			
	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ดีเยี่ยม	1	4.76%	**10**	47.62%
ดี	-	-	5	23.81%
ผ่าน	5	23.81%	5	23.81%
ไม่ผ่าน	15	71.43%	1	4.76%

2. ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เรื่องน้ำและอากาศ

หลังจากการดำเนินการวิจัยทั้ง 4 วงจร เสร็จสิ้นตามแผนการสอนแล้ว ซึ่งได้ ผลการวิเคราะห์ระดับเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีระดับเจตคติต่อวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับสูงทุกด้าน กล่าวคือ ด้านที่ 1 ความชื่นชอบในวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 ด้านที่ 2 ความสนใจในวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 ด้านที่ 3 ความประทับใจในผลงานทางวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 ด้านที่ 4 การเห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าของวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 4.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 และด้านที่ 5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83

ตารางที่ 2 ระดับเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ 5 ด้านของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม ดังตารางที่ 2

เจตคติด้านต่าง ๆ	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ
ด้านที่ 1 ความชื่นชอบในวิทยาศาสตร์	21	4.13	0.65	ระดับสูง
ด้านที่ 2 ความสนใจในวิทยาศาสตร์	21	4.00	0.70	ระดับสูง
ด้านที่ 3 ความประทับใจในผลงานทางวิทยาศาสตร์	21	4.06	0.73	ระดับสูง
ด้านที่ 4 การเห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าของวิทยาศาสตร์	21	4.45	0.57	ระดับสูง
ด้านที่ 5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิทยาศาสตร์	21	3.88	0.83	ระดับสูง
รวมทั้งหมด		4.43	0.13	ระดับสูง

3. แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมที่พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์

แนวปฏิบัติที่ดีที่ 1 การใช้คำถามนำทางตามระดับการคิดในแต่ละขั้นตอนการสอน ทำให้นักเรียนมีการระดมสมอง ดึงประสบการณ์หรือความรู้เดิม จำแนกข้อมูลสำคัญ เชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆ ได้

การนำประเด็นปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เกิดในโรงเรียน ชุมชนมาใช้ในการระบุประเด็นทางสังคมช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ มีการกระตุ้นนักเรียนโดยการตั้งคำถามนำ (Guided Questions) เพื่อระดมสมอง ดึงความรู้ หรือประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ออกมาใช้คำถามนำเข้าสู่เรื่องเพื่อสร้างความสนใจ กระตุ้นผู้เรียนให้ติดตามเรื่อง ใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนอธิบายสถานการณ์ กระบวนการ รวมทั้งการถามให้วิเคราะห์ เชื่อมโยงและให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง อาทิ การสำรวจสภาพปัญหาโดยการลงศึกษาในพื้นที่ในโรงเรียนและชุมชน

ในการสำรวจสภาพปัญหาของแหล่งน้ำในโรงเรียนและชุมชน ครูตั้งคำถามนำ (Guided Questions) ดังนี้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องแหล่งน้ำในท้องถิ่น)

ครู : นักเรียนลองสังเกตดูว่าแหล่งน้ำที่สำรวจเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

นักเรียน : สีของน้ำต่างกัน บางที่ใส บางที่มีสีดำ (N2), น้ำบางที่มีกลิ่นเหม็น (N5)

ครู : นักเรียนคิดว่าการที่แหล่งน้ำมีลักษณะต่างกันนักเรียนสังเกตได้จากสิ่งใด

นักเรียน : ในน้ำมีขยะมาก (N13), สีของน้ำ (N19)

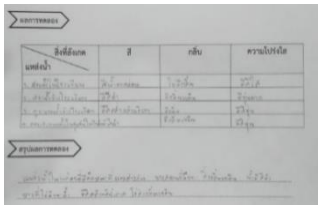
จากนั้นนักเรียนทำการทดลองศึกษาสมบัติทางกายภาพของน้ำ ได้แก่ สี กลิ่น ความโปร่งใส และลักษณะทั่วไปของแหล่งน้ำ โดยการเก็บตัวอย่างน้ำจากแหล่งต่างๆ มาศึกษาด้วยตนเอง และบันทึกข้อมูลลงในใบกิจกรรม ดังภาพที่ 2-4

ภาพที่ 2 นักเรียนลงสำรวจสภาพปัญหาแหล่งน้ำ

ภาพที่ 3 นักเรียนทำการเก็บตัวอย่างน้ำศึกษาสมบัติทางกายภาพของน้ำ

ภาพที่ 4 บันทึกผลการทดลองและสรุปผลการทดลอง

จากการทำกิจกรรมนักเรียนสามารถนำประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงมาใช้ตั้งประเด็นคำถามที่ตนเองสนใจจากการลงพื้นที่ลงในใบกิจกรรม สามารถเลือกประเด็นคำถามที่ทางกลุ่มสนใจและร่วมกันวางแผนในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ อภิปรายระหว่างกลุ่ม เห็นได้ว่านักเรียนสามารถตั้งคำถามได้คล้ายคลึงกันและมีความสอดคล้องกันคือ “ทำไมน้ำถึงเน่าเสีย” และ “เราจะมีวิธีการแก้ปัญหาน้ำเน่าเสียได้อย่างไรบ้าง”

การสำรวจสภาพปัญหาโดยการลงพื้นที่ศึกษาในบริเวณโรงเรียนและชุมชนยังพบปัญหาเกี่ยวกับการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองในอากาศ นักเรียนได้ทำการทดลองสังเกตโดยการประดิษฐ์อุปกรณ์เก็บตัวอย่างฝุ่นละอองในอากาศซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้วัสดุใกล้ตัวนักเรียน (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 อากาศและส่วนประกอบของอากาศ) ครูตั้งคำถามนำ ดังนี้

ครู : นักเรียนพบเห็นฝุ่นละอองในอากาศในบริเวณโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียงบริเวณใดบ้าง

นักเรียน : หน้าเสาธง ตอนเดินแถวกลับห้องเรียนค่ะ (N1), โรงอาหาร (N10)

ครู : นักเรียนทราบหรือไม่ว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองเกิดจากอะไร

นักเรียน : เกิดจากลมพัด (N7), การวิ่งเล่น (N6)

จากนั้นนักเรียนนำอุปกรณ์การทดลองไปแขวนไว้ในบริเวณต่าง ๆ ที่กำหนด ได้แก่ ในห้องเรียน หน้าห้องเรียน โรงอาหาร บริเวณหน้าเสาธง และริมถนนหน้าโรงเรียน พบว่าบริเวณหน้าเสาธงซึ่งเป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรมหน้าเสาธงของนักเรียนในตอนเช้ามีการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองมากที่สุด นักเรียนร่วมกันวางแผนการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจและนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาทางสังคม อาทิ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้หน้าเสาธง เพื่อให้นักเรียนและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนได้รับทราบข้อมูลสภาพปัญหา อันจะนำไปสู่การกระตุ้นความตระหนักถึงความสำคัญ ความสัมพันธ์ของปัญหาและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในโรงเรียนและชุมชนได้อีกทางหนึ่ง ดังภาพที่ 5-6

ภาพที่ 5 นักเรียนประชาสัมพันธ์ให้ความรู้หน้าเสาธงเกี่ยวกับปัญหาปัญหาฝุ่นละอองในอากาศ

ภาพที่ 6 นักเรียนจัดทำป้ายรณรงค์การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

ทั้งนี้ในกระบวนการเรียนรู้แต่ละขั้นผู้วิจัยมีการกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์มากขึ้น โดยใช้การตั้งคำถามนำทางกระตุ้นทำให้นักเรียนได้ฝึกจำแนกข้อมูลสำคัญเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆได้

แนวปฏิบัติที่ดีที่ 2 การสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อม การลงมือปฏิบัติแบบสืบเสาะและการรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จริงทำให้นักเรียนกระตือรือร้นและเกิดแรงจูงใจในการคิดวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ในทุกกิจกรรม เนื่องจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ยังไม่มีทักษะและประสบการณ์ในการเรียนรู้จากการออกสำรวจและการออกเผชิญสถานการณ์จริง นักเรียนยังไม่สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นกับกระบวนการคิดได้ ครูจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับทักษะและประสบการณ์ดังกล่าว

การนำนักเรียนออกสำรวจสภาพปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นในบริเวณโรงเรียนและชุมชนใกล้โรงเรียน นักเรียนได้ออกไปสำรวจสภาพปัญหาของแหล่งน้ำในโรงเรียนและชุมชน นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาแหล่งน้ำและปัญหาฝุ่นละอองในอากาศ สามารถเก็บข้อมูลที่ได้จากการสังเกตสภาพปัญหาได้อย่างครบถ้วนในขั้นระบุประเด็นทางสังคม ครูจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเก็บตัวอย่างน้ำ อาทิ ขวดเก็บตัวอย่างน้ำ แว่นขยาย รวมทั้งแบบบันทึกผลจากการสำรวจลงในใบกิจกรรม ในการศึกษาเกี่ยวกับฝุ่นละอองในอากาศ ครูมีการเตรียมวัสดุสำหรับทำอุปกรณ์เก็บตัวอย่างฝุ่นอย่างง่าย เพื่อให้นักเรียนสามารถสังเกตฝุ่นละอองและเห็นถึงปัญหาฝุ่นละอองได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่สนใจทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เผชิญได้ดีขึ้นโดยผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม อันจะนำไปสู่การตั้งคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาทางสังคมที่ทางกลุ่มสนใจในขั้นระบุแนวทางการหาคำตอบอย่างมีศักยภาพ

เมื่อนักเรียนสำรวจทราบสภาพปัญหาที่เกิดในบริเวณโรงเรียนและชุมชนใกล้โรงเรียน นักเรียนนำประเด็นปัญหาทางสังคมที่ได้จากการเผชิญสถานการณ์จริง ไปใช้ในการศึกษาหาข้อมูลในขั้นต้องการรู้ ในขั้นนี้ครูต้องคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาหาข้อมูลจากแหล่งน่าเชื่อถือ อาทิ ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หรือ การสอบถามจากบุคคลในชุมชน ครูจะต้องคอยให้คำปรึกษาและแนะนำวิธีการค้นหาหรือสอบถามข้อมูลอย่างใกล้ชิด ขั้นทำการตัดสินใจ นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า มาใช้ในการร่วมกันตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา นักเรียนนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาผ่านการอภิปรายแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจการนำเสนอข้อมูลโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม เป็นการฝึกให้นักเรียน รู้จักรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

จากการร่วมกันเลือกวิธีการแก้ปัญหาทางสังคมทั้งเรื่องปัญหาน้ำเน่าเสียและปัญหาฝุ่นละอองในอากาศ โดยใช้กระบวนการทำงานกลุ่ม นักเรียนสามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาร่วมกันได้ในขั้นกระบวนการทางสังคม ซึ่งนักเรียนเลือกวิธีการทำป้ายรณรงค์ห้ามทิ้งขยะในแหล่งน้ำ การป้ายรณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้หน้าเสาธง ซึ่งการนำความรู้จากการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยีและสังคมไปเผยแพร่ให้เพื่อนๆ และบุคคลภายในโรงเรียนอันจะนำไปสู่การกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ขั้นที่ 1) ขั้นระบุประเด็นสังคม นักเรียนเกิดการวิเคราะห์ความสำคัญ โดยการลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงภายในโรงเรียนและชุมชน ควบคู่กับการกระตุ้นโดยการใช้คำถามปลายเปิดที่เชื่อมโยงถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหา เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงประเด็นปัญหาทางสังคมที่ต้องการรู้และช่วยกันแก้ไข ทำให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของปัญหาน้ำเน่าเสีย นักเรียนสามารถตั้งสมมุติฐานเบื้องต้นได้ว่า “ขยะมีผลทำให้เกิดน้ำเสียหรือไม่” แสดงให้เห็นถึงการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่แสดงออกด้วยคำพูดหรือพฤติกรรมการปฏิบัติที่บอกถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียด สามารถอธิบายเหตุผล ระบุปัญหา ระบุความเชื่อมโยง สามารถจำแนกส่วนประกอบต่าง ๆ ได้ (วัชรา เล่าเรียนดี, 2560)

ขั้นที่ 2) ขั้นระบุศักยภาพแนวทางการหาคำตอบ นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์หลักการ นักเรียนมีการจัดกลุ่ม ร่วมกันประมวลความรู้โดยการตั้งคำถามที่อยากรู้ ร่วมกันคิดวางแผนเพื่อค้นหาคำตอบภายในกลุ่มว่า “ปัญหาน้ำเน่าเสียเกิดจากสาเหตุใดบ้าง” นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายวางแผนค้นหาคำตอบจากประเด็นคำถาม

ขั้นที่ 3) ขั้นต้องการความรู้ นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์หลักการ นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยการทดลองเกี่ยวกับคุณภาพเบื้องต้นของน้ำและอากาศและรวบรวมข้อมูลความรู้ใหม่ สามารถแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ เช่น การให้เหตุผลของสาเหตุของปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคม (STS) นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถให้ข้อคิดเห็นหรือแสดงลักษณะการคิดวิเคราะห์ เช่น คิดจำแนก เปรียบเทียบ (Tarntip Chantaranima, 2014)

ขั้นที่ 4) ขั้นทำการตัดสินใจ นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์หลักการ ความสัมพันธ์ นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเสนอความคิดเห็นเพื่อสรุปผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ทบทวนแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งใช้ในการตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดที่นักเรียนสามารถร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและชุมชนได้ การที่นักเรียนสามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาได้หลายวิธี บอกเหตุผลและความจำเป็นในการที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้เป็นพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่านักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ (วัชรา เล่าเรียนดี, 2560)

ขั้นที่ 5) ขั้นกระบวนการทางสังคม นักเรียนนำความรู้และวิธีการที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในโรงเรียน โดยการจัดทำป้ายรณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัด ป้ายรณรงค์การไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การพูดประชาสัมพันธ์ให้ความรู้หน้าเสาธง ซึ่งการนำความรู้จากการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมไปเผยแพร่ให้กับเพื่อนนักเรียนในโรงเรียนและชุมชน ทำให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมมากขึ้น สอดคล้องกับ Chowdhury (2016) ที่ทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม พบว่า การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมในจิตใจของนักเรียนในการทำ

ประโยชน์ต่อสังคม พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง รักษ์โลก รักษ์ทรัพยากร การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการเรียนรู้มีการฝึกความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ประเภท คือ วิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ (ขวัญชนก ช้ายสุวรรณ, 2563)

2. เจตคติต่อวิทยาศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ นักเรียนสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน หรืออาจเป็นประสบการณ์ที่นักเรียนเคยสัมผัสทั้งภายในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งเป็นการง่ายต่อการจดจำ ทำความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาที่สนใจได้ง่าย ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจเห็นคุณค่าและศักยภาพของตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีความตั้งใจเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์อย่างเต็มใจและมีความสุข พบว่า นักเรียนที่ได้รับประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม สามารถพัฒนาความเข้าใจธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และมีเจตคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ (Akcay & Akcay, 2015)

เจตคติต่อวิทยาศาสตร์ด้านที่ 1 ความชื่นชอบในวิทยาศาสตร์ ข้อที่ 2 ฉันชอบทำการทดลองวิทยาศาสตร์ เป็นข้อที่มีระดับเจตคติอยู่ในระดับสูงมาก อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ทำการทดลองผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม เช่น การประดิษฐ์อุปกรณ์เก็บตัวอย่างฝุ่นอย่างง่าย การเก็บตัวอย่างน้ำจากแหล่งน้ำ ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการทดลองด้วยตนเองและช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้นและความสนใจในการทำการทดลอง สอดคล้องกับ Kagan (1994) กล่าวว่า การทำกิจกรรมกลุ่ม ส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดี ก่อให้เกิดความสนุกสนานเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขกับการเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและได้ฝึกกระบวนการคิดด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนควรใช้คำถามปลายเปิดที่เชื่อมโยงเนื้อหาในบทเรียนนั้น กระตุ้นนักเรียนโดยการถามคำถามบ่อย ๆ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้อภิปรายร่วมกันได้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากกิจกรรมในแต่ละขั้นตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มและต้องมีการแก้ปัญหาร่วมกันในการทำงานกลุ่ม นักเรียนได้แลกเปลี่ยนแนวคิดซึ่งกันและกัน ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการทำงานกลุ่มหรือการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้แนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม

เอกสารอ้างอิง

ขวัญชนก ซ้ายสุวรรณ. (2563). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ เรื่อง รักษ์โลก รักทรัพยากร โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม ร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, *17*(76), 221-229.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์, นวลจิตต์ เชากีรติพงศ์, ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ และ ไสว ฟักขาว. (2557). *การคิดวิเคราะห์ สอนและสร้างอย่างไร* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

วัชรา เล่าเรียนดี (2560). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Akcay, B. and Akcay, H. (2015). Effectiveness of Science-Technology-Society (STS) Instruction on Student Understanding of the Nature of Science and Attitudes toward Science. *International Journal of Education in Mathematics, Science and Technology, 3*(1), 37-45.

Bloom Benjamin S., et al. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives*. New York: David Mckay Company.

Chowdhury. M.A. (2016). “The Integration of Science-Technology- Society/Science-Technology-Society-Environment and Socio-Scientific-Issues for Effective Science Education and Science Teaching. *Electronic Journal of Science Education*, *20*(5), 19-38.

Kagan, S. (1994). *Cooperative learning: Resources for teach.* New York: Harwert, Brace and Word.

Kemmis, S and McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planer* (3rded). Victoria: Deakin University.

Tarntip Chantaranima. (2014). The Outcomes of Teaching and Learning About Sound Based on Science Technology and Society (STS) Approach. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *116*(2014), 2286 – 2292.

Yuenyong, C. (2006). *Teaching and learning About Energy: Using Science, Technology and Society (STS) Approach.* (Doctor of Philosophy in Science Education, Kasetsart University).

ผลกระทบส่วนประสมการตลาดออนไลน์ และพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านเว็ปไซต์ LAZADA Thailand ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Impact on the Online Marketing Mix and Online Purchasing Behavior Influencing the Decision to Purchase Products through the LAZADA Thailand Website of Consumers in the Northeast

พรรณภา สรสิทธิ์

Phannapha Sorasit

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมธุรกิจการค้าปลีก มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Lecturer, Bachelor of Business Administration Department of Retail Business Innovation,

Roi Et Rajabhat University

อีเมล: Phannapha_sor@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
30 พฤษภาคม 2566	29 กันยายน 2566	21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเว็บไซต์ LAZADA จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเว็บไซต์ LAZADA 3) เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเว็บไซต์ LAZADA ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มผู้บริโภคในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเลือกผู้ที่เคยซื้อสินค้า ผ่านเว็บไซต์ LAZADA อย่างน้อย 1 ครั้ง จำนวน 420 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติ t-test, One Way ANOVA และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีการเพิ่มตัวแปรแบบหลายขั้นตอน (Stepwise) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคที่มีอายุ อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกันมีกระบวนการตัดสินใจซื้อในทุกขั้นตอนไม่แตกต่างกัน และพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเว็บไซต์ LAZADA โดยมีความถี่ในการซื้อน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน ในการสั่งซื้อสินค้าแต่ละครั้งนาน 6-15 นาที และ ใช้งาน Lazada ในการสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางแอพพลิเคชั่นมากที่สุด ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศที่ต่างกันมีกระบวนการตัดสินใจซื้อที่ต่างกัน และปัจจัยส่วนประสมการตลาดออนไลน์ ได้แก่ ปัจจัยผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย การให้บริการส่วนบุคคล และ การรักษาความเป็นส่วนตัว ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้า ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเว็บไซต์ LAZADA

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนบุคคล, ส่วนประสมการตลาดออนไลน์, กระบวนการตัดสินใจซื้อ, พฤติกรรมการซื้อสินค้า

ABSTRACT

The objectives of the research are: 1) to compare the purchasing decisions of consumers in the Northeastern region through the LAZADA website classified by personal factors, 2) to compare the purchasing behavior of consumers in the Northeastern region through the LAZADA website, and 3) to compare the impact of the online marketing mix on the purchasing decision process of consumers in the Northeastern region through the LAZADA website using quantitative research. The sample group is consumers in the Northeastern region by selecting 420 people who had purchased products through the LAZADA website at least once. Data analysis were using t-test statistics, One Way ANOVA, and multiple regression analysis by using the method of adding variables in multiple steps (Stepwise). The research results found that consumers with different ages, occupations, and incomes had no differences in the purchasing decision process at every step. Purchasing behavior of consumers in the Northeastern region through the LAZADA website, with a purchase frequency of less than 1 time per month. It took 6-15 minutes to order products each time and used Lazada to order products through application channels the most. The results of the hypothesis testing revealed that different genders had different purchasing decision processes. Online marketing mix factors include product factors, distribution channels, personal service and maintaining privacy. These factors affect the product purchasing decision process of consumers in the Northeastern region via the LAZADA website.

Keywords: personal factors, online marketing mix, purchasing decision process, product purchasing behavior

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นไปอย่างรวดเร็วและได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ด้วยวัตถุประสงค์ในการใช้งานที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้เพื่อการสื่อสาร รวมไปถึงการดำเนินธุรกิจต่างๆ เนื่องจากจุดเด่นทางด้านความสะดวก รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์และอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือค่าใช้จ่ายที่ประหยัด ทำให้ระบบอินเทอร์เน็ตมีการขยายตัวอย่างแพร่หลายและเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ระบบการค้าเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างผู้ซื้อและผู้บริโภคในรูปแบบร้านค้าแบบเดิมมาเป็นระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางการค้าขายระหว่างผู้บริโภคได้ทั่วโลกอย่างเสรี จึงเป็นเหตุให้ระบบพาณิชย์อิเลกทรอนิกส์เติบโตขึ้นอย่างมาก หน่วยงาน องค์กรและนักธุรกิจจำนวนมาก เริ่มมองเห็นโอกาสของการนำเครือข่ายนี้มาใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมทางธุรกิจ ดังนั้นกิจกรรมการซื้อขายสินค้าผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต หรือการประกอบกิจการในรูปแบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จึงเกิดขึ้น เพราะสามารถนำเสนอสินค้าและบริการ

สู่ผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อความต้องการ ด้วยค่าใช้จ่ายที่ต่ำลง ประกอบกับการที่ผู้บริโภคมีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น กระแสตอบรับ ช่องทางนี้จึงเพิ่มขึ้น

ลาซาด้า ประเทศไทย (LAZADA Thailand) หรือร้านค้าออนไลน์ขนาดใหญ่ที่ขายสินค้าหลากหลายกว่า 40,000 รายการในปัจจุบัน และมีสินค้าเข้ามาวางจำหน่ายเพิ่มขึ้น ลาซาด้าประเทศไทยไม่มีหน้าร้านหรือห้างที่จำหน่ายสินค้าเปิดขายออนไลน์เท่านั้น จะมีเพียงแค่คลังสินค้าสำหรับเก็บของเพื่อส่งให้ลูกค้าที่สั่งซื้อผ่านเว็บไซต์เข้ามาเท่านั้น ลูกค้าสามารถสั่งซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ของ Lazada.co.th ได้เท่านั้น ลูกค้าสามารถชำระราคาสินค้าได้หลากหลายช่องทาง จึงทำให้ลูกค้าสะดวกในการสั่งซื้อสินค้า ทั้งชำระด้วยบัตรเครดิต โอนเงินผ่านบัญชีธนาคาร หรือบริการเก็บเงินปลายทาง เพื่อตอบสนองต่อความคาดหวัง และความต้องการที่ตรงใจผู้บริโภค รวมถึงลดความไม่ไว้วางใจของผู้บริโภค ผู้ประกอบการ LAZADA จึงเป็นต้นแบบด้านสื่อเว็บไซต์ออนไลน์ที่ประสบความสำเร็จ จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย และการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีทำให้ผู้ขายสินค้าผ่านทางออนไลน์ ต้องคิดค้นส่วนประสมการตลาดออนไลน์ให้ตรงกับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป เช่นกัน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาส่วนประสมการตลาดออนไลน์ และพฤติกรรมการการซื้อสินค้าออนไลน์ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ LAZADA Thailand ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้นั้น ผู้ประกอบการสามารถนำมาใช้ใน การเลือกแนวทางในการทำการค้าให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

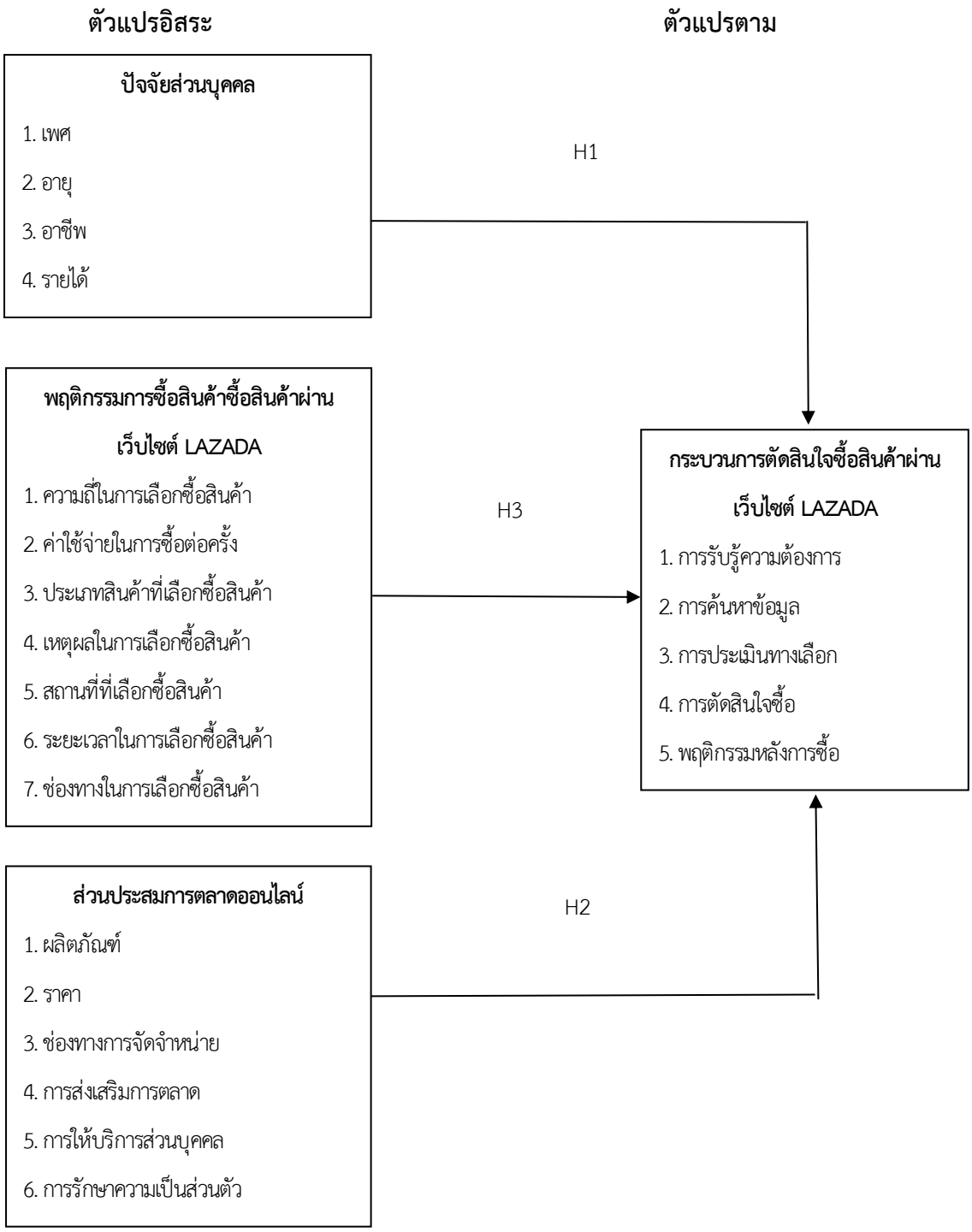
1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเว็บไซต์ LAZADA

2) เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเว็บไซต์ LAZADA จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3) เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบส่วนประสมการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเว็บไซต์ LAZADA

กรอบแนวคิด

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีการศึกษาผ่านมาสามารถนำมาประยุกต์ในการสร้างกรอบแนวคิดการศึกษา เกี่ยวกับผลกระทบกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดออนไลน์ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ LAZADA ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

H1: ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผ่านเว็บไซต์ LAZADA

H2: ปัจจัยส่วนประสมการตลาดออนไลน์มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเว็บไซต์ LAZADA

H3: ปัจจัยพฤติกรรมการซื้อสินค้าซื้อสินค้ามีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเว็บไซต์ LAZADA

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการสำรวจโดยการแจกแบบสอบถาม ซึ่งประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มผู้บริโภคในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเลือกผู้ที่เคยซื้อสินค้า ผ่านเว็บไซต์ LAZADA อย่างน้อย 1 ครั้ง ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยการใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของโคแครน (Cochran, 1977 อ้างใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 ตัวอย่าง และเพื่อป้องกันข้อมูลผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงได้ เก็บเพิ่มขึ้นอีก 20 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 420 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการคัดเลือกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เคยซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ LAZADA โดยใช้คำถามคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถามว่าเคยซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ LAZADA ถ้าไม่เคยจะทำการคัดออก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวบข้อมูลในช่วง เดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ.2566 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาจากการทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี บทความวารสาร วิทยานิพนธ์รวมทั้งงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับส่วนประสมการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ และนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นกรอบแนวความคิดตามลักษณะของตัวแปรที่จะศึกษามาเป็นตัวบ่งชี้

2. นำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนมาสร้างเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์กรอบแนวความคิดและตัวแปรที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้ **ส่วนที่1 ด้านปัจจัยส่วนบุคคล** ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ เป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกตอบ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ **ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ LAZADA** ได้แก่ ประเภทสินค้าที่เคยซื้อ จำนวนครั้งที่เคยซื้อภายในระยะเวลา 3 เดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการซื้อต่อครั้ง ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ ช่วงเวลาที่ซื้อ ลักษณะการซื้อสินค้า และเหตุผลหลักในการเลือกซื้อ เป็นคำถามปลายปิด แบบให้เลือกตอบ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ **ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์** (6 Ps) ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด การให้บริการส่วนบุคคล และการรักษาความเป็นส่วนตัว เป็นคำถามปลายปิด ให้ประเมินเกี่ยวกับความสำคัญของปัจจัยแบบมาตราวัดลิเกิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับความสำคัญจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน **ส่วนที่ 4 ด้านกระบวนการตัดสินใจซื้อ** ได้แก่ ขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ เป็นคำถามปลายปิด ให้ผู้ตอบประเมินเกี่ยวกับ ความสำคัญของปัจจัยแบบมาตราวัดลิเกิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับความสำคัญจากมากที่สุดไปหา น้อยที่สุด ใช้การวิเคราะห์

ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน **ส่วนที่ 5 เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะอื่น ๆ** เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบ แบบสอบถามเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

3. นำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจโครงสร้างของแบบสอบถาม และการสร้างเครื่องมือการวิจัยเฉพาะด้าน จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความ สอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าคำนวณที่ 0.721 ซึ่งมีค่าคะแนนความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.60 จึงจะแสดงว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (วุฒิ สุขเจริญ, 2561)

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหามาทำการทดสอบ (Try-Out) กับ กลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความถูกต้องและเหมาะสมของข้อคำถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟามากกว่า 0.70 ขึ้นไป (Nunnally, 1978) จึงถือได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายของมาตราวัดลิเกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ ใช้การแบ่งเป็นช่วง คะแนนเฉลี่ยที่มาจัดเป็นอันตรภาคชั้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 มีระดับความสำคัญน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 มี ระดับความสำคัญน้อย ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 มีระดับความสำคัญปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 มีระดับความสำคัญมาก และค่าเฉลี่ย 4.21- 5.00 มีระดับความสำคัญมากที่สุด (วุฒิชาติ สุนทรสมัย, 2552)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่าง หรือการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่าง และ One-way (ANOVA) F-test เพื่อการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธีการ (Stepwise) เพื่อวิเคราะห์ส่วนประสมการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 72.86 มีอายุระหว่าง 34 - 41 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 และมีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเคยซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ LAZADA Thailand ส่วนใหญ่ซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada น้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 37.38 มีการจ่ายซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada โดยเฉลี่ยครั้งละ 501-1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.62 มีการซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ประเภทแฟชั่นสุภาพสตรี คิดเป็นร้อยละ 8.02 ซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada เพราะมีสินค้าให้เลือกหลากหลายตามที่

ต้องการ คิดเป็นร้อยละ 19.05 ส่วนใหญ่มีการสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada จากสถานที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 54.80 ใช้ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada แต่ละครั้งนาน 6-15 นาที คิดเป็นร้อยละ 43.57 และใช้งาน Lazada ในการสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางแอพพลิเคชั่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.81

ตารางที่ 1 แสดงผลวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญเกี่ยวกับการตลาดออนไลน์ และกระบวนการตัดสินใจซื้อ

ปัจจัย	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ส่วนประสมการตลาดออนไลน์			
ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	4.28	0.67	มากที่สุด
ด้านราคา (Price)	4.12	0.61	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	4.44	0.58	มากที่สุด
ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	4.51	0.63	มากที่สุด
ด้านการให้บริการส่วนบุคคล (People)	4.11	0.57	มาก
ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว (Personalization)	4.02	0.64	มาก
ส่วนประสมการตลาดออนไลน์โดยรวม	4.25	0.62	มากที่สุด
กระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้า			
การรับรู้ความต้องการ	4.11	0.58	มาก
การแสวงหาข้อมูล	4.07	0.52	มาก
การประเมินทางเลือก	4.23	0.69	มากที่สุด
การตัดสินใจซื้อ	4.41	0.49	มากที่สุด
พฤติกรรมหลังการซื้อ	4.28	0.51	มากที่สุด
กระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าโดยรวม	4.22	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้บริโภคที่เคยซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ LAZADA Thailand ให้ระดับความสำคัญของส่วนประสมการตลาดออนไลน์ โดยรวมทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.62 แปลผลคือ มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นด้านที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยให้ความสำคัญกับมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายในเทศกาล ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ สำหรับกระบวนการตัดสินใจซื้อในภาพรวมทั้ง 5 ขั้นตอนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 โดยเมื่อพิจารณาในขั้นตอนย่อย พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับขั้นตอนการตัดสินใจซื้อมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐาน

ผลการวิเคราะห์ t-test และ One-way (ANOVA) F-test

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada

ปัจจัยส่วนบุคคล	เพศ		อายุ		อาชีพ		รายได้	
	t-test	*p-value*	*f-test*	*p-value*	*f-test*	*p-value*	*f-test*	*p-value*
ขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ	-0.398	0.618	0.671	0.548	1.762	0.091	0.791	0.415
ขั้นตอนการแสวงหาข้อมูล	-0.063	0.846	0.914	0.426	1.318	0.214	0.658	0.611
ขั้นตอนการประเมินทางเลือก	-1.487	0.118	0.924	0.423	1.865	0.087	0.513	0.672
ขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ	-2.411	0.011*	1.274	0.217	1.759	0.063	0.441	0.737
ขั้นตอนพฤติกรรมหลังการซื้อ	-2.615	0.009*	1.411	0.221	1.684	0.271	1.047	0.314

** p-value ≤ 0.05*

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ด้านอายุ อาชีพ รายได้ที่แตกต่างกัน มีกระบวนการตัดสินใจซื้อในทุกขั้นตอนไม่แตกต่างกัน ตัวแปรเพศเพียงตัวแปรเดียวมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ กล่าวคือเพศที่ต่างกันจะมีการตัดสินใจซื้อและพฤติกรรมหลังการซื้อแตกต่างกัน ซึ่งผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยขั้นตอนการตัดสินใจซื้อของเพศหญิงมีค่าเท่ากับ 4.13 เพศชายมีค่าเท่ากับ 3.98 และขั้นตอนพฤติกรรมหลังซื้อเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 เพศชายมีค่าเท่ากับ 3.88 ดังนั้นจากผลการเปรียบเทียบดังกล่าว จึงสามารถสรุปได้ว่าผู้บริโภคเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยในขั้นตอนการตัดสินใจซื้อและพฤติกรรมหลังการซื้อสูงกว่าเพศชาย

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอย

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปรได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (X_1) ราคา (X_2) ช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3) การส่งเสริมการตลาด (X_4) การให้บริการส่วนบุคคล (X_5) และการรักษาความเป็นส่วนตัว (X_6) กับตัวแปรตาม 5 ตัวแปร คือการรับรู้ความต้องการ การแสวงหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อและพฤติกรรมหลังการซื้อของผู้บริโภค ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นตามเงื่อนไขของการใช้ Multiple Regression Analysis ดังนี้ ตรวจสอบความคลาดเคลื่อนแต่ละค่าเป็นอิสระกัน (Autocorrelation) กล่าวคือ กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนแต่ละค่าต้องไม่มีความสัมพันธ์ภายในตัวเอง ด้วยการพิจารณาจากค่า Durbin-Watson ซึ่งเกณฑ์ต้องมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 (กัลยา วานิชย์บัญชา และฐิตา วานิชย์บัญชา, 2561) และตรวจสอบตัวแปรอิสระแต่ละตัวต้องไม่มีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity) กล่าวคือตัวแปรอิสระแต่ละตัวต้องเป็นอิสระกัน ด้วยการพิจารณาจากค่า Tolerance ถ้าหากมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรอิสระจากกัน แต่ถ้าค่าใกล้ศูนย์แสดงว่าเกิดปัญหา Multicollinearity และพิจารณาจากค่า Variance Inflation Factor ต้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 10 ถ้าหากมีค่าเข้าใกล้ 10 มาก แสดงว่าระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระในสมการ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเชิงเส้นนั้นเกิดปัญหา Multicollinearity Hair, Black, Babin and Anderson (2013)

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณของส่วนประสมการตลาดออนไลน์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	B	Beta	t	*p-value*	Collinearity statistics	
					Tolerance	*VIF*
ค่าคงที่	-0.756		-3.458	0.000*		
ด้านผลิตภัณฑ์ (X_1)	1.647	0.177	4.157	0.001*	0.628	1.584
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3)	1.712	0.234	4.364	0.000*	0.571	1.784
ด้านการส่งเสริมการตลาด (X_4)	1.636	0.247	4.258	0.000*	0.486	2.357
ด้านการให้บริการส่วนบุคคล (X_5)	1.218	0.210	4.157	0.024*	0.411	2.514
ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว (X_6)	1.576	0.118	2.753	0.005*	0.437	2.248
$R = 0.778$ $R^2 = 0.682$ Adjust $R^2 = 0.675$ $F = 106.147$ Durbin-Watson = 1.744						

** p-value ≤ 0.05*

ตารางที่ 3 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามพบว่า มีค่า Durbin-Watson = 1.744 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 จึงชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันภายในตัวเอง มีค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.411 - 0.628 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 1 และค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.584 - 2.514 โดยมีค่าต่ำกว่า 10 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า มีค่า $R^2 = 0.682$ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระได้แก่ X_1; X_3; X_4; X_5 และ X_6 มีความสามารถร่วมกันพยากรณ์ส่วนประสมการตลาดออนไลน์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการรับรู้ความต้องการก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ร้อยละ 68.20 ส่วนที่เหลือ 31.80 เกิดจากตัวแปรอื่นๆ โดยสามารถสร้างเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

Standardized $\tilde{Y} = 0.177\ X_1 + 0.234\ X_3 + 0.247\ X_4 + 0.210\ X_5 + 0.118\ X_6$

และจากผลการทดสอบพบว่า 1) ตัวแปรปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีค่า Sig น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ 2) ตัวแปรปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่า Sig น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ 3) ตัวแปรปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่า Sig น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการค้นหาข้อมูล 4) ตัวแปรปัจจัยด้านการให้บริการส่วนบุคคล มีค่า Sig น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ 5) ตัวแปรปัจจัยด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว มีค่า Sig น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณของส่วนประสมการตลาดออนไลน์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการค้นหาข้อมูล

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	B	Beta	t	*p-value*	Collinearity statistics	
					Tolerance	*VIF*
ค่าคงที่	-1.375		-5.248	0.000*	0.896	
ด้านผลิตภัณฑ์ (X_1)	2.284	0.185	4.286	0.000*	0.481	1.325
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3)	1.579	0.127	5.128	0.000*	0.346	1.587
ด้านการให้บริการส่วนบุคคล (X_5)	2.482	0.415	5.734	0.000*	0.551	2.143
ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว (X_6)	2.316	0.253	5.145	0.000*	0.542	2.756
R = 0.744 R^2 = 0.537 Adjust R^2 = 0.511		F = 127.637		Durbin-Watson = 1.648		

** p-value ≤ 0.01*

จากตารางที่ 4 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามพบว่า มีค่า Durbin-Watson = 1.648 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 จึงชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันภายในตัวเอง มีค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.346 - 0.896 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 1 และค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.325 - 2.756 โดยมีค่าต่ำกว่า 10 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า มีค่า R^2 = 0.537แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระได้แก่ X_1; X_3; X_5 และ X_6 มีความสามารถร่วมกันพยากรณ์ส่วนประสมการตลาดออนไลน์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการค้นหาข้อมูลก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ร้อยละ 53.70 ส่วนที่เหลือ 46.30 เกิดจากตัวแปรอื่นๆ โดยสามารถสร้างเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้ Standardized $\tilde{Y}$= 0.185 X_1 + 0.127 X_3 + 0.415 X_5 + 0.253 X_6

และจากผลการทดสอบพบว่า 1) ตัวแปรปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการค้นหาข้อมูล 2) ตัวแปรปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการค้นหาข้อมูล 3) ตัวแปรปัจจัยด้านการให้บริการส่วนบุคคล มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการค้นหาข้อมูล 4) ตัวแปรปัจจัยด้านการรักษาความเป็นส่วนตัวมีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการค้นหาข้อมูล

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการประเมินทางเลือก

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	B	Beta	t	*p-value*	Collinearity statistics	
					Tolerance	*VIF*
ค่าคงที่	-0.257		-2.57	0.027*		
ด้านผลิตภัณฑ์ (X_1)	1.765	0.248	7.435	0.000*	0.881	1.567
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3)	1.042	0.175	4.568	0.001*	0.643	1.687
ด้านการให้บริการส่วนบุคคล (X_5)	2.147	0.346	7.557	0.022*	0.511	2.045

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	B	Beta	t	*p-value*	Collinearity statistics	
					Tolerance	*VIF*
ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว (X_6)	2.438	0.411	8.157	0.000*	0.546	2.376
R = 0.557	R^2 = 0.687	Adjust R^2 = 0.624	F = 237.513	Durbin-Watson = 1.651		

** p-value ≤ 0.05*

จากตารางที่ 5 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามพบว่า มีค่า Durbin-Watson = 1.651 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 จึงชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันภายในตัวเอง มีค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.511 - 0.881 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 1 และค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.567- 2.376 โดยมีค่าต่ำกว่า 10 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า มีค่า R^2 = 0.687 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระได้แก่ X_1; X_3; X_5 และ X_6 มีความสามารถร่วมกันพยากรณ์ส่วนประสมการตลาดออนไลน์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการประเมินทางเลือกก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ร้อยละ 68.70 ส่วนที่เหลือ 31.30 เกิดจากตัวแปรอื่นๆ โดยสามารถสร้างเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้ Standardized $\tilde{Y}$= 0.248 X_1 + 0.175 X_3 + 0.346 X_5 + 0.411 X_6

และจากผลการทดสอบพบว่า 1) ตัวแปรปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการประเมินทางเลือก 2) ตัวแปรปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการประเมินทางเลือก 3) ตัวแปรปัจจัยด้านการให้บริการส่วนบุคคล มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการค้นหาข้อมูล 4) ตัวแปรปัจจัยด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการประเมินทางเลือก

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	B	Beta	t	*p-value*	Collinearity statistics	
					Tolerance	*VIF*
ค่าคงที่	-0.572		-3.551	0.000*		
ด้านผลิตภัณฑ์ (X_1)	1.246	0.156	3.572	0.004*	0.649	1.729
ด้านราคา (X_2)	1.115	0.231	3.267	0.001*	0.446	1.517
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3)	0.876	0.117	2.676	0.000*	0.518	1.943
ด้านการส่งเสริมการตลาด (X_4)	0.887	0.153	2.885	0.003*	0.111	2.226
ด้านการให้บริการส่วนบุคคล (X_5)	1.672	0.258	4.576	0.000*	0.472	2.547
ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว (X_6)	2.473	0.261	6.457	0.000*	0.433	2.334
R = 0.773	R^2 = 0.621	Adjust R^2 = 0.667	F = 158.436	Durbin-Watson = 1.922		

** p-value ≤ 0.05*

จากตารางที่ 6 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามพบว่า มีค่า Durbin-Watson = 1.922ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 จึงชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันภายในตัวเอง มีค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.111 - 0.649 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 1 และค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.517 - 2.547 โดยมีค่าต่ำกว่า 10 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า มีค่า R^2 = 0.621 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระได้แก่ X_1; X_2; X_3; X_4;X_5 และ X_6 มีความสามารถร่วมกันพยากรณ์ส่วนประสมการตลาดออนไลน์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ร้อยละ 62.10 ส่วนที่เหลือ 37.90 เกิดจากตัวแปรอื่นๆ โดยสามารถสร้างเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

Standardized $\tilde{Y}$= 0.156 X_1 + 0.231 X_2 + 0.117 X_3 + 0.153 X_4 0.258 X_5 + 0.261 X_6

และจากผลการทดสอบพบว่า 1) ตัวแปรปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ 2) ตัวแปรปัจจัยด้านราคา มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ 3) ตัวแปรปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ 4) ตัวแปรปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ 5) ตัวแปรปัจจัยด้านการให้บริการส่วนบุคคล มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ 6) ตัวแปรปัจจัยด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนพฤติกรรมหลังการซื้อ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	**B**	**Beta**	**t**	*p-value*	**Collinearity statistics**	
					Tolerance	*VIF*
ค่าคงที่	-0.994		-2.157	0.000*		
ด้านผลิตภัณฑ์ (X_1)	1.846	0.172	3.584	0.001*	0.845	1.567
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3)	1.357	0.224	4.356	0.000*	0.654	1.795
ด้านการส่งเสริมการตลาด (X_4)	1.271	0.257	2.467	0.002*	0.551	2.446
ด้านการให้บริการส่วนบุคคล (X_5)	1.364	0.219	3.453	0.005*	0.462	2.517
ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว (X_6)	1.667	0.118	3.477	0.000*	0.447	2.348
R = 0.7112 R^2 = 0.518	Adjust R^2 = 0.561	F = 116.534	Durbin-Watson = 1.718			

** p-value ≤ 0.05*

จากตารางที่ 7 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามพบว่า มีค่า Durbin-Watson = 1.718 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 จึงชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันภายในตัวเอง มีค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.447- 0.845 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 1 และค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.567- 2.517 โดยมีค่าต่ำกว่า 10 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ผลการวิเคราะห์สมการ

ถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า มีค่า R^2 = 0.518 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระได้แก่ X_1; X_3; X_4; X_5 และ X_6 มีความสามารถร่วมกันพยากรณ์ส่วนประสมการตลาดออนไลน์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนพฤติกรรมหลังการซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ร้อยละ 51.80 ส่วนที่เหลือ 48.20 เกิดจากตัวแปรอื่นๆ โดยสามารถสร้างเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้ Standardized $\tilde{Y}$= 0.172 X_1 + 0.224 X_3 0.257 X_4 0.219 X_5 + 0.118 X_6

และจากผลการทดสอบพบว่า 1) ตัวแปรปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนพฤติกรรมหลังการซื้อ 2) ตัวแปรปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนพฤติกรรมหลังการซื้อ 3) ตัวแปรปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนพฤติกรรมหลังการซื้อ 4) ตัวแปรปัจจัยด้านการให้บริการส่วนบุคคล มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนพฤติกรรมหลังการซื้อ 5) ตัวแปรปัจจัยด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว มีค่า Sig น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนพฤติกรรมหลังการซื้อ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

พฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า กลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่เคยซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ได้แก่ เพศหญิง มีอายุระหว่าง 34 - 41 ปี และมีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท ส่วนใหญ่ซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada น้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน มีการจ่ายซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada โดยเฉลี่ยครั้งละ 501-1,500 บาท มีการซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ประเภทแฟชั่นสุภาพสตรี ซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada เพราะมีสินค้าให้เลือกหลากหลายตามที่ต้องการ ส่วนใหญ่มีการสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada จากสถานที่บ้าน ในการสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada แต่ละครั้งนาน 6-15 นาที คิดเป็นร้อยละ 43.57 และใช้งาน Lazada ในการสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางแอพพลิเคชั่นมากที่สุด

จากการทดสอบสมมติฐาน 1 ผลการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระดับที่แตกต่างกัน จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภค ต่อการซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแตกต่างกัน โดยพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของเพศชาย มีพฤติกรรมการซื้อสินค้า ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada น้อยกว่าเพศหญิง เนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าแฟชั่น ซึ่งสินค้าประเภทนี้ จะเป็นเพศหญิงที่จะให้ความสำคัญกับสินค้านี้เป็นพิเศษ สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิตา เสถียรโชค (2560) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน LAZADA โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน LAZADA ที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน 2 ผลการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดออนไลน์มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย การให้บริการส่วนบุคคล และการรักษาความเป็นส่วนตัว ส่วนปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ ปัจจัยด้านราคา และการส่งเสริมการตลาด ดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าในขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภค ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ มีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อ สินค้าผ่านเว็บไซต์ LAZADA ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุมาวรรณ วาทกิจ (2566) พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสำคัญในระดับมาก โดยการประเมินทางเลือก มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ ค้นหาข้อมูล ตัดสินใจซื้อ การประเมินหลังการซื้อ และการรับรู้ความต้องการ ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด 4Es ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่าส่วนประสมทางการตลาด 4Es ด้านการสร้างประสบการณ์ (Experience) การสร้างสาวก (Evangelism) และการเข้าถึงผู้บริโภค (Everywhere) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อไปในทิศทางเดียวกัน

2. ด้านราคาไม่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าในทุกขั้นตอน ยกเว้นขั้นตอนการตัดสินใจซื้อเพียงขั้นตอนเดียว อาจจะเนื่องจากผู้บริโภคที่เคยซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada เห็นว่าสินค้าที่ทาง Lazada เสนอขายนั้น มีการแสดงรายละเอียดราคาอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อนุศักดิ์ รัตนกนกกาญจน์ และ ปริฉัตร วงศ์ปัจฉิม (2563) พบว่า ปัจจัยด้านราคามีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสังคมออนไลน์ โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญเกี่ยวกับราคามีความเหมาะสมกับคุณภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า ราคาไม่มีผลต่อขั้นตอนพฤติกรรมหลังการซื้อ ซึ่งสนับสนุนงานวิจัยของ สิริชัย ดีเลิศ และสุภาวดี รัตนพงศ์พันธ์ (2561) พบว่า ปัจจัยด้านราคาไม่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนหลังการซื้อ และเหมือนจิต จิตสุนทรชัยกุล (2561) ยังชี้ให้เห็นว่าผู้บริโภคจะประเมินสินค้าภายหลังการซื้อหรือไม่ขึ้นอยู่กับสภาวะความรู้สึก ประสบการณ์จริงที่ได้ซื้อ และทดลองใช้สินค้า หากสินค้าตรงต่อความคาดหวังผู้บริโภคก็จะเฉยๆ หรือเป็นกลาง หากสินค้าดีต่อความคาดหวังผู้บริโภคจะพอใจและจะเก็บเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการซื้อครั้งต่อไป

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าในขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ ในทางเดียวกัน Les, Francisco and Emma (2021) ก็ได้กล่าวว่าการสร้างช่องทางการขายบนสื่อออนไลน์จะมีความแตกต่างกันออกไปตามผลิตภัณฑ์ ขึ้นอยู่กับต้นทุน และสถานะของแบรนด์ ทั้งนี้ผลการศึกษายังสนับสนุนงานวิจัยของ ภูษณ สุวรรณภักดี และวิลาวัลย์ จันทร์ศรี (2561) พบว่า ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้บริโภคมีการพิจารณาถึงความสะดวกในการเข้าถึงร้านได้ตลอดเวลา และสามารถเข้าถึงข้อมูลของร้านค้าได้อย่างรวดเร็ว

4. ด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าในเฉพาะขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ สนับสนุนงานวิจัยของสิทธิชัย พิทักษ์พงศ์ และ ฉันทนา ปาปัดถา (2563) พบว่า เมื่อผู้ขายจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายเกี่ยวกับการลด แลก แจก แถม การไลฟ์สดขายในราคาพิเศษทำให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้อ และสนับสนุนงานวิจัยของอิทธิพงษ์ ชละธาร และ พัชร์หทัย จารุทวีผลนุกูล (2564) พบว่า การทำโฆษณาให้ผู้บริโภคเห็นบ่อยและมีการแนะนำสินค้าผ่านทางออนไลน์ อย่างสม่ำเสมอส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อในอีกแง่มุมหนึ่งไม่สนับสนุนงานวิจัยของโยษิตา นันทิภาคย์ และคม คัมภิรานนท์ (2563) พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อในช่วงก่อนซื้อ ช่วงกำลังซื้อ และช่วงภายหลังการซื้อ เนื่องจากผู้บริโภคไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอัพเดท รูปภาพผ่านอินสตาแกรมอย่างสม่ำเสมอ การจัดโปรโมชั่นและสินค้าราคาพิเศษ ประกอบกับไม่มีประสบการณ์ร่วมกับสินค้านั้น

5. ด้านการให้บริการส่วนบุคคลมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าในขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ ซึ่งสนับสนุนงานวิจัยของธิคณา ศรีบุญนาค และ อุมาพร พงษ์สัตยา (2562) พบว่า สินค้าที่ผู้ขายแนะนำผ่านทางออนไลน์ตรงกับความต้องการของลูกค้า และผู้ขายมีบริการให้คำแนะนำลูกค้าแต่ละรายผ่านทางเว็บไซต์ ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ และสนับสนุนงานวิจัยของธัญลักษณ์ สุมนานุสรณ์ (2562) พบว่า การให้ข้อมูลข่าวสาร การจดจำรายละเอียดข้อมูลของลูกค้าและสร้างความประทับใจในวันสำคัญต่าง ๆ โดยการส่งการ์ดอวยพรให้ลูกค้าส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ

6. ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัวมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าในขั้นตอนการรับรู้ความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ ซึ่งสนับสนุนงานวิจัยของสิริชัย ดีเลิศ และ สุภาวดี รัตนพงศ์พันธ์ (2561) พบว่า ปัจจัยการรักษาความเป็นส่วนตัวส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนตัวของลูกค้า นอกจากนี้ยังสนับสนุนงานวิจัย ของวริศรา สู้สกุลสิงห์ และ วราวุธ ฤกษ์วรารักษ์ (2563) พบว่า ปัจจัยด้านการรักษาความเป็นส่วนตัวส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อด้านการรับรู้ปัญหาและด้านการตัดสินใจซื้อมากที่สุด เนื่องการซื้อขายสินค้าผ่านทางออนไลน์ อาจมีการฉ้อโกงกันจึงทำให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านนี้ก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้า

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

การศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรจะพิจารณาถึงตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ เช่น ทัศนคติ คุณค่าตราสินค้า เป็นต้น และควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบธุรกิจสื่อเว็บไซต์เพื่อให้เห็นภาพรวมที่ ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าผู้ประกอบการแต่ละบริษัทมีกลยุทธ์ทางการตลาดแบบใด ได้ผลการตอบรับกลับมาอย่างไร ซึ่งจะทำให้เห็นความแตกต่างของธุรกิจสื่อออนไลน์ที่ได้ทำการศึกษา และสามารถนำข้อมูลไปปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อเว็บไซต์ LAZADA จึงควรอาศัยการวิจัยเชิงคุณภาพ อื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus

Group) ควบคู่ไปกับการแจกแบบสอบถาม และการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดออนไลน์ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ LAZADA ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมาจากผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อแล้ว ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงผู้บริโภคที่ยังไม่ตัดสินใจซื้อด้วย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา และ ฐิตา วานิชย์บัญชา. (2561). *การใช้SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิยาลัย.

ชนิตา เสถียรโชค. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าผ่านช่องทาง อิเล็กทรอนิกส์บน Lazada พนักงานธนาคารเพื่อการส่งออกและการนำเข้าแห่งประเทศไทย*. (การค้นคว้าอิสระปริญญาหลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

ธัญลักษณ์ สุมนานุสรณ์. (2562). พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุกลุ่มเบบี้บูมเมอร์. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 6*(2), 175-188.

ธิคณา ศรีบุญนาค และ อุมาพร พงษ์สัตยา. (2562). ส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลีผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์. *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2(*3), 88-100.

ธีรวุฒิ เอกกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

ภูษณ สุวรรณภักดี และ วิลาวัลย์ จันทร์ศรี. (2561). อิทธิพลของความไว้วางใจ ทัศนคติ และส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 10*(2), 21-38.

โยษิตา นันทิภาคย์ และ คม คัมภิรานนท์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านมัลติแบรนด์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ประเภท Instagram ของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย, *วารสารรัชต์ภาคย์, 14*(36), 130-146.

วริศรา สู้สกุลสิงห์ และ วราวุธ ฤกษ์วรารักษ์. (2563). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 12*(1), 99-117.

วุฒิ สุขเจริญ. (2561). *วิจัยการตลาด.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วุฒิชาติ สุนทรสมัย. (2552). *การวิจัยการตลาดและระบบสารสนเทศทางการตลาด* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

สิทธิชัย พิทักษ์พงศ์ และ ฉันทนา ปาปัดถา. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ามือสองแบรนด์เนมทางเฟซบุ๊ก. *วารสารวิจัยและนวัตกรรม สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร. 3*(2). 103-117.

สิริชัย ดีเลิศ และ สุภาวดี รัตนพงศ์พันธ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มผู้บริโภคตลาดเฉพาะกลุ่ม. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silapakorn University ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ, 11*(1), 2404-2424.

เหมือนจิต จิตสุนทรชัยกุน. (2561). *พฤติกรรมผู้บริโภคกับธุรกิจค้าปลีก.* กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

อนุศักดิ์ รัตนกนกกาญจน์ และ ปรฉัตร วงศปัจฉิม. (2563). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครอุดรธานี. *วารสารบริหารธุรกิจ ศรีนครินทรวิโรฒ, 11*(1), 44-63.

อิทธิพงษ์ ชละธาร และ พัชร์หทัย จารุทวีผลนุกูล. (2564). ส่วนประสมการตลาดและคุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าตรายูนิโคล่ผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคในประเทศไทย. *วารสารสมาคมนักวิจัย, 26*(1), 16-29.

อุมาวรรณ วาทกิจ. (2566). ส่วนประสมทางการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าสินค้าอุปโภคบริโภคของผู้บริโภคผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 13*(1), 30-45

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2013). Multivariate Data Analysis: Pearson New International Edition, Always Learning.

Nunnally, J. C. (1978). Psychometric Theory. New York : McGraw-Hill

Les, D., Francisco, R., and Emma, B. (2021). Going digital? The impact of social media marketing on retail

website traffic, orders, and sales [abstract]. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 60, 102501.

กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Strategies for Participation in Administrative General Education Sangha School Savannakhet Lao People's Democratic Republic

พระจันดา เคนสักดา[1], ไชยา ภาวะบุตร[2] และสายันต์ บุญใบ[3]

Chandan Khensacda [1], Chaiya Pawabutra [2] and Sayan Boonba [3]

[1,2,3] สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[1,2,3] Education Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

อีเมล: Phdchanda@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
18 กรกฎาคม 2566	1 ตุลาคม 2566	21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์การมีส่วนร่วม และ 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ จำนวน 81 รูป/คน โดยใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.36-0.83 และ 0.33-0.78 ตามลำดับ และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 และ 0.97 ตามลำดับ

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก การประเมินความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ เรียงลำดับความต้องการความจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 3) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม และ 4) การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลังร่วมมือ 2) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 14 กลยุทธ์ย่อย 84 แนวทางการดำเนินงาน ผลการประเมินกลยุทธ์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การมีส่วนร่วม โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to examine the current situation, desired conditions and needs 2) to formulate the strategies and 3) to assess strategies for participation in the

administration of Sangha general sangha school Savannakhet Lao People's Democratic Republic. This research was a mixed methods research. The sample groups were 81 school administrators and teachers in general education sangha school. Using a questionnaire on current situation and desired conditions with Index of discrimination between 0.36-0.83 and 0.33-0.78, respectively and the confidence values were equal to 0.98 and 0.97, respectively.

The findings revealed that: 1) The current situation was at a moderate level in overall, whereas the desired conditions were overall at a high level. $PNI_{modified}$ needs assessment, ordering needs from highest to lowest as follows: 1) Collaborative learning and application of knowledge, 2) Supportive leadership, 3) Shared values and vision, and 4) Working together as a team. 2) The strategies of the Strategies for Participation in Administrative General Education Sangha School Savannakhet Lao People's Democratic Republic covered 4 main strategies, 14 sub-strategies with 84 approaches. Evaluation of suitability and feasibility and usefulness overall by experts, it is at a high level in every aspect.

Keywords: Strategy, Participation, General Education Sangha School

บทนำ

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ความก้าวหน้าที่รวดเร็วส่งผลต่อสังคมโลกและเป็นผลให้ประเทศต่าง ๆ เกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาประเทศตนเอง ให้ทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวสู่สังคมฐานความรู้ (Knowledge–Based Society) จึงมีการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด และวิธีการทำงานของคน และองค์กรในสังคมใหม่ให้เป็นสังคมฐานความรู้ ประชาชน สามารถคิดสร้างสรรค์ผลงานและนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมทั้งมีการถ่ายทอดและเชื่อมโยง ความรู้ ความสามารถของตนสู่สังคมให้กว้างขวาง รวดเร็ว และประเทศชาติต้องพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้าให้ทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้องค์การต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อสร้างรากฐานขององค์การให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง และพัฒนาแบบยั่งยืนและดำเนินต่อไป ในการพัฒนาและในกระบวนการจัดการศึกษาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่มักเป็นไปลักษณะหรือรูปแบบที่ประชาชน หรือชุมชน มิได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ หรือตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา หรือจัดการศึกษาแต่ในทางตรงกันข้ามประชาชน หรือชุมชน จะเป็นฝ่ายปฏิบัติตามหรือให้ความร่วมมือสนับสนุนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ขาดการพัฒนา ความสามารถฝึกการคิด การตัดสินใจดำเนินด้วยตนเองได้ไม่ว่าทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา ซึ่งนักวิชาการนักการคิดส่วนใหญ่ชี้นำว่าเป็นเพราะเท่าที่ผ่านมาประชาชน หรือชุมชนขาดการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายอย่างแท้จริงหรือไม่มีส่วนร่วมในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์และตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนหรือชุมชน ทั้งนี้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นการให้ประชาชนหรือผู้ปกครองทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการบริหารการศึกษาในการติดต่อประสานงาน

ระหว่างครูและผู้ปกครอง เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน กลยุทธ์ การจัดทำแผนประสบการณ์ การจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางพัฒนาและแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมเป็นการประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและผู้ปกครองเพื่อที่จะหาแนวทางศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนเชิญผู้ปกครองเป็นวิทยากรในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอด เพื่อที่จะได้ประโยชน์ที่เกิดกับเด็กและเชิญชวนผู้ปกครองร่วมกันทำกิจกรรมอย่างแท้จริงจะได้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (พระมหาสุชาติ ธมฺมกาโม (ปิติ), 2561) ซึ่งแนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสามารถกระทำได้ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน ส่งเสริมการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ ความสามารถของผู้ร่วมงาน ให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจผู้ร่วมงาน การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ผู้บริหารให้ความเป็นกันเองแก่ผู้ร่วมงาน 2) ความยึดมั่นผูกพัน ให้การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้วยการเปิดให้โอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน มีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล โดยใช้วิธีการประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และสร้างความตระหนักในการทำงานร่วมกัน 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน เพื่อความร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามแผนดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป(อมรภัค ปิ่นกำลัง, 2562)

ในการบริหารองค์กรเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายก็ต้องใช้กลยุทธ์ จึงถือได้ว่ากลยุทธ์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร คือ 1) ช่วยให้องค์กรมีกรอบแนวคิดและทิศทางการดำเนินการที่ชัดเจน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างเป็นระบบ ดังนั้น กลยุทธ์จึงเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางขององค์กร จะเป็นแนวทางในการกำกับการใช้ทรัพยากรขององค์กรได้อย่างเหมาะสม 2) ช่วยให้ผู้บริหารคิดอย่างเป็นระบบโดยการพิจารณาถึงปัจจัยสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทำให้ผู้บริหารสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม สามารถกำหนดวัตถุประสงค์และทิศทางการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับสภาวะความเปลี่ยนแปลงได้ 3) ช่วยสร้างความพร้อมให้องค์กรในการกำหนดวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร องค์กรจะต้องวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสมที่สุดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ นำไปสู่การจัดการความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ทำให้องค์กรมีการเตรียมความพร้อมในการรับกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง รวมทั้งช่วยเตรียมความพร้อมและพัฒนาบุคลากรที่อยู่ภายในองค์กร เนื่องจากการพัฒนาเชิงกลยุทธ์จะต้องมีการสร้างความเข้าใจและแนวทางในการเตรียมพร้อมเพื่อรับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นของสภาวะแวดล้อมและคู่แข่ง 4) ช่วยสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน ความได้เปรียบทางการแข่งขันสามารถเกิดขึ้นจาก

การนำเสนอสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับราคา การจัดการเชิงกลยุทธ์จึงเป็นความพยายามในการแข่งขันกับศักยภาพของตนเองหรือในเชิงเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายตามความคาดหวังของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะช่วยสร้างประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งขันให้แก่องค์กร และเสริมสร้างการพัฒนาขีดความสามารถทางการบริหารของนักบริหาร 5) ช่วยให้การทำงานเกิดความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากมีการกำหนดกลยุทธ์ การประยุกต์ใช้ การตรวจสอบและควบคุมไว้อย่างชัดเจน ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันและเกิดความร่วมมือ โดยเฉพาะความเข้าใจในวัตถุประสงค์ขององค์กร อีกทั้งจะช่วยให้มีการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการบริหารองค์กรในส่วนต่าง ๆ นอกจากนี้แล้วการจัดการเชิงกลยุทธ์ยังช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์กรเข้าใจในภาพรวม โดยเฉพาะเป้าหมายในการดำเนินงาน ทำให้สามารถจัดลำดับการดำเนินงานตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนได้ 6) ช่วยให้องค์กรมีมุมมองที่ครอบคลุม โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นวิธีการบริหารที่คำนึงถึงปัจจัยภายในและภายนอก ซึ่งในการศึกษาของ Hunger & Wheelen (2017) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การจัดการ การบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์การ ดังนี้ 1) ช่วยให้องค์การมีกรอบและทิศทางที่ชัดเจน 2) ช่วยให้ผู้บริหารคิดอย่างเป็นระบบ 3) ช่วยสร้างความพร้อมให้องค์การ 4) ช่วยสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน 5) ช่วยให้การทำงานเกิดความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่ และ 6) ช่วยให้องค์การมีมุมมองที่ครอบคลุม

โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นโรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับพระสงฆ์ สามเณรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป ตั้งอยู่ในหลวงพระบาง ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นอย่างดีและเก็บค่าเล่าเรียนในอัตราที่ถูก คือ 35,000 กีบ หรือประมาณ 140 บาทต่อปี ทำให้มีผู้มาบวชเรียนเป็นจำนวนมาก โดยมาจากแขวงต่าง ๆ ของประเทศและหลากหลายชาติพันธุ์ แต่ถึงกระนั้นก็เป็นการศึกษาที่จำกัดอยู่เฉพาะเพศชายเท่านั้น รวมทั้งสามารถอ่านออกเขียนได้ซึ่งในการบริหารโรงเรียนสงฆ์ก็จะใช้หลักการบริหารงานของสถานศึกษาทั่วไปจะแตกต่างกันที่การจัดการศึกษาจะเพิ่มการเรียนรู้ด้านภาษาบาลี เน้นกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนา และโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ และนอกจากผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้นำทางในการพัฒนาแล้ว ครูก็เป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้งานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา, 2565, ออนไลน์)

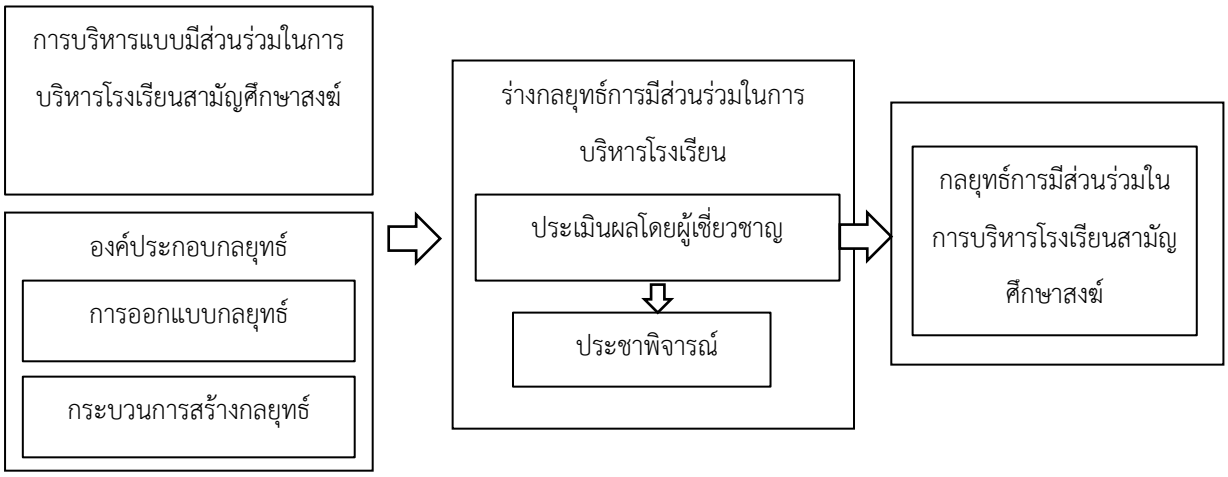
ในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่ายังขาดประสิทธิผลในการบริหารจัดการที่ดี แต่มีแนวโน้มในการพัฒนาระบบที่ดีขึ้นกว่าเดิม ปัญหาจำนวนนักเรียนที่ลดลงนั้นพบว่าเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานราชการที่บังคับให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ยังพบว่า ในปัจจุบันประชาชนยังไม่ค่อยรู้จักโรงเรียนพระปริยัติธรรมและยังขาดการยอมรับจากโรงเรียนทั่ว ๆ ไปถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนจึงมีความสำคัญมาก ผู้บริหารควรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและ

ชุมชนในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้เป็นที่รู้จัก และการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีและมีคุณภาพจะเป็นตัวช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้เป็นที่รู้จัก และเป็นที่ยอมรับการสังคมทั่วไป (พระมหาวริทธิ์ชาการ วชิรสิทธิเมธ, 2563) จากเหตุผลความสำคัญและความจำเป็นของโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ ที่ต้องพัฒนาการศึกษาให้กับคณะสงฆ์ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และผู้วิจัยเป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ จึงสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล พร้อมทั้งเป็นแนวทางสำหรับองค์กรอื่นที่สนใจนำไปใช้ รวมทั้งช่วยคนและพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมการบริหารในโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ในแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในขั้นตอนการสำรวจ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปีการศึกษา 2565 จำนวน 101

รูป/คนจำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน10 รูป/คนและครูผู้สอนจำนวน 91รูป/คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนการสำรวจ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 81 รูป/คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 10 รูป/คนและครูผู้สอน จำนวน 71 รูป/คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejci and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.36-0.83 และ 0.33-0.78 ตามลำดับ และแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพความพึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 และ 0.97 ตามลำดับ และแบบประเมินร่างกลยุทธ์และประชาพิจารณ์

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครไปยังผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเบื้องต้นวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเบื้องต้นเพื่อให้รู้ลักษณะกลุ่มตัวอย่างและสภาพของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิคประเมินความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เพื่อเรียงลำดับความสำคัญของร่างกลยุทธ์

ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนสำคัญ 3 ระยะ 8 ขั้นตอน คือ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียน และขั้นตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน โดยใช้เทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ เพื่อเรียงลำดับความสำคัญ ระยะที่ 2 การยกร่างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการทำกลยุทธ์ และขั้นตอนที่ 2 ร่างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระยะที่ 3 ยืนยันและสรุปการสร้างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ขั้นตอนดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ผลการประเมินร่างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยืนยันความถูกต้อง ขั้นตอนที่ 2 ผลการจัดประชา-

พิจารณ์ร่างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 50 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของร่างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ และขั้นตอนที่ 3 สรุปผลการประเมินผลกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์

ส่วนการจัดประชาพิจารณ์ร่างกลยุทธ์ในแต่ละด้าน พบว่า กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยจากการประเมินความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.35) ความเป็นไปได้ ($\overline{X}$ = 3.98) และความเป็นประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.44)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวครั้งนี้ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ($\overline{X}$ = 2.99) และการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับกลยุทธ์การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลังร่วมมือ ($\overline{X}$ = 2.89)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลังร่วมมือ ($\overline{X}$ = 4.05) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ($\overline{X}$ = 3.95) และการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ($\overline{X}$ = 3.94) และการประเมินความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ เรียงลำดับความต้องการความจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 3) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม และ 4) การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลังร่วมมือ โดยมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.36, 0.35, 0.33 และ 0.32 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์	สภาพปัจจุบัน (n=81)			สภาพที่พึงประสงค์ (n=81)			$PNI_{modified}$
		($\overline{X}$)	S.D.	แปลค่า	($\overline{X}$)	S.D.	แปลค่า	
1	การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้	2.92	0.93	ปานกลาง	3.96	0.83	มาก	0.36
2	การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม	2.98	0.95	ปานกลาง	3.95	0.81	มาก	0.33
3	การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลังร่วมมือ	2.98	0.88	ปานกลาง	3.92	0.82	มาก	0.32
4	ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	2.99	0.96	ปานกลาง	4.05	0.81	มาก	0.35
	รวม	2.97	0.93	ปานกลาง	3.97	0.82	มาก	

2. กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีองค์ประกอบกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย 1) การกำหนดปรัชญาวิสัยทัศน์และพันธกิจองค์กร 2) การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ 3) การวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการขององค์กร 4) การกำหนดทางเลือก 5) การกำหนดกลยุทธ์ และ 6) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ

สรุปได้ว่าการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวครั้งนี้ ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. รับรู้ถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งในนั้นสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอยู่ในระดับปานกลาง จำเป็นต้องพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อให้บรรลุสภาพพึงประสงค์ในระดับมากหรือมากที่สุด และการประเมินความต้องการจำเป็น โดยเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับ การพัฒนาก่อน ซึ่งพิจารณาจากค่า $PNI_{modified}$ ได้ดังนี้ 1) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 3) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม และ 4) การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลังร่วมมือ

2. ได้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก คือ 1) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 2) ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) ด้านการทำงานเป็นทีม

แบบร่วมมือเรียนรู้ และ 4) ด้านการมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและการจัดการความรู้

3. ผลประเมินร่างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับร่างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนการจัดประชาพิจารณ์ร่าง กลยุทธ์ในแต่ละด้าน พบว่า กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผู้เชี่ยวชาญจากการประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญในการทำประชาพิจารณ์ มีดังนี้ 1) กลยุทธ์ควรมีการกำหนดขอบเขตระยะเวลาเป็นระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว 2) กลยุทธ์ทางวิชาการควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การกำหนดแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม การสร้างโรงเรียนเป็นฐานสู่โรงเรียนคุณภาพ รวมถึงการฝึกอบรม สัมมนาผ่านระบบออนไลน์ 3) การเพิ่มสัดส่วนการเรียนการสอนที่เน้นความรู้ทางโลก 60% และความรู้ทางธรรม 40% 4) การจ้างครูที่มีความรู้ความสามารถเพิ่มเติม เช่น ครูสอนภาษาบาลี เป็นต้น และ 5) การจัดสรรงบประมาณในการเรียนการสอนที่มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาวะที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน และการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับการทำงานเป็นทีมแบบรวมพลังร่วมมือ การบริหารจัดการโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต ซึ่งได้รับรู้ถึงสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ ซึ่งในนั้นสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์อยู่ในระดับ ปานกลาง จำเป็นต้องพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อให้บรรลุสภาพพึงประสงค์ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพระครูเกษมปัญญา ภิรักษ์ (เทียมแก้ว) (2564) ที่ทำการศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นเรียงลำดับมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการพัฒนาและ

ใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัยและการพัฒนาการเรียนรู้ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และในงานวิจัยของพระครูสุนทรวินัยรส (2561) ที่ศึกษากลยุทธ์การบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกลุ่ม 10 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ สภาพปัจจุบันการบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกลุ่ม 10 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกลุ่มงานบริหารงานบุคคล และรองลงมาคือ ด้านกลุ่มงานการบริหารสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านกลุ่มงานกิจการนักเรียน ด้านกลุ่มงานการเงิน และบัญชีด้านกลุ่มงานการบริหารงานวิชาการส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือด้านกลุ่มงานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่าสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขตในทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลังร่วมมือ การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม และการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพระมหาวีรกุล อคฺควโส (คำจันทรา) (2564) ที่ทำการศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สรุปผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้านและทุกประเด็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อน ซึ่งพิจารณาจากค่า $PNI_{modified}$ ได้ดังนี้ 1) ด้านการบริหารทั่วไป 2) ด้านการบริหารบุคคล 3) ด้าน การบริหารงบประมาณ และ 4) ด้านการบริหารวิชาการ สำหรับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก คือ 1) กลยุทธ์การสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ทั้งนี้โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต อาจจะยังต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของความสำเร็จที่สำคัญของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน กล่าวคือผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียนและชุมชนต้องมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน และเอาจริงเอาจังในการไปสู่ความสำเร็จ (Shared Vision) ต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารและจัดการศึกษา โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดที่นักเรียน และให้ความสำคัญกับชุมชนและท้องถิ่น ต้องปรับโครงสร้างการบริหารให้สอดคล้องกับการนำรูปแบบมาใช้ โดยกำหนดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน ต้องมีภาวะผู้นำ บริหารภายใต้หลักของธรรมาภิบาล ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรก การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีการวางแผนที่ดี มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงาน และมีการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น กิจกรรมสำคัญที่ควรดำเนินการในลำดับแรกจึงต้องมีการให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ดีก่อน จึงจะ

สามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปบูรณาการได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขณะเดียวกัน การดำเนินการมีความสมดุลโดยดำเนินการพร้อมกันไปทุกด้านตามขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานด้านวิชาการ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าการจัดการศึกษาตามรูปแบบนั้นมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ทั้งนี้ เงื่อนไขของความสำเร็จที่สำคัญ คือ การดำเนินการต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากทุกภาคส่วน (พระมหากายสิทธิ์ เคลื่อนแก้ว, 2562)

การประเมินความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อน ซึ่งพิจารณาจากค่า $PNI_{modified}$ ได้ดังนี้ 1) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 3) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม และ 4) การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลังร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรียงลำดับมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัยและการพัฒนาการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (พระครูเกษมปัญญาภิรักษ์ (เทียมแก้ว), 2563) เช่นเดียวกับการศึกษาของ พระศรายุทธ วชิรปญฺโญ (2565) ที่ศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 5 พบว่าความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อน ซึ่งพิจารณาตามค่าดัชนี $PNI_{modified}$ พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านที่ 4 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านที่ 1 ด้านการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

2. กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีองค์ประกอบกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย 1) การกำหนดปรัชญาวิสัยทัศน์และพันธกิจองค์กร 2) การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ 3) การวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการขององค์กร 4) การกำหนดทางเลือก 5) การกำหนดกลยุทธ์ 6) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติโดยกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 4 กลยุทธ์หลัก 14 กลยุทธ์ย่อย 84 แนวทางการดำเนินงาน แยกรายละเอียดตามกลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ย่อย 22 แนวทางการดำเนินงาน 2) ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย 22 แนวทางการดำเนินงาน 3) ด้านการทำงานเป็นทีมแบบร่วมมือเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ย่อย 15

แนวทางการดำเนินงาน และ 4) ด้านการมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย 25 แนวทางการดำเนินงาน เช่นเดียวกับผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 5 พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 5 ที่มีองค์ประกอบและจำนวนของ 1 วิสัยทัศน์, 5 พันธกิจ, 5 เป้าประสงค์, 5 ประเด็นยุทธศาสตร์, 69 กลยุทธ์ (พระศรายุทธ วชิรปณฺโญ, 2565) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของพระครูเกษมปัญญาภิรักษ์ (เทียมแก้ว) (2563) ซึ่งผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ 6 กลยุทธ์ คือ 1) เร่งพัฒนาศักยภาพของครูบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ในการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและการเทียบโอนผลการเรียน 2) สนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) สนับสนุนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ 5) พัฒนาระบบการนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 6) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นคุณภาพ ผู้เรียนที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนและชุมชน และยังสอดคล้องกับกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ 1) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการวิเคราะห์ข้อมูล 2) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการวางแผนพัฒนา 3) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน ในการนำไปสู่การปฏิบัติ 4) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการประเมินและควบคุม (เกียรติชัย สังข์จันทร์, 2562)

3. ผลประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย มีความถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนการจัดประชาพิจารณ์ร่างกลยุทธ์ในแต่ละด้าน พบว่า กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยจากการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภูมิภัทร กลางโคตร์ (2561) ที่ทำการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) วิสัยทัศน์ในการบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพ (2) พันธกิจ มีจำนวน 10 ข้อ (3) เป้าประสงค์ มีจำนวน 10 ข้อ (4) ประเด็นกลยุทธ์ มี 4 ประเด็น ประกอบด้วย ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลังร่วมมือ และประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 การมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและการจัดการความรู้ 2) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในการนำ ไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับ

มากที่สุด คู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพ ประกอบด้วย คำชี้แจง วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ บทนำ กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพ การดำเนินงานตามกลยุทธ์ และบทบาทและหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่าคู่มือการใช้กลยุทธ์มีความเหมาะสมมาก เช่นเดียวกับการศึกษาของ Hipp & Huffman (2002 cited in Weathers, 2009) ได้กำหนดองค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและแบบร่วมกัน 2) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การมีเงื่อนไขสนับสนุน และ 5) การปฏิบัติงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อแนะนำในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย 1) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 2) ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) ด้านการทำงานเป็นทีมแบบร่วมมือเรียนรู้ และ 4) ด้านการมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและการจัดการความรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล พร้อมทั้งเป็นแนวทางสำหรับองค์กรอื่นที่สนใจนำไปใช้

2. กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก สามารถนำไปปรับใช้ได้ในการพัฒนาการบริหารจัดการด้านนโยบายและแผน ด้านนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและด้านส่งเสริมการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น

3. โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ควรจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก่อนนำไปปรับใช้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการวิจัยรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือโรงเรียนในสังกัดหน่วยงานอื่น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์

3. ควรมีการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรที่ทันสมัยและที่มีการเปลี่ยนแปลงตามพลวัตซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา. (2565). *การศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.* สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2565, จาก https://bic.moe.go.th/images/stories/pdf/การศึกษา.

เกียรติชัย สังข์จันทร์. (2562). กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 13*(1), 119-134.

พระครูเกษมปัญญาภิรักษ์ (เทียมแก้ว). (2564). *บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : ศึกษากรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

พระครูเกษมปัญญาภิรักษ์ (เทียมแก้ว). (2563). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(1), 346-347.

พระครูสุนทรวินัยรส. (2561). กลยุทธ์การบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกลุ่ม 10. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 8*(1), 34-42.

พระมหากายสิทธิ์ เคลื่อนแก้ว. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานครชัยบุรินทร์. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, 7*(27), 259.

พระมหาวริทธิ์ชาการ วชิรสิทธิเมธ. (2563). ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. *วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ, 13*(1), 14-15.

พระมหาวีรกุล อคฺควโส (คำจันทรา). (2564). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7*(22), 1834-1839.

พระมหาสุชาติ ธมฺมกาโม (ปิติ). (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 13. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 7*(2), 173-186.

พระมหาสุชาติ ธมฺมกาโม. (2561). *การศึกษาคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

พระศรายุทธ วชิรปญฺโญ. (2565). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 5. *วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, 8*(3), 243-250.

ภูมิภัทร กลางโคตร. (2561). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 8*(2), 63-71.

อมรภัค ปิ่นกำลัง. (2562). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

Hunger, J. D., and Wheelen, T. L. (2017). *Essentials of strategic management*. London: Pearson.

Weathers, S. R. (2009). *A study to identify the components of professional learning communities that correlate with teacher efficacy, satisfaction, and morale*. [Electronic Theses and Dissertations], Retrieved from https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1313&context=etd

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณ วิชาวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Development of Blended Learning Management through Project-based Learning to Enhance Computational Thinking Skills in the Course of Computer Science, for Grade 2 Secondary School Students

สิริรัตนา มุงคุณโคตร, วีรวิชญ์ เลิศรัตน์ธำรงกุล[2] และวรินทร์ ไทยรักษ์[3]

Sirirattna Moolkolkot[1], Weerawit Lertratthamrongkul[2] and Varin Thairaksa[3]

[1]สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[2,3] สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[1] The Department of Early Childhood Education, Faculty of Education, Northeastern University

[2,3]The Department of Computer Education, Faculty of Education, Northeastern University.

Sirirattana.mun@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
20 ตุลาคม 2566	20 พฤศจิกายน 2566	22 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน และเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณ วิชาวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดเชิงคำนวณ และความพึงพอใจของผู้เรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 จังหวัดขอนแก่น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน บทเรียนบนเว็บ วิชาวิทยาการคำนวณ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการคิดเชิงคำนวณ และแบบสำรวจความพึงพอใจ สถิตที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติทดสอบค่าทีแบบหนึ่งกลุ่มเทียบกับเกณฑ์

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานมีประสิทธิภาพ 86.03/87.82 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์คะแนนมาตรฐานที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 จากคะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 100 ผลคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดเชิงคำนวณของผู้เรียนที่ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ

เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ในภาพรวมในระดับพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบผสมผสาน โครงงานเป็นฐาน ทักษะการคิดเชิงคำนวณ การแก้ปัญหา

ABSTRACT

The objectives of this research were to develop a blended learning approach based on project-based learning (PBL) and to enhance computational thinking skills in computer science for secondary school students in grade 2. This study investigated the learning outcomes, computational thinking skills, and satisfaction of students. The target group of this study consisted of 28 students in grade 2 at Keannakon Wittayalai 2 School, Khon Kaen Province, Thailand, during the first semester of the academic year 2023. The participants were selected purposively. The research instruments used were a blended learning plan based on PBL, web-based instruction in computer science, a learning achievement test, a computational thinking skills test, and a satisfaction survey. The statistics used in this study were descriptive statistics and one-sample t-test.

The results of this study found that the blended learning approach based on PBL was effective, with an efficiency of 86.03/87.82, which was higher than the predetermined criterion. The learning outcomes of the students were higher than the standard score criterion of 70% of the total score, or 100%. The average score of computational thinking skills of the students who participated in the blended learning approach based on PBL was higher than the 70% criterion of the total score, or 100%, with statistical significance at the .05 level. The students were satisfied with the blended learning approach based on PBL in general, with the highest level of satisfaction.

Keywords: blended learning, project-based learning, Computational thinking Skill, problem-solving.

บทนำ

แผนยุทธศาสตร์ชาติไทย 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละระดับการศึกษา

ซึ่งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาต่อและการทำงาน เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการทำงานภายใต้แรงกดดัน สอดคล้องกับการคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ช่วยให้ผู้เรียนในยุคปัจจุบันสามารถคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนโดยอาจใช้คอมพิวเตอร์มาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาหรือไม่ก็ได้ ดังนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนต้องการได้รับพัฒนาทักษะการคิดเชิงคำนวณ โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาการคำนวณเป็นรายวิชาบังคับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เนื้อหาสาระของวิชาวิทยาการคำนวณมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานของวิทยาการคอมพิวเตอร์ ทักษะการคิดเชิงคำนวณ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสาร และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แต่อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณยังพบปัญหาว่าเนื้อหาสาระยังไม่เน้นให้ผู้เรียนสามารถไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ (นภาพร ศรีสุข, 2564) ครูผู้สอนไม่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาวิทยาการคำนวณ ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการเขียนโปรแกรมเนื้อหาสาระยังไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน และอุปกรณ์เทคโนโลยียังไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน (สุภาวดี คงทอง, 2564; วชิระ ทองศรี, 2564)

โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและประสบปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณ เนื่องจากมีจำนวนสื่อการเรียนรู้ และครูที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาวิทยาการคำนวณน้อย และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนครูมีบทบาทเป็นเพียงผู้ส่งสารไปยังผู้เรียนเพื่อให้ปฏิบัติตามสารที่ครูส่ง ดังเช่นการฝึกเขียนโปรแกรมหรือทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนเตรียมมาให้ส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาในการวิเคราะห์โจทย์อย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ นักเรียนไม่สามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์อื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้ และขาดทักษะการทำงานเป็นทีม กล่าวคือ นักเรียนไม่ได้สนใจผลงานว่าจะสำเร็จหรือไม่ หรือผลคะแนนที่ได้ ขาดจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณจึงควรมีรูปแบบที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงคำนวณโดยให้นักเรียนได้เผชิญกับบริบทของปัญหาที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางวิชาชีพที่จำเป็น สามารถนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ได้จริงและเรียนอย่างมีความสุข เกิดความร่วมมือในการเรียนรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (วรางรัตน์ เสนาสิงห์, 2562)

จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงคำนวณให้กับผู้เรียน มีหลายวิธีแต่ทุกวิธีมีจุดเน้นที่ใช้เหมือนกัน คือ การจัดกิจกรรมในลักษณะที่ผู้เรียนได้วิเคราะห์ปัญหา มีการออกแบบและพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งรูปแบบที่พบได้มากที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้แบบหลากหลายวิธีการสอนผนวกกับการใช้เทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบร่วม และการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) เป็นการเรียนรู้ที่จัดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เรียนเหมือนกับทำงานในชีวิตจริงอย่างมีระบบเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการหาความรู้ ความจริงอย่างมีเหตุผล ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น Palts & Pedaste (2020) นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม รัตติกาล จตุพรเทียนชัย และคณะ (2564) เสนอรูปแบบการสอนโดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การคิดเชิงคำนวณให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ สันติภาพ ศรีบาลแจ่ม และ เหมมิญชี ธนปัทม์มณี (2565) เสนอรูปแบบกิจกรรมการเรียนผสมผสานแบบค้นพบโดยครูมีบทบาทในฐานะของผู้แนะนำ ผู้เรียนจำเป็นต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมที่ตนมีอยู่ ชนันท์ธิดา ประพิณ และคณะ (2562); รุจิรา เศารยะสกุล และ ศุภโชค สอนศิลพงศ์ (2564) นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดเชิงคำนวณโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ด้วยเหตุนี้ในฐานะของเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาในการผลิตบัณฑิตครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาในครั้งนี้ จึงต้องการที่จะพัฒนาโรงเรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาครูด้วยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยคาดหวังว่าเมื่องานวิจัยนี้สำเร็จ ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้า ทดลองและนำเสนอผลงานอันก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง ยั่งยืน มีทักษะการคิดเชิงคำนวณในการแก้ปัญหา เกิดทักษะการทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

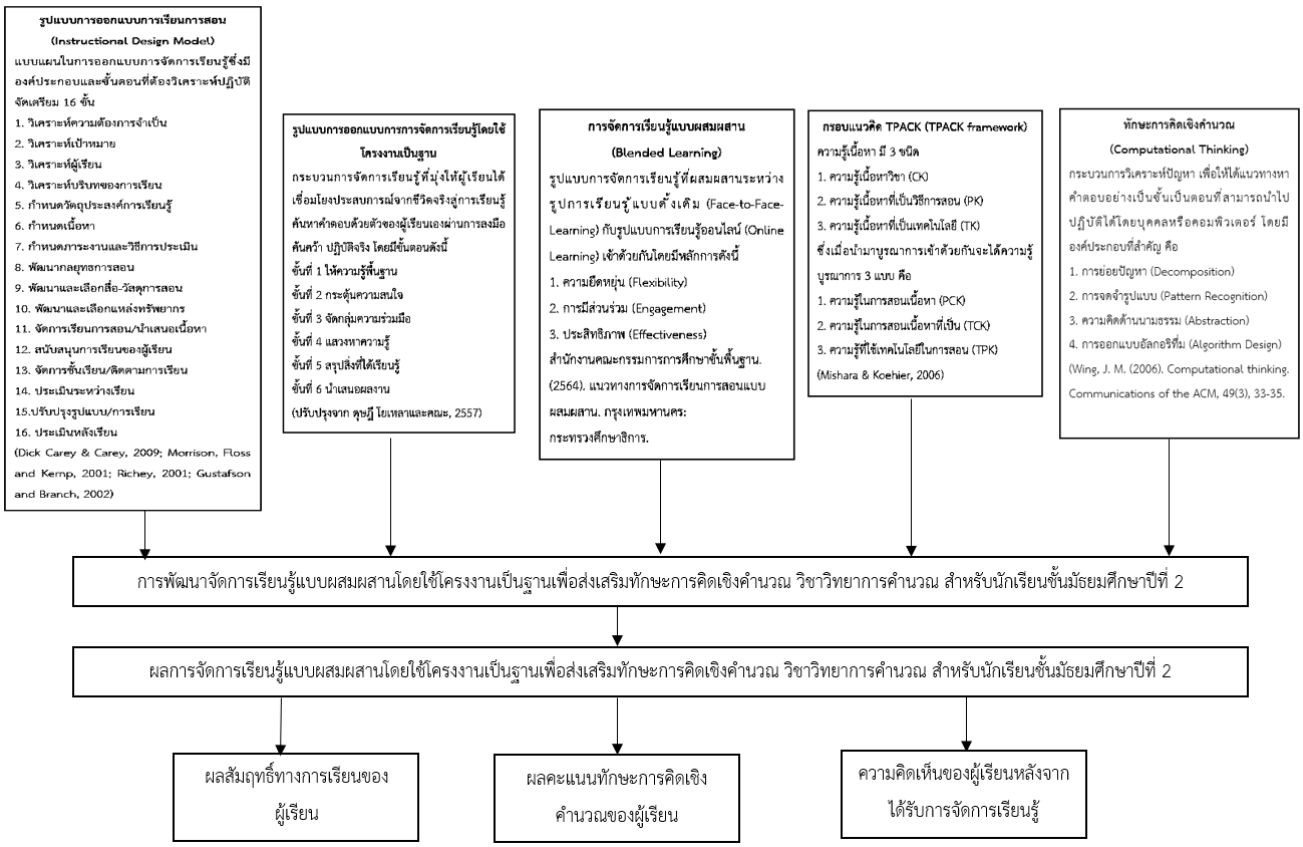
1.เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณ วิชาวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน วิชาวิทยาการคำนวณ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การผ่านที่ร้อยละ 70 จากคะแนนเต็ม

3. เพื่อศึกษาทักษะการคิดเชิงคำนวณของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน วิชาวิทยาการคำนวณ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การผ่านที่ร้อยละ 70 จากคะแนนเต็ม

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน วิชาวิทยาการคำนวณ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพัฒนา แบบ Type I ของ Richey and Klein (Richey and Klein, 2007)

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มากำหนดตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ และจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแก้ปัญหาเชิงคำนวณ และการเขียนโปรแกรมที่มีการใช้บทเรียนบนเว็บที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน จำนวน 4 แผนการเรียนรู้

ใช้เวลา 8 ชั่วโมง ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องกระบวนการแก้ปัญหาเชิงคำนวณ 2) แผนจัดการเรียนรู้ เรื่องแนวคิดและหลักการทางวิทยาการคอมพิวเตอร์ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน 3) แผนจัดการเรียนรู้ เรื่องพื้นฐานการเขียนโปรแกรม และ 4) แผนจัดการเรียนรู้ เรื่องการพัฒนาเกมโดยใช้แนวคิดและหลักการทางวิทยาการคอมพิวเตอร์ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพโดยใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีแผนมีคุณภาพระดับดีมาก และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วัดและประเมินผลผู้เรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ฯ จำนวน 30 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยทุกข้อคำถามผ่านการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00 มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.76

2) แบบวัดทักษะการคิดเชิงคำนวณ เป็นแบบทดสอบรูปแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ ที่ผู้เรียนจะต้องอธิบายกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบประกอบด้วย การย่อยปัญหา การจดจำรูปแบบ การคิดเชิงนามธรรม และการออกแบบอัลกอริทึม พร้อมทั้งสร้างแนวทางการให้คะแนนของแบบวัดทักษะการคิดเชิงคำนวณแต่ละข้อโดยกำหนดแนวทางให้คะแนนที่บรรยายถึงคุณภาพคำตอบในภาพรวม ตามแนวทางการให้คะแนนแบบรูบริค (สมศักดิ์ ภู่วิดาวรรธน์, 2544) โดยทุกข้อคำถามผ่านการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

3) แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งมีอยู่ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับสำหรับคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ โดยทุกข้อคำถามผ่านการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67-1.00 ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดเห็นเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีกระบวนการดังนี้

1. นำแผนจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การหาประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) พบว่า ประสิทธิภาพเท่ากับ 69.51/70.52 และมีข้อเสนอแนะเชิงคุณภาพในเรื่องของการสื่อบทเรียนบนเว็บในเรื่องของการใช้สีควรมีสีสันเพิ่มขึ้น และลำดับของการเรียงเนื้อหาที่มีความซับซ้อนในการเข้าถึงเนื้อหาได้ยากควรปรับ เครื่องมือสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเว็บใช้งานยากซับซ้อนควรปรับให้เข้าถึงได้ง่ายกว่านี้

.2) การหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก (1:4) พบว่า ประสิทธิภาพเท่ากับ 81.12/83.45

3) การหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม (1:24) พบว่า ประสิทธิภาพเท่ากับ 85.16/87.89 ซึ่งสามารถนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายได้

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ฯ ที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย มาทดลองกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในบริบทจริง จัดแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มกลุ่ม 4 คน จำนวน 7 กลุ่ม ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 4 ครั้ง

3. ดำเนินการให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดทักษะการคิดเชิงคำนวณ และแบบสำรวจความพึงพอใจ เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ฯ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์คุณภาพการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานฯ จากผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการประเมินในรูปแบบลักษณะรายการตรวจสอบ (Check list) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนข้อมูลที่มีรูปแบบปลายเปิด เช่น ความคิดเห็น วิเคราะห์โดยการสรุปและตีความ

2. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานฯตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง คะแนนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ต่อคะแนนสอบหลังเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดเชิงคำนวณของผู้เรียนวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบค่าทีแบบหนึ่งกลุ่มเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (One Sample t-test) โดยกำหนดเกณฑ์ร้อยละ 70

4. แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนกรณีผลประเมินจากประเด็นคำถามในลักษณะรายการตรวจสอบ (Check list) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนข้อมูลที่เป็นแบบปลายเปิด วิเคราะห์โดยการสรุปและตีความ

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณ วิชาวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า การจัดการเรียนรู้ฯ มีประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E_1) ผู้เรียนมีคะแนนระหว่างเท่ากับ 86.03 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ผลคะแนนทดสอบหลังเรียน เท่ากับ 87.82 ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบผสมสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ดังแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานฯ ตามเกณฑ์ 80/80 (นักเรียน 28 คน)

	คะแนนระหว่างเรียน					
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 (5)	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 (5)	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 (5)	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 (5)	รวม (20)	ทดสอบหลังเรียน (30)
ค่าเฉลี่ย	3.75	4.21	4.02	3.52	15.50	26.29
ร้อยละ	88.10	90	87.15	78.85	86.03	87.82

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานเมื่อเทียบกับเกณฑ์การผ่านร้อยละ 70 (21 คะแนน) พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของผู้เรียนเท่ากับ 26.29 แสดงว่าผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนสอบหลังเรียนกับเกณฑ์การผ่านร้อยละ 70 (21 คะแนน)

การทดสอบ	เกณฑ์คะแนนที่ผ่าน 21 คะแนน					
	t	df	Sig.	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
หลังเรียน	14.271	27	.000	5.286	4.53	6.05

3. ผลคะแนนทักษะการคิดเชิงคำนวณของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฯ มีทักษะการคิดเชิงคำนวณสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 (14 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดเชิงคำนวณ เท่ากับ 15.75 และมีกระจายของคะแนนค่อนข้างน้อย คะแนน (0.83) ทั้งนี้มีองค์ประกอบด้านการย่อยปัญหามีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ การจดจำรูปแบบแบบ การคิดเชิงนามธรรม การออกแบบอัลกอริทึม ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลคะแนนทักษะการคิดเชิงคำนวณรายองค์ประกอบของนักเรียนที่รับการจัดการเรียนรู้ฯ

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	ร้อยละ	S.D.
การย่อยปัญหา (Decomposition)	5	4.32	80	0.83
การจดจำรูปแบบ (Pattern Recognition)	5	4.10	75	0.65
การคิดเชิงนามธรรม (Abstraction)	5	3.80	70	0.90
การออกแบบอัลกอริทึม (Algorithm Design)	5	3.53	62	0.85
รวม	20	15.75	71.75	0.81

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะการคิดเชิงคำนวณเทียบกับเกณฑ์คะแนนการผ่านร้อยละ 70 (14 คะแนน)

การทดสอบ	เกณฑ์คะแนนที่ผ่าน 14 คะแนน					
	t	df	Sig.	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
ทักษะการการคิดเชิงคำนวณ	10.438	27	.000	1.750	1.41	2.09

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานฯ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.31) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น 3 อันดับแรก พบว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ = 4.80, S.D. = 0.33) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ การให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนในการเรียนได้อย่างเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.75, S.D. = 0.43) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานช่วยให้เรียนมีส่วนร่วมและเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.25) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. เนื้อหามีความเหมาะสมกับระยะเวลาเรียน	4.40	0.36	มาก
2. เนื้อหาช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดและหลักการของการคิดเชิงคำนวณเพิ่มมากขึ้น	4.57	0.41	มากที่สุด
3. เนื้อหาช่วยให้นักเรียนออกแบบและเขียนโปรแกรมในรูปแบบของบล็อคได้อย่างเหมาะสม	4.48	0.24	มาก
4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนแก้ปัญหาที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ทักษะการคิดเชิงคำนวณ	4.55	0.35	มากที่สุด
5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานช่วยให้เรียนมีส่วนร่วมและเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น	4.63	0.25	มากที่สุด
6. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.80	0.33	มากที่สุด
7. การให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนในการเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.75	0.43	มากที่สุด

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (ต่อ)

รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
8. สื่อการเรียนรู้มีความทันสมัยแปลกใหม่และแตกต่างไปจากการเรียนในห้องเรียนปกติ สนับสนุนให้นักเรียนสามารถค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ	4.61	0.21	มากที่สุด
9. การวัดและประเมินผลรายวิชามีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน	4.49	0.31	มาก
10. นักเรียนมีความสุขกับการเรียนวิชาวิทยาการคำนวณ	4.53	0.25	มากที่สุด
รวม	4.58	0.31	มากที่สุด

ผลการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน พบว่า เนื้อหา มีความทันสมัย มีการเรียงลำดับสัดส่วนความยากง่าย ใช้ภาษาเข้าใจได้ง่าย มีฐานการช่วยเหลือในการปฏิบัติภารกิจทำให้ง่ายต่อการบรรลุเป้าหมายและมีระบบช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้คำแนะนำที่ช่วยให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระในชั้น สามารถลดความเข้าที่คลาดเคลื่อนในการเรียนรู้ และสะท้อนความรู้ของผู้เรียนที่สามารถสรุปผลร่วมกันได้ผ่านการนำเสนอโครงงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณ วิชาวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.03/87.82 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขั้นการออกแบบได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ผลการวิจัย หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานซึ่งได้นำผลจากการศึกษามาสร้างเป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี และนำสู่การออกแบบแผนจัดการเรียนรู้และพัฒนาบทเรียนบนเว็บสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานผ่านสื่อออนไลน์ ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 4 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 8 ชั่วโมง ได้แก่ 1) กระบวนการแก้ปัญหาเชิงคำนวณ 2) แนวคิดและหลักการทางวิทยาการคอมพิวเตอร์ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน 3) พื้นฐานการเขียนโปรแกรม และ 4) การพัฒนาเกมโดยใช้แนวคิดและหลักการทางวิทยาการคอมพิวเตอร์ รวมถึงการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและคำแนะนำของผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ทั้ง 4 แผน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนุกไปกับการเรียนรู้ และรู้ถึงการแสดงบทบาทของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านภารกิจที่ได้รับมอบหมายจึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนกระหายที่ต้องการจะเรียนรู้เพื่อเอาความรู้ไปแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญ สอดคล้องกับพุทธชาติ ศรีประไพ (2564) ที่ทำการวิจัยเรื่อง "การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้าง

นวัตกรรมของผู้เรียน" ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน และสอดคล้องกับนภสร ยลสุริยัน (2563) ที่การศึกษาและวิจัยเรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดแบบ STEM EDUCATION เพื่อส่งเสริมความเป็นวัตกรและผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณทางวิทยาศาสตร์ Chen & Hsu, (2022) ทำการศึกษาเกี่ยวผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL) ต่อทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ครูควรพิจารณาใช้การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน และประเด็นต่อมาการที่ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอาจเกิดขึ้นเพราะลักษณะของการจัดการเรียนรู้มีรูปแบบของการผสมผสานการเรียนทั้งในรูปแบบของชั้นเรียนปกติและการเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ปราศจากข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ สอดคล้องกับ ดุษฎี ศรีสองเมือง และเหมมิญชี ธนปัทม์มีมณี (2566) ที่การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับเกมิฟิเคชันเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณในรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4” ผลการศึกษา พบว่า ผลการประเมินผลค่าเฉลี่ยรวมระหว่างเรียน (E_1) และหลังเรียน (E_2) เท่ากับ 91.04/88.92 ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดเชิงคำนวณของผู้เรียนที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นผลมาจากสื่อในบทเรียนบนเว็บที่มีการใช้สี และการจัดโครงสร้างของเนื้อหา ช่องทางการสืบค้น กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผนวกกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมาช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ และเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองในการปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จ สอดคล้องกับรุจิรา เศารยะสกุล และศุภโชค สอนศิลพงศ์ (2564) ที่ทำการศึกษาการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงคำนวณ วิชาวิทยาการคำนวณ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การใช้เว็บแอปพลิเคชั่นจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลคะแนนการคิดเชิงคำนวณ อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 82.81 และรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานนี้นอกจากการใช้เทคโนโลยีมาเป็นฐานในการสนับสนุนการเรียนรู้แล้วรูปแบบกิจกรรมการใช้โครงงานเป็นฐานก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการนำหลักการต่าง ๆ มาประยุกต์เพื่อวางแผนการแก้ปัญหา ทั้งยังมีการช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มเพื่อทำภารกิจที่ได้รับมอบหมายก่อให้เกิดทักษะการสื่อสารและการแบ่งปันความรู้และการปรับตัวร่วมกับการพัฒนาตนเองจึงทำให้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแก้ปัญหาตามกระบวนการคิดเชิงคำนวณของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดสอดคล้องกับ Dinçer & Demir, (2022) ที่ทำการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งจากการทดลองในการให้นักเรียนประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มสูงขึ้นกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบปกติ และ Al-Azzawi & Al-Sharif, (2023) ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในประเทศอิรัก โดยนักเรียนได้ทำงานโครงงานในหัวข้อ "การทดลองการแยกสาร"ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มที่เรียนในชั้นเรียนปกติ และผู้เรียนมีทักษะความคิดสร้างสรรค์เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับสุภาวดี คงทอง (2564) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบ มีทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มสูงขึ้นสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินสารสนเทศได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการริเริ่มทำโครงงาน เช่น การออกแบบหุ่นยนต์เคลื่อนที่อัตโนมัติที่มีรูปร่างสวยงาม ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดเชิงคำนวณเพิ่มสูงขึ้นตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีแต่การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58, S.D.=0.31) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนพึงพอใจในเรื่องของการที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.80, S.D.=0.33) เนื่องจากรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติโดยการใช้กรณีศึกษา ปัญหาต่าง ๆ ที่สามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวันมาออกแบบเป็นสถานการณ์ปัญหาและภารกิจการเรียนรู้เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและสนุกในการทำกิจกรรมจึงผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะในการคิดเชิงคำนวณเพิ่มสูงขึ้นและเป็นเหตุผู้เรียนมีความพึงพอใจกับการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในลักษณะเดียวกันอย่างวีระพงษ์ จันทรเสนา (2563) ที่ศึกษาผลการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โปรแกรมเชิงจินตภาพที่ส่งเสริมการคิดเชิงคำนวณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และความสามารถการเขียนโปรแกรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สันติภาพ ศรีบาลแจ่ม และเหมิญชี ธนปัทมิมีมณี (2565) ที่ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนผสมผสานแบบค้นพบ เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นภาพร ศรีสุข (2563) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยงานวิจัยทั้ง 3 เรื่อง

มีผลการวิจัยที่คล้ายกันคือผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดเชิงคำนวณ เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนและผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ครูควรมีการเริ่มต้นด้วยการทบทวนหลักการวิธีการหรือขั้นตอน (Algorithm) เพื่อปูพื้นฐานให้กับผู้เรียนผ่านการยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ในการเรียนรู้ เพื่อช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการวัดผลทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักเรียน

2. เพื่อให้การวัดผลมีประสิทธิภาพ ครูควรพิจารณาในการใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับทักษะการคิดเชิงคำนวณ และการประเมินโครงงานของนักเรียน นอกจากนี้ยังควรเน้นการให้คำติชมและคำแนะนำที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาทักษะต่อไปได้ เพื่อให้นักเรียนมีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดทักษะอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อ

1. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานในประเภทของโครงงานอื่น ๆ เช่น โครงงานสร้างสรรค์ชิ้นงาน โครงงานเชิงบูรณาการ โครงงานเชิงสำรวจ เป็นต้น เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาอื่น ๆ ได้ส่งผลให้นักเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานตัวอื่นเพิ่มเติม เช่น การกำกับตนเองในการเรียนรู้ ทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ชนันธิดา ประพิณ, กอบสุข คงมนัส และ วารีรัตน์ แก้อุดร. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ด้วยการเรียนแบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21*(1), 30-47.

ดุษฎี ศรีสองเมือง และ เหมมิญชี ธนปัทม์มีมณี. (2566). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ร่วมกับเกมมิฟิเคชันเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณ ในรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการ คำนวณ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 6*(18), 101-111.

นภสร ยลสุริยัน. (2563). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดแบบ STEM EDUCATION เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรและผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน,มหาวิทยาลัยศิลปากร).

นภาพร ศรีสุข. (2564). *การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.* (วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

พุทธชาติ ศรีประไพ. (2564). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการ สร้างนวัตกรรมของผู้เรียน.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ การสอน, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

รัตติกาล จตุพรเทียนชัย, ชลาธิป สมาหิโต และ อรพรรณ บุตรกตัญญู. (2564). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การคิดเชิงคำนวที่มีต่อความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 6*(2), 366-380.

รุจิรา เศารยะสกุล และ ศุภโชค สอนศิลพงศ์. (2564). การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงคำนวณ วิชาวิทยาการคำนวณ ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 4*(11), 177-191.

วชิระ ทองศรี. (2564). *ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิทยาการคำนวณในโรงเรียนมัธยมศึกษา.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

วรางรัตน์ เสนาสิงห์. (2562). *การสอนวิทยแบบสร้างสรรค์ในศตวรรษที่ 21. คลังความรู้ SciMath.* สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2566, จาก https://www.scimath.org/article-science/item/9607-21-9607

วีระพงษ์ จันทรเสนา. (2563). *การประเมินองค์ประกอบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โปรแกรมเชิงจิตภาพที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

สมศักดิ์ ภู่วิดาวรรธน์. (2544). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง.* เชียงใหม่: The Knowledge Center.

สันติภาพ ศรีบาลแจ่ม และ เหมมิญชี ธนปัทม์มมณี. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนผสมผสานแบบค้นพบ เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 5*(16), 133-144.

สุภาวดี คงทอง. (2564). *การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่5.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

Al-Azzawi, A. and Al-Sharif, A. (2023). The impact of project-based learning on students' achievement and creativity in science. *International Journal of Educational Research*, 101, 102128.

Chen, X. and Hsu, S.-C. (2022). The effects of project-based learning on students' critical thinking in science. *Educational Technology Research and Development, 70*(4), 1141-1164.

Dinçer, H. and Demir, Ö. (2022). The effect of project-based learning on students' achievement in science and mathematics. *Journal of Science Education and Technology, 31*(1), 101-114.

Palts, T. and Pedaste, M. (2020). Model of learning computational thinking. *Informatics in Education, 19*(1), https://doi.org/10.15388/infedu.2020.06

Richey, R.C and Klein, J.D. (2007) *Instructional Design Theories and Model: A New Paradigm Instructional Theory, Volume II.* NerJersey: Lawrence.

การวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนในการประกอบธุรกิจผลิตปลาร้าบองสมุนไพร ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

Cost Analysis and Break-Even Points in Herb Pickled Fish Production Business of Ban Nong Phue Community Enterprise, Ban Phai District, Khon Kaen Province

นีรนาท เสนาจันทร์

Neeranart Senachan

หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Bachelor of Accountancy Program Faculty of Business Administration North Eastern University

อีเมล: neeranart.see@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
3 พฤศจิกายน 2566	29 พฤศจิกายน 2566	23 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาต้นทุนและรายได้จากผลิตภัณฑ์ (2) วิเคราะห์ผลตอบแทนและจุดคุ้มทุน (3) ทำการทดสอบการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจุดคุ้มทุน และ(4) เสนอแนวทางในการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาร้าบองสมุนไพรบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 ราย ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรการคำนวณทางการบัญชี ผลวิจัยพบว่า ต้นทุนรวมเท่ากับ 4,670.76 บาท ต้นทุนต่อกระปุกเท่ากับ 24.57 บาท ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง 15.68 บาท ต้นทุนค่าแรงงานทางตรง 5.26 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิต 3.63 บาท มีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อรอบเท่ากับ 8 กระปุก มีกำไรส่วนเกิน 5.73 บาทต่อกระปุก มีกำไรต่อรอบเท่ากับ 1,029.24 บาท อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายต่อรอบเท่ากับ 18.05% อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนต่อรอบเท่ากับ 21.81% ผลทดสอบการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจุดคุ้มทุน กรณีต้นทุนวัตถุดิบทางตรงเพิ่มขึ้น 5% พบว่ามีกำไรส่วนเกินลดลงเป็น 4.89 บาทต่อกระปุก มีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อรอบเพิ่มขึ้นเป็น 10 กระปุก กรณี ราคาขายเพิ่มขึ้น 5 บาท พบว่ามีกำไรส่วนเกินเพิ่มขึ้นเป็น 10.73 บาทต่อกระปุก มีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อรอบลดลงเหลือ 4 กระปุก

คำสำคัญ: ต้นทุน, จุดคุ้มทุน, ปลาร้าบองสมุนไพร, วิสาหกิจชุมชน

ABSTRACT

The objectives of this research were to (1) study costs and incomes from products, (2) analyze returns and break-even point, (3) test changes by factors affecting the break-even

point and (4) propose guidelines for determining the selling price of herb pickled fish products. Sample group of this research consisted of 5 members in herb pickled fish production business of Ban Nong Phue community enterprise, Ban Phai District, Khon Kaen province using purposive sampling method. The research instruments included a structured interview. Accounting formulas were used to analyze the data. The research results revealed that the total costs were equal to 4,670.76 baht. Costs per package were equal to 24.57 baht, including 15.63 baht for direct raw material costs, 5.26 baht for direct labor costs, and 3.63 baht for production expenses. The sales volume at break-even point per cycle were at 8 packages. There was an excess profit of 5.73 baht per package. There was a profit per cycle of 1,029.24 baht. Net profit rate per sales per cycle was 18.05%. The rate of returns on investment per cycle was 21.81%. Results of testing changes by factors affecting break-even point in the case of direct raw material costs increased by 5% showed a decreasing in excess profit to 4.89 baht per package, and the sales volume at break-even point per cycle increased to 10 packages. In case of selling price increased by 5 baht, it was found that the excess profit increased to 10.73 baht per package and the sales volume at break-even point per cycle decreased to 4 packages.

Keywords: Cost, Break-Even Point, Herb Pickled Fish, Community Enterprise

บทนำ

การประกอบธุรกิจจะมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ ความอยู่รอด การทำกำไร การเจริญเติบโต การประกอบธุรกิจการค้าในปัจจุบันมีการดำเนินงานได้หลายรูปแบบ มีทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ ธุรกิจขนาดเล็ก ธุรกิจภายในครัวเรือน ทั้งนี้การดำเนินธุรกิจอาจทำโดยบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของกิจการโดยลำพัง หรืออาจดำเนินการโดยร่วมลงทุนกับบุคคลอื่น การที่จะตัดสินใจเลือกดำเนินธุรกิจการค้าในรูปแบบใดนั้น ผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการด้วยกัน เช่น ลักษณะของกิจการ เงินทุน ความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจ เพราะในการประกอบธุรกิจผู้ประกอบการมุ่งหวังที่จะทำให้กิจการอยู่รอด และดำเนินงานต่อไปอย่างต่อเนื่องมั่นคงและยั่งยืน ในการทำธุรกิจย่อมต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และทันคู่แข่งขัน การเปลี่ยนแปลงปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจในปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้บริหารต้องตัดสินใจที่ถูกต้องและรวดเร็ว เพื่อการได้เปรียบเหนือคู่แข่ง ซึ่งข้อมูลที่สำคัญในการตัดสินใจเพื่อการบริหารให้ประสบผลสำเร็จได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน (รัตนา วงศ์รัศมีเดือน, 2560) เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่ฝ่ายบริหารขององค์กรธุรกิจต้องทราบว่าการดำเนินงานของธุรกิจในส่วนต่าง ๆ นั้นมีต้นทุนอะไรเกิดขึ้นบ้าง เพื่อที่จะได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประกอบการวางแผน ควบคุม ตัดสินใจ ตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในกิจกรรมขององค์กรธุรกิจนั้น ๆ (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ, 2555)

ทั้งนี้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนยังใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณ และกำไร เพื่อวิเคราะห์หาจุดที่ปริมาณขายของกิจการมีรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายทั้งหมดเพื่อไม่ให้เกิดผลขาดทุน ที่เรียกว่าจุดคุ้มทุน ซึ่งประโยชน์ในการวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุน คือ 1) ช่วยในการวางแผนการตั้งราคาของธุรกิจช่วยให้ธุรกิจตัดสินใจได้ว่าควรตั้งราคาสินค้าอย่างไร ระดับราคาที่ตั้งไว้ธุรกิจจะถึงจุดคุ้มทุนเร็วหรือช้าหากปรับเปลี่ยนราคาขึ้นลงปริมาณขายที่ทำให้ถึงจุดคุ้มทุนเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด 2) ช่วยในการวางแผนการผลิตเพราะธุรกิจทราบความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนคงที่ต้นทุนผันแปรราคาขายและปริมาณขายที่จะมีผลต่อกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงานทำให้ธุรกิจวางแผนได้ว่าควรเพิ่มหรือลดการผลิตหรือไม่หากเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิต ต้นทุนสินค้าเปลี่ยนแปลงอย่างไรจุดคุ้มทุนเปลี่ยนแปลงอย่างไร และ 3) ช่วยในการวางแผนกำไรจุดคุ้มทุนทำให้ธุรกิจทราบว่าหากปริมาณขายสินค้ามากกว่าจุดคุ้มทุนธุรกิจจะได้กำไรธุรกิจจึงสามารถนำการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนมาช่วยในการวางแผนหากธุรกิจต้องการกำไรระดับที่กำหนดต้องมีปริมาณขายเท่าใดและต้องตั้งราคาเท่าใด (ไพบูลย์ ผจงวงศ์, 2561) ผู้ประกอบการมีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจ ดังนั้นต้องได้รับข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการวางแผน การควบคุมและการตัดสินใจอย่างละเอียด ต้นทุนมีความสำคัญช่วยให้สามารถวิเคราะห์ทางเลือกปฏิบัติต่างๆ ได้ถูกต้องควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบริหารงานได้ผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ปลาร้าบองหรือแจ่วบอง เป็นอาหารประเภทน้ำพริกที่ทำโดยการนำปลาร้ามาสับให้ละเอียดแล้วนำไปโขลกกับเครื่องเทศและสมุนไพร เช่น พริกแห้ง หอมแดง กระเทียม ข่า ตะไคร้ นำมาคั่วให้สุก แล้วปรุงรสด้วย น้ำมะขามเปียก ผงชูรส และ ใบมะกรูด ปลาร้าบองให้คุณค่าทางอาหาร ได้แก่ โปรตีน ไขมัน เกลือแร่จากเนื้อปลาร้า ส่วนเครื่องปรุงอื่นที่เป็นสิ่งเพิ่มกลิ่น รส ก็ให้สรรพคุณทางด้านสมุนไพร เป็นอาหารบำรุงสุขภาพ ซึ่งนิยมรับประทานคู่กับผัก ถือเป็นอาหารท้องถิ่นที่สำคัญของชาวอีสาน จากอดีตถึงปัจจุบันวิธีการผลิตปลาร้าบองได้พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ มีกรรมวิธีการปรุงที่ถูกสุขลักษณะ เริ่มขยับจากธุรกิจในระดับครัวเรือนหรือธุรกิจขนาดเล็กมาเป็นผู้ผลิตในขนาดกลาง และกลายเป็นสินค้า OTOP ประจำจังหวัดมากมาย แจ่วบองยังเป็นสินค้าส่งออกที่ได้รับความนิยมจากคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศทั้งสหรัฐอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย และกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ทำให้ปัจจุบันมีจำนวนผู้ประกอบการผลิตแจ่วบองมากกว่า 300 ราย (ศรุต ศิริพรกิตติ, 2565)

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่ดำเนินการมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้เพื่อการพึ่งพาตนเองและเพื่อประโยชน์สุขของคนในชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสินค้าเกษตรด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ คุณภาพ มาตรฐานสินค้าเกษตร และสร้างโอกาสทางการตลาดให้กับสินค้าเกษตรแปรรูป ให้กับวิสาหกิจชุมชนตลอดจนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรแปรรูป สร้างโอกาสในการแข่งขันทางการตลาด วิสาหกิจชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไป ทั้งนี้ผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อยที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องจุดคุ้มทุน มีความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักสำคัญ ทำให้ไม่สามารถดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จต่อไปได้ และไม่สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกัน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชุมชนปลาร้าบองสมุนไพรบ้านหนองผือ ตำบลบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ชาวบ้านในชุมชนได้รวมกลุ่ม

กันและก่อตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนขึ้นมา มีสมาชิกทั้งสิ้นจำนวน 12 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำปลาร้าบองสมุนไพร ไว้จำหน่ายในชุมชนหรือต่างจังหวัดตามออเดอร์ที่ได้รับมา โดยการซื้อปลาจากผู้จำหน่ายปลาร้าในชุมชนโดยที่ผ่านมาพบว่ารายได้ในแต่ล่ะเดือนนั้นมีความแตกต่างกัน ปัญหาคือสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้นขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการต้นทุนการผลิตปลาร้าบองสมุนไพร

ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนทำให้ผู้วิจัยมองเห็นถึงความสำคัญของการวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนในการประกอบธุรกิจ เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบกิจการสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการดำเนินธุรกิจได้อย่างถูกต้องสามารถบริหารงานได้ผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาธุรกิจให้ไปสู่เป้าหมายที่มั่นคงต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนจากผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนและจุดคุ้มทุนจากผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

3. เพื่อทดสอบการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจุดคุ้มทุน

4. เพื่อเสนอแนวทางในการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพร และการวางแผนกำไรให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชุนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ต้นทุนการผลิตและแนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน

ไพบูลย์ ผจงวงศ์ (2561) ได้ให้ความหมายต้นทุนผลิตภัณฑ์ หมายถึง ต้นทุนของผลิตภัณฑ์เกิดขึ้นในกิจการผลิตประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต ส่วนสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2563) กล่าวว่าต้นทุนผลิตภัณฑ์ คือ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์ (2558) บอกว่าองค์ประกอบที่สำคัญของต้นทุนผลิตภัณฑ์ คือ ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ในการผลิต ค่าแรงงานทางตรงที่ใช้ในการผลิต และค่าใช้จ่ายในการผลิต ฐาปนา ฉิ่นไพศาล (2553) กล่าวว่า การวิเคราะห์ผลตอบแทนเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนขายกับขายสุทธิ โดยอัตราส่วนที่นิยมที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนประกอบไปด้วย 1) อัตราส่วนต้นทุนขายต่อยอดขายสุทธิ 2) อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อยอดขายสุทธิ และ 3) อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน มีสูตรในการคำนวณดังนี้

1. อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายสุทธิ เป็นอัตราส่วนที่จะบอกให้ทราบถึงว่า กิจการมีความสามารถในการทำกำไรขั้นต้นเป็นร้อยละเท่าไรเมื่อเปรียบเทียบกับยอดขายสุทธิ อัตรากำไรขั้นต้นถ้าสูงจะดีซึ่งแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของการบริหารงานนั้นมีการจัดซื้อสินค้ารวมทั้งนโยบายการผลิตและการจัดตั้งราคาขาย

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น = กำไรขั้นต้น x 100
ยอดขาย

2. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขายสุทธิ เป็นอัตราที่ทำให้ทราบถึงว่า กิจการมีความสามารถในการทำกำไรสุทธิเป็นร้อยละเท่าไรของยอดขายสุทธิซึ่งอัตราส่วนนี้ยิ่งสูงจะยิ่งดี แสดงให้เห็นว่ากิจการนั้นสามารถบริหารจัดการได้ดี

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย = กำไรสุทธิ x 100
ยอดขาย

3. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน เป็นการเปรียบเทียบระหว่างกำไรสุทธิกับสินทรัพย์ที่มีตัวตน อัตราส่วนนี้จะทำให้ทราบว่ากิจการใช้เงินไปลงทุนในสินทรัพย์ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์หรือผลตอบแทนแก่การผลิตมากน้อยเพียงใด อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงจะยิ่งดีเช่นเดียวกัน นอกจากนี้อัตรากำไรต่อต้นทุนก็ถือเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์ผลตอบแทน ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่เปรียบเทียบระหว่างกำไรที่จะเกิดขึ้นหลังจากหักค่าใช้จ่ายและภาษีออกจากรายได้แล้ว โดยจะนำมาเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น ซึ่งอัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน = รายได้ – เงินลงทุน x 100
เงินลงทุน

ความสำคัญของการวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณ กำไร

ไพบูลย์ ผจงวงศ์ (2561) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเป็นเครื่องมือสำหรับผู้ประกอบการเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณ และกำไร เพื่อวิเคราะห์หาจุดที่ปริมาณขายของกิจการมีรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายทั้งหมดเพื่อไม่ให้เกิดผลขาดทุน เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์ (2558) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน คือ การพิจารณาปริมาณยอดขายที่ทำให้รายได้รวมเท่ากับต้นทุนรวม หรือกำไรเท่ากับศูนย์ ธุรกิจจะไม่มีผลกำไรและไม่เกิดผลขาดทุนเมื่อขายปริมาณเท่ากับจุดคุ้มทุน สิ่งสำคัญของการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนคือ ต้นทุน ซึ่งต้นทุนที่สำคัญกับการวิเคราะห์ปริมาณที่คุ้มทุนประกอบด้วย ต้นทุนผันแปรกับต้นทุนคงที่ ปริมาณคือยอดขายที่ทำให้กำไรเท่ากับศูนย์ และการวางแผนกำไรโดยใช้ปริมาณจุดคุ้มทุนเป็นเกณฑ์เพื่อกำหนดยอดกำไรในอนาคต การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณหรือจำนวนที่คุ้มทุน และกำไรที่ต้องการในอนาคต สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2563) ได้กล่าวว่า วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณ กำไร เป็นเทคนิคที่จะทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในต้นทุน รายได้ และกำไร เพื่อตอบคำถามต่าง ๆ เหล่านี้ คือ 1) ปริมาณการขายจะเป็นเท่าไร ถ้าจะต้องการให้คุ้มทุน 2) ปริมาณการขายจะเป็นเท่าไร จึงจะทำให้กิจการได้กำไรตามต้องการ 3) กำไรจะเป็นเท่าไร จากการขายที่จะเป็นไปตามคาดหวัง และ 4) ราคาขายควรเป็นเท่าไร

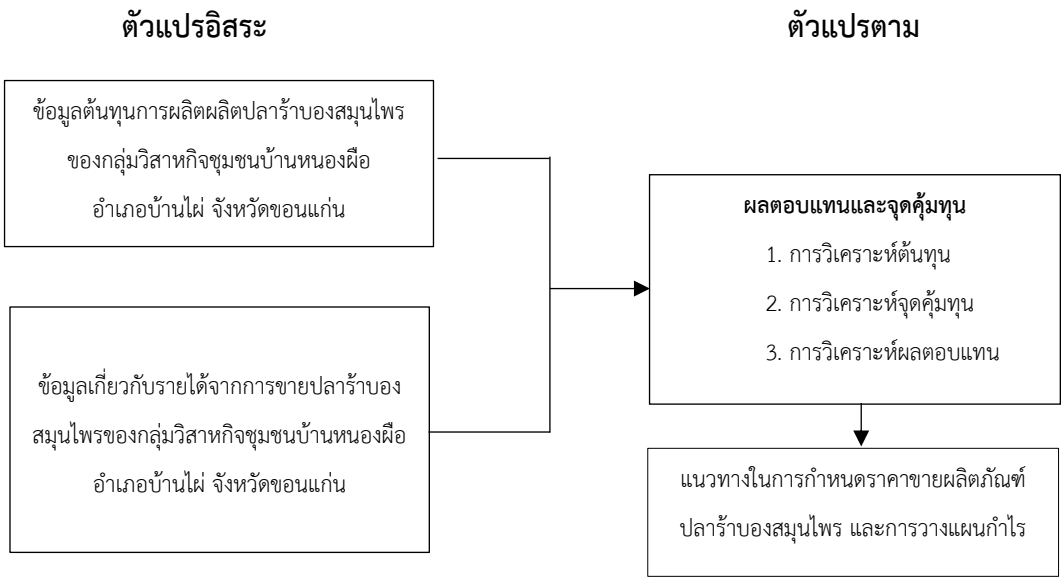
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อินทิรา สุวรรณดี และคนอื่น ๆ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องวิเคราะห์ผลตอบแทนการผลิตปลาร้าแปรรูป กรณีศึกษากลุ่มแจ่วบอง OTOP 3 ดาว บ้านหนองแกตำบลหนองแก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัด

หนองบัวลำภู เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า มีต้นทุนวัตถุดิบทั้งหมด 3,342 บาท สามารถผลิตได้ 810 กระปุก ประกอบด้วยค่าแรงงานคนในกระบวนการผลิต มีค่าแรงงานทางตรง 1,200 บาทต่อรอบ ค่าใช้จ่ายการผลิต 1,000.03 บาท/เดือน รวมต้นทุนการผลิตต่อกระปุก 9.79 บาท ต้นทุนการผลิตต่อเดือน 7,942.03 บาท ผลตอบแทนที่ได้จากการจำหน่ายปลาร้าแปรรูปเท่ากับ 2,700 บาท/รอบ มีรายได้จากการจำหน่ายรวม 8,100 บาท/เดือน มีกำไรขั้นต้นต่อยอดขายเท่ากับ 1.95% มีกำไรสุทธิต่อยอดขายเท่ากับ 1.95% มีระยะเวลาคืนทุนสำหรับเงินลงทุนเท่ากับ 5 ปี 3 เดือน ปริมาณการขาย ณ จุดคุ้ม ประมาณ 178 กระปุก และมียอดขาย ณ จุดคุ้มทุน ประมาณ 1,780 บาท ส่วนงานของ หทัยรัตน์ ศรีบุบ และ คนอื่น ๆ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปลาส้มสายเดี่ยว: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์แปรรูปปลา บ้านห้วยบง ตำบลโนนเมือง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 252,403 บาท ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง 168,000 บาท ค่าแรงงานทางตรง 16,800 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 67,603 บาท ผลตอบแทนที่ได้จากการจำหน่ายปลาส้มสายเดี่ยว มีรายได้จากการจำหน่าย 377,200 บาทต่อเดือน มีผลตอบแทนจากเงินลงทุน 39.55% มีต้นทุนขายต่อยอดขาย 82.50% มีกำไรขั้นต้นอยู่ที่ 17.50% มีกำไรสุทธิอยู่ที่ 17.50% และมีปริมาณการขาย ณ จุดคุ้มทุน คือ 102 ถุง ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตปลาส้มสายเดี่ยวคือปัญหาด้านต้นทุนวัตถุดิบและการขาดแคลนวัตถุดิบ

กรอบแนวคิด

ในการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนในการประกอบธุรกิจผลิตปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ได้มีกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 12 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่นจำนวน 5 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับกลุ่มผู้ผลิตปลาร้าบองสมุนไพรบ้านผือ ได้แก่ ประธานกลุ่ม รองประธาน เหรัญญิก และสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตจำนวน 2 คน รวม 5 คน เนื่องจาก 5 ท่านนี้เป็นผู้ทำการผลิตปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มและเป็นผู้อ่านออกเขียนได้มีอายุ 45 ปีขึ้นไป เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไป มีคำถามจำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำปลาร้าบอง แหล่งเงินทุนที่ใช้จำนวนสมาชิกในกลุ่ม แหล่งที่มาในการซื้อปลาร้า แหล่งที่มาในการซื้อเครื่องปรุง ราคาจำหน่ายปลาร้าบอง และแหล่งจำหน่ายปลาร้าบอง ส่วนที่ 2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตปลาร้าบองสมุนไพร ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับต้นทุนการผลิตปลาร้าบองสมุนไพร ประกอบด้วย ด้านวัตถุดิบ ด้านแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูลเอง หลังจากได้รับแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ สถิติเชิงพรรณนา และสูตรทางการบัญชีในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือผลิตปลาร้าบองสมุนไพร พบว่ามีสมาชิกในกลุ่ม 12 คน ลักษณะการผลิตเป็นแบบช่วยกันทำภายในกลุ่ม มีประสบการณ์การทำปลาร้าบองมามากกว่า 5 ปี ใน 1 เดือนจะมีการผลิต 3 รอบ ผลิตได้รอบละ190 กระปุก รวมหนึ่งเดือนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือผลิตปลาร้าบองสมุนไพรได้ 570 กระปุก โดยบรรจุผลิตภัณฑ์กระปุกละ 2 ขีด ตั้งราคาปลาร้าบองสมุนไพรกระปุกละ 30 บาท มีพ่อค้าแม่ค้ารายย่อยมารับซื้อ และมีการจดบันทึกรายรับรายจ่ายทุกครั้ง ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรก พบว่า มีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตในการลงทุนเท่ากับ 5,595 บาท โดยมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ 1,687.20 บาท แสดงรายละเอียดในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 รายละเอียดการลงทุนเริ่มแรก

เครื่องมือและอุปกรณ์	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ราคารวม (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคาต่อปี (บาท)
ครกสาก	2	300	600	7	85.71
ชุดมีด	10	90	900	3	300.00
เขียง	5	150	750	5	150.00
ชุดกระทะ	2	485	970	7	138.57

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เครื่องมือและอุปกรณ์	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ราคารวม (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคาต่อปี (บาท)
ทัพพี	5	73	365	4	91.25
ตะหลิว	2	80	160	2	80.00
หม้อ	2	250	500	3	166.67
เตาถ่าน	2	300	600	2	300.00
เหล็กปิ้งย่าง	1	250	250	2	125
กะละมัง	5	100	500	2	250.00
รวม			5,595		1,687.20

2. ผลการวิเคราะห์ต้นทุนต้นทุนผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพร พบว่ามีต้นทุนรวมเท่ากับ 4,670.76 บาท ประกอบไปด้วย วัตถุดิบทางตรง 2,979.90 บาท ค่าแรงงานทางตรง 1,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต 690.86 บาท และมีต้นทุนรวมต่อกระปุกเท่ากับ 24.57 บาท ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง 15.63 บาท ต้นทุนค่าแรงงานทางตรง 5.26 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิต 3.63 บาท แสดงรายละเอียดในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ต้นทุนผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพร

ต้นทุนผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพร	ต้นทุนผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพร (บาทต่อกระปุก)	ต้นทุนผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพร ต่อรอบการผลิต (บาท)
ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง	15.68	2,979.90
ต้นทุนค่าแรงงานทางตรง	5.26	1,000.00
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	3.63	690.86
รวมต้นทุน	24.57	4,670.76

3. ผลวิเคราะห์ผลตอบแทนและจุดคุ้มทุนจากการผลิตปลาร้าบองสมุนไพร พบว่าจากการขายในราคา 30 บาทต่อหน่วย โดยมีปริมาณการผลิตปลาร้าบองสมุนไพรต่อรอบเท่ากับ 190 กระปุก โดยผลิต 3 รอบต่อเดือน รวม 1 เดือนผลิตปลาร้าบองสมุนไพรเท่ากับ 570 กระปุกคิดเป็นตลอดปีเท่ากับ 6,840 กระปุก มีผลตอบแทนต่อรอบเท่ากับ 1,029.24 บาท ต่อเดือนเท่ากับ 3,087.72 บาท และต่อปีเท่ากับ 37,052.64 บาท มีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อรอบเท่ากับ 8 กระปุก มีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อเดือนเท่ากับ 25 กระปุก มีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อปีเท่ากับ 297 กระปุก มีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อรอบ 248 บาท มีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อเดือน 742 บาท และมีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อปี 8,912 บาท อัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขายเท่ากับ 18.05% และอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนเท่ากับ 21.81% แสดงรายละเอียดในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลตอบแทนการผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพรกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

	ต่อรอบ (บาท)	ต่อเดือน (บาท)	ต่อปี (บาท)
รายได้จากการขาย	5,700	17,100	205,200
หัก ต้นทุนการผลิต	4,670.76	14,012.28	168,147.36
กำไรขั้นต้น	1,029.24	3,087.72	37,052.64
มีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุน (กระปุก)	8	25	297
มีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุน (บาท)	248	742	8,912
อัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขาย		18.05%	
อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน		21.81%	

4. ผลทดสอบการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจุดคุ้มทุน กรณี ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงเพิ่มขึ้น 5% พบว่า มีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อรอบเพิ่มเป็น 10 กระปุก มีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อเดือนเพิ่มเป็น 28 กระปุก และมีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อปีเพิ่มเป็น 341 กระปุก มีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อรอบเพิ่มเป็น 300บาท มีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อเดือนเพิ่มเป็น 840 บาท และมีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อปีเพิ่มเป็น 10,230 บาท กรณี ราคาขายเพิ่มขึ้น 5 บาท พบว่า มีจุดคุ้มทุนต่อรอบลดลงเหลือ 4 กระปุก จุดคุ้มทุนต่อเดือนลดลงเหลือ 13 กระปุก และจุดคุ้มทุนต่อปีลดลงเหลือ157 กระปุก มีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อรอบ 120 บาท มีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อเดือน 390 บาท และมีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุนต่อปี 4,710 บาท แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลทดสอบการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจุดคุ้มทุน กรณี ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงเพิ่มขึ้น 5% และกรณีราคาขายเพิ่มขึ้น 5 บาท

ทดสอบการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจุดคุ้มทุน	ต่อรอบ (บาท)	ต่อเดือน (บาท)	ต่อปี (บาท)
ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงเพิ่มขึ้น 5%			
มีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุน	10	28	341
มีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุน	300	840	10,230
ราคาขายเพิ่มขึ้น 5 บาท			
มีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุน	4	13	157
มีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุน	120	390	4,710

5. การวิเคราะห์ต้นทุนในการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพรในกลุ่มวิสาหกิจชุมชุนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ถ้าต้องการกำไร 20% ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วยเท่ากับ 29.40 บาท ถ้าต้องการกำไร 30% ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วยเท่ากับ 31.85 บาท ถ้าต้องการกำไร

40% ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วยเท่ากับ 34.30 บาท ถ้าต้องการกำไร 50% ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วยเท่ากับ 36.75 บาทถ้าต้องการกำไร 60% ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วยเท่ากับ 39.20 บาท ถ้าต้องการกำไร 70% ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วยเท่ากับ 41.65บาท และถ้าต้องการกำไร 80% ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วยเท่ากับ 44.10 บาท การกำหนดแนวทางในการตั้งราคาขายควรแยกขายเป็นขายส่งตั้งราคาโดยส่วนบอกเพิ่มที่ต้องการ 20%-40% ควรขายในราคา 29-34 บาท และจำหน่ายในราคาขายปลีกตั้งราคาโดยส่วนบอกเพิ่มที่ต้องการ 50%-80% ควรขายในราคา 37-44 บาท แสดงรายละเอียดในตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 การกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพรในกลุ่มวิสาหกิจชุมชุนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพรต่อหน่วย 24.50 บาท			
ส่วนบวกเพิ่มที่ต้องการ	20%	ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วย	29.40
ส่วนบวกเพิ่มที่ต้องการ	30%	ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วย	31.85
ส่วนบวกเพิ่มที่ต้องการ	40%	ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วย	34.30
ส่วนบวกเพิ่มที่ต้องการ	50%	ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วย	36.75
ส่วนบวกเพิ่มที่ต้องการ	60%	ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วย	39.20
ส่วนบวกเพิ่มที่ต้องการ	70%	ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วย	41.65
ส่วนบวกเพิ่มที่ต้องการ	80%	ราคาขายที่เหมาะสมต่อหน่วย	44.10

6. การวิเคราะห์หากำไรที่ต้องการในการผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพรในกลุ่มวิสาหกิจชุมชุนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ถ้าผู้ประกอบต้องการกำไรตามเป้าหมายต่อรอบเท่ากับ 5,000 บาท ควรมียอดขายปลาร้าบองสมุนไพรเท่ากับ 26,430 บาท หรือควรขายปลาร้าบองสมุนไพร 881 กระปุก ถ้าผู้ประกอบต้องการกำไรตามเป้าหมายต่อรอบเท่ากับ 10,000 บาท ควรมียอดขายปลาร้าบองสมุนไพรเท่ากับ 53,092 บาท หรือควรขายปลาร้าบองสมุนไพร 1,770 กระปุก และถ้าผู้ประกอบต้องการกำไรตามเป้าหมายต่อรอบเท่ากับ 100,000 บาท ควรมียอดขายปลาร้าบองสมุนไพรเท่ากับ 532,380 บาท หรือควรขายปลาร้าบองสมุนไพร 17,746 กระปุก แสดงรายละเอียดในตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 แนวทางในการวางแผนกำไรในการผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพรในกลุ่มวิสาหกิจชุมชุน บ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

กำไรตามเป้าหมาย	**ปริมาณขาย (กระปุก)**	**ยอดขาย (บาท)**
กำไรตามเป้าหมายต่อรอบ 5,000 บาท	881	26,430
กำไรตามเป้าหมายต่อเดือน 10,000 บาท	1,770	53,092
กำไรตามเป้าหมายต่อปี 100,000 บาท	17,746	532,380

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และจุดคุ้มทุนในการประกอบธุรกิจผลิตปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีต้นทุนรวมต่อกระปุกเท่ากับ 24.57 บาท ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง 15.68 บาท ต้นทุนค่าแรงงานทางตรง 5.26 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิต 3.63 บาท จากข้อที่ค้นพบจะเห็นว่าต้นทุนวัตถุดิบทางตรงในการผลิตปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่นค่อนข้างสูงคิดเป็น 63.69% ของต้นทุนรวมทั้งหมด เมื่อเทียบกับด้านค่าแรงงาน คือ 21.40% และค่าใช้จ่ายในการผลิต คือ 14.91% ซึ่งเมื่อเทียบกับธุรกิจที่ใกล้เคียงกันที่ หทัยรัตน์ ศรีบุบ และคนอื่นๆ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนการในการผลิตปลาส้มสายเดี่ยวผลการวิเคราะห์พบว่าต้นทุนจากการผลิตต่อรอบเท่ากับ 252,403 บาท ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง 168,000 บาทคิดเป็น 66% ค่าแรงงานทางตรง 16,800 บาทคิดเป็น 6.65% และค่าใช้จ่ายการผลิต 67,603 บาท คิดเป็น 27.35% จากการวิเคราะห์จะเห็นว่าต้นทุนด้านวัตถุดิบค่อนข้างสูงของเมื่อเทียบกับต้นทุนรวมทั้งหมด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวินีย์ ธนาอนวัช (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องต้นทุนการผลิตขนมบ้าบิ่นพบว่ามีต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 19.09 บาท/กล่อง ประกอบด้วยต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ในการผลิต 9.77 บาท/กล่อง ต้นทุนค่าแรงงานทางตรง 6.66 บาท/กล่อง และค่าใช้จ่ายในการผลิต 2.66 บาท/กล่อง ผลวิเคราะห์ต้นทุนทางด้านวัตถุดิบสูงกว่าทางด้านแรงงาน และต้นทุนทางด้านค่าใช้จ่ายในการผลิตเช่นกัน ส่วนผลการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนในการประกอบธุรกิจผลิตปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่นพบว่ามีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนเท่ากับ 294 กระปุก มีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุน 8,912 บาท มีอัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขายเท่ากับ 18.05% และอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนเท่ากับ 21.81% จากสิ่งที่ค้นพบจะเห็นว่าการลงทุนการในประกอบธุรกิจผลิตปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขายเท่ากับ 18.05% หมายความว่าจากยอดขายในผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ 100 บาท ก่อให้เกิดกำไรเท่ากับ 18.05 บาท จะเห็นว่าผลตอบแทนที่ทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ ได้รับค่อนข้างเป็นที่น่าพอใจซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ ศรีบุบ และคนอื่นๆ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนการในการผลิตปลาส้มสายเดี่ยวผลการวิเคราะห์พบว่าผลตอบแทนการผลิตปลาส้มสายเดี่ยว มีอัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขาย 17.50% มีอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย 17.50% มีผลตอบแทนจากเงินลงทุน 39.55% และมีปริมาณการขาย ณ จุดคุ้มทุน102 ถุง และยังสอดคล้องกับ นฤมล อริยพิมพ์ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนการปลูกยาสูบ ของวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกยาสูบบ้านสวนจิก หมู่ที่ 1 อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิเคราะห์พบว่าอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เท่ากับ ร้อยละ 48.64 ผลของจุดคุ้มทุนที่คำนวณได้ทั้งด้านรายได้จากการขายและปริมาณขายภายใต้การเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจุดคุ้มทุนกรณีต้นทุนวัตถุดิบเพิ่มขึ้น (ขณะที่ปัจจัยอื่นคงที่) พบว่ามีมูลค่าขาย ณ จุดคุ้มทุน 10,230 บาท และมีปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุน 341 กระปุก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับรายได้รวมเท่ากับ 205,200 บาท คิดเป็นปริมาณขาย 6,840 กระปุก เห็นว่าผลตอบแทนที่ทางกลุ่มผลิตปลาร้าบองสมุนไพรของวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือได้รับค่อนข้างเป็นที่น่าพอใจกล่าว คือรายได้รวมและปริมาณขายที่ได้รับอยู่ใน

ระดับที่สูงกว่ารายได้จากการขายและปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนแม้ภายใต้ในสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด ส่วนการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่นหากทางกลุ่มกำหนดราคาขายต่ำเกินไปอาจทำให้เสียโอกาสในการทำกำไรที่เพิ่มขึ้น แต่ถ้ากำหนดราคาสูงเกินไปอาจทำให้คู่แข่งแย่งส่วนแงทางการตลาด ดังนั้นในการตั้งราคาขายควรแยกขายเป็นขายส่งตั้งราคาโดยส่วนบอกเพิ่มที่ต้องการ 20%-40% ควรขายในราคา 29-34 บาท และจำหน่ายในราคาขายปลีกตั้งราคาโดยส่วนบอกเพิ่มที่ต้องการ 50%-80% ควรขายในราคา 37-44 บาท ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ รัตนพรหม และคนอื่นๆ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์กล่องซิปรอบจากกระจูดรายาพบว่าจากผลการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์กล่องซิปรอบจากกระจูดรายาในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์กระจูดบ้านพรุกาบแดง เพื่อการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์กระจูดรายาที่เหมาะสม ควรแยกการจัดจำหน่ายเป็นการค้าปลีก ตั้งราคาขายโดยส่วนบวกเพิ่มที่ต้องการ 40% - 50% ราคา 365 – 391 บาท และจำหน่ายเป็นการค้าส่ง ตั้งราคาขายโดยส่วนบวกเพิ่มที่ต้องการ 20% - 30% ราคา 313 – 339 บาท

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์การผลิตปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่นมีต้นทุนการผลิตทางด้านวัตถุดิบค่อนข้างสูง ส่งผลให้กำไรสุทธิลดลง ผู้ประกอบการควรลดต้นทุนการผลิตด้านวัตถุดิบลงโดยการจัดซื้อวัตถุดิบในฤดูกาลและซื้อในปริมาณมาก หรือจัดซื้อวัตถุดิบกับผู้ผลิตโดยตรงไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางเพื่อที่จะได้ซื้อในราคาที่ถูกลง

ในการวิจัยครั้งต่อไป สามารถขยายขอบเขตในการนำกลุ่มปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาใช้ในการศึกษาหรือเพิ่มตัวแปร คำถาม และปัจจัยย่อยอื่น ๆ ให้ครอบคลุมถึงปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตวัดระดับความรู้ในหลาย ๆ ด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น เช่น รูปแบบหรือแนวทางการลดต้นทุนการผลิตปลาร้าบองสมุนไพร

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์. (2558). *การบัญชีเพื่อการจัดการ.* กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ฐาปนา ฉิ่นไพศาล. (2553). *การเงินธุรกิจ (ฉบับปรับปรุง)* (พิมพ์ครั้งที่ 22). กรุงเทพฯ: ยงพลเทรดดิ้ง.

ทิพวรรณ รัตนพรหม, นิฟาตีฮะ ปัตนวงศ์, นันทิกานต์ ประสพสุข และ เนตรวดี เพชรประดับ. (2564). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์กล่องซิปรอบจากกระจูดรายา: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์กระจูดบ้านพรุกาบแดง 110/1 หมู่ที่ 7 ตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เพื่อการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม.* ใน การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12, จาก https://www.hu.ac.th/conference/conference2021/Proceeding/doc/04%20BU/110-BU%20(P.1531%20-%201544).pdf

นฤมล อริยพิมพ์. (2565). การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนการปลูกยาสูบ ของวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกยาสูบบ้านสวนจิก หมู่ที่ 1 อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาตะวันออกเฉียงเหนือ ,13*(1),17-29. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/article /view/262243

เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ. (2555). *การบัญชีบริหาร*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ไพบูลย์ ผจงวงศ์. (2561). *การบัญชีเพื่อการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: แสงดาว.

ภาวินีย์ ธนาอนวัช. (2563). การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและการกาหนดราคาผลิตภัณฑ์ขนมไทยโบราณของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 22*(2), 169-180.

รัตนา วงศ์รัศมีเดือน. (2560). *การบัญชีเพื่อการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: เสนาธรรม.

ศรุต ศิริพรกิตติ. (2565). *ผลของกระบวนการผลิตต่ออายุการเก็บรักษาแจ่วบองอบแห้ง.* (เอกสารวิชาการ กองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำฉบับที่ 5/2564), จาก https://www4.fisheries.go.th/local/file_document/20210916100933_1_file. pdf

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2563). *การบัญชีบริหาร.* กรุงเทพฯ: กรีนไลฟ์พริ้นติ้งเฮาส์.

หทัยรัตน์ ศรีบุบ, ศรสวรรค์ ลีกุล, อาทิตยา นามมาตย์, และ อรชุมา มูลศรี. (2565). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปลาส้มสายเดี่ยว : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์แปรรูปปลา บ้านห้วยบง ตำบลโนนเมือง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, *4*(1), 43-55.

อินทิรา สุวรรณดี, ภัทรวดี พิมโกทา, พรทิวา ทมถา, สุพรรษา อามาตย์สมบัติ, อัจฉราภรณ์ บุตรภักดี และหทัยกาญจน์ เวียงหลวง. (2563). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปลาร้าแปรรูป: กรณีศึกษากลุ่มแจ่วบอง OTOP 3 ดาว บ้านหนองแก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู.* สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2566, จาก https://ms.udru.ac.th/ACresearch/assets/pdf/20200425103017.pdf.

วิเศษณานุประโยคในนวนิยายอังกฤษ: มุมมองผ่านทางวัจนปฏิบัติศาสตร์และอรรถศาสตร์

Adverbial Clauses in English Novels: Perspectives through Pragmatic Aspects and Semantic Denotations

อภินันท์ วงศ์กิตติพร

Abhinan Wongkittiporn

อาจารย์ ดร. สาขาภาษาอังกฤษ วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

English Language Department, College of Liberal Arts, Rangsit University

อีเมล: abhinanwong@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
16 ตุลาคม 2566	6 ธันวาคม 2566	23 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับวิเศษณานุประโยคในนวนิยายภาษาอังกฤษผ่านทางด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์และอรรถศาสตร์ งานวิจัยที่ศึกษาด้านวิเศษณานุประโยคก่อนหน้านี้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลงานเขียนของนักศึกษาผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ข่าวการเมืองและตำราอาหารภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยด้านวิเศษณานุประโยคในครั้งนี้เลือกตัวบทที่แตกต่างออกไปนั่นคือนวนิยายภาษาอังกฤษ ชุดข้อมูลเก็บรวบรวมมาจากนวนิยายขายดีจำนวนทั้งสิ้น 4 เล่ม คือ *Charlie and the Chocolate Factory* (Dahl, 2007) *Coraline* (Gaiman, 2009) *the House in the Cerulean Sea* (Klune, 2020) และ *Libertie* (Greenidge, 2021) จำนวนชุดข้อมูลทั้งสิ้นโดยประมาณ 200,000 คำประกอบด้วย 135 ตัวอย่างประโยค นักภาษาศาสตร์ภาษาอังกฤษจำนวนทั้งสิ้นสามท่านดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้องและน่าเชื่อถือ การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล วิเศษณานุประโยคในงานวิจัยนี้ทำตามแบบของ Swan (2018) ซึ่งจำแนกประเภทของวิเศษณานุประโยคออกเป็นแปดประเภท การวิเคราะห์ด้านวัจนปฏิบัตศาสตร์ทำตามแบบของ Diessel (2008) หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าวิเศษณานุประโยคที่บ่งบอกถึงเวลาในนวนิยายภาษาอังกฤษปรากฏในความถี่ที่สูงเป็นจำนวนร้อยละ 61.48 วิเศษณานุประโยคที่ปรากฏขึ้นสามารถอธิบายได้โดยหลักการเรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในเชิงการใช้วิเศษณานุประโยคในการเขียนเรื่องสั้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

คำสำคัญ: วิเศษณานุประโยค, นวนิยายอังกฤษ, วัจนปฏิบัติศาสตร์, อรรถศาสตร์

ABSTRACT

This study investigates adverbial clauses in English novels through their pragmatic aspects and semantic denotations. Previous studies concerning adverbial clauses selected the materials of written texts from EFL learners, political news and English cookbooks. However,

the current study focuses on the materials of English novels for studying the use of adverbial clauses in English. The source of data in this study was gathered from *Charlie and the Chocolate Factory* (Dahl, 2007), *Coraline* (Gaiman, 2009), *The House in the Cerulean Sea* (Klune, 2020) and *Libertie* (Greenidge, 2021). A total of approximately 200,000 words, provided 135 tokens. Three English linguists were instructed to check the data analysis to ensure intercoder reliability. The data analysis in this study follows Swan (2016) who classified the semantic denotations of adverbial clauses in English into eight categories. The pragmatic aspects of adverbial clauses in this study follow Diessel (2008) regarding iconicity of sequence and end-weight principle. The results show that the highest percentage of semantic denotations of adverbial clauses in English novels is temporal adverbial clauses at 61.48 percent. Most adverbial clauses in English novels pragmatically follow iconicity of sequence. The researcher in this study expects that the results of this study will be beneficial for learners of English as a Foreign Language (EFL) in terms of correctly using adverbial clauses in narrative writing and short stories.

Keywords: Adverbial Clauses, English Novels, Pragmatic Aspects, Semantic Denotations

Introduction

English has been increasingly used as a world language. The number of people who use the English language for their daily communication ranks in the top five (Melchers & Shaw, 2013). Knowing English increases our opportunity to become international students with a higher education in English native countries. To know a language well, we need to know the grammar of the language. As indicated by Radford (2009), grammar is a significant part of learning the English language. Knowing grammar allows us to master our grammatical competence. However, one of the grammatical features that is viewed as being problematic for learners of English as a Foreign Language (EFL) is the use of adverbial clauses in English (Tavakoli, Jabbari & Aghabagheri, 2014). The pragmatic problem of sematic adverbial connectors is that EFL learners are confused regarding when and why one variant should be used over the others.

Adverbial clauses are syntactically analyzed as adjuncts, referring to supplementary information, as in (1).

(1)

(a) ***When I was walking on the street***, the ambulance crashed into the bridge.

(b) The ambulance crashed into the bridge ***when I was walking on the street.***

Although the adverbial clauses in (1a) - (1b) are semantically the same, the differences between the two examples are that they are placed in different positions. This leads to an interesting question as to whether the former or the latter is used more often than the other.

While the pragmatic aspects concerning the positions of adverbial clauses has been described above, there are various classifications of adverbial clauses in English (Swan, 2016). Each type of adverbial clause is likely to be used with certain adverbial connectors and this point is interesting to study how each type of adverbial clause is used differently and semantically. It is necessary to study adverbial clauses because previous studies indicated that many learners of English as a Foreign Language make errors when they apply the use of adverbial clauses in their writing (Phetdannuea & Ngonkum, 2016).

Whilst previous studies (Sumardi, 2020; Wongkittiporn, 2021) paid attention to the study of this feature in cookbooks, the current study concentrates on the materials of English novels, referring to fiction or unreal written stories, due to several reasons as mentioned in previous research studies. According to Seo and Kim (2020), not only do English novels allow English language learners to master the language linguistically, but they also improve other peripheral features such as cognitive thinking, critical thinking and imagination. When English language learners read English novels, they need to make a critical analysis for individual characters as well as protagonists. Reading English novels, therefore, helps boost one's imagination.

While previous studies applied only one written novel to study adverbial clauses, the current study was conducted to ensure the reliability of results of adverbial clauses in different English novels. Moreover, previous studies (Sumardi, 2020; Wongkittiporn, 2021) in the field of adverbial clauses focused on form. The current study fills the gap by concentrating on the study of meaning of adverbial clauses in English. So English language learners can learn form, meaning and use at the same time.

Objective of the Study

To examine the pragmatic aspects and semantic denotations of adverbial clauses in English novels

Research Questions

What are the pragmatic aspects and semantic denotations of adverbial clauses in English novels?

Literature Review

Semantic Denotations of Adverbial Clauses in English

This section provides classifications of adverbial clauses as given by Swan (2016) who provides eight categories of adverbial clauses in English. *Temporal adverbial clauses* show an indication of time, such as (2).

(2)

(a) ***When I was taking a bath***, Mary visited me.

(b) Jane started studying English ***when she was three years old***.

In (2), *when I was taking a bath* and *when she was three years old* are finite adverbial clauses in English. The adverbial connector *when* is the keyword to interpret temporal adverbial clauses. *Adverbial clauses of condition* show certain limitations, circumstances and situations that may be restricted for some reason (Swan, 2016) as in (3).

(3)

(a) ***If I were a woman***, I would have three kids.

(b) Our project could not have been accomplished ***unless we gained your support.***

If I were a woman and *unless we gained your support* in example (3) represent adverbial clauses of condition. They are suggested by the keywords *if* and *unless*. More examples of adverbial connectors of condition are *providing that* and *on condition that* (Swan, 2016). *Adverbial clauses of comparison* refer to comparison of two or more entities (Swan, 2016). The linguistic expression in the adverbial clause is compared with the main clause regarding similarity, such as (4).

(4)

(a) Jane swims fast ***as if she were a fish.***

(b) She spent money ***as though tomorrow wouldn't come.***

As if she were a fish and *as though tomorrow wouldn't come* are exemplifications of adverbial clauses of comparison. Adverbial connectors suggesting adverbial clauses of comparison are *as if* and *as though* (Swan, 2016). *Adverbial clauses of concession* refer to the contrast of two or more entities (Swan, 2016) such as (5).

(5)

(a) Peter enjoys drinking dark coffee, ***whereas Mary loves sweet orange juice.***

(b) ***While a peacock is male***, a peahen is female.

Whereas Mary loves sweet orange juice and *while a peacock is male* are exemplifications of concessive adverbial clauses. More examples of adverbial connectors of concessive adverbial clauses are *even though*, *even if* and *though*. *Adverbial clauses of reasons* indicate justification regarding the matrix clause as in (6).

(6)

(a) Mary does not like to study mathematics ***because she is not good at doing calculations.***

(b) Many countries need to lock down ***as the situation of COVID 19 remains worrying.***

Because she is not good at doing calculations and *as the situation of COVID 19 remains worrying* are exemplifications of adverbial clauses of reason. *Adverbial clauses of purpose* are used to address the objective regarding the matrix clause (Swan, 2016) such as (7).

(7) Kathy enrolled to study Psychology I ***in order that she could understand human cognition.***

In order that she could understand human cognition in (7) is highlighted as an example of an adverbial clause of purpose. The linguistic expressions used to indicate adverbial clauses of purpose include *so that*, *for fear that* and *in order that*. *Adverbial clauses of result* are used to point out the outcomes of actions as in (8).

(8) Jessica is such a good girl ***that everyone loves her so much***.

That everyone loves her so much represents an adverbial clause of result. The outcome of being a good girl is being loved by everyone. In addition to that, *adverbial clauses of place* refer to the expression of location (Swan, 2016), such as (9).

(9) I could not find my handbag ***where I left it***.

Where I left it represents adverbial clauses of place. The linguistic expression of adverbial connectors to indicate adverbial clauses of place include *where* and *wherever*.

Pragmatic Aspects of Adverbial Clauses in English

Iconicity of Sequence

The pragmatic aspects of iconicity of sequence refers to the order of events that actually happen in the real world. This report of events via linguistic expressions is according to what happens first, what happens later and what happens subsequently (Diessel, 2008).

(10) ***After Jim was bitten by a ferocious dog***, he quickly went to the hospital.

There are two events which are: being bitten by a dog and going to the hospital. Reporting via the linguistic expression of adverbial clauses in this way complies with the pragmatic principle of iconicity of sequence according to the order of events happening in the real world. The benefits of depicting events in this way allow the readers to understand situations easily and it reduces the complexity for the brain to process as the events are expressed chronologically.

Pragmatic Aspect of End-Weight Principle

Pragmatic aspect of end-weight principle refers to the placement of longer and heavier information at the final position. An example to reflect this principle is given below.

(11) I enjoy visiting Pattaya ***since there are several activities for me to do, such as eating seafood, walking along the beach and watching a cabaret show.***

Example (11) contains the semantic denotation of adverbial clauses of reason where the adverbial connector *since* is used as the linguistic expression to connect the matrix clause and adverbial clause together. The placement of the adverbial clause of reason in this case is at the final position. In addition, sometimes, two events happen at the same time. This usually occurs with temporal adverbial clauses via adverbial connectors such as *when* and *whilst,* as in (12).

(12) When I was a high school student, ***I hated studying mathematics, especially the part of calculation that made me feel upset.***

When the two events occur simultaneously, the event that is wordier, or longer, will be reported at the final position.

Previous Studies on Adverbial Clauses in English

One of the interesting studies concerning adverbial clauses belongs to Wongkittiporn (2021). He used English cookbooks to examine the use of adverbial clauses in English. The results obviously show that there is an intertwined relationship between English cookbooks and temporal adverbial clauses. Wongkittiporn (2021) pointed out that the process of cooking is strictly related to temporal adverbial clauses since the tastiness of food could relate to time spent on cooking. Sumardi (2020) used only one English novel, *The Secret Garden,* to investigate the use of adverbial clauses in English. This novel was written by a British English writer with a total of 221 pages. The results show that temporal adverbial clauses occur the highest at 63 percent followed by adverbial clauses of reason at 14 percent. However, the reason for the high frequency of temporal adverbial clauses is not clearly given. In addition to

that, Wongkittiporn (2022) conducted a research paper on the semantics of adverbial clauses in political news articles. The results in this study clearly show that adverbial clauses of reason appear frequently in this genre of writing. The researcher explains that it is important for politicians to explain and justify reasons concerning their actions and decisions to support their reliability and creditability.

English Novels

According to Lhorsumeth (2017), English language learners enjoy learning grammar in English novels. Reading English novels supports critical thinking. With this aspect, English language teachers can assign their English language learners to read English novels and once they finish reading, they can use information from the English novels to discuss with their peers (Seo & Kim, 2020). English novels are suitable for everyone including different ages and genders. English language learners can improve their English reading capability. They can choose an English novel that is particularly suitable to their levels of English proficiency. From novels, English language learners can learn form, meaning and use at the same time. Beyond the meaning, the pragmatic aspects of adverbial clauses can be studied through English novels.

Methodology

Source of Data

The criteria of data collection of English novels in this study were dependent upon their being best-sellers (Andriyanto, 2013) and they are adolescent novels as listed in Table 1.

Table 1 Data Collection of the Best-seller Novels

English Novels	Authors & Years
Charlie and the Chocolate Factory	Dahl (2007)
Coraline	Gaiman (2009)
The House in the Cerulean Sea	Klune (2020)
Libertie	Greenidge (2021)

Research Tools

The data were extracted from the selected novels and kept in Microsoft Excel via concordance lines. This makes the interpretation of the data collection become systematic and consistent. According to the coding scheme, so as to be coded, the following criteria in this study must be met. The clauses taken into this study are made up of both independent clauses and dependent clauses, interchangeably known as adverbial clauses. The dependent

clauses in this study explicitly show adverbial connectors, such as *after, when* and *before.* For example, the connector *after* is coded as temporal adverbial clauses. The connector *as if* is coded as adverbial clauses of comparison. The adverbial clauses where their heads are omitted, are not coded in this study. For example. *Running in the park, I met Susan*. Adverbial clauses are written at the beginning of the sentence or the end of the sentence. When they appear at the beginning of the sentence, the number 1 is given; otherwise 0 is given when they appear at the end of the sentence.

Data Collection

Approximately 200,000 words contain 135 tokens. A token of adverbial clauses is made up of the main clause and adverbial clause as shown in (13). The whole sentence was gathered to study the semantic denotations and pragmatic aspects as demonstrated in (13).

(13) *Before I started chewing for the world record*, [TEMPORAL ADVEBIAL CLAUSE] I used to change my piece of gum once a day. (Dahl, 2007)

Once the data was collected as illustrated in (13), the semantic denotations of adverbial clauses were interpreted, in this case, as temporal adverbial clause. Descriptive statistical analysis to calculate the frequency into percentage is used in this study.

Interceder Reliability

After the process of whole data analysis, three English linguists were asked to validate the data for the sake of accuracy and reliability as presented in Table 2.

Table 2 Data Validation

(14)

Classifications of Adverbial Clauses	Examples	Linguist 1		Linguist 2		Linguist 3		Rate of agreement
		A	D	A	D	A	D	
Adverbial Clauses of Reason	(a) The bed was given to the four old grandparents ***because they were so old and tired.***	✓		✓		✓		100%
Adverbial Clauses of Condition	(b) ***If we don't go any faster than this,*** we shall never get through!"	✓		✓		✓		100%

Table 2 represents the data validation of adverbial clauses in this study. While column A represents agreement, column D represents disagreement. If two or more raters

placed a tick in column A, it meant that the data gained reliability. Within the coding process, the score 1 means agreement, but the score 0 means disagreement. If 3 validators agree with a certain item, the average of agreement is calculated into 100 percent. If two out of three validators agree with a certain item, an average of agreement is calculated at 66.67 percent and interpreted as acceptable. However, if only one or zero validators agrees with a certain item, the percentages of agreement are calculated at 33.33 or 0 percent respectively, both of which are unacceptable. Therefore, the data needed reanalyzing according to the raters' suggestions.

Data Analysis

The data analysis of semantic denotation in this study follows Swan's (2016) prescriptive grammar. The adverbial connectors of temporal adverbial clauses include *when and while*. The adverbial connector to indicate adverbial clauses of reason include *since*, *because* and *as*. The adverbial connectors to indicate adverbial clauses of condition are *if* and *unless*. The adverbial connectors to indicate adverbial clauses of comparison are *as if* and *as though* as in (15.)

Table 3 Semantic Denotation of Adverbial Clauses in English Novels

(15)

Classifications of Adverbial Clauses	Examples
Adverbial Clauses of Reason	(a) The bed was given to the four old grandparents ***because they were so old and tired.*** (Dahl, 2007, p. 4)
Adverbial Clauses of Condition	(b) ***If we don't go any faster than this,*** we shall never get through!" (Dahl, 2007, p.144)

In (15a), the occurrence of the adverbial connector *when* leads to the interpretation of temporal adverbial clause. The occurrence of the connector *because* in (15b) leads to the interpretation of adverbial clauses of reason. The connector *if* as in (15c) shows concession.

Results and Discussion

With the methodology above, this section provides the frequencies and percentages of adverbial clauses in the selected English novels as reported in Table 4.

Table 4 Frequencies and Percentages of Adverbial Clauses in English Novels

Semantic Denotations of Adverbial Clauses in English Novels	Frequency	Percentage
Temporal Adverbial Clauses	14	63.63
Adverbial Clauses of Condition	3	13.64
Adverbial Clauses of Reason	3	13.64
Adverbial Clauses of Comparison	2	9.09
Total	**22**	**100**

Table 4 presents the frequencies and percentages of adverbial clauses in the selected English novels. The highest percentage is temporal adverbial clauses at 63.63 percent. The percentage of adverbial clauses of condition and reason occur equally at 13.64 each. However, the lowest percentage of adverbial clauses in the selected English novels is adverbial clauses of comparison at only 9.09 percent.

Semantic Denotations of Adverbial Clauses in English Novels

The results of the current study comply with Sumardi (2020) who used *The Secret Garden* to investigate the use of adverbial clauses in English. Both studies show that the use of temporal adverbial clauses occurs higher than the other types of adverbial clauses in English novels as in (16).

(16)

(a) ***When Charlie came home from school and went in to see his grandparents***, he found that only Grandpa Joe was awake. (Dahl, 2007)

(b) I just hated to see my little girl feeling unhappy like that, so I vowed I would keep up the search ***until I'd got her what she wanted.*** (Dahl, 2007)

The higher frequency of temporal adverbial clauses in English novels could be explained by the nature of narrative writing that is usually set by time in chronological order of what happens first, second and subsequently. This helps the readers to follow the story easily from the start until the end (Diessel, 2008). The results of this study comply with Sæbø (2012) who stated that expressing adverbial clauses of temporality according to the events happening in the real world supports the readers' understanding towards the given content. This technique is, therefore, applied consistently in writing English novels, so the readers can continue to read the story from the beginning to the end without confusion. However, although the sequential order of temporal adverbial clauses is important and can help support

the readers' understanding, prescriptive grammar books do not explain the significance. This could be a reason for why English language learners, especially EFL learners, feel confused about the position of adverbial clauses in their own writing.

As mentioned by Seo and Kim (2020), English novels help boost readers' logical thinking, creativity and imagination. This claim could be supported by the use of adverbal clauses of reason and adverbial clauses of comparison as in (17). When reading English novels, the right hemisphere of the brain that functions for creativity will work and develop.

(17)

Adverbial Clauses of Reason

(a) She was talking very fast and very loudly to everyone, but it was not easy to hear all that she said ***because she was chewing so ferociously upon a piece of gum at the same time.*** (Dahl, 2007)

Adverbial Clause of Comparison

(b) It was shooting up and up and up on a steep slanty course ***as if it were climbing a very steep hill.***(Dahl, 2007)

The readers can learn how to think logically via different situations. In (17b), the author used the linguistic expression *as if* to make a comparison between one event and another which boosts readers' imagination. This supports Lhorsumeth (2017) who stated that English language learners enjoy learning grammar via novels because it is fun and not boring, unlike studying grammar deductively in English classrooms. As mentioned by Seo and Kim (2020), when reading English novels, our right hemispheres, functioning for imagination and creating pictures in our brain, will be activated. With this fact, the novelists try to use metaphors and similes to compare one entity with another. For example, *the flowers are dancing* or *she swims as if she were a mermaid*. Having this feature in the written texts encourages the readers to read to the end of the story.

Pragmatic Aspects of Adverbial Clauses in English Novels

In addition to semantic denotations of adverbial clause in English novels, the use of temporal adverbial clauses in English novels is likely to be applicable with the pragmatic aspects of iconicity of sequence, referring to the sequential order of events that actually happen in the real world (Diessel, 2008).

(18)

(a) ***When you lick a strawberry***, it tastes just of strawberry. (Dahl, 2007)

(b) ***When Mr. Wonka turned round and saw what Augustus Gloop was doing,*** he cried out, "Oh, no! Please, Augustus, please! I beg of you not to do that. My chocolate must be untouched by human hands". (Dahl, 2007)

In (18a), the event of licking a strawberry happened first before he could taste it. In (18b) the event of turning around and seeing what the person was doing happened before the event of crying out. With proper sequential order, it allows the readers to follow the story easily and systematically.

Conclusion and Pedagogical Implications

To sum up the findings, temporal adverbial clauses are used frequently in English novels at approximately 63 percent. Time orientation is so important in writing English novels as novels are a kind of writing that is set by time. This allows readers to follow stories more easily. The pragmatic aspects of adverbial clauses in this study allow us to see that the pragmatic aspect of iconicity of sequence is strongly applied with the linguistic expressions in this genre of writing. The event that happens in the world before will be linguistically expressed first, whilst the event that subsequently happens will be linguistically expressed later (i.e., *when you lick a strawberry*, it tastes just of strawberry). In doing this, it supports the readers' cognitive process in understanding the story more easily regarding what happens first and what happens later. When it comes to the semantic denotations of adverbial clauses in English novels, the use of temporal adverbial clauses occur the highest as English novels are usually set by time orientation. In addition to creativity and imagination, reading English novels helps support the readers' logical thinking though the use of adverbial clauses of reason.

To apply this in English classrooms, when students who are taught to write a short story, narrative paragraphing writing and fictional novels, the teachers may introduce students to syntactic structures that are frequently and appropriately used in this genre, such as temporal adverbial clauses. So students will not be bored of learning a lot of grammatical features and they can focus their attention on their writing. In addition, not only can English teachers apply the right point of grammar to teach their students in narrative writing, but they also know the topic of temporal adverbial clauses is valid to test students' grammar knowledge in the genre of narrative writing.

The results of adverbial clauses in this study are only applicable to the materials of English novels. Applying the results of the study to other types of texts, such as political news, will not be applicable to the highest levels. For future research, since it is now known from

the current study that temporal adverbial clauses play an important role in writing English novels, specific research studies on temporal adverbial clauses in English novels, such as the frequency of temporal adverbial connectors, would lead one to insightful information in the field.

References

Andriyanto, F. E. (2013). Conversation analysis on the interview between news reporter of New York times and author on bestseller novels. *Journal of Pragmatics, 7*(3), 67-75.

Dahl, R. (2007). *Charlie and the Chocolate Factory*. UK: Penguin.

Diessel, H. (2008). Iconicity of sequence: A corpus-based analysis of the positioning of temporal adverbial clauses in English. *Cognitive Linguistics, 19*(3), 465-490.

Greenidge, K. (2021). *Libertie*. USA: Serpent's Tail.

Guiman, N. (2009). *Coraline*. USA: Harpers.

Klune, T. J. (2020). *The House in the Cerulean*. USA: Tor Books.

Lhorsumeth, P. (2017). *A survey study of attitudes towards English grammar learning of Thai private university students*. Independent study. Thammasat University, Thailand. Retrieved July 27, 2023, from http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5921040332_9125_7297.pdf

Melchers, G., and Shaw, P. (2013). *World Englishes*. UK: Routledge.

Phetdannuea, F., and Ngonkum, S. (2016). An analysis of interlingual errors and intralingual errors in Thai EFL students' writing at Khon Kaen University. *KKU Research Journal Humanities and Social Sciences, 4*(2), 35-51.

Radford, A. (2009). *An introduction to English sentence structure*. Cambridge: Cambridge University Press.

Sæbø, K. J. (2012). Adverbial clauses. K. von Heusinger, C. Maienborn & P. Portner (eds.), In Semantics: *An International Handbook of Natural Language Meaning* (pp. 1420–1441). Mouton de Gruyter.

Seo, Y., and Kim, C. (2020). The use of short fiction in a writing class: Pedagogical suggestions for secondary level teachers in EFL setting. *English Teaching*, *75*(1), 119-139.

Sumardi, A. (2020). Adjective clauses and adverbial clauses in the Secret Garden by Frances Hodgson Burnett. *Journal of English Language Teaching*, *3*(1), 39-46.

Swan, M. (2016). *Practical English usage*. Oxford: Oxford University Press.

Tavakoli, E., Jabbari, A. A., and Aghabagheri, M. (2014). Acquisition of Subjunctive Mood by Iranian EFL Learners: Adverbial Clause of Condition. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 98*(1), 688-694.

Wongkittiporn, A. (2021). Adverbial Clauses in English Cookbooks. *Thoughts*, (1), 72-104.

Wongkittiporn, A. (2022). Semantic denotations of adverbial clauses in novels and political news and sports news articles. Academic Journal for the Humanities and Social Sciences *Chonburi Rajabhat University*, *5*(2), 8-25.

กฎหมายรองรับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์

Laws Supporting Real Estate Brokerage Occupation

นันทนา ศิริชาติ[1] และ ศิวพร เสาวคนธ์[2]

Nantana Sirichat[1] and, Siwaporn Saowakon[2]

[1]อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

[2]อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

[1] Assistant Professor for the Bachelor of Laws Program, Department of Law,

Faculty of Liberal Arts, Kalasin University

[2]Lecturer of the Master of Laws Program, Faculty of Law Sripatum University

อีเมล: siwaporn.so@spu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
19 กันยายน 2566	13 ตุลาคม 2566	9 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (2) มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ของต่างประเทศ และประเทศไทย (3) วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (4) แนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการศึกษาพบว่า การประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์มีลักษณะเฉพาะ โดยทำหน้าที่ในการคอยดูแลปกป้องผลประโยชน์ให้แก่ตัวการ ในขณะเดียวกันก็มีหน้าที่ในการเจรจาเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ในวงการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ให้ลงตัว จึงถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลว รวมถึงการสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตและทำประโยชน์ให้แก่สังคม แม้ว่าในปัจจุบันประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 ได้บัญญัติเรื่องนายหน้าไว้ในมาตรา 845 – 849 ประกอบด้วยสัญญานายหน้า ค่าบำเหน็จ ความรับผิด และสิทธิบางประการของนายหน้า ซึ่งครอบคลุมถึงนายหน้าทุกประเภท แต่ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้เป็นการเฉพาะ นอกจากนั้นพบว่ายังขาดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เป็นนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ การขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาต ขอบเขตของบทบาทหน้าที่การทำหน้าที่ภายใต้หลักคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงการควบคุมโดยคณะกรรมการ และบทกำหนดโทษหากฝ่าฝืนและกระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ส่งผลให้ขาดมาตรฐานของวิชาชีพและไม่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ดังนั้น จึงเสนอให้มีกฎหมายเฉพาะรองรับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้ (1) คำนิยาม (2) คุณสมบัติของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (3) การจดทะเบียนและขอ

ใบอนุญาต (4) หน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (5) จรรยาบรรณของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (6) คณะกรรมการนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (7) บทกำหนดโทษ

คำสำคัญ : กฎหมายรองรับ, การประกอบอาชีพ, นายหน้าอสังหาริมทรัพย์

ABSTRACT

This research aims to (1) investigate the concepts, theories and principles related to real estate brokerage occupation; (2) explore the legal measures of Thailand and the foreign countries on real estate brokerage occupation; (3) analyze the problems on real estate brokerage occupation; and (4) propose approaches to solve the legal problems related to real estate brokerage occupation. This research applied a qualitative research methodology consisting of documentary research and in-depth interview.

The findings revealed that specific real estate brokers are responsible for protecting benefits for the principals, as well as negotiating for benefit sharing in the real estate business domain proportionately. This shall be considered a part of success and failure, including building security to life and social benefits. Although currently Title 16 of Chapter 3 in the Civil and Commercial Code legislates the brokerage provision in Sections 845 - 849 consisting of brokerage contract, commission, liability, and certain rights of brokerage, which includes all kinds of brokerage, it does not stipulate any provisions specifically on real estate brokerage. Moreover, it lacked the criteria on qualifications of real estate brokers, registration, and license permit, a scope of roles and duties, performing their duties under the principles of morality and ethics, as well as being supervised by the committees and penalties in case of violation and offences related to occupation. This leads to no professional standardization and failing to be accepted internationally.

Therefore, the researcher would like to propose the specific law to support real estate brokerage occupation as follows: (1) definition, (2) qualifications of real estate brokers, (3) registration and license request, (4) duties of real estate brokers, (5) code of conduct of real estate brokers, (6) committees of real estate brokers, and (7) penalties.

Keywords: Laws Supporting, Occupation, Real Estate Brokerage

บทนำ

อสังหาริมทรัพย์นั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 139 ได้ให้ความหมายว่า “ที่ดินและทรัพย์อันติดอยู่กับที่ดินมีลักษณะเป็นการถาวรหรือประกอบเป็นอันเดียวกันกับที่ดินนั้น และหมายความ

รวมถึงทรัพย์สินอันเกี่ยวกับที่ดินหรือทรัพย์อันติดกับที่ดินหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น” (โชต อัศวลาภสกุล, 2564) จากความหมายดังกล่าว อสังหาริมทรัพย์จึงประกอบด้วย (1) ที่ดิน (2) ทรัพย์อันติดกับที่ดินมีลักษณะเป็นการถาวร (3) ทรัพย์ที่ประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น (4) ทรัพยสิทธิอันเกี่ยวกับที่ดิน หรือ (5) ทรัพย์อันติดอยู่กับที่ดินหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น (บัญญัติ สุชีวะ, 2559)

หากกล่าวถึงการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้น ซึ่งถือว่าเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่เป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะการลงทุนในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มีผลกระทบทางตรงต่อการเพิ่มรายได้ของประชาชาติ (Nguyen Minh Ngoc, 2020) สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรก เป็นการประกอบการด้านอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นลักษณะหลักของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และกลุ่มที่สองคือการเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งความหลากหลายเป็นไปตามยุคสมัย เช่น วิชาชีพรังวัด วิชาชีพสถาปนิก วิชาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น (รุ่งอาทิตย์ บูชาอินทร์, 2559) สำหรับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์นั้น หากบุคคลดังกล่าวมีความสนใจในสาขาวิชาชีพดังกล่าว มีใจรักบริการ สนใจการขาย และเรียนรู้ที่จะปรับตัวไปพร้อมกับระบบเศรษฐกิจแล้ว ย่อมสามารถประกอบอาชีพดังกล่าวได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตประกอบวิชาชีพเหมือนดังเช่นวิชาชีพแพทย์ ทนายความ เป็นต้น (โสภณ พรโชคชัย, 2559) การประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์จึงสามารถทำได้ง่ายและสร้างรายได้เริ่มต้นหลักหมื่นไปจนถึงแสน (อัศวิทย์ อินทร์น้อย, 2562)

นายหน้าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 ได้บัญญัติเรื่องนายหน้าไว้ ซึ่งกำหนดไว้ 5 มาตรา (มาตรา 845 – 849) (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2566) โดยมีนัยสำคัญที่กล่าวถึงเฉพาะความหมายของสัญญานายหน้า ค่าบำเหน็จ ความรับผิด และสิทธิบางประการของนายหน้า จากบทบัญญัติดังกล่าวนั้น “นายหน้า” คือ บุคคลซึ่งทำสัญญากับบุคคลอีกคนหนึ่งที่เรียกว่า “ตัวการ” ตกลงทำหน้าที่เป็นคนกลางหรือเป็นสื่อชี้ช่องให้ตัวการได้เข้าทำสัญญากับบุคคลภายนอก ซึ่งสัญญานายหน้านั้นตามปกติถือว่ามีบำเหน็จ แม้จะไม่มีข้อตกลงกันไว้ ก็ต้องให้ตามธรรมเนียมร้อยละห้า สิทธิเรียกค่าบำเหน็จเกิดขึ้นเมื่อตัวการกับบุคคลภายนอกได้ตกลงทำสัญญากันเสร็จ แม้ต่อมาจะมีการบอกเลิกสัญญาภายหลังก็ต้องจ่ายค่าบำเหน็จให้ (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ์, 2562)

แม้ว่าประเทศไทยมีกฎหมายควบคุมการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 แต่จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับนายหน้าทุกประเภท โดยไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้เป็นการเฉพาะ ส่งผลให้การประกอบอาชีพนี้เพียงแต่สนในการขายและมีใจรักบริการย่อมสามารถประกอบอาชีพดังกล่าวได้ โดยไม่ต้องจดทะเบียนและขอใบอนุญาตในการประกอบอาชีพแต่อย่างใด นอกจากนั้นเนื่องด้วยลักษณะของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ถือว่าเป็นอาชีพที่มีความเฉพาะทาง และเป็นอาชีพที่ทำหน้าที่ในการคอยดูแลปกป้องผลประโยชน์ให้แก่ตัวการ ในขณะเดียวกันก็มีหน้าที่ในการเจรจาเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ในวงการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ให้ลงตัว จึงถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลว ซึ่งหากผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ขาดคุณธรรมและจริยธรรม อาจนำไปสู่การทำหน้าที่โดยมิชอบหรือ

เรียกรับสินบน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง การกระทำดังกล่าวอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่คู่สัญญาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ (ศักดา ธนิตกุล, 2559) เพราะอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ถือเป็นอาชีพหนึ่งที่เป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้ว่าการลงทุนในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มีผลกระทบทางตรงต่อการเพิ่มรายได้ของประชาชาติ (Nguyen Minh Ngoc, 2020) และมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการในรูปแบบของสินเชื่อการพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์และของผู้บริโภคในรูปแบบของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Marona, B., & Tomal, M., 2020) จากสภาพปัญหาดังกล่าวหากมีกฎหมายเฉพาะควบคุมการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีสาระสำคัญกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติการเป็นนายอสังหาริมทรัพย์ การจดทะเบียนและขอใบอนุญาต บทบาทหน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ จรรยาบรรณของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ คณะกรรมการนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ และบทกำหนดโทษ ย่อมทำให้อาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ดังนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการทำหน้าที่เป็นนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ สามารถประกอบอาชีพได้อย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน และได้รับการยอมรับทั้งจากผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์ เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง และยกระดับผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล การวิจัยนี้จึงได้มีการศึกษาถึง “กฎหมายรองรับการผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ของต่างประเทศ และประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย จำนวน 3 คน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการเป็นนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ จำนวน 3 คน (3) ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์ จำนวน 3 คน (4) เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ จำนวน 3 คน รวมจำนวน 12 คน ทั้งนี้ โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ระบุไว้นั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ จากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ กรมที่ดิน สมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทย สมาคมอสังหาริมทรัพย์ไทย สมาคมการค้าอสังหาริมทรัพย์และพันธมิตร

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ สัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ประกอบด้วยประเด็นสัมภาษณ์หลักดังนี้

(1) ปัญหาและอุปสรรคการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์

(2) มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์

(3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์

ทั้งนี้ ในส่วนการทดสอบคุณภาพของข้อมูล คือ เมื่อได้ข้อมูลที่สัมภาษณ์จากคนแรก ก็จะนำประเด็นของคนแรกไปสอบถามคนที่ 2 และคนที่ 3 ตามลำดับ ซึ่งหากได้ข้อมูลไม่ครบก็จะสัมภาษณ์อีกรอบ โดยสัมภาษณ์ลักษณะเช่นนี้ทีละกลุ่ม

ในส่วนของการทดสอบคุณภาพของข้อมูลเป็นกลุ่ม เพื่อตรวจสอบข้อมูลอีกกลุ่มหนึ่งก็จะนำประเด็นที่ตอบแล้วไปถามอีกกลุ่มหนึ่ง ตามลำดับ ซึ่งหากได้ข้อมูลไม่ครบก็จะสัมภาษณ์อีกรอบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กรมที่ดิน สมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทย สมาคมอสังหาริมทรัพย์ไทย สมาคมการค้าอสังหาริมทรัพย์และพันธมิตร

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสาร โดยการรวบข้อมูลเอกสารต่าง ๆ เช่น ตำรา เอกสารรายงานการวิจัย การประชุม การสัมมนา วิทยานิพนธ์และบทความเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ทั้งนี้ โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ กรมที่ดิน สมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทย สมาคมอสังหาริมทรัพย์ไทย สมาคมการค้าอสังหาริมทรัพย์และพันธมิตร สมาคมธุรกิจบ้านจัดสรร สมาคมอาคารชุดไทย มหาวิทยาลัย รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมจากข้อมูลเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้นได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ทางนิติศาสตร์ การวิเคราะห์จึงเป็นการหาคำตอบจากข้อมูลที่รวบรวมมา เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์กฎหมายเพื่อสร้างกลไกรองรับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ และจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้เป็นบทบัญญัติต้นแบบสำหรับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์

ผลการวิจัย

ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายรองรับการเป็นผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ผลการวิจัยพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งในปัจจุบันตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 พบว่าไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติ

ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้ ส่วนคุณสมบัติการเป็นนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ของสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยที่ให้การรองรับนั้น บุคคลนั้นจะต้องผ่านการอบรมและสอบผ่านหลักสูตรระดับสูงจากสถาบันที่สมาคมให้การรับรอง แต่ไม่ได้มีสภาพบังคับเป็นกฎหรือระเบียบ ย่อมส่งผลให้บุคคลใด แม้ว่าไม่ผ่านกระบวนการของสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทย ก็สามารถประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจดทะเบียนและขอใบอนุญาต พบว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับการจดทะเบียนและขอใบอนุญาตไว้ ส่วนของสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยนั้น ไม่ได้มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายว่าต้องจดทะเบียนและขอใบอนุญาตจากสถาบันที่สมาคมให้การรับรองเท่านั้นถึงจะประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ได้ ซึ่งการรับรองจากสมาคมเป็นเพียงยืนยันความมีมาตรฐานของการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตเท่านั้น

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ พบว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 กำหนดให้สัญญานายหน้าเป็นสัญญาที่แต่งตั้งบุคคลหนึ่งทำหน้าที่เป็นนายหน้า ซึ่งย่อมเกิดหนี้ที่นายหน้าจะต้องปฏิบัติการชำระคือ หนี้กระทำการ และการเป็นนายหน้าส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ เพราะมีหน้าที่คอยดูแลปกป้องผลประโยชน์ให้แก่ลูกค้า รวมถึงมีหน้าที่ในการเจรจาเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ให้ลงตัว แต่ภายใต้หลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้ ส่วนบันทึกข้อตกลงร่วมสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยว่าด้วย จรรยาบรรณนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2544 หมวดที่ 2 ถึงหมวดที่ 4 ได้กำหนดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ที่พึงต้องยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ แต่บันทึกข้อตกลงร่วมฯ ดังกล่าวไม่ได้มีสภาพบังคับเป็นกฎหมาย เป็นเพียงบันทึกข้อตกลงร่วมกันที่ให้สมาชิกของสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ

4. ปัญหาเกี่ยวกับจรรยาบรรณผู้เป็นนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ พบว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณผู้เป็นนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้ ส่วนบันทึกข้อตกลงร่วมสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยว่าด้วย จรรยาบรรณนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2544 ซึ่งบังคับใช้กับนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ประกอบด้วยสมาชิกประเภทต่าง ๆ ของสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยนั้น เนื่องด้วยบันทึกข้อตกลงร่วมฯ ดังกล่าวไม่ได้มีสภาพบังคับเป็นกฎหมาย แต่เป็นบันทึกข้อตกลงร่วมกันที่ให้สมาชิกของสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เช่น การมีสัจจะ ไม่พูดโอ้อวด ไม่มุ่งหวังผลกำไรแต่เพียงอย่างเดียว เป็นต้น จึงเป็นการยากที่จะควบคุมให้นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงร่วมฯ

5. ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการควบคุมการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ พบว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการควบคุมการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้ ส่วนสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยนั้นเป็นการรวมกลุ่มกันโดยภาคเอกชน ซึ่งขาดการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ดังจะเห็นได้ว่าสมาคมจัดตั้งขึ้นโดยการรวมกลุ่มผู้ดำเนินธุรกิจตัวแทนและนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสมาคม

นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ผลักดันกฎหมายอันเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ และสาธารณชน (2) ส่งเสริมวิชาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ โดยจัดการอบรมและสัมมนาเพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานและเสริมสร้างจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (3) ส่งเสริมการซื้อ-ขายอสังหาริมทรัพย์ โดยนำระบบเทคโนโลยีศูนย์ข้อมูลที่ทันสมัยมาเป็นเครื่องมือในการซื้อ-ขายอสังหาริมทรัพย์ (4) ให้คำปรึกษาด้านกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับธุรกิจนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (5) เสริมสร้างบทบาทอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ให้เป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชน

6. ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษ พบว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845-849 ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับบทลงโทษซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งที่ควบคุมผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ให้พึงตระหนักและระมัดระวังในการประกอบอาชีพ เพราะการรับโทษอาจส่งผลกระทบต่อตนเองที่ต้องสูญเสียโอกาสและรายได้ ส่วนของสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทย บันทึกข้อตกลงร่วมสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยว่าด้วย จรรยาบรรณนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2544 ต่างไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้เช่นเดียวกัน

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ในประเด็นนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้ จึงไม่มีหลักเกณฑ์ใดกำหนดไว้ชัดเจนว่าบุคคลที่จะสามารถประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ต้องผ่านการอบรมและทดสอบหลักสูตรอันเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ในปัจจุบันผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์มีทั้งผู้ที่เป็นโดยแต่งตั้งตนขึ้นเอง หรือผ่านการเรียนหรืออบรมหลักสูตรของสถาบันต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น ดังนั้น หากมีมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนกำหนดคุณสมบัติการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ย่อมส่งผลให้การได้มาซึ่งผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องกับ Estate Agents Act 2010 ของสิงคโปร์ และThe Valuers, Appraisers and Estate Agents (Amendment) Act 2017 ของสหพันธรัฐมาเลเซีย Maryland Code, Business Occupations and Professions, Title 17 – Real Estate Brokers ของรัฐแมริแลนด์ สหรัฐอเมริกา ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจดทะเบียนและขอใบอนุญาต ในประเด็นนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับการจดทะเบียนและขอใบอนุญาตไว้ ส่วนของสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยนั้น ไม่ได้มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายว่าต้องจดทะเบียนและขอใบอนุญาตจากสถาบันที่สมาคมให้การรับรองเท่านั้น ทำให้การประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์สามารถทำได้ โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการจดทะเบียนและขอใบอนุญาต ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นในอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ดังนั้น หากมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนและขอใบอนุญาตที่มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายที่ชัดเจน ย่อมส่งผลให้การยืนยันตัวตนมีความชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับ

Estate Agents Act 2010 ของสิงคโปร์ และ The Valuers, Appraisers and Estate Agents (Amendment) Act 2017 ของสหพันธรัฐมาเลเซีย Maryland Code, Business Occupations and Professions, Title 17 – Real Estate Brokers ของรัฐแมริแลนด์ สหรัฐอเมริกา ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนและการขอใบอนุญาตเพื่อประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ในประเด็นนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้ ส่วนของบันทึกข้อตกลงร่วมสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยว่าด้วยจรรยาบรรณนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2544 หมวดที่ 2 ถึงหมวดที่ 4 ได้กำหนดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ที่พึงต้องยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ทำให้นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไม่ตระหนักและไม่เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตน และนำไปสู่การเรียกรับผลประโยชน์ (สินบน) จากทุกฝ่ายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับตนได้ ดังนั้น หากกำหนดบทบาทหน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ให้มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายย่อมส่งผลให้การทำหน้าที่นายหน้าอสังหาริมทรัพย์เป็นไปโดยชอบธรรมและภายใต้หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด สอดคล้องกับ Estate Agents Act 2010 ของสิงคโปร์ และ The Valuers, Appraisers and Estate Agents (Amendment) Act 2017 ของสหพันธรัฐมาเลเซีย Maryland Code, Business Occupations and Professions, Title 17 – Real Estate Brokers ของรัฐแมริแลนด์ สหรัฐอเมริกา ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์

4. ปัญหาเกี่ยวกับจรรยาบรรณผู้เป็นนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ในประเด็นนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณผู้เป็นนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้ ส่วนบันทึกข้อตกลงร่วมสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยว่าด้วย จรรยาบรรณนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2544 ซึ่งบังคับใช้กับนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ไม่ได้มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายทำให้นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ซึ่งลักษณะการทำงานต้องมีการพูดจาโน้มน้าวและจูงใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีการไม่พูดโอ้อวดเกินจริง และอาจมีการเรียกรับผลประโยชน์โดยละเลยในบทบาทหน้าที่ของตนหรือในบางกลุ่มไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือคำพูดที่ตนเคยกล่าวไว้ ดังนั้น หากมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจรรยาบรรณเพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติและมีสภาพบังคับเป็นกฎหมายที่ชัดเจน ย่อมส่งผลให้การทำหน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์คำนึงถึงความซื่อสัตย์และสุจริต สอดคล้องกับ Maryland Code, Business Occupations and Professions, Title 17 – Real Estate Brokers ของรัฐแมริแลนด์ สหรัฐอเมริกา ที่ได้กำหนดแนวทางการประกอบอาชีพนายหน้าอสังริมทรัพย์ไว้ เช่น การเปิดเผยข้อเท็จจริง การให้ข้อมูลอย่างเป็นธรรม การตอบข้อซักถามตามความจริง เป็นต้น

5. ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการควบคุมการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ในประเด็นนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการควบคุมการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้ ส่วนสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยนั้นเป็นสมาคมที่จัดตั้งขึ้นโดยการรวมกลุ่มของภาคเอกชน กล่าวคือเป็นการรวมกลุ่มของผู้ดำเนินธุรกิจตัวแทน

และนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ทำให้ในปัจจุบันยังขาดความร่วมมือจากภาครัฐ ซึ่งถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันปัญหาเรื่องขาดความโปร่งใส ความเสมอภาค และความเป็นธรรม ดังนั้น หากมีคณะกรรมการนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ย่อมส่งผลให้มีการควบคุมและส่งเสริมการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Estate Agents Act 2010 ของสิงคโปร์ และ The Valuers, Appraisers and Estate Agents (Amendment) Act 2017 ของสหพันธรัฐมาเลเซีย Maryland Code, Business Occupations and Professions, Title 17 – Real Estate Brokers ของรัฐแมริแลนด์ สหรัฐอเมริกา ที่ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการหนึ่งคณะเพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์

6. ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษ ในประเด็นนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845-849 ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับบทลงโทษของการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้ ส่วนของสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทย บันทึกข้อตกลงร่วมสมาคมนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไทยว่าด้วยจรรยาบรรณนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2544 ต่างไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้เช่นเดียวกัน ทำให้ยังขาดบทลงโทษผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์เกี่ยวกับการเป็นนายหน้าอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีใบอนุญาต หรือการละเลยต่อบทบาทหน้าที่ของตน การปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากความโปร่งใส ความเสมอภาค และความเป็นธรรม ดังนั้น หากมีการกำหนดบทลงโทษ ย่อมทำให้ผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์พึงตระหนักและระมัดระวังในการประกอบอาชีพ มิฉะนั้นอาจถูกลงโทษตามกฎหมาย ได้สอดคล้องกับ Estate Agents Act 2010 ของสิงคโปร์ และ The Valuers, Appraisers and Estate Agents (Amendment) Act 2017 ของสหพันธรัฐมาเลเซีย Maryland Code, Business Occupations and Professions, Title 17 – Real Estate Brokers ของรัฐแมริแลนด์ สหรัฐอเมริกา ที่ได้กำหนดให้มีบทลงโทษแก่ผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์

ข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยมีประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 16 มาตรา 845 – 849 แต่ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ไว้เป็นการเฉพาะ เนื่องด้วยอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์นี้เพียงแต่สนในการขายและมีใจรักบริการย่อมสามารถประกอบอาชีพดังกล่าวได้ โดยไม่ต้องจดทะเบียนและขอใบอนุญาตในการประกอบอาชีพแต่อย่างใด นอกจากนั้นหากผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ขาดคุณธรรมและจริยธรรม อาจนำไปสู่การทำหน้าที่โดยมิชอบหรือเรียกรับสินบน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่คู่สัญญาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการเสนอให้มีกฎหมายเฉพาะรองรับการผู้ประกอบอาชีพนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญดังนี้ (1) คำนิยาม (2) คุณสมบัติของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (3) การจดทะเบียนและขอใบอนุญาต (4) หน้าที่ของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (5) จรรยาบรรณของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (6) คณะกรรมการนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ (7) บทกำหนดโทษ

เอกสารอ้างอิง

โชต อัศวลาภสกุล. (2564). *แนวคิดพิพากษาฎีกา ทรัพย์ ทรัพย์สิน*. เชียงใหม่: ห้างหุ้นส่วนจำกัดวนิดาการพิมพ์.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2562). *กฎหมายเบื้องต้นทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

บัญญัติ สุชีวะ. (2559). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะทรัพย์สิน*. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

รุ่งอาทิตย์ บูชาอินทร์. (2559). *การวางแผนองค์การธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ด้านการเลือกทำเลที่ตั้งหมู่บ้านจัดสรรโดยใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).

ศักดา ธนิตกุล. (2559). *กฎหมายกับธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2566). *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=567410&ext=pdf

โสภณ พรโชคชัย. (2559). *การบริหารธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ไทย.* กรุงเทพฯ: ส.วีรัชการพิมพ์ (1996).

อัศวิทย์ อินทร์น้อย. (2562). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ผ่านพ้นวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, *21*(1), 215-226.

Marona, B., & Tomal, M. (2020). The COVID-19 pandemic impact upon housing brokers' workflow and their clients' attitude: Real estate market in Krakow. *Entrepreneurial Business and Economics Review, 8*(4), 221-232. https://doi.org/10.15678/EBER.2020.080412

Nguyen Minh Ngoc. (2020). Opportunities and challenges for real estate brokers in post Covid-19 period. *International Journal of Multidisciplinary Research and Growth Evaluation*. *1*(5). 81-87.

การวิเคราะห์คุณภาพและความพึงพอใจของผู้ประกอบการร้านอาหารในการเลือกใช้ฟู้ดเดลิเวอรี่แพลตฟอร์มในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

Service Quality and Satisfaction Analysis of Food Delivery Service Platforms among Restaurant Operators Located in Bangkok and its Vicinity

ภาณุมาศ วรรณศิริ[1] และ สุรมงคล นิ่มจิตต์[2*]

Panumad Wannasiri[1], and Suramongkol Nimchit[2*]

[1,2]คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

[1,2]Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

อีเมล: panumad_w@mail.rmutt.ac.th[1], suramongkol_n@rmutt.ac.th[2]

วันที่รับบทความ (Received) วันที่แก้ไขบทความ (Revised) วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

27 มิถุนายน 2566 18 ตุลาคม 2566 21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเลือกใช้ธุรกิจขนส่งอาหารของผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพและความพึงพอใจการให้บริการธุรกิจขนส่งอาหารในมุมมองของผู้ประกอบการ และ 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริ การธุรกิจขนส่งอาหารของผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การศึกษานี้ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร foodpanda, LINEMAN และ Grab Food จำนวน 385 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร LINE MAN จากการประเมินคุณภาพการให้บริการ พบว่า LINE MAN มีคุณภาพการให้บริการดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ และด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ ส่วนความพึงพอใจของผู้ประกอบการ พบว่า LINE MAN ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสามารถในการเสียค่าใช้จ่าย ด้านอัธยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการ ด้านความสะดวกที่ได้รับจากการบริการ ด้านการประสานงาน และด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คุณภาพการให้บริการของธุรกิจขนส่งอาหาร และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารของผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ฟู้ดดิลิเวอรี, คุณภาพการให้บริการ, ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

ABSTRACT

The objectives of this study were to examine: 1) the selection of food delivery service platforms among restaurant operators located in Bangkok and its vicinity, 2) perceptions regarding service quality and satisfaction of food delivery service platforms, and 3) factors influencing the choice of food delivery services platforms among restaurant operators located in Bangkok and its vicinity. There were 385 sample selected via Quota Sampling and Purposive sampling. This study used a questionnaire to collect quantitative data from a sample group of 385 restaurant operators located in Bangkok and its vicinity who utilized food delivery service platforms, namely foodpanda, LINEMAN, and Grab Food. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and logistic regression analysis.

The study results revealed that the majority of the sample group preferred to use LINE MAN services. In terms of service quality, LINE MAN was identified as the best platform, especially in the dimensions of responsiveness, reliability, and assurance. Furthermore, LINE MAN was also found to be the most satisfactory platform for the sampled restaurant operators, particularly in terms of cost efficiency, hospitality of service providers, convenience of service, coordination, and information provision. The hypothesis testing indicated that service quality of food delivery service platforms and user satisfaction influenced the choice of food delivery service platforms among restaurant operators located in Bangkok and its vicinity at the statistically significant level of .05.

Keywords: Food Delivery, Service Quality, Customer Satisfaction

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ที่เกิดขึ้นทั่วโลกที่ผ่านมาประกอบกับการดำเนินชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไป ส่งผลให้คนส่วนใหญ่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิต เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม ลดการสังสรรค์และการรับประทานอาหารนอกบ้าน นอกจากนี้การที่เทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวหน้ามากขึ้น รวมถึงการเติบโตของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่สูงขึ้นมากกว่า ร้อยละ 40 รวมถึงการใช้จ่ายด้วยระบบออนไลน์ ส่งผลให้ผู้บริโภคเลือกที่จะใช้บริการสั่งอาหารทางออนไลน์มากยิ่งขึ้น ในปัจจุบันธุรกิจการจัดส่งอาหาร (Food Delivery) มีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการขยายตัวในช่วงปี 2557 - 2561 ที่ผ่านมาอยู่ที่ร้อยละ 11 และคาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 ในปี 2565 จากผลสำรวจโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2562) พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63 คิดว่าการมีบริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน (Application) ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเวลาในช่วงเวลาที่เร่งรีบจึงยอมเสียสละเงินเพื่อสั่งอาหารออนไลน์และไม่ต้องเสียเวลาในการเข้าแถวรออาหาร ประกอบกับพฤติกรรม

ของคนไทยที่มีข้อจำกัดด้านเวลา อาจจะส่งผลทำให้ไม่มีเวลาในการซื้อสินค้าบริโภคจากสถานที่ร้านค้าหรือห้างร้านลดลง คนไทยมีแนวโน้มเลือกใช้บริการขนส่งอาหารเพิ่มมากขึ้น นอกจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จะช่วยขับเคลื่อนธุรกิจออนไลน์ให้เติบโตมากขึ้นแล้ว ยังมีส่วนช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าถึงลูกค้าได้สะดวกขึ้น ดังนั้นธุรกิจร้านอาหารทั่วประเทศจำนวนมากจึงหันมาใช้บริการการขนส่งอาหารผ่านผู้ให้บริการหรือที่เรียกว่า “ฟู้ดดิลิเวอรีแพลตฟอร์ม” เพื่อดึงดูดลูกค้าและเพิ่มฐานลูกค้าที่อยู่ในระยะไกลที่ไม่สามารถเดินทางมารับประทานอาหารที่ร้านได้ ซึ่งเป็น บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการความสะดวกรวดเร็วในการบริโภคได้เป็นอย่างดีและเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย (Workpoint News, 2562)

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2563, เมษายน) ได้สำรวจพฤติกรรมของคนไทยสำหรับการใช้บริการสั่งอาหารออนไลน์ ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 พบว่า มีผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารออนไลน์สูงถึงร้อยละ 85 เหตุผลส่วนใหญ่ที่ผู้บริโภคเลือกใช้ธุรกิจขนส่งอาหารเกิดจากความกังวลเรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสมากถึง 34 % จึงทำให้ธุรกิจการให้ฟู้ดดิลิเวอรีขยายตัวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและจัดการร้านอย่างแอปพลิเคชันสั่งอาหารออนไลน์เป็นทางเลือกที่ดีในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภคได้

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับฟู้ดดิลิเวอรีที่ผ่านมานั้น ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาจากมุมมองของผู้บริโภค ตัวอย่างเช่นงานวิจัยของ พิมพุมผกา บุญธนาพีรัชต์ (2560) ที่ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Food Delivery ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลหรือ นุช สิงห์แก้ว (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารผ่านสื่อออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และ ชเนศ ลักษณ์พันธุ์ภักดี (2560) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารแบบดิลิเวอรีผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จะพบว่างานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะศึกษาในมุมมองของผู้บริโภคและไม่ได้ศึกษาในมุมมองของผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีปริมาณการใช้บริการฟู้ดดิลิเวอรีสูงที่สุด

จากความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารของผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพและปริมณฑลว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารของผู้ประกอบการร้านอาหาร โดยผลการศึกษาครั้งนี้คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการร้านอาหารและผู้ให้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร เพื่อให้ผู้บริการสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว ไปใช้ในการปรับปรุงด้านการให้บริการที่ดีมากขึ้นและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของตนเองได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเลือกใช้ธุรกิจขนส่งอาหารของผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพและความพึงพอใจการให้บริการธุรกิจขนส่งอาหารในมุมมองของผู้ประกอบการร้านอาหาร

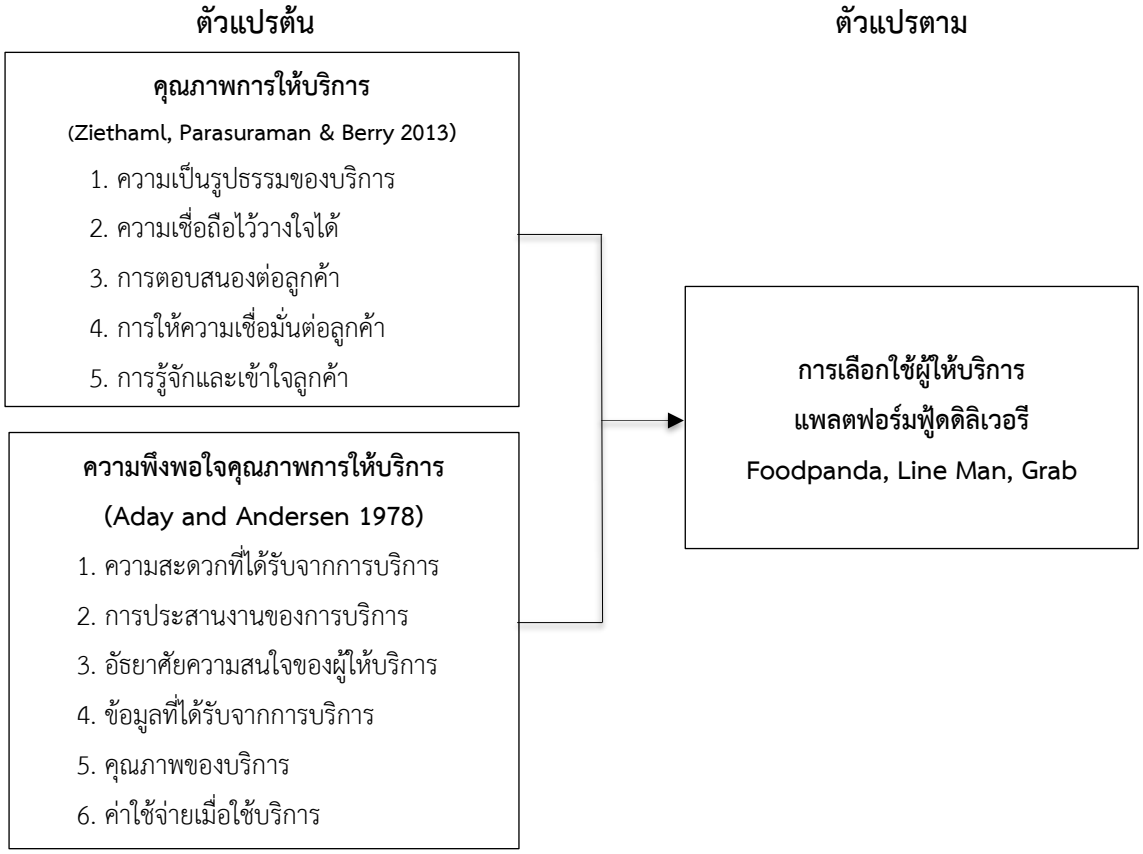
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารของผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 คุณภาพการให้บริการของแพลตฟอร์มตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพและปริมณฑลมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร

สมมติฐานที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพและปริมณฑลที่สมัครใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารได้แก่ foodpanda, LINEMAN, Grab Food เนื่องจากผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์ม 3 อันดับแรก ได้แก่ Grab Food, LINEMAN , foodpanda เนื่องจากพื้นที่

การให้บริการจัดส่งที่ครอบคลุมในประเทศไทยและผู้ประกอบการส่วนใหญ่เลือกใช้ เนื่องจากเป็นแอปพลิเคชัน 3 อันดับแรกที่ดำเนินกิจการฟู้ดดิลิเวอรีในประเทศไทย

ตารางที่ 1 การแบ่งสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	เขต/อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)	สัดส่วนประชากร	จำนวน (ชุด)
กรุงเทพมหานคร	50 เขต	5,527,994	59.04%	227
สมุทรปราการ	6 อำเภอ	1,356,449	14.49%	56
นนทบุรี	6 อำเภอ	1,288,637	13.76%	53
ปทุมธานี	7 อำเภอ	1,190,060	12.71%	49
รวม	80 เขต	9,363,140	100%	385

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เบื้องต้นด้วยการดูสติกเกอร์หน้าร้านที่มีสัญลักษณ์ของธุรกิจขนส่งอาหารที่ปรากฏหน้าร้าน ได้แก่ foodpanda, LINEMAN, Grab Food กับร้านอาหารในเขตกรุงเทพและปริมณฑลที่เข้าร่วมสมัครใช้บริการขายอาหารบนธุรกิจขนส่งอาหารได้แก่ Foodpanda, LINEMAN, Grab Food จากจำนวนประชากรในจังหวัดกรุงเทพและปริมณฑล อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติหรือ สสช. ทำการสำรวจข้อมูลในปี พ.ศ. 2564 ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยกำหนดการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran สำหรับการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม และสามารถเขียนเป็นสมการได้คือ $n = \frac{P(1-P)Z^2}{e^2}$ โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้เท่ากับ 0.05 โดยกำหนดให้

N แทน ขนาดตัวอย่าง

P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำลังสุ่ม 0.5

Z แทน ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

e แทน ค่าความผิดพลาดสูงสุดที่เกิดขึ้น 0.05

แทนค่า $n = \frac{(0.5)(1-0.5)(1.96)^2}{(0.05)^2}$

= 384.16 ~ n= 385

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 385 สถานประกอบการ เพื่อให้มีความผิดพลาด ไม่เกินร้อยละ 5 และมีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนทางวรรณกรรม โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) การเลือกผู้ให้บริการในการส่งอาหารและข้อมูล

ทั่วไปของผู้ประกอบการร้านอาหาร โดยใช้มาตรวัดแบบเลือกตอบ 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของผู้ให้บริการส่งอาหาร 3) ระดับความพึงพอใจผู้ประกอบการ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) ระดับ 1 ถึง 5 (1 คือ แย่ที่สุด และ 5 คือ ดีมาก) 4) ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถาม โดยข้อคำถามทั้งหมดในแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นผ่านการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 3 คน และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าครอนบาคแอลฟา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและผ่านการทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญและทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารนอกเขตกรุงเทพและปริมณฑลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ร้าน ได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ระหว่าง 0.874 ถึง 0.961 ซึ่งสูงกว่า 0.7 ทุกข้อ โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.98

วิธีรวบรวมข้อมูล

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากผู้ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากจำนวนประชากรในจังหวัดกรุงเทพและปริมณฑล การคัดเลือกตัวอย่างเบื้องต้นด้วยการสังเกตสติกเกอร์สัญลักษณ์ของธุรกิจขนส่งอาหารที่ปรากฏหน้าร้าน ได้แก่ foodpanda, LINE MAN, Grab และกำหนดสถานที่ของแต่ละพื้นที่และจำนวนแบบสอบถามที่แจกในแต่ละพื้นที่เท่า ๆ กัน เพื่อแจกแบบสอบถามและทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยขออนุญาตผู้ประกอบการร้านอาหารในการเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของผู้ประกอบการร้านอาหาร โดยระยะเวลาในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่ พฤศจิกายน 2565- มกราคม 2566 จากนั้นผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและบันทึกข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ได้แก่ วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาโดยนำมาแจกแจงจำนวนความถี่ ค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำไปแปลผลและอภิปรายผลส่วนการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย เนื่องจากตัวแปรตามซึ่งเป็นการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารของผู้ประกอบการร้านอาหารนั้น แบ่งเป็น 3 แพลตฟอร์มของผู้ให้บริการ จึงใช้การทดสอบด้วย Logistic Regression ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารของผู้ประกอบการร้านอาหารและหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพการบริการและความพึงพอใจที่มีต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารของผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพและปริมณฑล และการวิเคราะห์ความคิดเห็นเชิงคุณภาพ สำหรับข้อคำถามปลายเปิด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

1.1 การเลือกผู้ให้บริการในการส่งอาหารและข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการร้านอาหารจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการร้านอาหาร จำนวน 385 ตัวอย่าง สามารถแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังต่อไปนี้

ในภาพรวมผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจร้านอาหารประเภทอาหารตามสั่ง จำนวน 130 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาคือ อาหารอิตาเลียน จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.6 อาหารไทย และอาหารญี่ปุ่น มีจำนวนเท่ากัน คือ 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.8 รายได้จากการขายหน้าร้าน พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีรายได้ 25,001 - 30,000 บาทต่อเดือน จำนวน 193 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.1 รองลงมาคือ รายได้ 20,001 - 25,000 บาทต่อเดือน จำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.4 รายได้ 30,001 - 35,000 บาทต่อเดือน จำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.5 รายได้ 35,001 - 40,000 บาท จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.6 รายได้มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.5 รายได้ 15,001 - 20,000 บาท จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.9

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกใช้แพลตฟอร์ม LINEMAN จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รายได้จากการขายผ่านดิลิเวอรีแพลตฟอร์ม LINEMAN พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001 - 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 97 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.2 รองลงมาคือ รายได้ 20,001 - 25,000 บาทต่อเดือน จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.1 ระยะเวลาในการเข้าร่วมขายอาหารกับดิลิเวอรีแพลตฟอร์ม LINEMAN พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีระยะเวลา 1-3 ปี จำนวน 137 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.6 รองลงมาคือ ระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.2 ระยะเวลา 3-4 ปี จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.6

ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกใช้แพลตฟอร์ม Grab จำนวน 147 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.6 รายได้จากการขายผ่านดิลิเวอรีแพลตฟอร์ม Grab พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001 - 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.7 รองลงมาคือ รายได้ 20,001 - 25,000 บาทต่อเดือน จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.2 ระยะเวลาในการเข้าร่วมขายอาหารกับดิลิเวอรีแพลตฟอร์ม Grab พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีระยะเวลา 1-3 ปี จำนวน 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.6 รองลงมาคือ ระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.1

ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกใช้แพลตฟอร์ม foodpanda จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 รายได้จากการขายผ่านดิลิเวอรีแพลตฟอร์ม foodpanda พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001 - 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.8 รองลงมาคือ รายได้ 20,001 - 25,000 บาทต่อเดือน จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.2 ระยะเวลาในการเข้าร่วมขายอาหารกับดิลิเวอรีแพลตฟอร์ม foodpanda พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีระยะเวลา 1-3 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7 รองลงมาคือ ระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.1

1.2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพการให้บริการของผู้ให้บริการส่งอาหาร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตัวแปรด้านคุณภาพการให้บริการด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพการให้บริการในภาพรวม

คุณภาพการให้บริการ	Foodpanda			LINEMAN			Grab Food		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	3.95	.621	ดี	3.98	.528	ดี	3.99	.568	ดี
ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า	3.79	.596	ดี	3.85	.559	ดี	3.82	.585	ดี
ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ	3.75	.467	ดี	3.82	.572	ดี	3.76	.591	ดี
ด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ	3.72	.630	ดี	3.79	.546	ดี	3.79	.603	ดี
ด้านความเอาใจใส่	3.66	.578	ดี	3.77	.557	ดี	3.75	.588	ดี
รวม	3.79	.541	ดี	3.85	.539	ดี	3.83	.573	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของผู้ให้บริการขนส่งอาหารเรียงตามลำดับ ได้แก่ LINEMAN, Grab และ foodpanda โดยทั้งหมดมีคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่า Grab มีคุณภาพด้านนี้สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับดี ($\overline{X}$ =3.99, S.D.=0.568) ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่า LINEMAN มีคุณภาพด้านนี้สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับดี ($\overline{X}$ =3.85, S.D.=0.559) ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่า LINEMAN มีคุณภาพด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับดี ($\overline{X}$ =3.82, S.D.=0.572) ด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเหมือนกันว่า LINEMAN ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.546) และ Grab ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.603) มีคุณภาพด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการสูงที่สุด และด้านความเอาใจใส่ ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่า LINEMAN มีคุณภาพด้านความเอาใจใส่สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับดี ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.557)

1.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อผู้ให้บริการส่งอาหารในการให้บริการด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ประกอบการในภาพรวม

ความพึงพอใจของผู้ประกอบการ	Foodpanda			LINEMAN			Grab Food		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ความสะดวกที่ได้รับจากการบริการ	3.64	.723	ดี	3.75	.548	ดี	3.74	.549	ดี
การประสานงานของการบริการ	3.64	.440	ดี	3.74	.570	ดี	3.70	.582	ดี
อัธยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการ	3.65	.448	ดี	3.76	.553	ดี	3.72	.604	ดี
ข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ	3.67	.615	ดี	3.71	.525	ดี	3.71	.598	ดี
คุณภาพของบริการ	3.63	.520	ดี	3.70	.532	ดี	3.70	.580	ดี
ความสามารถในการเสียค่าใช้จ่าย	3.75	.625	ดี	3.77	.567	ดี	3.77	.567	ดี
รวม	3.68	.485	ดี	3.84	.488	ดี	3.73	.571	ดี

จากตารางที่ 3 พบว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อผู้ให้บริการส่งอาหารเรียงตามลำดับ ได้แก่ LINEMAN, Grab และ foodpanda โดยทั้งหมดมีความพึงพอใจตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านความสะดวกที่ได้รับจากการบริการ ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่า LINEMAN มีความพึงพอใจด้านนี้สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับดี ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.548) ด้านการประสานงานของการบริการ ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่า LINEMAN มีความพึงพอใจด้านนี้สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับดี ($\overline{X}$ =3.74, S.D.=0.570) ด้านอัธยาศัยความสนใจของ ผู้ให้บริการ ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่า LINEMAN มีความพึงพอใจด้านนี้สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับดี ($\overline{X}$ =3.76, S.D.=0.553) ด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่า LINEMAN และ Grab มีความพึงพอใจด้านนี้สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับดี ($\overline{X}$ =3.71, S.D.=0.525) และ ($\overline{X}$ =3.71, S.D.=0.598) ด้านคุณภาพของบริการของผู้ให้บริการ ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่า LINEMAN และ Grab มีความพึงพอใจด้านนี้สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับดี ($\overline{X}$ =3.70, S.D.=0.532) และ ($\overline{X}$ =3.70, S.D.=0.580) และด้านความสามารถในการเสียค่าใช้จ่าย ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่า LINEMAN และ Grab มีความพึงพอใจด้านนี้สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับดี ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.567) และ ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.567)

1.4 ผลการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ foodpanda, LINEMAN และ GrabFood ของผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพและ

ปริมณฑล โดยใช้สถิติการถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่า ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความเชื่อถือไว้วางใจได้ การตอบสนองต่อลูกค้า การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และการรู้จักและเข้าใจลูกค้า มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ปัจจัยคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร foodpanda

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
ความเป็นรูปธรรมของการบริการ	1.142	.340	11.301	1	.001	3.133
การตอบสนองต่อลูกค้า	.654	.304	4.645	1	.031	1.924
ความน่าเชื่อถือในการให้บริการ	1.261	.411	9.406	1	.002	3.528
การสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ	.583	.286	4.150	1	.042	1.791
ความเอาใจใส่	-.008	.179	.002	1	.965	.992
Constant	-15.857	2.832	31.358	1	.000	.000
Cox & Snell R Square = .136, Nagelkerke R Square = .225						

จากตารางที่ 4 พบว่าคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอร์รี่ foodpanda ได้แก่ คุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการจะมีโอกาสเลือกใช้บริการแพลตฟอร์ม foodpanda 3.133 เท่า (Exp(B) = 3.133) นอกจากนี้แพลตฟอร์มที่มีการตอบสนองต่อลูกค้ามีโอกาสเลือกใช้บริการแพลตฟอร์ม foodpanda 1.924 เท่า (Exp(B) = 1.924) แพลตฟอร์มที่มีความน่าเชื่อถือในการให้บริการจะส่งผลให้ลูกค้ามีโอกาสเลือกใช้บริการแพลตฟอร์ม foodpanda 3.528 เท่า (Exp(B) = 3.528) และแพลตฟอร์มที่มีการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการมีโอกาสที่ลูกค้าจะเลือกใช้บริการแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอร์รี่ foodpanda 1.791 เท่า (Exp(B) = 1.791) ซึ่งแพลตฟอร์มที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพการให้บริการ มีความเป็นไปได้ที่ลูกค้าจะเลือกใช้บริการแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอร์รี่ foodpanda เพิ่มขึ้นร้อยละ 85.8

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ปัจจัยคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร LINEMAN

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
ความเป็นรูปธรรมของการบริการ	-.614	.253	5.904	1	.015	.541
การตอบสนองต่อลูกค้า	-.074	.153	.235	1	.628	.928
ความน่าเชื่อถือในการให้บริการ	.070	.176	.159	1	.690	1.073
การสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ	1.256	.358	12.325	1	.000	3.510
ความเอาใจใส่	-.754	.271	7.748	1	.005	.471
Constant	.560	1.734	.104	1	.747	1.750
Cox & Snell R Square = .067, Nagelkerke R Square = .090						

จากตารางที่ 5 พบว่าคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอร์รี่ LINEMAN ได้แก่ คุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการจะมีโอกาสเลือกใช้บริการแพลตฟอร์ม LINEMAN .541 เท่า (Exp(B) = .541) และแพลตฟอร์มที่มีความเอาใจใส่จะส่งผลให้ลูกค้ามีโอกาสเลือกใช้บริการแพลตฟอร์ม LINEMAN .471 เท่า (Exp(B) = .471) อย่างไรก็ตามแพลตฟอร์มที่มีการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการมีความเป็นไปได้ที่ลูกค้าจะเลือกใช้บริการแพลตฟอร์ม LINEMAN เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.4 (Exp(B) = 3.510)

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ปัจจัยคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร Grab Food

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
ความเป็นรูปธรรมของการบริการ	-.535	.344	2.423	1	.120	.586
การตอบสนองต่อลูกค้า	-.834	.345	5.831	1	.016	.434
ความน่าเชื่อถือในการให้บริการ	-.730	.343	4.537	1	.033	.482
การสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ	-.152	.311	.239	1	.625	.859
ความเอาใจใส่	.907	.431	4.433	1	.035	2.476
Constant	5.721	2.110	7.350	1	.007	305.325
Cox & Snell R Square = .039, Nagelkerke R Square = .054						

จากตาราง ที่ 6 พบว่า คุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอร์รี่ Grab Food ได้แก่ คุณภาพการให้บริการด้านการตอบสนองต่อลูกค้าจะมีโอกาสเลือกใช้บริการแพลตฟอร์ม Grab Food .434 เท่า (Exp(B) = .434) และแพลตฟอร์มที่มีความน่าเชื่อถือในการให้บริการจะส่งผลให้ลูกค้ามีโอกาสเลือกใช้บริการแพลตฟอร์ม Grab Food .482 เท่า (Exp(B) = .482) อย่างไรก็ตามแพลตฟอร์มที่มีความเอาใจใส่มีความเป็นไปได้ที่ลูกค้าจะเลือกใช้บริการแพลตฟอร์ม Grab Food เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.7 (Exp(B) = 2.476)

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ปัจจัยความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร foodpanda

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
ความสะดวกที่ได้รับจากการบริการ	62.753	42577.175	.000	1	.999	1.791
การประสานงานของการบริการ	-.591	1.722	.118	1	.731	.554
อัธยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการ	1.549	2.418	.410	1	.522	4.706
ข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ	-16.415	43422.771	.000	1	1.000	.000
คุณภาพของบริการ	1.104	2.270	.237	1	.627	3.017
ความสามารถในการเสียค่าใช้จ่าย	4.265	7726.985	.000	1	1.000	71.153
Constant	-211.968	31096.103	.000	1	.995	.000
Cox & Snell R Square = .481, Nagelkerke R Square = .730						

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอร์รี่ Foodpanda ได้แก่ ความสะดวกที่ได้รับจากการบริการ การประสานงานของการบริการ อัธยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการ ข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ คุณภาพของบริการ และ ความสามารถในการเสียค่าใช้จ่าย ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ปัจจัยความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร LINEMAN

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
ความสะดวกที่ได้รับจากการบริการ	1.272	2.436	.273	1	.602	3.567
การประสานงานของการบริการ	-12.979	6.700	3.753	1	.053	.000
อัธยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการ	15.305	6.907	4.910	1	.027	4.433
ข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ	5.523	11.422	.234	1	.629	250.437
คุณภาพของบริการ	2.229	10.584	.044	1	.833	9.286
ความสามารถในการเสียค่าใช้จ่าย	-11.384	3.047	13.955	1	.000	.000
Constant	-1.115	2.066	.291	1	.589	.328
Cox & Snell R Square = .379, Nagelkerke R Square = .518						

จากตารางที่ 8 พบว่าความพึงพอใจของผู้ใช้บริการมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอร์รี่ LINEMAN ได้แก่ อัธยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการและความสามารถในการเสียค่าใช้จ่าย ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยอัธยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการจะส่งผลให้ลูกค้ามีโอกาสเลือกใช้บริการแพลตฟอร์ม LINEMAN 4.433 เท่า (Exp(B) = 4.433) อย่างไรก็ตามผู้ใช้บริการที่มีความสามารถในการเสียค่าใช้จ่ายมีความเป็นไปได้ที่ลูกค้าจะเลือกใช้บริการแพลตฟอร์ม LINEMAN ลดลงร้อยละ 84.3 (Exp(B) = .000)

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ปัจจัยความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร Grab Food

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
ความสะดวกที่ได้รับจากการบริการ	.676	2.603	.067	1	.795	1.966
การประสานงานของการบริการ	4.061	2.843	2.041	1	.153	58.046
อัธยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการ	4.381	2.795	2.457	1	.117	79.918
ข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ	3.659	2.929	1.561	1	.212	38.841
คุณภาพของบริการ	-4.514	3.339	1.828	1	.176	.011
ความสามารถในการเสียค่าใช้จ่าย	-7.225	2.940	6.040	1	.014	.001
Constant	-4.056	1.321	9.434	1	.002	.017
Cox & Snell R Square = .187, Nagelkerke R Square = .252						

จากตารางที่ 9 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอร์รี่ Grab Food ได้แก่ ความสามารถในการเสียค่าใช้จ่าย ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยผู้ใช้บริการที่มีความสามารถในการเสียค่าใช้จ่ายมีความเป็นไปได้ที่ลูกค้าจะเลือกใช้บริการแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอร์รี่ Grab Food ลดลงร้อยละ 69.8 (Exp(B) = .001)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยจะพบว่าผู้ประกอบการร้านอาหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับคุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ และด้านความเอาใจใส่ เนื่องจากคุณภาพการบริการที่เป็นรูปธรรมเหล่านี้มีความสำคัญต่อลูกค้าและส่งผลต่อการเลือกใช้บริการจัดส่งอาหารของผู้ประกอบการได้ ผู้ประกอบการมีแนวโน้มที่จะเลือกแพลตฟอร์มการจัดส่งอาหารที่สามารถมอบประสบการณ์การบริการลูกค้าที่รวดเร็วและตอบสนองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชลิตา ชนะวีรวรรณ (2561) ที่พบว่า ปัจจัยคุณภาพการบริการ ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ภาพลักษณ์ ส่งผลในทางบวกต่อความพึงพอใจในการใช้บริการส่งพัสดุด่วน เนื่องจากลูกค้าให้ความสำคัญกับบริการที่เชื่อถือได้และสม่ำเสมอ ซึ่งสามารถสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในผู้รับบริการ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาคุณภาพการให้บริการของธุรกิจขนส่งอาหารด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ มีความสำคัญต่อลูกค้าเช่นกัน เนื่องจากส่งผลกระทบโดยตรงต่อประสบการณ์ของผู้ประกอบการกับแพลตฟอร์มการจัดส่งอาหาร ตัวอย่างเช่น หากอาหารมาถึงล่าช้าหรือคุณภาพไม่ดี ลูกค้าอาจไม่พอใจและเลือกที่จะเปลี่ยนไปใช้แพลตฟอร์มอื่น ในทางกลับกัน หากอาหารมาถึงตรงเวลาและมีคุณภาพดี ลูกค้าก็มีแนวโน้มที่จะใช้แพลตฟอร์มเดิมต่อไป

คุณภาพการให้บริการของธุรกิจขนส่งอาหารด้านการตอบสนองต่อลูกค้า มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร foodpanda และ Grab Food ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเลือกแพลตฟอร์มการจัดส่งอาหารที่สามารถมอบประสบการณ์การบริการลูกค้าที่รวดเร็วและตอบสนองได้ เช่น เมื่อเกิดปัญหาขึ้น เช่น คำสั่งซื้อขาดหายไปหรือไม่ถูกต้อง ลูกค้าต้องการให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและง่ายดายด้วยความช่วยเหลือจากฝ่ายสนับสนุนลูกค้า

คุณภาพการให้บริการของธุรกิจขนส่งอาหารด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร foodpanda และ Grab Food ซึ่งหมายความว่าลูกค้าให้ความสำคัญกับแพลตฟอร์มจัดส่งอาหารที่สามารถส่งคำสั่งซื้อได้อย่างถูกต้องและตรงเวลาอย่างสม่ำเสมอ นี่เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับลูกค้าที่ใช้บริการส่งอาหารเป็นทางเลือกที่สะดวกและประหยัดเวลา

คุณภาพการให้บริการของธุรกิจขนส่งอาหารด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร LINEMAN ซึ่งชี้ให้เห็นว่าลูกค้าให้ความสำคัญกับแพลตฟอร์มการจัดส่งอาหารที่ให้ความรู้สึกไว้วางใจและมั่นใจในบริการของพวกเขา

คุณภาพการให้บริการของธุรกิจขนส่งอาหารด้านความเอาใจใส่ มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร LINEMAN และ Grab ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น การตอบสนองต่อข้อซักถามหรือข้อกังวลของลูกค้า การให้ข้อมูลการสั่งซื้อที่ถูกต้องและละเอียด และการจัดการกับปัญหาใด ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการสั่งซื้อและการจัดส่ง ลูกค้าที่รู้สึกว่าได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างตั้งใจมีแนวโน้มที่จะใช้แพลตฟอร์มจัดส่งอาหารอีกครั้งและแนะนำให้ผู้อื่นใช้

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ด้านความสะดวกที่ได้รับจากการบริการ มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร foodpanda และ Grab เนื่องจากผู้ใช้แพลตฟอร์มเหล่านี้มักให้ความสำคัญกับความสามารถในการสั่งอาหารอย่างรวดเร็วและง่ายดายจากร้านอาหารที่หลากหลายและส่งถึงหน้าประตูบ้านของพวกเขา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณพวิทย์ วชิราปัญญานนท์ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการคาร์แคร์ (Car Care) ของประชากรในเขตบางขุนเทียน โดยพบว่า ความพึงพอใจ ด้านความสะดวกในการเดินทาง ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการคาร์แคร์ (Car Care) ของประชากรในเขตบางขุนเทียน เนื่องจากความสะดวกและง่ายต่อการใช้งานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ หากผู้ให้บริการสามารถมอบสิทธิประโยชน์เหล่านี้ได้อย่างสม่ำเสมอ พวกเขาก็มีแนวโน้มที่จะรักษาลูกค้าและดึงดูดลูกค้าใหม่

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ด้านความสามารถในการเสียค่าใช้จ่าย มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร foodpanda และ Grab Food เนื่องจากแพลตฟอร์มจัดส่งอาหารที่มีตัวเลือก การชำระเงินที่หลากหลาย เช่น เงินสดปลายทางหรือวิธีชำระเงินออนไลน์ อาจดึงดูดผู้ใช้มากกว่า เนื่องจากให้ความยืดหยุ่นและความสะดวกสบายมากกว่าในด้านการชำระเงิน

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ด้านการประสานงานของการบริการ มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร LINEMAN และ Grab Food เนื่องจากการประสานงานกับร้านอาหารและคนขับรถส่งของได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มั่นใจได้ถึงการส่งมอบตรงเวลาและคำสั่งซื้อที่ถูกต้อง การประสานงานของบริการนี้ช่วยสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในแพลตฟอร์ม เพิ่มความพึงพอใจของผู้ใช้และโอกาสใน การทำธุรกิจซ้ำ

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ด้านอัธยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการ มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหาร LINEMAN เนื่องจากผู้ให้บริการที่แสดงอัธยาศัยไมตรีผ่านปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ เช่น ความสุภาพ ความเห็นอกเห็นใจ และความเต็มใจที่จะไปให้เหนือกว่านั้น มีแนวโน้มที่จะสร้างประสบการณ์เชิงบวกแก่ผู้ใช้และเพิ่มความพึงพอใจให้กับผู้ใช้

ความพึงพอใจของผู้ประกอบการ ด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ พบว่า LINEMAN และ Grab Food ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด เช่น รู้สึกพึงพอใจต่อพนักงานที่ให้คำแนะนำตรงตามความต้องการ รองลงมาคือ รู้สึกพึงพอใจกับคำแนะนำในการส่งเสริมการขายของร้านค้าหรือค่าโปรโมชั่นต่าง ๆ ของพนักงาน และรู้สึกพึงพอใจต่อพนักงานที่สามารถแก้ปัญหาได้ทันที

ความพึงพอใจของผู้ประกอบการ ด้านคุณภาพของบริการ พบว่า LINEMAN และ Grab Food ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด เช่น มีความพึงพอใจต่อความสะดวกที่ได้รับจากบริการ รองลงมาคือ

มีความพึงพอใจของการตอบสนองจากผู้ให้บริการ เมื่อเกิดปัญหาหรือต้องการขอความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และ มีความพึงพอใจต่อการบริการ

ความพึงพอใจของผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารพบว่า ผู้ประกอบการที่ให้ความสำคัญกับความสะดวกที่ได้รับจากการบริการหรือบริษัทสร้างความพึงพอใจให้ผู้ประกอบการรู้สึกว่าได้รับความสะดวกจากการบริการ จะมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ LINEMAN และ Grab Food สูงกว่าแพลตฟอร์มอื่น นอกจากนี้ ผู้ประกอบการที่ต้องการได้รับอัธยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการแนวโน้มที่จะเลือกใช้ LINEMAN ในการเข้าร่วมเป็นพันธมิตร

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คุณภาพการให้บริการของแพลตฟอร์มตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตกรุงเทพและปริมณฑลมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการแพลตฟอร์มฟูดดิลิเวอรี ได้แก่ คุณภาพการให้บริการด้านความเอาใจใส่ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า และด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผู้ประกอบการที่ให้ความสำคัญกับความเอาใจใส่ หรือบริษัททำให้ผู้ประกอบการรู้สึกว่าได้รับความเอาใจใส่จากการบริการ มีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ LINEMAN และ Grab สูงกว่าแพลตฟอร์มอื่น นอกจากนั้น ผู้ประกอบการที่ต้องการได้รับความเป็นรูปธรรมของการบริการ มีโอกาสทำให้ผู้ประกอบการเลือกใช้ foodpanda และ LINEMAN สอดคล้องกับพัชร์หทัย จารุทวี ผลนุกูล, ปิยากร พรพีรวิชญ์, เปมิกา พันธุ์สุมา, และ พิจักษณ์ วราเสนีย์วุฒิ (2563) ที่แสดงให้เห็นว่าปัจจัยคุณภาพการให้บริการ ได้แก่ ด้านการเอาใจใส่ลูกค้า ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนองลูกค้าและด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการส่งผลต่อความพึงพอใจใช้บริการขนส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของบริษัทฟู้ดแพนด้า

ความพึงพอใจของผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจขนส่งอาหารพบว่า ผู้ประกอบการที่ให้ความสำคัญกับความสะดวกที่ได้รับจากการบริการหรือบริษัทสร้างความพึงพอใจให้ผู้ประกอบการรู้สึกว่าได้รับความสะดวกจากการบริการ จะมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ foodpanda และ LINEMAN สูงกว่าแพลตฟอร์มอื่น นอกจากนี้ ผู้ประกอบการที่ต้องการได้รับอัธยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการแนวโน้มที่จะเลือกใช้ LINEMAN ในการเข้าร่วมเป็นพันธมิตร

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ภายใต้กรอบและผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสร้างเป็นข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

ผู้ประกอบการควรประเมินความต้องการเฉพาะของตนเมื่อเลือกแพลตฟอร์มบริการจัดส่งอาหาร ตัวอย่างเช่น หากร้านอาหารต้องการการจัดส่งที่รวดเร็วและเชื่อถือได้ LINEMAN อาจเป็นตัวเลือกที่ดีที่สุด ในขณะที่หากร้านอาหารให้ความสำคัญกับการบริการลูกค้าอย่างเอาใจใส่ foodpanda อาจเป็นแพลตฟอร์มที่ต้องการ

ผู้ประกอบการที่ให้ความสำคัญกับการประสานงานของการบริการหรือบริษัทสร้างความพึงพอใจให้ผู้ประกอบการรู้สึกว่าได้รับความสะดวกจากการประสานงานของการบริการ ดังนั้น foodpanda ควรเพิ่มความความสะดวกจากการประสานงานของการบริการให้กับผู้บริโภค ผู้ประกอบการจะพิจารณาคุณภาพบริการ รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความน่าเชื่อถือ การตอบสนองของลูกค้า ความเอาใจใส่ และสร้างความมั่นใจ

ผู้ประกอบการสามารถพิจารณา LINEMAN สำหรับบริการที่เชื่อถือได้และเอาใจใส่ Grab สำหรับบริการลูกค้าที่รวดเร็วและตอบสนอง และ foodpanda สำหรับบริการที่เอาใจใส่และสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้า

ข้อเสนอแนะการวิจัยเพิ่มเติมในครั้งต่อไป อาจเปรียบเทียบแพลตฟอร์มบริการจัดส่งอาหารตามภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทยเพื่อดูว่ามีความแตกต่างในระดับภูมิภาคในด้านคุณภาพการบริการ ความพึงพอใจของผู้ประกอบการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแพลตฟอร์ม เพื่อให้รู้ถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่อยู่เบื้องหลังความสัมพันธ์นั้นได้ดียิ่งขึ้น อาจมีปัจจัยอื่นที่เป็นปัจจัยแอบแฝงอยู่ระหว่างความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรผลลัพธ์

เอกสารอ้างอิง

ชเนศ ลักษณ์พันธุ์ภักดี. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

ณพวิทย์ วชิราปัญญานนท์. (2560). *ปัจจัยความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการคาร์แคร์ (Car Care) ของประชากรในเขตบางขุนเทียน.* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม).

นุช สิงห์แก้ว. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารผ่านสื่อออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร*. (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).

พัชร์หทัย จารุทวีผลนุกูล, ปิยากร พรพีรวิชญ์, เปมิกา พันธุ์สุมา และ พิจักษณ์ วราเสนีย์วุฒิ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคในการใช้บริการ แอปพลิเคชันของฟูดแพนด้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3*(2), 29-42.

พิมพุมผกา บุญธนาพีรัชต์. (2560). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ. Food Delivery ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

วชลิตา ชนะวีรวรรณ. (2561). *อิทธิพลของคุณภาพการบริการ และการรับรู้คุณค่าที่มีต่อความพึงพอใจในการใช้บริการส่งพัสดุด่วน.* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2562). *การแข่งขันของแอปพลิเคชั่นสั่งอาหาร ดันธุรกิจ Food Delivery เติมโตต่อเนื่อง คาดมีมูลค่าสูงถึง 33,000 – 35,000 ล้านบาท ในปี 2562 (กระแสทรรศน์ ฉบับที่ 2995).* สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2565, จาก https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/z2995.aspx

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) (2563), *ETDA เผย คน Gen -Y สั่งอาหารออนไลน์มากสุด และกว่า 40% สั่งเพราะหวั่นโควิด-19.* สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2565, จาก ETDA. https://www.etda.or.th/th/https/www-etda-or-th/th/newsevents/pr-news/Online-Food-Delivery-Survey-2020.aspx

Workpoint News. (2562). *การแข่งขันแอปพลิเคชั่นสั่งอาหาร ดันธุรกิจ Food Delivery มูลค่าสูง 3.5 หมื่นล้าน*. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2565, จาก https://workpointtoday.com/kasikorn-food-delivery/

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

Guidelines to Development of Academic Leadership in the New Normal Situation of School Administrators under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1

จุฬาพรรณ ภักดีศรี[1], อดุลย์ พิมพ์ทอง[2], และวานิช ประเสริฐพร[3]

Chulapan Phakdeesri[1], Adul Pimthong[2], and Vanich Prasertphorn[3]

[1]นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

[2,3]อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

[1]students of Master of Education in Educational Administration, Faculty of Education, Northeastern University

[2,3]Lecturer of Master of Education in Educational Administration, Faculty of Education, Northeastern University

อีเมล: chulapanidea@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
16 พฤษภาคม 2566	22 พฤษภาคม 2566	24 พฤษภาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นและ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตรทาโร่ ยามเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม .05 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 33 คน และครู จำนวน 286 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ และการวิเคราะห์เชิงข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

มีค่าดัชนี PNI $_{modified}$ = 0.41 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) เป็นอันดับแรก

2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่(New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) คือส่งเสริมและควบคุมการดำเนินการขององค์กรในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) คือส่งเสริมให้ครูทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงการสอนของตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ และด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) คือ มีการจัดประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ และติดตามผลการสอนของครูทุกภาคเรียน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, สถานการณ์ปกติใหม่

ABSTRACT

This research aimed to study: 1) the current states, desirable states, and needs, 2) the guidelines in the development of academic leadership in the New Normal situation of the school administrators under Roi-et Primary Educational Service Area Office 1. The research samples consisted of 320 school administrators and teachers as head of academic affairs. The research instruments contained the five-rating scaled questionnaires and the semi-structured interview form. The data analysis statistics were the percentage, mean, standard deviation, needs Index (PNI $_{modified}$), and content analysis.

The research findings revealed that:

1. The current state of the academic leadership in the New Normal situation of the school administrators under Roi-et Primary Educational Service Area Office 1 indicated an overall moderate level. The desirable states of the academic leadership in the New Normal situation of the school administrators under Roi-et Primary Educational Service Area Office 1 exposed overall at the highest level with the needs index (PNI $_{modified}$) valued at 0.41

2. The guidelines in the development of academic leadership in the New Normal situation of the school administrators under Roi-et Primary Educational Service Area Office 1 included 3 aspects, covering the aspects of curriculum development and teaching in the New Normal situation is to promote and control the organization's operations in the new normal situation (New Normal) to achieve the set goals., personnel development of the academy in the New Normal situation is teachers are encouraged to conduct research studies to develop students and improve

their own teaching to be consistent with the current situation., and the aspect of supervision and learning evaluation in the New Normal situation which there is a systematic evaluation of teachers' teaching and learning arrangements and follow up on teachers' teaching every semester.

Keywords: Academic Leadership, School Administrators, New Normal Situation

บทนำ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) เป็นพฤติกรรมลักษณะการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิผลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนโดยอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย พันธกิจ การบริหารหลักสูตรและการสอน การพัฒนาครู การส่งเสริมบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นภาวะผู้นำที่พัฒนามาจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งที่จะทำให้เกิดความร่วมมือของครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน รูปแบบภาวะผู้นำส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผู้บริหารโรงเรียนที่เอาใจใส่กับงานการเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นหลัก หากจะพัฒนาโรงเรียนจำเป็นต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (กัญญ์วรา เครื่องพาที,2556)ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 (นริศ สวัสดี, 2550) โดยภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (สุภัทรา วีระวุฒิ, 2554) ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสนับสนุนการบริหารจัดการงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและมีประสิทธิผล โดยยึดหลักการแนวคิดการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องมีความเป็นผู้นำในรูปแบบใหม่ มีวิสัยทัศน์สามารถมองไปในอนาคตอย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจูงใจ กระตุ้น สนับสนุนให้บุคลากรกล้าคิดในเชิงสร้างสรรค์ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ (ธนาภรณ์ นิลพัทธนันท์, 2562 ; สุรศักดิ์ เล็กวงษ์, 2563) โดยเฉพาะการบริหารสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งมีนโยบายและแนวปฏิบัติต่าง ๆ จากภาครัฐมากมาย บางเรื่องเป็นข้อจำกัดและเป็นความปกติใหม่ของสถานศึกษาที่จะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย โดยถือว่าเป็นความปกติใหม่สำหรับการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำจึงจะต้องมีการปรับประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารให้เหมาะสม โดยส่วนสำคัญ ที่จะทำให้สามารถนำพาองค์กรก้าวเดินไปข้างหน้า

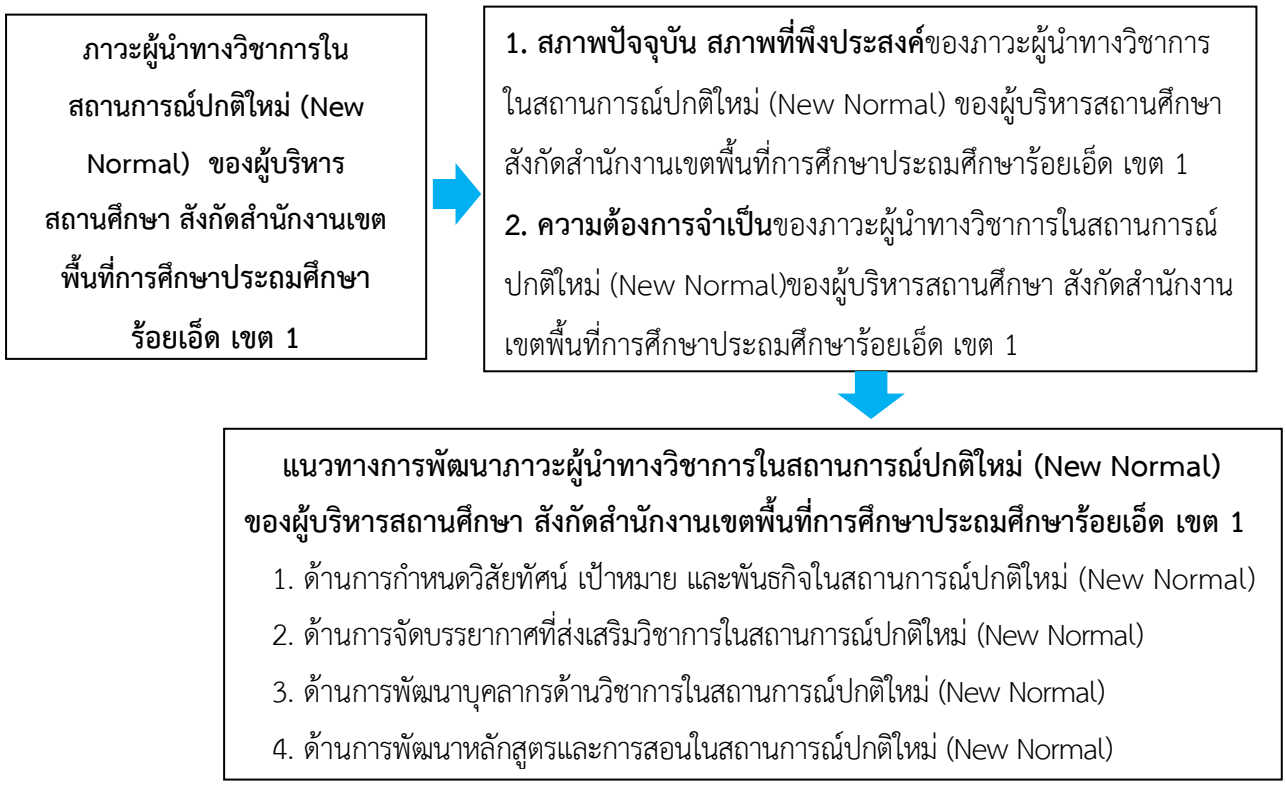
จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการนั้นมีความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะ

ผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลหรือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานวิชาการ พัฒนาการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คิดเป็น แก้ปัญหาได้และถ่ายโยงเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญจริงได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูได้ทราบความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)

2. บุคลากรทางการศึกษาได้แนวทางในการนำข้อมูลไปการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพ

3. เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ในสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวนโรงเรียน 230 แห่ง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 167 คน ครู จำนวน 1,421 คน รวมทั้งสิ้น 1,588 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 จากโรงเรียน 230 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตรทาโร่ ยามเน่ Taro Yamane. (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม .05 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 320 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 33 คน และครู จำนวน 286 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2. ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)
2. ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)
3. ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)
5. ด้านการนิเทศและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

นำแบบสอบถามทั้งหมด มาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบของแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการ ในการขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยลงภาคสนาม และส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โดยส่งหนังสือผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ผ่านระบบออนไลน์ Google form ในรูปแบบ OR Code ถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 1 รวมจำนวน 320 ฉบับ เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ดังกล่าว ทั้งนี้ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างก่อนการนำไปวิเคราะห์

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

5. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ของภาวะผู้นำทางวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

6. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตารางพร้อมอธิบายผลท้ายตาราง

7. ผู้วิจัยวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยการนำคะแนนจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1. ผู้วิจัยขออนุญาตให้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 3 แห่ง คือ 1) โรงเรียนบ้านมะอึ 2) โรงเรียนบ้านจาน 3) โรงเรียนโสภโณประชาสรรค์

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อขออนุญาตลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 6 คน โดยในจำนวนนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครู จำนวน 3 คน

3. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สำหรับการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ประเด็นแนวทางสัมภาษณ์ ทำการรวบรวมข้อคิดเห็นของแนวทาง และข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากประสบการณ์ตรงของผู้ให้สัมภาษณ์

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็นดำเนินการด้วยตนเอง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (NEW NORMAL) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.41)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.1 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3) ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5) ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2) ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3) ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5) ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง = 0.42 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) มีค่าดัชนีเป็นอันดับแรก ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) มีค่าดัชนีเป็นอันดับสอง และด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) มีค่าดัชนีเป็นลำดับสุดท้าย

1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง = 0.39

2) ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง = 0.38

3) ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง = 0.43

4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง = 0.44

5) ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง = 0.42

ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวม (n = 320)

ภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I−D)/D	ลำดับ
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจในสถานการณ์ปกติใหม่ (New normal)	3.28	.234	ปานกลาง	4.56	.187	มากที่สุด	0.39	4
2. ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New normal)	3.31	..240	ปานกลาง	4.57	.208	มากที่สุด	0.38	5
3. ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New normal)	3.23	.263	ปานกลาง	4.62	.189	มากที่สุด	0.43	2
4. ด้านการพัฒนหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New normal)	3.29	.287	ปานกลาง	4.73	.164	มากที่สุด	0.44	1
5. ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปกติใหม่ (New normal)	3.34	.201	ปานกลาง	4.74	.147	มากที่สุด	0.42	3
รวม	3.29	.108	ปานกลาง	4.64	.080	มากที่สุด	0.41	

2. ผลการพัฒนาแนวภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)

1) ควรส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาหลักสูตรโดยการเข้าร่วมการประชุม อบรม และสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คิดเป็น แก้ปัญหาได้และถ่ายโยงเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญจริงได้

2) ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้สอดคล้องกับจุดหมาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของหลักสูตรในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)

3) ควรมีการวัด ประเมินผล แก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้ในช่วงที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และออนไซต์ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานศึกษา ชุมชนและผู้เรียนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)

2.2. ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)

1) ควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เท่าทันกับยุคปกติใหม่ โดยการจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู การศึกษาอบรม ผ่านช่องทางออนไลน์ (Online) ตามความเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน

2) ควรส่งเสริมให้ครูทำการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ

3) ควรจัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูในช่วงสถานการณ์โรคระบาด Covid-19 และการปฏิบัติงานของครูที่หลากหลาย ผ่านระบบออนไลน์ (online) และให้ครูมีการรายงานผลการปฏิบัติงานทุกภาคเรียนเพื่อปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2.3 ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)

1) ควรมีการดำเนินการวางแผน การนิเทศการสอนอย่างเป็นขั้นตอน มีปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบโดยปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จัดตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน

2) ควรมีการจัดประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ และติดตามผลการสอนของครูทุกภาคเรียนและเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้สรุปผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ และนำเทคนิควิธีการ รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ไปปรับใช้ในการทำงานของตนเองให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal)

3) ควรมีส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาวิชาชีพผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ด้วยเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.1 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยร่วมกับครูในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน และการประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับสถานการณ์ปกติใหม่ รวมถึงการให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในและนอกสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนทั้งตรงหรือ

ทางอ้อม มีวิธีในการประเมินความก้าวหน้าที่หลากหลายและทำอย่างเป็นประจำ โดยพิจารณาผลทดสอบและพิจารณาแบบรายงานพัฒนาการ คุณลักษณะนักเรียน มาแก้ปัญหานักเรียนที่เรียนอ่อนและส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนที่เรียนดี ใช้เวลาส่วนใหญ่ช่วยเหลือนักเรียนตลอดปีการศึกษา มีการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้สะดวกต่อการใช้งานและมีจำนวนเพียงพอ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาให้กับนักเรียน มีความปลอดภัยและเป็นระเบียบมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ครูและบุคลากร มีการดูแล เอาใจใส่ครู บุคลากร และนักเรียนอย่างใกล้ชิดส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู สอดคล้องกับวิจัยของพัชรนันท์ ลอยเมืองกลาง (2564) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลย์ฐิตา แท้เรือง (2565) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรร่วมกับครู โดยร่วมกับครูในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน และการประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบด้วยวิธีที่หลากหลาย มีการให้คำแนะนำสนับสนุน ช่วยเหลือ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู รวมถึงการให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในและนอกสถานศึกษา ด้วยเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพในตัวของครูแต่ละคน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีพฤติกรรมที่ตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนทั้งตรงหรือทางอ้อม มีวิธีในการประเมินความก้าวหน้าที่หลากหลายและทำอย่างเป็นประจำ มีการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา จากขอบเขตงานที่รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ โดยการวิเคราะห์สภาพงานวิชาการ กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และดัชนีชี้วัดคุณภาพผลการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของรวิภา ศรีวัตร (2564) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลย์ฐิตา แท้เรือง (2565) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

1.3 ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) มีค่าดัชนีเป็นอันดับแรก ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการในสถานการณ์

ปกติใหม่ (New Normal) มีค่าดัชนีเป็นอันดับสอง และด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) มีค่าดัชนีเป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในสถานการณ์ปกติใหม่ หลักสูตรถือเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการจัดทำหลักสูตรร่วมกับครูเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ปกติใหม่ โดยร่วมกับครูในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน และการประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบด้วยวิธีที่หลากหลาย กำกับติดตามหลังจากจัดการเรียนการสอนทั้งการสอนออนไลน์ สอนออนไซต์ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของรวิภา ศรีวัตร (2564) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอนของครู ($PNI_{Modified}$= 0.58) 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน 3) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.90, S.D. = 0.23)

2. ผลการพัฒนาแนวภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) 1.1) ควรส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาหลักสูตรโดยการเข้าร่วมการประชุม อบรม และสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คิดเป็น แก้ปัญหาได้และถ่ายโยงเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญจริงได้ 1.2) ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้สอดคล้องกับจุดหมาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของหลักสูตรในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) 1.3) ควรมีการวัด ประเมินผล แก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้ในช่วงที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และออนไซต์ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานศึกษา ชุมชนและผู้เรียนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) 2) ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) 2.1) ควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เท่าทันกับยุคปกติใหม่ โดยการจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูการศึกษาอบรม ผ่านช่องทางออนไลน์ (Online) ตามความเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน 2.2) ควรส่งเสริมให้ครูทำการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ 2.3) ควรจัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูในช่วงสถานการณ์ โรคระบาด Covid-19 และการปฏิบัติงานของครูที่หลากหลาย ผ่านระบบออนไลน์ (online) และให้ครูมีการรายงานผลการปฏิบัติงานทุกภาคเรียนเพื่อปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น 3) ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) 3.1) ควรมีการดำเนินการวางแผน การนิเทศการสอนอย่างเป็นขั้นตอน มีปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบโดยปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จัดตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน 3.2) ควรมีการจัดประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ และติดตามผลการสอนของครูทุกภาคเรียนและเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้สรุปผลการนิเทศ

การจัดการเรียนรู้ และนำเทคนิควิธีการ รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ไปปรับใช้ในการทำงานของตนเองให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) 4.3) ควรมีส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาวิชาชีพผ่านช่องทางออนไลน์ (Online) ด้วยเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของรวิภา ศรีวัตร (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน และผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.90, S.D. = 0.23) สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทวัน พูลกำลัง (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2 ในยุคนิวนอร์มัล พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2 ในยุคนิวนอร์มัลมี ดังนี้ (1) ครูควรมีการตรวจสอบความพร้อมอุปกรณ์พื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน (2) ครูควรใช้การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านโทรทัศน์ในสัดส่วนที่มากกว่าการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และ (3) ครูควรให้ความสำคัญการประเมินผู้เรียน ติดตามตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ การปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นรูปแบบการตอบแบบสอบถามแบบสนองคู่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2 ในยุคนิวนอร์มัล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2 ในยุคนิวนอร์มัล มีดังนี้ (1) ครูควรมีการตรวจสอบความพร้อมอุปกรณ์พื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน(2) ครูควรใช้การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านโทรทัศน์ในสัดส่วนที่มากกว่าการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และ (3) ครูควรให้ความสำคัญการประเมินผู้เรียน ติดตามตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจ การปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ควรนำแนวทางการพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ไปใช้ ควรคำนึงถึงความแตกต่างหรือขนาดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ปัญหาตามองค์ประกอบของแนวทางเพื่อพัฒนาสถานศึกษาได้ตรงตามสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) มีค่าดัชนีเป็นอันดับแรก และด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) ควรมี

การวิเคราะห์หลักสูตรโดยให้ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปกติใหม่ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนนั้น นักเรียนไม่จำเป็นต้องนั่งเรียนในห้อง จึงต้องมีการจัดหลักสูตรที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.3 ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) มีค่าดัชนีเป็นอันดับสอง ควรมีการให้ครูได้เข้าร่วมอบรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อนำมาปรับใช้ในการสอนช่วงสถานการณ์โควิด-19 เนื่องจากมีทั้งการเรียนออนไลน์ ออนไซต์ และออนแฮนด์ ตามความเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนในสถานการณ์ปกติใหม่ ครูต้องมีการปรับการจัดการเรียนรู้ให้มีความหลายหลาย จึงต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) มีค่าดัชนีเป็นอันดับสาม ในช่วงสถานการณ์ปกติใหม่ มีการจัดการเรียนสอนที่เปลี่ยนจากเดิม ทั้งการเรียนออนไลน์ ออนไซต์ และออนแฮนด์ ผู้สอนจึงต้องมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ทั้งยังต้องมีการนิเทศการสอน เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปกติใหม่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ข้างเคียง เพื่อนำมาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิชาการในสถานการณ์ปกติใหม่ (New Normal) เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบและนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้ทั้งหมด ผู้มีพระคุณท่านแรกที่ผู้วิจัยใคร่ของกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง คือ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเอาใจใส่ตรวจแก้วิทยานิพนธ์เพื่อให้สมบูรณ์ที่สุดและให้กำลังใจตลอดมา เป็นที่ปรึกษาให้ความช่วยเหลือด้านวิจัยและให้คำปรึกษาแนะนำแง่คิดต่าง ๆ จากประสบการณ์ของท่าน นอกจากนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบเกี่ยวกับการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถามและกรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา คุณค่าอันเกิดจากงานวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกท่านเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

กัญญ์วรา เครื่องพาที. (2556). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

ธนาภรณ์ นิลพัทธนันท์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).

นริศ สวัสดี. (2550). การวิเคราะห์พหุระดับของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).

นันทวัน พูลกำลัง. (2563). แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสานักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2 ในยุคนิวนอร์มัล.(คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

พัชรนันท์ ลอยเมืองกลาง. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8*(3), 337 – 350.

รวิภา ศรีวัตร, สุชาติ บางวิเศษ, สุขุม พรมเมืองคุณ. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย วิทยาเขตศรีล้านช้าง.

สุภัทรา วีระวุฒิ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยวงศ์ชวลิตกุล).

สุรศักดิ์ เล็กวงษ์. (2563). บทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).

Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis.3rdEd. New York: Harper and Row Publications

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Leadership Development Model for the Student Organization Committee of Northeastern Rajabhat University

วีรวัฒน์ คำแสนพันธ์[1], ธวัชชัย ไพใหล[2] และไชยา ภาวะบุตร[3]

Weerawat Khamsaenpan[1], Tawatchai Pailai[2], and Chaiya Pawabutra[3]

[1,2,3] สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[1,2,3] Education Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

อีเมล: Weerawat.k@snru.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
14 สิงหาคม 2566	1 ตุลาคม 2566	9 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา และ 3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการองค์การนักศึกษา จำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม เพื่อสำรวจภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินรูปแบบ

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 10 องค์ประกอบ 78 ตัวบ่งชี้

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา4) กระบวนการ 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล

3. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, ภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) examine the components of leadership development model of the student organization committee 2) establish and develop a model for leadership development model of the student organization committee and 3) assess the developed model. This research and development approach (R&D). The sample group consisted of 110 student organization committee. Using a questionnaire to survey the leadership of the student organization committee which had a reliability value of 0.94, an expert interview form, and form assessment.

The findings were as follows:

1. The components of the student organization committee northeastern Rajabhat university leadership involved 10 components with 78 indicators

2. The leadership competency development model of the student organization committee northeastern Rajabhat university included; 1) principles 2) objectives 3) contents 4) development processes 5) learning materials and 6) measurement and evaluation.

3. The leadership competency development model of the student organization committee northeastern Rajabhat university were highly suitable, feasible, and beneficial.

Keyword: Development Model, Leadership Student Organization Committee

บทนำ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง เป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (คำว่า “กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม” เปลี่ยนโดยมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562) ในหมวด 1 บททั่วไป มาตรา 7 กล่าวว่า ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู ในมาตรา 8(4) กล่าวว่า การเรียนรู้และเสริมความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกรักประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของ

ส่วนรวม มาตรา 10 ว่าด้วยเรื่องการแบ่งส่วนราชการ วรรค 4 สถาบัน สำนัก ศูนย์ ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานผู้อำนวยการกอง ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นมีฐานะเทียบเท่ากอง ซึ่งมีบทบาทตามภาระหน้าที่ของส่วนราชการนั้นๆ เช่น กองพัฒนานักศึกษา หรือชื่ออื่นๆ ที่มหาวิทยาลัยนั้นๆ กำหนดขึ้น ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2562)

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2541 ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดทำมาตรฐานกิจการนักศึกษาขึ้นเพื่อเป็นคู่มือและแนวทางในการดำเนินงานกิจการนักศึกษา สำหรับเป็นกรอบอ้างอิงในการดำเนินงานเพื่อพัฒนางานกิจการนักศึกษาในสมัยนั้นละต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากปัจจัยสนับสนุนด้านต่าง ๆ บริบทด้านอุดมศึกษา สถานการณ์และเป้าหมายการผลิตบัณฑิตได้เปลี่ยนแปลงไปทำให้ภารกิจด้านกิจการนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีขอบข่ายการดำเนินงานที่กว้างขวางและมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปมาก จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนมาตรฐานกิจการนักศึกษาให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ของอุดมศึกษาในปัจจุบันและอนาคต เพื่อใช้เป็นกรอบอ้างอิงให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินงานกิจการนักศึกษาต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์และสภาพปัญหาของงานกิจการนักศึกษาในปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ แนวปฏิบัติการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ 3) เพื่อให้ได้แนวทางการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาที่หลากหลาย นโยบายของประเทศ และความเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวทางการดำเนินการตามมาตรฐานกิจการนักศึกษาของแผนพัฒนานักศึกษา กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2562) ที่ได้กล่าวว่า เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานวุฒิระดับอุดมศึกษา และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยงานกองพัฒนานักศึกษา ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน งานพัฒนานักศึกษาจึงได้ปรับเปลี่ยนโครงการการบริหารงานให้มีความชัดเจน นำสู่การปฏิบัติ โดยมีองค์การบริหารงานนักศึกษาและสภานักศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการจัดกิจกรรมหลัก มีบุคลากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่สำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมด้านการเมือง กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งงานพัฒนานักศึกษา เป็นหน่วยงานดำเนินการส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกับมหาวิทยาลัย และชุมชนมุ่งฝึกฝน พัฒนานักศึกษา ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถมีจิตอาสาและสมานฉันท์ มีระเบียบวินัย คุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ สามารถบูรณาการความรู้ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (รมย์รัมภา ณัฐธัญอติรุจ, 2561) ซึ่งโครงสร้างการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา แบ่งเป็นการบริหารงานในฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ฝ่ายแนะแนวและศิษย์เก่า ฝ่ายบริการนักศึกษา และฝ่ายกีฬาและส่งเสริม

สุขภาพ (กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2561)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่น ดังนามพระราชทานจากล้นเกล้ารัชกาลที่ 9 “ราชภัฏ” หมายถึง “คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน” ในปีพ.ศ. 2559 พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมอบหมายให้องคมนตรี พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ ให้ “ แนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ทำงานเข้าเป้า ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาในท้องที่ตนเอง ” จึงมีนโยบายให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสร้างนักศึกษาให้เป็นวิศวกรสังคม เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยนักศึกษาต้อง 1) มีทักษะการคิดวิเคราะห์: นักคิด 2) มีทักษะการสื่อสาร: นักสื่อสาร 3) มีทักษะการประสานงาน: นักประสาน และ 4) มีทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชน: นวัตกรชุมชน โดยการบริหารจัดการส่วนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวก็คือกองพัฒนานักศึกษา สำนักงานอธิการบดี ซึ่งมีภารกิจประกอบด้วย 1) งานบริหารทั่วไป 2) งานส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมนักศึกษา 3) งานสวัสดิการนักศึกษาและทุนการศึกษา 4) งานแนะแนวและศิษย์เก่าสัมพันธ์ 5) งานอนามัยและสุขาภิบาล 6) งานพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพนักศึกษาพิการ โดยเฉพาะงานส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมนักศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนานักศึกษาในด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านวินัยและกิจการทหาร ด้านกีฬา ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้นำนักศึกษาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏคือการเป็นคนดี มีจิตสาธารณะ มีทักษะวิชาชีพและสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข (มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2565)

ในการจัดองค์กรกิจกรรมนักศึกษา นอกจากนักศึกษาจะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยแล้ว นักศึกษายังสามารถเข้าเป็นส่วนหนึ่งในองค์กรนักศึกษาที่นักศึกษาที่มีความสามารถและความสนใจ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการจัดองค์กรกิจกรรมนักศึกษาดังนี้ องค์การบริหารนักศึกษา อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการองค์การบริหารนักศึกษา มีดังต่อไปนี้ 1)บริหารกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวกับองค์การนักศึกษา โดยไม่ขัดต่อข้อบังคับ ระเบียบประกาศและหรือคำสั่งของมหาวิทยาลัย 2) กำหนดนโยบายรวมทั้งจัดทำโครงการและงบประมาณประจำปีขององค์การบริหารนักศึกษาเพื่อเสนอต่อสภานักศึกษา 3) ดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารนักศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภานักศึกษา 4) ออกประกาศเกี่ยวกับการประชุมและการดำเนินงานภายในขององค์การบริหารนักศึกษา ซึ่งไม่ขัดกับข้อบังคับ ระเบียบประกาศ และหรือคำสั่งของมหาวิทยาลัย 5) สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของสโมสรคณะและชมรม 6) ประสานงานการดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารนักศึกษา คณะกรรมการประสานงานกิจกรรมนักศึกษา และองค์กรนักศึกษา 7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ฝนอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษา

8) จัดทำรายงานผลการดำเนินกิจกรรมนักศึกษา และรายงานการเงิน เสนอให้สภานักศึกษา พิจารณาอย่างน้อยภาคการศึกษาละหนึ่งครั้ง 9) พิจารณาให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาต่อสภานักศึกษาหรือมหาวิทยาลัย 10) ลงมติไม่ไว้วางใจคณะกรรมการชมรมหรือพรรคนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ 11) ลงมติยุบชมรมหรือพรรคนักศึกษา เมื่อทำผิดต่อระเบียบข้อบังคับนี้ (กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2561)

ในการดำเนินงานของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามบทบาทอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่สนับสนุนก็คือกรรมการบริหารในคณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญเพราะว่าผู้นำหรือผู้บริหาร เป็นบุคคลที่สามารถมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นซึ่งอิทธิพลที่สำคัญของภาวะผู้นำนี้ส่งผลกระทบที่สำคัญต่อผู้ตาม ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยรวมถึงการนำหรือการจูงใจหรือการพัฒนาศักยภาพผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ในลักษณะการทำงานของฝ่ายกิจการนักศึกษานั้น ผู้นำถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ รวมถึงการมี “ภาวะผู้นำ” เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้งนี้ผลการบริหารงานจะสะท้อนจากภาวะผู้นำ และเป็นสิ่งที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ (Peter F. Drucker, 1954 อ้างถึงใน ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2557): ภาวะผู้นำร่วมสมัย) และบทบาทภาวะผู้นำยังส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศในการเรียนรู้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งในระดับโลก และระดับชาติตั้งแต่ศาสดานักบวช หรือผู้นำทางจิตวิญญาณในศาสนาต่าง ๆ เช่น พระพุทธเจ้า พระเยซู นบีมูฮัมหมัด คุรุนานัก (Guru Nanak Jayanti) ท่านพุทธทาสภิกขุ หรือผู้นำประเทศ ผู้นำชาติต่างๆ หรือผู้นำกลุ่มผู้นำชุมชน เช่น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระศรีสุริโยทัย พระยาพิชัยดาบหัก Abraham Lincoln, Matin Luther King, Mahatma Gandhi, Nelson Mandela, Aung San Suu Kyi เป็นต้น (Chiok Foong Loke, 2001) นอกจากนี้ภาวะผู้นำยังเป็นสิ่งที่สำคัญที่เป็นตัวกำหนดทิศทาง หรือตัวชี้ทิศทางไปในทางบวก (ทางที่ดี) หรือทางลบ (ทางที่ไม่ดี) หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็น “เข็มทิศสำหรับผู้นำ” ก็คือ “จริยธรรม” นั่นเอง (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556)

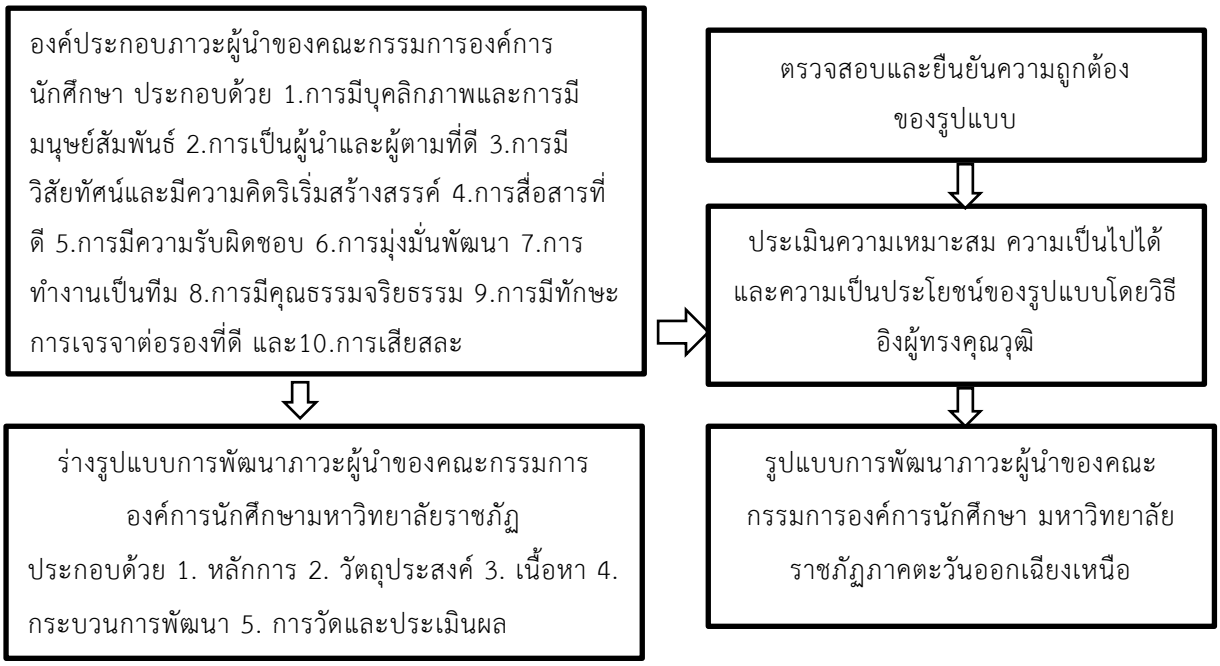
จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการที่คณะกรรมการองค์การบริหารนักศึกษา จะดำเนินงานตามบทบาท อำนาจและหน้าที่ ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีความมุ่งหวังว่าจะได้รูปแบบ การพัฒนาที่สามารถพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำขององค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งโครงสร้างการบริหารงานกองพัฒนานักศึกษา ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา แบ่งเป็น ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ฝ่ายแนะแนวและศิษย์เก่าสัมพันธ์ ฝ่ายบริการนักศึกษา และฝ่ายกีฬาและส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 11 แห่งๆ ละ 20 คน รวมทั้งสิ้น 220 คน

กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ คณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 แห่งๆ ละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 110 คน ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม เพื่อสำรวจภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33-0.78 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินรูปแบบ

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำที่ควรมีของคณะกรรมการองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเบื้องต้นวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเบื้องต้นเพื่อให้รู้ลักษณะกลุ่มตัวอย่างและสภาพของตัวแปรต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) ได้แก่ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประเมินความต้องการจำเป็นฉบับพัฒนาแล้ว เพื่อเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบของรูปแบบ เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา

ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนสำคัญโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา เป็นการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ จากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำที่ควรมีเพื่อให้ได้แนวทางในการสร้างและพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำ 10 องค์ประกอบ และสำรวจระดับภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาโดยใช้แบบสอบถามคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ซึ่งขั้นตอนนี้จะยกร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา พร้อมเอกสารประกอบ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา โดยเรียงลำดับจากความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ได้เอกสารประกอบการพัฒนาเบื้องต้น 11 เล่ม และขอรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้ คือ

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นตัวแทนจากรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 คน และรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 คน และระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 10 องค์ประกอบ 78 ตัวบ่งชี้

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้

2.1 หลักการ ได้แก่ แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยยึดแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เป็นรูปแบบที่ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้และหลักการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการกระทำ เป็นการเรียนรู้ในการสร้างความคิด รวบยอด การพัฒนาความเข้าใจและความสามารถต่าง ๆ ด้วยตนเอง และการบูรณาการเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริง 3) เป็นรูปแบบที่ใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ประกอบด้วย การพัฒนาตนเอง การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ ติดตาม และ 4) เป็นรูปแบบที่ใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม โดยมีหลักการสำคัญประกอบด้วย การใช้ประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรม การเรียนรู้ด้วยการกระทำจนทำให้เกิดความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกิดจากความสนใจของผู้เข้ารับการอบรม และการปฏิสัมพันธ์ของผู้เข้ารับการอบรม ทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่อย่างกว้างขวาง และการสื่อสารด้วยการพูดหรือการเขียน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบชุมชนวิชาชีพ (PLC)

2.2 วัตถุประสงค์ ได้แก่ เป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผลของการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำของคณะ กรรมการองค์การนักศึกษา 2) เพื่อสร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา และ 3) เพื่อพัฒนาทักษะในการใช้ภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ในการปฏิบัติภารกิจให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2.3 เนื้อหา ได้แก่ องค์ความรู้ในเอกสารประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 ชุด ประกอบด้วย 1) การมีบุคลิกภาพและการมีมนุษย์สัมพันธ์ 2) การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 3) การมีวิสัยทัศน์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4) การสื่อสารที่ดี 5) การมีความรับผิดชอบ 6) การมุ่งมั่นพัฒนา 7) การทำงานเป็นทีม 8) การมีคุณธรรมจริยธรรม 9) การมีทักษะการเจรจาต่อรองที่ดี และ 10) การเสียสละ

2.4 กระบวนการพัฒนา ได้แก่ ขั้นตอนการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาตนเอง 2) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 3) การศึกษาดูงาน และ 4) การนิเทศ ติดตาม

2.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ คู่มือการใช้เอกสารประกอบการพัฒนา วีดีทัศน์ วีซีดี วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องเขียน เครื่องฉายภาพ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

2.6 การวัดและประเมินผล ได้แก่ วิธีการวัดเพื่อประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือในกระบวนการพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบ

3. การประเมินรูปแบบการพัฒนาโดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตรวจสอบได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

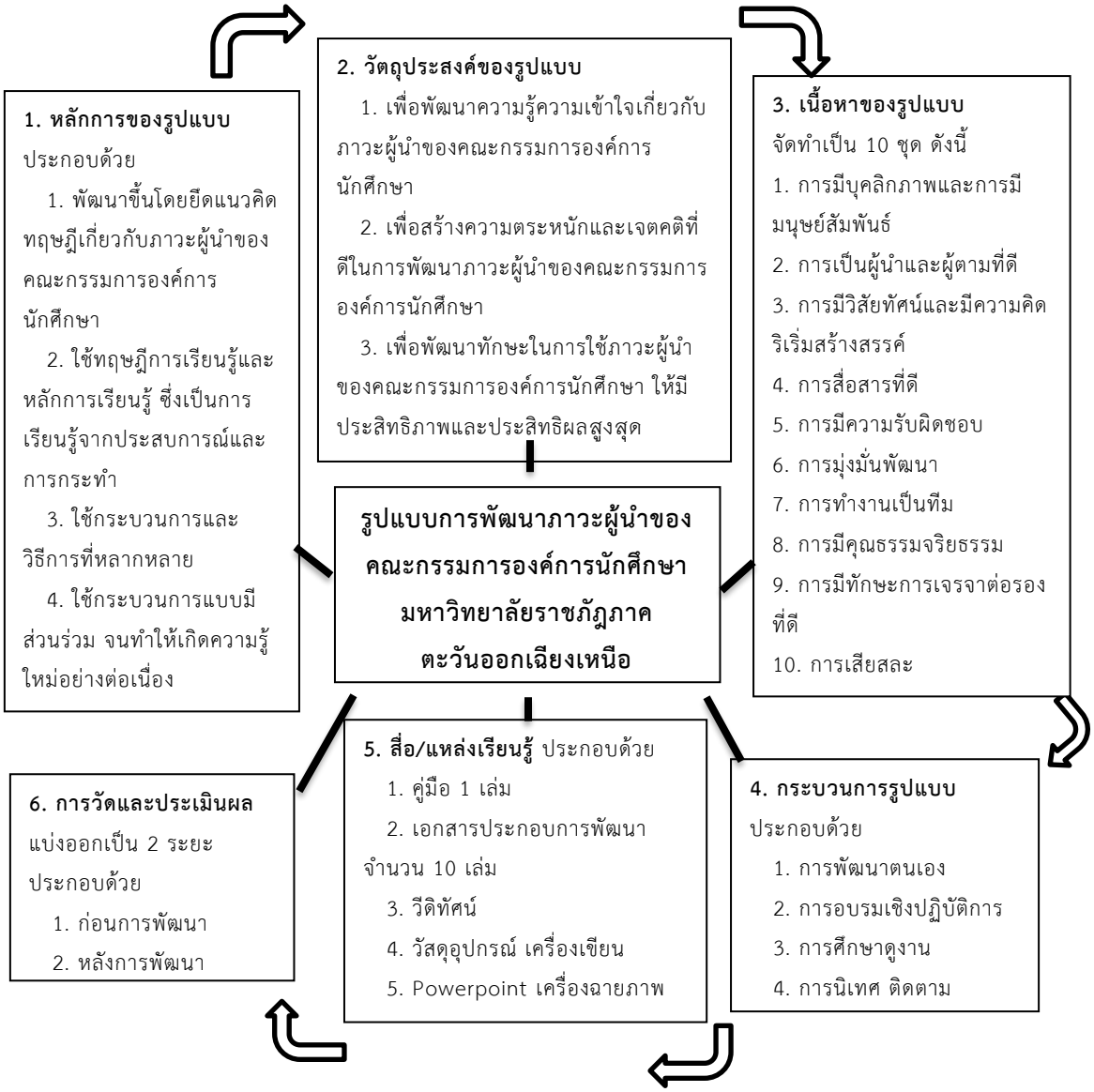
3.1 ผลการประเมินความถูกต้องของเอกสารการพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยอิงผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 คน เห็นด้วยกับความถูกต้องของรูปแบบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผล และกิจกรรมประกอบการพัฒนาของเอกสารพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลค่า	$\overline{X}$	S.D.	แปลค่า		S.D.	แปลค่า
1. หลักการของรูปแบบ	4.60	0.52	มากที่สุด	4.80	0.42	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมายของรูปแบบ	4.70	0.48	มากที่สุด	4.60	0.52	มากที่สุด	4.40	0.54	มาก
3. เนื้อหา	4.60	0.52	มากที่สุด	4.40	0.70	มาก	4.60	0.52	มากที่สุด
4. กระบวนการดำเนินการ	4.50	0.53	มาก	4.40	0.70	มาก	4.60	0.52	มากที่สุด
5. การติดตามและประเมินผล	4.60	0.52	มากที่สุด	4.50	0.71	มาก	4.50	0.71	มาก
6. คู่มือการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของคณะ กรรมการองค์การนักศึกษา	4.60	0.52	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.60	0.51	มากที่สุด	4.57	0.59	มากที่สุด	4.58	0.54	มากที่สุด

จากตารางแสดงผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบใน 3 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบประเมินแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่านได้พิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ คือ หลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ เนื้อหา กระบวนการดำเนินการตามรูปแบบ และการติดตามและประเมินผล พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60) มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.57) และมีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58) ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อภิปรายผลเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ ดังนี้คือ 1) การมีบุคลิกภาพและการมีมนุษย์สัมพันธ์ 2) การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 3) การมีวิสัยทัศน์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4) การสื่อสารที่ดี 5) การมีความรับผิดชอบ 6) การมุ่งมั่นพัฒนา 7) การทำงานเป็นทีม 8) การมีคุณธรรมจริยธรรม 9) การมีทักษะการเจรจาต่อรองที่ดี และ 10) การเสียสละ ทั้งนี้เนื่องจากว่าภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ รวมถึงศิลปะในการบริหาร

องค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลแก่ส่วนรวม เป็นที่ยอมรับแก่นักศึกษา และคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับนิยามภาวะผู้นำของดาฟท์ (Daft, 2014) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง อิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม ผู้ซึ่งตั้งใจที่จะเห็นความเปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ที่สะท้อนถึงจุดมุ่งหมายที่มีร่วมกันของทุกฝ่าย ซึ่งธีรธาร ศรีมหา (สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2564) ที่ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาว่า ประกอบด้วย การตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีการเรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาทุกคณะ มีความใส่ใจในการรับฟังปัญหาของนักศึกษาทุกคณะ มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษาทุกคณะ การมีทักษะในการสื่อสารและตัดสินใจที่ดี สามารถพูดโน้มน้าวใจให้นักศึกษาทุกคณะเกิดความเชื่อถือได้ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานปรับเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานแบบเดิม พร้อมทั้งมีการพัฒนาตนเองในการทำงานตลอดเวลา โดยการเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง พร้อมทั้งมีใจรักในการให้บริการนักศึกษาทุกคณะ เช่นเดียวกับในการศึกษาของคณิศร จี้กระโทก (สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2564) ที่สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาว่าประกอบด้วย บุคลากรต้องปฏิบัติตามนโยบาย ต้องรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง การมีใจรักในการให้บริการบุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การในทุกส่วนงาน มีการทำงานเป็นทีม บุคลากรมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีความเข้าใจในตัวของผู้มารับบริการ มีการสร้างความน่าเชื่อถือ สามารถพูดโน้มน้าวผู้อื่นได้ สามารถให้คำแนะนำแก่นักศึกษาได้ มีการพัฒนาตนเองด้วยการอบรมตามหลักสูตรในตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง มีการมองการณ์ไกล สามารถวางแผนใน การทำงานที่ดี มีการนำเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาให้กับประชาชน และในการศึกษาของจักราวุธ สิทธิพรมมา (สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2564) ที่ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาว่า ประกอบด้วย การให้บริการประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบดูแล การตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้ว่าควรปฏิบัติอย่างไรในการให้บริการประชน การมีทักษะในการฟังและการสื่อสารที่ดี มีการพูดจูงใจ สร้างความหน้าเชื่อถือแก่ผู้มารับบริการได้ และมีการให้บริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน บุคลากรมีการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในกิจกรรมของทุกส่วนงานอย่างแม้ไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง พร้อมทั้งมีการเพิ่มพูนความ สามารถโดยการเข้ารับการอบรมตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง มีวิสัยทัศน์และมีการวางแผนในการทำงาน นอกจากนี้ในการศึกษาของกฤษกนก ดวงชาทม (สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2564) ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาว่าประกอบด้วย การตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง บุคลากรต้องมีความพร้อม รักในงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีทักษะในการฟังและการพูดโน้มน้าวใจ มีการพัฒนาในด้านของการทำงานด้วยการเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรและมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในการรับฟังความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ มีการอุทิศตนในการให้บริการ มีการทำงานเป็นทีม ในการทำงานทุกคน

มีความสำคัญเท่ากัน เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ บุคลากรมีการมองการณ์ไกล และวางแผนเพื่อการทำงาน

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งในการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบร่วมที่สำคัญที่ผู้พัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาควรคำนึงถึงประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ ซึ่งเป็นความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือหลักการในการจัดกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำตามรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับคณะกรรมการองค์การนักศึกษา 3) เนื้อหา เป็นสาระความรู้ที่กำหนดไว้ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรูปแบบ 4) กระบวนการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนหรือลำดับของการจัดกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำ การกำหนดบทบาทของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาในแต่ละขั้นตอนเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ คู่มือเอกสารประกอบการพัฒนา วีดิทัศน์ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องเขียน เครื่องฉายภาพ เป็นต้น 6) การวัดและการประเมินผล เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลการพัฒนาภาวะผู้นำที่จัดขึ้นตามรูปแบบที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของรูปแบบและบ่งบอกถึงการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตติยา พร้อมสิ้น (2559) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีองค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) ความมุ่งหมายของรูปแบบ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนาของรูปแบบ และ 5) การวัดและประเมินผล ส่วนในการศึกษาของรัษฎากร อัครจันทร์ (2560) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาภาค 11 มีองค์ประกอบของรูปแบบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) ความมุ่งหมายของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล นอกจากนี้ Dessler, Starke, & Cyr (2001) มีองค์ประกอบของรูปแบบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) ความมุ่งหมายของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาโดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผลการประเมินความถูกต้องของเอกสารพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยอิงผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 คน เห็นด้วยกับความถูกต้องของรูปแบบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผล และกิจกรรมประกอบการพัฒนาของเอกสารพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 100 และผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบใน 3 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบประเมินแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่านได้พิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ คือ หลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ เนื้อหา กระบวนการดำเนินการตามรูปแบบ และการติดตามและประเมินผล พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60) มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.57) และมีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58) ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และรูปแบบมีกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในการประเมินรูปแบบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณาซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวโยงกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน ตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการตรวจสอบ และในส่วนของการประเมินรูปแบบส่วนใหญ่จะประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ (Eisner, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้ในนักศึกษาระดับปริญญาตรีของกนิกนันต์ กล้าหาญ (2564) ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 4 ส่วน มีขั้นตอนและกิจกรรมย่อยต่าง ๆ ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบความจริงแท้ของภาวะผู้นำในนักศึกษา ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการดำเนินงาน ใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยกระบวนการกลุ่มและวงจรการเรียนรู้แบบผ่านประสบการณ์ 3) ผลผลิต ส่วนที่ 4 การวัดประเมินผลกระบวนการผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมของทุกด้าน รูปแบบมีมาตรฐาน มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้การสร้างรูปแบบที่ดีควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างและสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ (Keeves, 2002)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) การมีบุคลิกภาพและการมีมนุษย์สัมพันธ์ 2) การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 3) การมีวิสัยทัศน์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4) การสื่อสารที่ดี 5) การมีความรับผิดชอบ 6) การมุ่งมั่นพัฒนา 7) การทำงานเป็นทีม 8) การมีคุณธรรมจริยธรรม 9) การมีทักษะการเจรจาต่อรองที่ดี และ 10) การเสียสละ ซึ่งคณะกรรมการองค์การนักศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้นี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสมโดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด จึงเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรูปแบบเป็นกระบวนการและขั้นตอนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรดำเนินการออกแบบวิจัยใหม่ เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยปฏิบัติการ เป็นต้น เกี่ยวกับภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.2 ควรนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ไปใช้ในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน เพื่อจะได้องค์ความรู้ที่เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา โดยภาพรวม ผลที่ได้จะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

กนิกนันต์ กล้าหาญ. (2564). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).

กฤษกนก ดวงชาทม (การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 ธันวาคม 2564).

กองกลาง สำนักงานอธิการบดี. (2561). *คู่มือการดำเนินงานงานพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.* สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2565, จาก https://sdd.cmru.ac.th/web65/act_manual.php

คณิศร จี้กระโทก (การสื่อสารส่วนบุคคล, 22 พฤศจิกายน 2564).

จักราวุธ สิทธิพรมมา (การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 พฤศจิกายน 2564).

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2557). *ภาวะผู้นำร่วมสมัย (Contemporary Leadership).* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน ลาดพร้าว.

ธีราธาร ศรีมหา (การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤศจิกายน 2564).

แผนพัฒนานักศึกษา กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2562). *คู่มือมาตรฐานกิจการนักศึกษา พ.ศ 2562-2566.* สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2565). *คู่มือมาตรฐานกิจการนักศึกษา พ.ศ 2562-2566.* สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

รมย์รัมภา ณัฐธัญอติรุจ. (2561). *แนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตติยา พร้อมสิ้น. (2559). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

รัษฎากร อัครจันทร์. (2560). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). กองพัฒนานักศึกษา. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2565, จาก https://www.krisdika.go.th/

Chiok Foong Loke, J. (2001). Leadership behaviours: effects on job satisfaction, productivity and organizational commitment. *Journal of nursing management*, *9*(4), 191-204.

Daft, L. (2014). *The Leadership Experience*. (2nd ed). Fort Worth, Texas: Harcourt College.

Dessler, G., Starke, F. A., and Cyr, D. J. (2001). *Management: Leading people and organizations in the 21st century*. Upper Saddle River, NewJersey: Prentice Hall.

Eisner, E. W. (2003). RESHAPING ASSESSMENT IN EDUCATION. *Curriculum Studies: Boundaries: subjects, assessment, and evaluation*, *4*(3), 242.

Keeves, J. P. (2002). Learning in schools: A modelling approach. *international education journal*, *3*(2), 115-138.

การพัฒนาระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการ ผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Development of an Assessment System for Teaching and Learning Management of Academic Personnel via Web Application: A Case Study of Northeastern University

จารุกิตติ์ สายสิงห์

Jarukitt Saiysing

คอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Bachelor of Education Program in Computer Education Faculty of Education Northeastern University

อีเมล: Jarukitt.sai@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
19 กรกฎาคม 2566	13 ธันวาคม 2566	23 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ประเมินประสิทธิภาพของระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งานระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนาระบบตามกระบวนการพัฒนาระบบ SDLC กลุ่มเป้าหมายในการประเมินประสิทธิภาพระบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศหรือเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เครื่องมือในการวิจัย คือ ระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น แบบประเมินประสิทธิภาพระบบ และแบบประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งานระบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัย-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้งานได้จริง นักศึกษาและบุคลากรสายวิชาการหรืออาจารย์ผู้สอนมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถเข้าถึงนำข้อมูล การประเมินการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนได้ตรงตามความต้องการ ซึ่งระบบดังกล่าวแบ่งระดับสิทธิ์ การใช้งานออกเป็น 3 ระดับสิทธิ์ ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบ โดยในระบบประกอบด้วย 7 ส่วนหลัก ได้แก่ ระบบยืนยันตัวตนผู้สอน ระบบยืนยันตัวตนผู้เรียน ระบบประเมินการจัดการสอนโดยนักศึกษา ระบบแสดงผลการประเมินการจัดการสอน ระบบแสดงรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียน ระบบรายงานข้อมูลการประเมินผล และระบบพิมพ์รายงานผลการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 2) ประสิทธิภาพ

การทำงานของระบบจากผู้เชี่ยวชาญมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.82, S.D. = 0.31) และ 3) ความพึงพอใจผู้ใช้งานระบบ ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.75, S.D. = 0.15)

คำสำคัญ: ระบบ, ประเมิน, การจัดการเรียนการสอน, เว็บแอพพลิเคชั่น

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to develop a system to evaluate teaching and learning management of academic personnel via web application: A case study of Northeastern University, 2) to evaluate the effectiveness of teaching and learning management of academic personnel via web application: A case study of Northeastern University, 3) to evaluate satisfaction of the users of teaching and learning management of academic personnel via web application: A case study of Northeastern University. This research has developed a system based on the SDLC system development process. The target group in effectiveness assessment consisted of computer specialists who had experience in information system or computer technology development. The research tools included a system for assessing teaching and learning management of academic personnel via web application, system effectiveness assessment forms, and system user's satisfaction assessment forms. The statistics used to analyze the data comprised mean and standard deviation. The results of the research showed that 1) a developed system to evaluate teaching and learning management of academic personnel via web application: A case study of Northeastern University could be used in practice. Students and academic staff or instructors at Northeastern University could access to assessment information that meets their needs in each semester. The system was divided into 3 privilege levels: Students, instructors, and system administrators. The system consisted of 7 main parts: instructor's identity verification system, student identity verification system, teaching and learning management assessment system by students, teaching and learning management assessment system, system showing the results of teaching and learning management assessment, system showing the courses taught in the semester, evaluation data reporting system and system for printing result reports of teaching and learning management assessment. 2) The effectiveness of the system from specialists, in overall, was at the highest level ($\overline{X}$ =4.82, S.D.= 0.31). 3) The satisfaction of the users of the system, in overall, was at the highest level ($\overline{X}$ =4.75, S.D. = 0.15).

Keywords: System, Assessment, Teaching and Learning Management, Web Application

บทนำ

เทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการใช้งานทางด้านธุรกิจ ทางด้านจัดเก็บข้อมูล ทางด้านวิทยาศาสตร์ และด้านการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นยุคแห่งข้อมูล ซึ่งการเก็บข้อมูลและเรียกใช้ข้อมูลของหน่วยงานองค์กรต่างๆ จะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์สื่อสารในการเข้าถึงข้อมูล การบันทึกข้อมูลและเก็บข้อมูล

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเป้าประสงค์สร้างบัณฑิตและพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและตอบโจทย์การพัฒนาเชิงพื้นที่และของภูมิภาค เพิ่มรายได้และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมดิจิทัลและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้เกิดองค์ความรู้สูงสุดต่อผู้เรียน เพื่อที่จะนำความรู้ไปใช้ในการประกอบการทำงานหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยมีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอน ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและนวัตกรรมในการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอน รวมถึงการใช้แอปพลิเคชันในการส่งเสริมการเรียนรู้และสื่อสารระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาอย่างสะดวกสบายและรวดเร็ว มหาวิทยาลัยได้เน้นในการพัฒนาความรู้และทักษะของอาจารย์ในการสอนและวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักศึกษาในสมัยปัจจุบัน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้อาจารย์มีการสอนแบบนวัตกรรมและนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการสอน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เติบโตและสร้างสรรค์ให้นักศึกษามีสิทธิ์ในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความคิดนวัตกรรม การสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้มหาวิทยาลัยส่งเสริมสร้างชุมชนที่สนับสนุนการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ ซึ่งสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้ร่วมกันได้ (แผนพัฒนาความเป็นเลิศแผนการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศของมหาวิทยาลัย-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2567 – 2571,2565)

จากเหตุผลและแนวทางการส่งเสริมด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้สอนนำข้อมูลผลการประเมินไปปรับปรุง และสะท้อนผลของการจัดการสอนของบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงควรมีการนำกระบวนการประเมินการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์หรือบุคลากรสายวิชาการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ซึ่งการนำผลการประเมินการสอนของผู้สอนจากนักศึกษามาปรับปรุงหรือเป็นแนวทางในการการจัดการสอนในครั้งต่อไป จะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามความต้องการ หรือเข้าถึงความต้องการของผู้เรียนไม่มากก็น้อย แต่ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยยังไม่ได้จัดทำการประเมินการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ให้นักศึกษาได้ประเมินการสอนของบุคลากรสายวิชาการ และไม่สามารถที่จะสะท้อนความต้องการของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนได้

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้มีการพัฒนาระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลสะท้อนการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนหรือบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัย-

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละปีการศึกษา โดยไม่ต้องเสียเวลารวบรวมข้อมูลใหม่ นอกจากนี้ ยังสามารถเข้าถึงข้อมูลกิจกรรมนักศึกษาได้ผ่านอุปกรณ์สื่อสารที่หลายหลาก ประกอบด้วย ระบบยืนยันตัวตนผู้สอน และยืนยันผู้เรียน ระบบประเมินการจัดการสอนโดยนักศึกษา ระบบแสดงผลการประเมินการจัดการสอน ระบบแสดงรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียน ระบบรายงานข้อมูลการประเมินผล นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องการประเมินประสิทธิภาพของระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ว่ามีระดับประสิทธิภาพการทำงานอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งานระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาข้อมูล สืบค้น และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาประกอบและพัฒนางานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาดังต่อไปนี้

เว็บแอปพลิเคชัน

Application ที่ถูกเขียนขึ้นมาเพื่อเป็น Browser สำหรับการใช้งาน Webpage ซึ่งถูกปรับแต่งให้แสดงผลแต่ส่วนที่จำเป็น เพื่อเป็นการลดทรัพยากรในการประมวลผล ของตัวเครื่องสมาร์ทโฟน หรือแท็บเล็ต ทำให้โหลดหน้าเว็บไซต์ได้เร็วขึ้น อีกทั้งผู้ใช้งานยังสามารถใช้งานผ่าน Internet และ Intranet ในความเร็วต่ำได้ ข้อดีของ Web Application นั้น คือ ในส่วนของการใช้งานที่สามารถใช้งานได้ง่าย สะดวกทุกที่ทุกเวลา ถ้าหากไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่ต้องการใช้ Web browser ก็สามารถใช้แอปพลิเคชันประเภทนี้ได้ รวมถึงมีการอัพเดท แก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา และใช้งานได้ทุกแพลตฟอร์ม (เว็บแอปพลิเคชัน, 2562)

ภาษา JavaScript

ภาษาสคริปต์ ทีมีการเขียนโค้ดแบบโพรโทไทป์ (Prototyped-based Programming) ส่วนมากใช้ในส่วนของหน้าเว็บเพื่อประมวลผลข้อมูลฝั่งของผู้ใช้งาน แต่ก็ยังมีใช้ในการเพิ่มเติมความสามารถของการเขียนสคริปต์โดยฝังอยู่ในโปรแกรมอื่นๆด้วย (จาวาสคริปต์, 2562)

ภาษา PHP

ภาษาคอมพิวเตอร์ที่มีในลักษณะแบบเซิร์ฟเวอร์-ไซด์ สคริปต์ โดยลิขสิทธิ์อยู่ในลักษณะโอเพนซอร์ส ภาษาพีเอชพีใช้สำหรับพัฒนาเว็บไซต์ และแสดงผลออกมาในรูปแบบ HTML โดยมีรากฐานโครงสร้างคำสั่ง

มาจากภาษาคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ภาษาซี ภาษาจาวา และ ภาษาเพิร์ล ซึ่งภาษาพีเอชพี นั้นง่ายต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป้าหมายหลักของภาษานี้ คือให้นักพัฒนาเว็บไซต์สามารถเขียนเว็บเพจ ที่มีการตอบโต้ได้อย่างรวดเร็ว (ภาษาพีเอชพี, 2562)

ฐานข้อมูล PHP MyAdmin

โปรแกรมที่ถูกพัฒนาโดยใช้ภาษา PHP เพื่อใช้ในการบริหารจัดการฐานข้อมูล MySQL แทนการคีย์คำสั่ง เนื่องจากถ้าจะใช้ฐานข้อมูลที่เป็น MySQL บางครั้งจะมีความลำบากและยุ่งยากในการใช้งาน ดังนั้นจึงมีเครื่องมือในการจัดการฐานข้อมูล MySQL ขึ้นมา เพื่อให้สามารถจัดการตัว DBMS ที่เป็น MySQL ได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้นโดย PHP MyAdmin ก็ถือเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในการจัดการฐานข้อมูล

PHP MyAdmin เป็นส่วนต่อประสานที่สร้างโดยภาษา PHP ซึ่งใช้จัดการฐานข้อมูล MySQL ผ่านเว็บเบราว์เซอร์ โดยสามารถที่จะทำการสร้างฐานข้อมูลใหม่ หรือทำการสร้าง TABLE ใหม่ ๆ และยังมี function ที่ใช้สำหรับการทดสอบการ query ข้อมูลด้วยภาษา SQL พร้อมกันนั้น ยังสามารถทำการ insert delete update หรือแม้กระทั่งใช้ คำสั่งต่าง ๆ เหมือนกับกันการใช้ภาษา SQL ในการสร้างตารางข้อมูล

PHP MyAdmin เป็นโปรแกรมประเภท MySQL Client ตัวหนึ่งที่ใช้ในการจัดการข้อมูล MySQL ผ่าน web browser ได้โดยตรง PHP MyAdmin ตัวนี้จะทำงานบน Web Server เป็น PHP Application ที่ใช้ควบคุมจัดการ MySQL Server (ฐานข้อมูล PHP MyAdmin, 2562)

วงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC)

กระบวนการทางความคิด (Logical Process) ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ โดยระบบที่จะพัฒนาอาจเริ่มด้วยการพัฒนาระบบใหม่หรือนำระบบเดิมที่มีอยู่แล้วมาปรับเปลี่ยนให้ดียิ่งขึ้นภายในวงจรนี้จะแบ่งกระบวนการพัฒนาออกเป็นระยะ ได้แก่ ขั้นตอนการสำรวจระบบ (System investigation) ขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศ (System design) ระยะการสร้างและพัฒนา (Implementation Phase) การทดลองใช้และติดตั้งระบบ (System implementation) และการบำรุงรักษาระบบและการประเมินผล (System maintenance and review) โดยแต่ละระยะจะประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ แตกต่างกันไปตาม Methodology ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ได้ประยุกต์ ใช้วงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศ (System development life cycle : SDLC) (Stair, 1996) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ 5 ขั้น ดังนี้ (กิตติ ภักดีวัฒนะกุล และ จำลอง ครูอุตสาหะ, 2544ก)

1. ขั้นตอนการวางแผนระบบ (Systems Planning) 2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) 3. ขั้นตอนการออกแบบระบบ (Systems Design) 4. ขั้นตอนการพัฒนาระบบ (Systems Development) 5. ขั้นตอนการติดตั้งและดำเนินการใช้ระบบ (Systems Implementation & Operation)

วิเคราะห์และออกแบบเชิงวัตถุโดยใช้ยูเอ็มแอล (Unified Modeling Language : UML)

การวิเคราะห์และออกแบบระบบเชิงวัตถุเป็นวิธีที่นิยมกันมากในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะทดแทนการออกแบบระบบแบบเดิม กระบวนการพัฒนาระบบตามแบบวิธี Rational Unified Process หรือ Rational Objectory Process เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมกระบวนการพัฒนาระบบทั้งหมด โดยการพิจารณาทั้งงานด้านการบริหารและงานด้านเทคนิค กระบวนการพัฒนาจะมีลักษณะการทำซ้ำ

(Iterative) และการเพิ่มขึ้น (Incremental) ดังนั้นงานที่ทำจะไม่มีมากในคราวเดียวกันในตอนสุดท้ายของโครงงาน แต่จะมีการแบ่งงานออกเป็นช่วง ๆ (Phase) ในช่วงของการสร้างระบบ (Construction Phase) การทดสอบ และการรวบรวมส่วนย่อยเข้ากับระบบรวม จะมีการทำซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อจะให้ได้โปรแกรมที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการในการทำซ้ำแต่ละรอบจะประกอบด้วยการวิเคราะห์ (Analysis) การออกแบบ (Design) การเขียนโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างและการพัฒนาซอฟต์แวร์ (Implement) และการทดสอบระบบ (Testing) โดยสามารถแสดงได้ ดังนี้ (ชาลี วรกุลพิพัฒน์ และเทพฤทธิ์ บัณฑิตวัฒนาวงศ์, 2544; ธีรพล ด่านวิริยะกุล, 2549)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภชัย ชัยประเสริฐ, เพ็ญศรี อมรศิลปชัย และ ปฐมาภรณ์ เถาว์พัน, (2561) จัดทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศงานกิจกรรมนักศึกษาผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์ พบว่าระบบสารสนเทศงานกิจกรรมนักศึกษาผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์ แบ่งผู้ใช้ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ผู้ดูแลระบบ ผู้ดูแลกิจกรรม และนักศึกษา กระบวนการทำงานประกอบด้วย 1) ระบบการลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม 2) ระบบอนุมัติการเข้าร่วมกิจกรรม และ 3) ระบบประเมินผลกิจกรรม ผลการประเมิน ประสิทธิภาพของระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.52) และด้านความพึงพอใจต่อการใช้ระบบโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.53)

จารุกิตติ์ สายสิงห์ (2563) วิจัยเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพระบบจัดเก็บฐานข้อมูลบุคลากรทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์ 1) การพัฒนาระบบจัดเก็บฐานข้อมูลบุคลากรทางการศึกษาสามารถใช้งานได้จริง บุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถเข้าถึงนำข้อมูลบุคลากรได้ตรงตามความต้องการ ซึ่งระบบดังกล่าวประกอบด้วย 16 ส่วน ได้แก่ ระบบแสดงข้อมูลบุคลากรทั้งหมด ระบบแสดงข้อมูลบุคลากรแบบแยกสังกัด ระบบสมัครสมาชิก ระบบล็อกอิน ระบบเพิ่มข้อมูลความเชี่ยวชาญ ระบบเพิ่มข้อมูลด้านคุณวุฒิ ระบบเพิ่มข้อมูลด้านงานบริหาร ระบบเพิ่มข้อมูลด้านงานสอน ระบบเพิ่มข้อมูลด้านเอกสารหรือตำรา ระบบเพิ่มข้อมูลด้านงานวิจัย ระบบเพิ่มข้อมูลด้านการตีพิมพ์งานวิจัย ระบบเพิ่มข้อมูลด้านบริการวิชาการ ระบบเพิ่มข้อมูลด้านทำนุศิลปวัฒนธรรม ระบบเพิ่มข้อมูลด้านวิทยากร-ถ่ายทอดความรู้ ระบบเพิ่มข้อมูลด้านผลงานหรือรางวัล และระบบเพิ่มข้อมูลด้านเกียรติบัตร-ประกาศนียบัตร 2) ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบ จากผู้เชี่ยวชาญมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.50)

วีรวิชญ์ เลิศรัตน์ธำรงกุล (2563) วิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนบนเว็บที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนบนเว็บที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (83.15/81.33) และมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 6 องค์ประกอบได้แก่ (1) สถานการณ์ปัญหาและภารกิจการเรียนรู้ (2) แหล่งทรัพยากรความรู้ (3) ศูนย์ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (4) สถานีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (5) คลังอาวุธทางปัญญาและ (6) ศูนย์การช่วยเหลือ 2) นักศึกษามีพัฒนาการ

ของทักษะทางด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 3) นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อบทเรียนบนเว็บที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินการดังนี้

1. เครื่องมือการวิจัย

แบบประเมินประสิทธิภาพระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แบบประเมินความพึงพอใจการใช้งานระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. กลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายในการประเมินประสิทธิภาพของระบบฯ จำนวน 3 คน ดังนี้

2.1 คณาจารย์มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศหรือเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

กลุ่มตัวอย่างในการประเมินความพึงพอใจการใช้งานของระบบฯ จำนวน 150 คน ดังนี้

2.2 นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธีเจาะจงเฉพาะนักศึกษาที่ใช้งานระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยและพัฒนาระบบประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

1) ศึกษาความเป็นไปได้ กำหนดปัญหาและความต้องการมหาวิทยาลัย-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเป้าประสงค์สร้างบัณฑิตและพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและตอบโจทย์การพัฒนาเชิงพื้นที่และของภูมิภาค เพิ่มรายได้และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมดิจิทัลและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนที่มุ่งเน้นให้เกิดองค์ความรู้สูงสุดต่อผู้เรียน เพื่อที่จะนำความรู้ไปใช้ในการประกอบการทำงานหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการเรียน การสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้แอปพลิเคชั่นในการส่งเสริมการเรียนรู้และสื่อสารระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาอย่างสะดวกสบายและรวดเร็ว สะท้อนผลของการจัดการสอนของบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงควรมีการนำกระบวนการประเมินการจัดการเรียน การสอนของอาจารย์หรือบุคลากรสายวิชาการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ซึ่งการนำผลการประเมินการสอนของผู้สอนจากนักศึกษามาปรับปรุงหรือเป็นแนวทางในการจัดการสอนในครั้งต่อไป จะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ตรงตาม

ความต้องการ หรือเข้าถึงความต้องการของผู้เรียนไม่มากก็น้อย แต่ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยยังไม่ได้จัดทำการประเมินการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ให้นักศึกษาได้ประเมินการสอนของบุคลากรสายวิชาการ และไม่สามารถที่จะสะท้อนความต้องการของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนได้

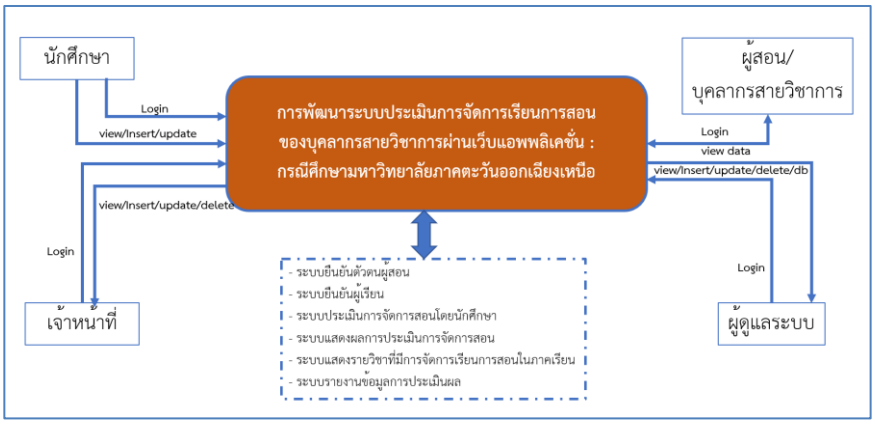
2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 1 โดยวิเคราะห์

2.1) รวบรวมข้อมูลและความต้องการ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความต้องการและรายละเอียดของผู้ใช้งานของระบบ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสอบถามถึงความต้องการของผู้ใช้งานของระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น การวิเคราะห์จะเกี่ยวข้องกับการออกแบบโครงสร้างของระบบและความสัมพันธ์ในการทำงานในขั้นตอนต่างๆในระบบเพื่อให้สอดคล้องกับระบบปฏิบัติงานจริงและลักษณะของระบบงานที่ควรจะมีเพิ่มเข้าไป ทำให้การออกแบบสามารถทำให้แม่นยำและตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน

2.2) การกำหนดความต้องการใหม่ ออกแบบระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่นจะพัฒนาขึ้นให้สามารถที่จะประมวลผลการทำงานได้อย่างรวดเร็ว มีฟังก์ชันในการเรียกดูข้อมูล แต่ละระบบทั้งฝั่งของนักศึกษาและบุคลากรสายวิชาการ เจ้าหน้าที่ และผู้ดูแลระบบอย่างชัดเจน เพื่อช่วยผู้ใช้งานเข้าถึงข้อมูลได้ตรงตามด้านที่ต้องการจากการศึกษาความเป็นไปได้แล้วนั้น จึงทำการออกแบบโดยอาศัยหลักการทฤษฎี UML (Unified Modeling Language) เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์และออกแบบระบบงานใหม่ เพื่อให้เข้าใจและเห็นภาพระบบงานใหม่ (กิตติ ภักดีวัฒนะกุล และจำลอง ครูอุตสาหะ, 2544ข)

3) ออกแบบระบบโดยทำการออกแบบ

หลังจากได้ดำเนินการศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ความต้องการของระบบจึงได้ทำการออกแบบความสัมพันธ์ในการทำงานของระบบไว้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์การทำงานระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4) พัฒนาระบบ

ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นตามขั้นตอนการวิเคราะห์และ

ออกแบบระบบ เมื่อเสร็จเรียบร้อยจึงได้ทำการทดสอบระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ (Testing) ขั้นตอนการทดสอบการใช้งานแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

4.1) การทดสอบขั้นแอลฟ่า (Alpha Test) และ 4.2) การทดสอบขั้นเบต้า (Beta Test)

5) เก็บรวบรวมข้อมูล

5.1) แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

5.2) ส่งหนังสือขอแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญพร้อมคู่มือให้ผู้เชี่ยวชาญ

5.3) นำระบบที่พัฒนาขึ้นไปนำเสนอและให้ผู้เชี่ยวชาญทดลองใช้

5.3.1) ทดสอบการใช้งานระบบ และประเมินประสิทธิภาพของซอฟท์แวร์

5.3.2) รวบรวมข้อมูลคะแนนและข้อคิดเห็นจากการทดสอบประสิทธิภาพระบบ

5.3.3) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อคิดเห็นตามความเป็นไปได้ของการพัฒนาระบบ

5.4) รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ

5.5) สรุปผลการทดลอง

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าสถิติ (Dependent t-test) โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (มนต์ชัย เทียนทอง, 2548)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.01 – 1.50 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

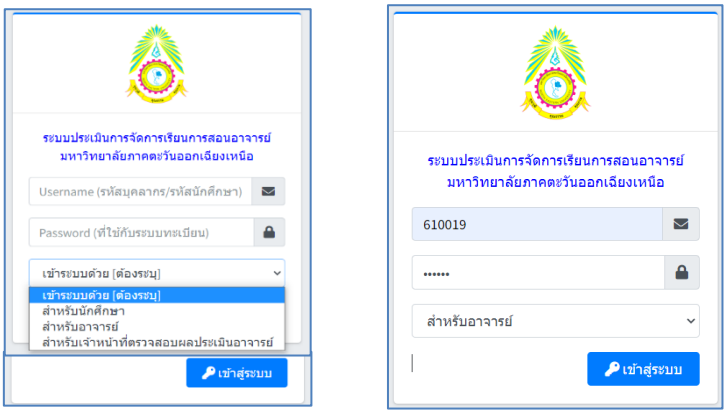
1. ผลการพัฒนาระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นตามขั้นตอนการวิจัย โดยได้นำข้อมูลจากการศึกษาและวิเคราะห์ มาจัดทำระบบขึ้นและสามารถใช้งานได้ตามขอบเขตงานที่กำหนดไว้ ดังนี้

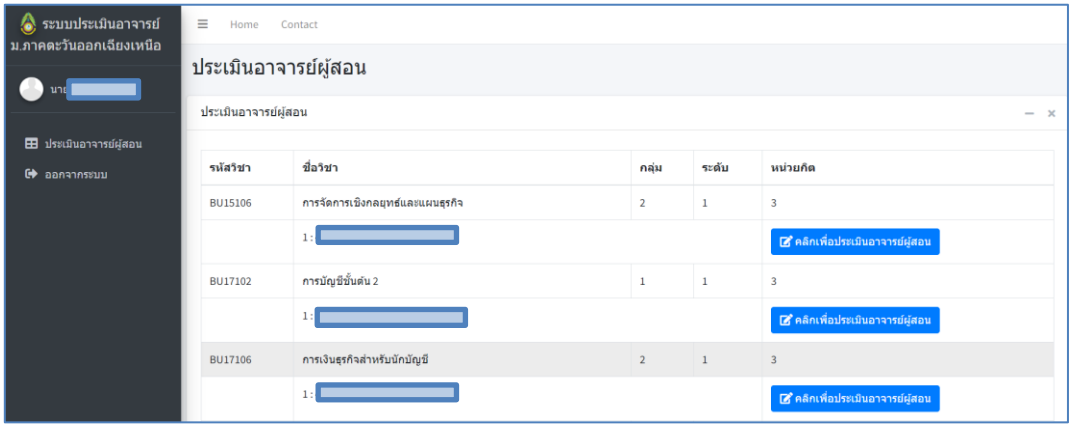
ภาพที่ 2 แสดงโมดูลที่ได้จากการวิเคราะห์และออกแบบระบบ

จากภาพที่ 2 เมื่อผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และออกแบบระบบเสร็จสิ้น จึงได้โมดูลการทำงานของระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัย-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างโมดูลและระบบต่างๆ

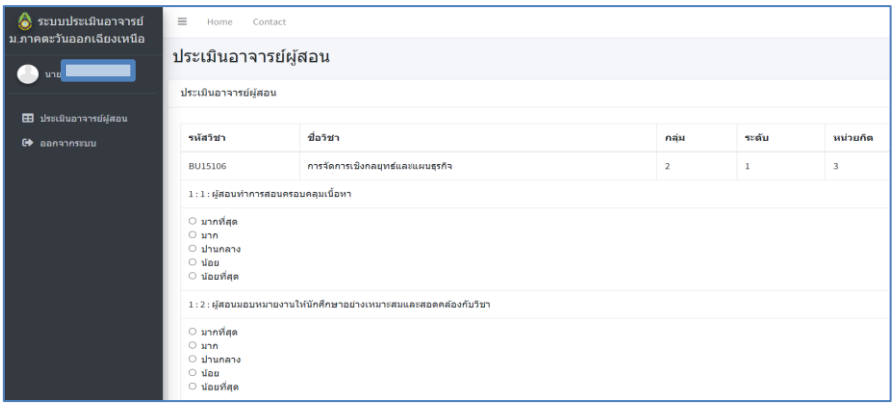

ภาพที่ 3 หน้าหลักของระบบ

จากภาพที่ 3 หน้าจอหลักของระบบโดยจะเข้าได้งานด้วยนะดับสิทธิ์ที่กำหนดประกอบด้วย ระดับสิทธิ์สำหรับนักศึกษา ระดับสิทธิ์สำหรับอาจารย์ และระดับสิทธิ์สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสอบผลประเมินอาจารย์และแอดมิน

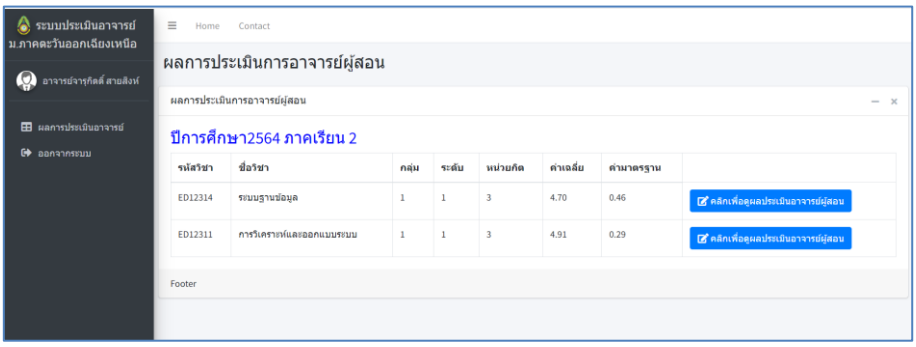

ภาพที่ 4 หน้าจอหลักของนักศึกษา

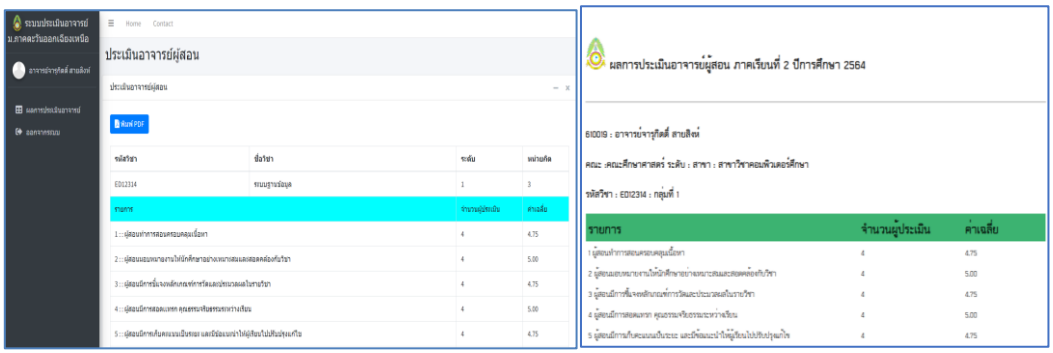

ภาพที่ 5 หน้าจอสำหรับการประเมินรายวิชาในแต่ละหัวข้อคำถาม (สำหรับนักศึกษา)

จากภาพที่ 4 เมื่อผู้ใช้ระดับสิทธิ์นักศึกษา Login เข้าสู่ระบบสำเร็จ ระบบจะแสดงหน้าจอหลักสำหรับประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการหรือผู้สอนประกอบด้วยรายวิชาที่สอน ชื่อ-สกุลผู้สอน เมื่อเลือกรายวิชา จะปรากฏหน้าจอตามภาพที่ 5 แสดงหน้าจอสำหรับประเมินการสอนในรายวิชาที่ต้องการประเมินการจัดการเรียนการสอน

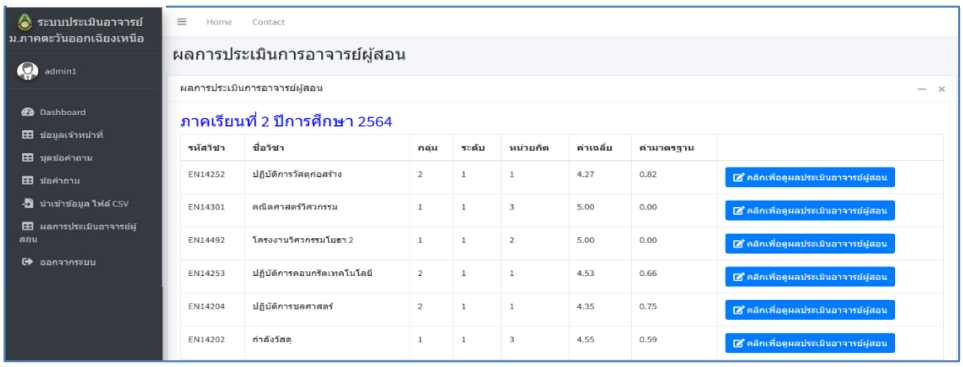

ภาพที่ 6 หน้าหลักแสดงรายวิชาที่สอนของบุคลากรสายวิชาการในภาคเรียน (สำหรับผู้สอน)

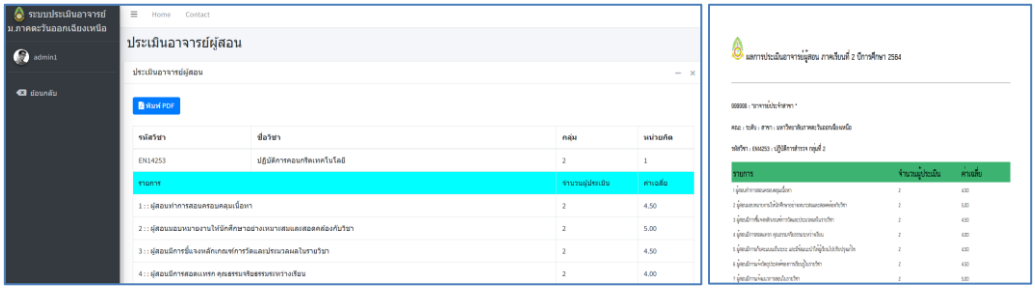
ภาพที่ 7 หน้าจอแสดงผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่สอน (สำหรับผู้สอน)

จากภาพที่ 6 เมื่อผู้ใช้ระดับสิทธิ์อาจารย์ Login เข้าสู่ระบบสำเร็จ ระบบแสดงหน้าจอหน้าหลักสำหรับอาจารย์ ประกอบด้วย รายวิชาที่ทำการสอนในภาคเรียนล่าสุด แสดงข้อมูลผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา หากทำการคลิกที่รายวิชาระบบจะแสดงหน้าจอดังภาพที่ 7 ประกอบด้วยข้อมูลผลการประเมินรายข้อและสามารถพิมพ์ข้อมูลในรูปแบบไฟล์ PDF หรือสามารถดาวน์โหลดไฟล์ได้

ภาพที่ 8 หน้าจอแสดงรวมรายวิชาที่เปิดสอนในภาคเรียน(สำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลระบบ)

จากภาพที่ 8 เมื่อผู้ใช้ระดับสิทธิ์สำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลระบบ Login เข้าสู่ระบบสำเร็จ ระบบแสดงหน้าจอหน้าหลักสำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลระบบ ประกอบด้วยแถบเมนู Dashboard เมนูจัดการเจ้าหน้าที่ เมนูจัดการชุดคำถาม เมนูจัดการข้อคำถาม เมนู จัดการนำไฟล์เข้าสู่ระบบ เมนูแสดงผลประเมินอาจารย์ผู้สอน และออกจากระบบ ซึ่งจากภาพแสดงหน้าจอรายวิชาที่เปิดสอนในภาคเรียน และแสดงผลการประเมินแต่ละรายวิชา และสามารถเข้าถึงข้อมูลเฉพาะรายวิชาโดยคลิกที่ดูผลการประเมินอาจารย์ แสดงข้อมูลดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 หน้าจอผลการประเมินรายบุคล (สำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลระบบ)

จากภาพที่ 9 แสดงข้อมูลผลการประเมินการสอนของอาจารย์ในรายวิชา โดยแสดงข้อมูลจำนวนผู้ประเมิน และค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ นอกจากนี้ยังสามารถพิมพ์รายงานและดาวน์โหลดไฟล์ในรูปแบบ PDF ได้

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้ระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นโดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาประเมินประสิทธิภาพของระบบที่พัฒนาขึ้น จากนั้นนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การประเมินด้านฟังก์ชันการทำงานของระบบ	4.92	0.14	มากที่สุด
การประเมินด้านการใช้งานของระบบ	4.76	0.41	มากที่สุด
การประเมินด้านผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ	4.83	0.29	มากที่สุด
การประเมินด้านความปลอดภัย	4.67	0.58	มากที่สุด
คู่มือการใช้งานระบบ	4.93	0.12	มากที่สุด
โดยรวม	4.82	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ประสิทธิภาพของระบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.82, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินที่ระดับมากที่สุด และด้านที่มีผลการประเมินสูงที่สุด คือ ด้านคู่มือการใช้งานระบบมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.93, S.D. = 0.12)

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอระบบและทดลองใช้ระบบที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยวิธีเจาะจง เฉพาะนักศึกษาที่ใช้งานระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 150

คน เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้งานระบบที่พัฒนาขึ้น จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการออกแบบหน้าจอใช้งานระบบ	4.67	0.47	มากที่สุด
ด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบ	4.77	0.42	มากที่สุด
ด้านเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้งานระบบ	4.97	0.17	มากที่สุด
ด้านระบบสนับสนุนผู้ใช้งานระบบ	4.60	0.60	มากที่สุด
โดยรวม	4.75	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้น พบว่า ผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{x}$ = 4.75, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกรายการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ตามตารางที่ 2

อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย

การพัฒนาระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การพัฒนาระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยและพัฒนาระบบสำเร็จสมบูรณ์ได้ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาของการทำงานในแต่ละขั้นตอนว่ามีปัญหาด้านใดบ้าง จากนั้นทำการพัฒนาระบบขึ้นตามกระบวนการโดยใช้ทฤษฎี SDLC และทฤษฎี UML ทุกขั้นตอนมีการตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขไปพร้อมๆกับการเขียนโปรแกรม จากนั้นนำระบบที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพของการทำงานระบบในแต่ละด้านและผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำเสนอแนะ จึงส่งผลให้การพัฒนาระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่นฯสำเร็จสมบูรณ์ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การประเมินประสิทธิภาพของระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าระบบมีประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้นำกระบวนการทฤษฎี SDLC และทฤษฎี UML มาช่วยในการออกแบบและวิเคราะห์ระบบงานตามขั้นตอนการทำงาน จากนั้นนำไปพัฒนาระบบจนแล้วเสร็จ และนำระบบที่พัฒนาขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญทำการทดลองใช้งานระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น และทำการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบในแต่ละด้าน พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.82, S.D. = 0.31) ผลการวิจัย พบว่าสามารถนำระบบดังกล่าวที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในงาน

ด้านจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการ หรือสำนักมาตรฐานวิชาการและทะเบียนของมหาวิทยาลัย-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้นักศึกษา อาจารย์ผู้สอนหรือบุคคลกรสายวิชาการภายในมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุกิตติ์ สายสิงห์ (2563) วิจัยเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพระบบจัดเก็บฐานข้อมูลบุคลากรทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์ 1) การพัฒนาระบบจัดเก็บฐานข้อมูลบุคลากรทางการศึกษาสามารถใช้งานได้จริง บุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถเข้าถึงนำข้อมูลบุคลากรได้ตรงตามความต้องการ ซึ่งระบบดังกล่าวประกอบด้วย 16 ส่วน ได้แก่ ระบบแสดงข้อมูลบุคลากรทั้งหมด ระบบแสดงข้อมูลบุคลากรแบบแยกสังกัด ระบบสมัครสมาชิก ระบบล็อกอิน ระบบเพิ่มข้อมูลความเชี่ยวชาญ ระบบเพิ่มข้อมูลด้านคุณวุฒิ ระบบเพิ่มข้อมูลด้านงานบริหาร ระบบเพิ่มข้อมูลด้านงานสอน ระบบเพิ่มข้อมูลด้านเอกสารหรือตำรา ระบบเพิ่มข้อมูลด้านงานวิจัย ระบบเพิ่มข้อมูลด้านการตีพิมพ์งานวิจัย ระบบเพิ่มข้อมูลด้านบริการวิชาการ ระบบเพิ่มข้อมูลด้านทำนุศิลปวัฒนธรรม ระบบเพิ่มข้อมูลด้านวิทยากร-ถ่ายทอดความรู้ ระบบเพิ่มข้อมูลด้านผลงานหรือรางวัล และระบบเพิ่มข้อมูลด้านเกียรติบัตร-ประกาศนียบัตร 2) ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบ จากผู้เชี่ยวชาญมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.56, S.D. = 0.50)

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจระบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.75, S.D. = 0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกรายการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สาเหตุเช่นนี้เนื่องมาจากผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตรงความต้องการในระบบประเมินการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการผ่านเว็บแอพพลิเคชั่นได้ทุกเมนู และสามารถตรวจสอบข้อมูลผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เรียนและที่สอนของผู้สอนได้ผ่านอุปกรณ์สื่อสารที่หลากหลายตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภชัย ชัยประเสริฐ เพ็ญศรี อมรศิลปชัย และปฐมาภรณ์ เถาว์พัน, (2561) จัดทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศงานกิจกรรมนักศึกษาผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์ พบว่า ระบบสารสนเทศงานกิจกรรมนักศึกษาผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์ แบ่งผู้ใช้ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ผู้ดูแลระบบ ผู้ดูแลกิจกรรม และนักศึกษา กระบวนการทำงานประกอบด้วย 1) ระบบการลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม 2) ระบบอนุมัติการเข้าร่วมกิจกรรม และ 3) ระบบประเมินผลกิจกรรม ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.52) และด้านความพึงพอใจต่อการใช้ระบบโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.53)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการป้องกันการเข้าถึงข้อมูลบางอย่างส่วนบุคคลไม่ควรเปิดเผยก่อนได้รับการยินยอม
2. การดำเนินการวิจัยในครั้งต่อไปควรเชื่อมโยงข้อมูลกับงานทะเบียนและประมวลผล เป็นต้น
3. ในการพัฒนาต่อไปให้สามารถเข้าถึงข้อมูลโดยเทคโนโลยีบนมือถือเพื่อให้เข้าถึงได้สะดวกยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติ ภักดีวัฒนะกุลและจำลอง ครูอุตสาหะ. (2544ก). *วงจรชีวิตของการพัฒนาระบบฐานข้อมูล(Database Life Cycle :DBLC)*. กรุงเทพฯ: เคทีพีคอมพ์แอนด์คอนซัลท์.

กิตติ ภักดีวัฒนะกุลและจำลอง ครูอุตสาหะ. (2544ข) : *การพัฒนาระบบสารสนเทศ (Information System Development).* กรุงเทพฯ: เคทีพีคอมพ์ แอนด์คอนซัลท์.

จารุกิตติ์ สายสิงห์. (2563). ระบบจัดเก็บฐานข้อมูลบุคลากรทางการศึกษาแบบ 360 องศา. *วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม, 7*(2), 59-71.

จาวาสคริปต์. (2562). สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2566, จาก https://th.wikipedia.org/wiki/จาวาสคริปต์

ชาลี วรกุลพิพัฒน์ และ เทพฤทธิ์ บัณฑิตวัฒนาวงศ์. (2544). *วิเคราะห์และออกแบบเชิงวัตถุโดยใช้ยูเอ็มแอล (Unified Modeling Language : UML)*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ฐานข้อมูล PHP My Admin. (2562). สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2565, จาก https://www.aosoft.co.th/article/310/phpMyAdmin-คืออะไรA3.html

ธีรพล ด่านวิริยะกุล. (2549). *ระบบการจองห้องพักผ่านเว็บเซอร์วิส กรณีศึกษาโลลิต้า บังกะโลเกาะสมุย*. กรุงเทพฯ: คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

แผนพัฒนาความเป็นเลิศแผนการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2567 – 2571. (2565). สำนักแผนและพัฒนา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ภาษาพีเอชพี. (2562). สืบค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2565, จาก https://th.wikipedia.org/wiki/ภาษาพีเอชพี

มนต์ชัย เทียนทอง. (2548). *สถิติและวิธีการวิจัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

วีรวิชญ์ เลิศรัตน์ธำรงกุล. (2563). การพัฒนาบทเรียนบนเว็บที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 10*(2), 34-53.

เว็บแอพพลิเคชั่น. (2562). สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://mdsoft.co.th/ความรู้/359- web-application.html

ศุภชัย ชัยประเสริฐ, เพ็ญศรี อมรศิลปชัย และปฐมาภรณ์ เถาว์พัน. (2561). การพัฒนาระบบสารสนเทศงานกิจกรรมนักศึกษาผ่านเว็บแอพพลิเคชั่น กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตแห่งชาติ ครั้งที่ 47,* วันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ.2561. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,1155-1166

Stair. (1996). *System development life cycle : SDLC*. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2562, จาก http://pstudiodev.blogspot.com/2012/04/sdlc-symtemdevelopment-life-cycle.html.

ต้นทุนและผลตอบแทนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

Costs and Returns of Community Enterprises in Plastic Lines Weaving of Ban Mohluang, Mae Moh District, Lampang Province

อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์
Anongwan Upradit
อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง
Lecturer, Bachelor of Accountancy Program, Lampang Intertech College
อีเมล: pont_an@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
22 กันยายน 2566	13 ธันวาคม 2566	23 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จำนวน 7 ราย ใช้วิธีสถิติพรรณนานำข้อมูลมาวิเคราะห์ต้นทุน รายได้จาการจำหน่าย กำไรขั้นต้นและจุดคุ้มทุน ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนของการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกต่อหน่วยเท่ากับ 214.11 ประกอบด้วย วัตถุดิบ 48 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 22.42 ค่าแรงงาน 166 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 77.53 และค่าใช้จ่ายการผลิต 0.11 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.05 มีรายได้จากการจำหน่ายใบละ 250 บาท จำนวน 2 หน่วยต่อวัน เท่ากับ 500 บาท ต้นทุนของการสานต่อวัน เท่ากับ 428.22 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อวัน เท่ากับ 71.78 บาท รายได้จากการจำหน่ายต่อเดือน 15,000 บาท ต้นทุนของการสานต่อเดือน เท่ากับ 12,846.60 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อเดือน เท่ากับ 2,153.40 บาท มีจุดคุ้มทุนอยู่ที่ 2.33 ใบ คิดเป็นเงิน 582.50 บาท

คำสำคัญ: ต้นทุน, ผลตอบแทน, กระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก

ABSTRACT

This purpose of the study was to study cost and return of community enterprises in plastic lines weaving of Ban Mohluang, Mae Moh District, Lampang Province. It is a qualitative research. The data were collected through an in-depth interview with 7 makers of community enterprises in plastic lines weaving of Ban Mohluang, Mae Moh District, Lampang Province. The data were analyzed through descriptive statistics including cost, income for sale, net profit, and breakeven point. The results of the study showed that total cost of plastic lines weaving

per unit was 214.11 baht, for raw materials 48 baht per unit or 22.42 percent, labor cost 166 baht per unit or 77.53 percent, manufacturing overhead cost 0.11 baht per unit or 0.05 percent, trading plastic lines weaving 250 baht per unit and per day was 500 baht, cost of plastic lines weaving per day 428.22 baht, gross profit per day was 71.78 baht, trading plastic lines weaving per month was 15,000 baht, cost of plastic lines weaving per month 12,846.60 baht, gross profit per month was 2,153.40 baht as well as breakeven point was 2.33 unit equally 582.50 baht.

Keywords: Cost, Returns, Plastic Lines Weaving

บทนำ

เศรษฐกิจชุมชนมีความสำคัญมากสำหรับประเทศกำลังพัฒนา เพราะถ้าหากเศรษฐกิจชุมชนมีความมั่นคง แข็งแรงก็จะส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมีความมั่นคง แข็งแรงตามไปด้วย การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การบริหารจัดการของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนทำให้เกิดวิสาหกิจในชุมชนและการสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชน สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ซึ่งธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จได้จะต้องมีปัจจัยเกื้อหนุนทางด้านการผลิตและการตลาด ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานด้านเงินทุน การนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมมาใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์ (พวงทอง วรรณีเวชศิลป์ และคณะ, 2561) โดยที่การพัฒนาจะต้องมุ่งเน้นทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไป ด้านเศรษฐกิจคือ การแก้ปัญหาความยากจน โดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ลดหนี้สิน ด้านสังคมคือ การพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในชุมชนให้ปราศจากความขัดแย้ง มีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกันทำให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เสรี พงศ์พิศ, 2552)

การจักสานเป็นภูมิปัญญาที่เป็นพื้นฐานของสังคมไทยซึ่งสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยในอดีตได้มีการใช้ไม้ไผ่ ใบจาก ใบ ลาน มาทำตะกร้า กระบุงหรือของใช้สอยในครัวเรือนเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากวัตถุดิบธรรมชาติที่นำมาใช้มีจำนวนลดลงและหายากขึ้น ทำให้ชุมชนมองหาวัสดุใหม่ที่สามารถนำมาใช้ทดแทนประกอบกับยุคสมัยได้เปลี่ยนแปลงไปรูปแบบการใช้งาน ทำให้รูปแบบผลิตภัณฑ์ย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยนให้รับกับความเปลี่ยนแปลงจึงมีการปรับใช้พลาสติกเส้นที่มีสีสันสวยงาม มีความคงทนและสามารถดัดแปลงให้มีรูปทรงที่หลากหลายมาใช้แทนไม้ไผ่หรือวัสดุธรรมชาติซึ่งกำลังจะหมดไป(ณัฐนรี ขำเอี่ยม, 2557) การนำเส้นพลาสติกมาใช้ทำเป็นกระเป๋าสานนั้นก็ถือว่าตัวเลือกที่ดี เพราะมีข้อดีหลากหลายเมื่อเทียบกับกระเป๋าหรือเครื่องจักสานชนิดอื่นที่ใช้วัสดุทางธรรมชาติ ข้อดีของการใช้กระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก เช่น ทำความสะอาดได้ง่าย สวยงาม แข็งแรง ใช้งานได้ดีกว่าถุงพลาสติก อีกทั้งสามารถยังใช้เป็นสื่อรณรงค์เสริมสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมได้อย่างกว้างขวาง (ฐิศิรักน์ โปตะวณิช และวลัยกร ก้านลาย, 2565) ซึ่งกลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เป็นกลุ่มที่มีฝีมือด้านการสานกระเป๋าจาก

เส้นพลาสติก เนื่องจากทางเทศบาลตำบลแม่เมาะได้เข้ามาให้ความรู้ด้านการสานกระเป๋าเพื่อสร้างอาชีพสร้างรายได้ มีการพัฒนาการออกแบบการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด กลุ่มได้สานกระเป๋าในขนาดที่มีความหลากหลาย โดยขนาดที่เป็นที่นิยมจะอยู่ที่ขนาดกลาง (16*32*27 เซนติเมตร) เนื่องจากมีขนาดที่เหมาะสมสามารถใส่ของได้หลากหลายและใช้แทนถุงผ้าได้ แต่กลุ่มจักสานยังขาดความเข้มแข็งและไม่ยั่งยืน ขาดการต่อยอดผลิตภัณฑ์ เนื่องจากความช่วยเหลือที่ได้รับจากหลายหน่วยงานมักจะเป็นการให้เงินทุนสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ไม่ค่อยตรงประเด็นนัก เพราะสิ่งที่ชุมชนต้องการเป็นอย่างมาก คือเรื่องการบริหารจัดการในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การคิดต้นทุน วิธีการทำการตลาดและการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้กลุ่มจักสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกไม่มีการจัดทำบัญชี ทำให้ไม่ทราบต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริงและนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์การจักสานให้มีการผลิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสืบสานภูมิปัญญาของคนในชุมชนและป้องกันมิให้สูญหาย ตลอดจนเป็นการเพิ่มรายได้อันนำไปสู่คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของสมาชิกและเป็นแหล่งสร้างอาชีพให้คนในท้องถิ่นสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

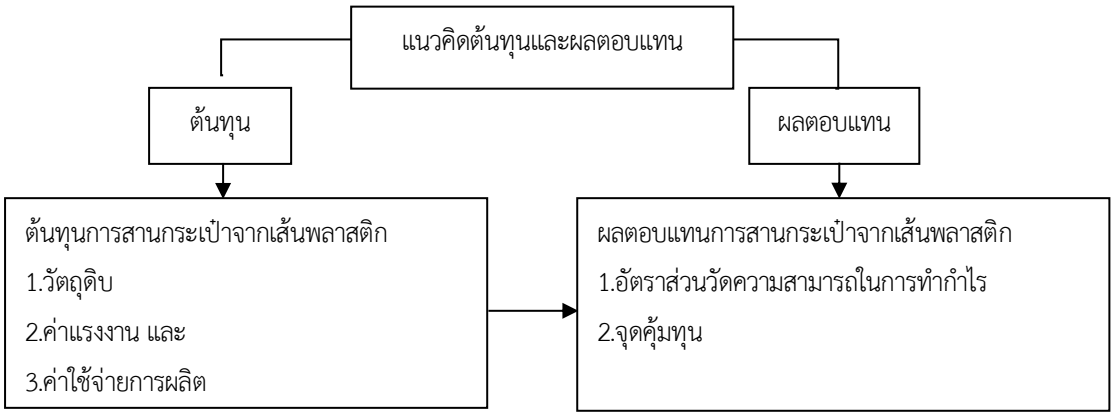
แนวคิดต้นทุนสินค้าตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 เรื่อง สินค้าคงเหลือ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2566) ที่มีการประกาศใช้ โดยกิจการต้องเริ่มถือปฏิบัติในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป สินค้าคงเหลือหมายถึง สินทรัพย์ซึ่ง มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ 1) ถือไว้เพื่อขายตามลักษณะการประกอบธุรกิจตามปกติของกิจการ 2) อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิตเพื่อให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขาย หรือ 3) อยู่ในรูปของวัตถุดิบหรือวัสดุที่มีไว้เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าหรือให้บริการ โดยต้นทุนของสินค้าคงเหลือ (ราคาทุน) ประกอบด้วย 1) ต้นทุนในการซื้อ ประกอบด้วยราคาซื้อ อากรขาเข้า และภาษีอื่น (สุทธิจากจำนวนที่กิจการจะได้รับคืนในภายหลังจากหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษี) รวมทั้งค่าขนส่ง ค่าขนถ่าย และต้นทุนอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาซึ่งสินค้าสำเร็จรูป วัตถุดิบ และบริการ 2) ต้นทุนแปลงสภาพ ประกอบด้วย ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสินค้าที่ผลิต เช่น ค่าแรงงานทางตรง รวมถึงค่าใช้จ่ายการผลิตที่ปันส่วนอย่างเป็นระบบทั้งส่วนที่คงที่และค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรซึ่งเกิดขึ้นเพื่อแปลงสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ คือ ต้นทุนการผลิตทางอ้อมที่เกิดขึ้นในการผลิตด้วยจำนวนที่ค่อนข้างคงที่ โดยไม่สัมพันธ์กับปริมาณการผลิต เช่น ค่าเสื่อมราคา และค่าบำรุงรักษาอาคารโรงงาน อุปกรณ์โรงงานและสินทรัพย์สิทธิการใช้ที่ใช้ใน

กระบวนการผลิต และต้นทุนเกี่ยวกับฝ่ายจัดการโรงงานและการบริหารโรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร คือ ต้นทุนการผลิตทางอ้อมที่ผันแปรโดยตรง หรือค่อนข้างจะผันแปรโดยตรงกับปริมาณการผลิต เช่น วัตถุดิบทางอ้อมและค่าแรงงาน ทางอ้อม และ 3) ต้นทุนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้สินค้าคงเหลือนั้นอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนของลำไย มากเจริญ (2560) ต้นทุนการผลิตถือเป็นต้นทุนที่จำแนกตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ซึ่งส่วนประกอบของต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เมื่อมีสินค้าที่ผลิตเสร็จแล้ว ต้นทุนดังกล่าวเรียกว่า ต้นทุนการผลิตหรือต้นทุนผลิตภัณฑ์ เมื่อจำหน่ายออกไป ต้นทุนของสินค้าส่วนที่จำหน่ายออกไปเรียกว่า ต้นทุนขาย แสดงในงบกำไรขาดทุนและยังมีค่าใช้จ่ายอีกจำนวนหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานเรียกว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน หรือเรียกว่าค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ดังนั้นในงวดบัญชีจึงแบ่งต้นทุน ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้ 1) ต้นทุนผลิตภัณฑ์ คือ ต้นทุนที่ประกอบด้วยต้นทุนวัตถุดิบทางตรงใช้ไป ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิต 2) ต้นทุนตามงวดเวลา คือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการบริหารงาน ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายในการบริหาร

แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทนของประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา (2561) ก็คืออัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร จะใช้ในการวัดประสิทธิภาพของการดำเนินงานในกิจการ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไรต่อยอดขาย และอัตราส่วนในการทำกำไรต่อเงินลงทุน อัตราส่วนนี้จะแสดงให้เห็นว่ากิจการมีความสามารถในการทำกำไรขั้นต้นเป็นสัดส่วนเท่าใดเมื่อเทียบกับยอดขายสุทธิ นอกจากนี้ถ้าอยากทราบว่าจะขายจำนวนเท่าใดถึงจะคุ้มทุนในแต่ละเดือน ความจำเป็นในการคำนวณจุดคุ้มทุนจึงมีความจำเป็นเพื่อให้ผู้ประกอบการทราบว่าในแต่ละเดือนจะต้องขายสินค้าในปริมาณเท่าไหร่ถึงไม่ ดังนั้น จุดคุ้มทุน คือ ระดับการขายที่ทำให้กำไรเท่ากับศูนย์ หรือรายได้เท่ากับค่าใช้จ่าย หรือกำไรส่วนเกินเท่ากับต้นทุนคงที่ อาจกล่าวได้ว่าเมื่อกิจการสามารถขายสินค้าจนถึงระดับจุดคุ้มทุนแล้ว กำไรส่วนเกินของจำนวนขายที่เกินจุดคุ้มทุน คือกำไรจากการดำเนินกิจการนั้นเอง

ดังนั้นกรอบแนวคิดการวิจัยต้นทุนและผลตอบแทนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พื้นที่วิจัยได้แก่ บ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในงานวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จำนวนสมาชิกทั้งหมด 7 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ที่กำหนดคำถามและคำตอบไว้ให้เลือกเรียงเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยสัมภาษณ์กลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก แบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ความรู้ในการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก ประสบการณ์ในการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก ช่องทางในการจัดจำหน่าย ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก และส่วนที่ 4 ปัญหาหรือข้อเสนอแนะ

วิธีรวบรวมข้อมูล

1) ศึกษาจากเอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2) นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปทดลองใช้กับผู้ประกอบการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ราย และทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3) ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเองหลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบเรียบเรียงและจัดลำดับเนื้อหาที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา นำมาเขียนบรรยายตามประเด็นและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา วิเคราะห์เนื้อหาความรู้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีทางสถิติเชิงพรรณนาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยหาค่าร้อยละและนำเสนอข้อมูลในลักษณะบรรยายผล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกใช้แนวคิดและสูตรการคำนวณดังนี้ ต้นทุนการผลิต = วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต + ค่าแรงงานการผลิต + ค่าใช้จ่ายการผลิต

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกใช้แนวคิดและสูตรการคำนวณดังนี้

3.1 อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)

ผู้วิจัยทำการคำนวณอัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios) โดยใช้อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย ซึ่งสามารถที่จะคำนวณได้จาก

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้น (\%)} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขายสุทธิ}}$$

3.2 จุดคุ้มทุน (Break-Even Point Analysis) ซึ่งสามารถที่จะคำนวณได้จาก

$$\text{จุดคุ้มทุน (บาท)} = \frac{\text{ต้นทุนคง}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}}$$

$$\text{โดยที่ อัตรากำไรส่วนเกิน} = \frac{\text{ยอดขาย – ต้นทุนผันแปร}}{\text{ยอดขาย}}$$

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 100.00 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 7คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีสถานภาพสมรส จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีประสบการณ์ในการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก ระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีความรู้และเทคนิคการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกจากการเข้าร่วมอบรมการส่งเสริมอาชีพของหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีช่องทางในการจำหน่ายโดยการจำหน่ายด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100.00

ส่วนที่ 2 ต้นทุนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก

ต้นทุนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกประกอบด้วยวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต ดังนี้

1.วัตถุดิบ (Materials)

จากการสัมภาษณ์วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสาน ได้ซื้อเส้นพลาสติกและสายยางทำหูกระเป๋าจากร้านค้าหรือแหล่งจำหน่ายทั่วไป แสดงรายละเอียดได้ดังนี้

- เส้นพลาสติกขนาด 6 มม. กิโลกรัมละ 120 บาท สานกระเป๋าได้จำนวน 3 ใบ ต้นทุนต่อหน่วย คิดเป็นเงิน 40 บาท

- สายยางทำหูตะกร้า ขนาด 8×9 เมตรละ 8 บาท ทำหูกระเป๋าได้จำนวน 2 หูต่อกระเป๋า 1 ใบ ต้นทุนต่อหน่วย คิดเป็นเงิน 8 บาท

ดังนั้น ต้นทุนต่อหน่วยของวัตถุดิบทางตรงในการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก คิดเป็นเงิน 48 บาท

2. ค่าแรง (Labor)

จากการสัมภาษณ์วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสาน พบว่า ผู้สานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก สามารถผลิตกระเป๋าได้คนละ 2 ใบต่อวัน โดยใช้อัตราค่าแรงงานขั้นต่ำซึ่งกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดลำปางอยู่ที่ 332 บาท (ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 11), 2565) ทำให้เกิดต้นทุนค่าแรงต่อใบในการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก เป็นเงินจำนวนเท่ากับ 166 บาท

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต (Factory Overhead)

ค่าใช้จ่ายในการผลิต คิดจากเครื่องมือและอุปกรณ์ในการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก ที่นำมาคิดค่าเสื่อมราคา ประกอบด้วย

- กรรไกรสแตนเลส ด้ามจับพลาสติก ขนาด 5 นิ้ว อันละ 59 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ค่าเสื่อมราคา 0.08 บาท

- สายวัด ยาว 150 เซนติเมตร อันละ 25 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ค่าเสื่อมราคา 0.03 บาท

รวมค่าใช้จ่ายการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ 0.11 บาท

สรุปได้ว่าต้นทุนของการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก ประกอบด้วย วัตถุดิบ 48 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 22.42 ค่าแรงงาน 166 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 77.53 และค่าใช้จ่ายการผลิต 0.11 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.05 รวมเป็นต้นทุนของการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกต่อหน่วยเท่ากับ 214.11 บาท โดยสามารถคำนวณต้นทุนของการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกต่อเดือนผลิตได้ 60 ใบ คิดเป็นต้นทุนจำนวนเงินเท่ากับ 12,846.60 บาท ประกอบด้วย วัตถุดิบ 2,880 บาท ค่าแรงงาน 9,960 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 6.60 บาท

ส่วนที่ 3 ผลตอบแทนการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก

ในการคำนวณผลตอบแทน ผู้วิจัยได้แยกการคำนวณออกเป็น 2 ส่วนคือ

3.1 อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มจักสาน ทำให้ทราบว่าจำนวนที่ขายได้เฉลี่ยต่อวันจะเท่ากับจำนวนที่ผลิต โดยขายในราคาใบละ 250 บาท ดังนั้นรายได้จากการจำหน่ายกระเป๋าจากเส้นพลาสติกต่อเดือนเท่ากับ 15,000 บาท (250 บาท*60 ใบ) ต้นทุนในการทำกระเป๋าจากเส้นพลาสติกต่อเดือน เท่ากับ 12,846.60 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระเป๋าจากเส้นพลาสติกต่อเดือน เท่ากับ 2,153.40 บาท คิดเป็นอัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 14.36

3.2 จุดคุ้มทุน (Break-Even Point Analysis)

เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณและกำไร เพื่อวิเคราะห์หาจุดที่ปริมาณขายของกิจการมีรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายทั้งหมดเพื่อไม่ให้ขาดทุนและใช้ในการวางแผนระยะสั้น

การคำนวณจุดคุ้มทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวง เพื่อหายอดขายว่าต้องขายกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกเป็นจำนวนกี่ใบ จึงจะคุ้มทุนโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จุดคุ้มทุน} = \frac{\text{ต้นทุนคง}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}}$$

พบว่าจุดคุ้มทุนของการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกมีจุดคุ้มทุนเท่ากับ 2.33 ใบ คิดเป็นเงิน 582.50 บาท ซึ่งสามารถแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายได้ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร กำไรขั้นต้นและจุดคุ้มทุนของกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก

รายการ	ต่อหน่วย	ต่อวัน	ต่อเดือน (บาท)
รายได้จากการจำหน่าย	250	500 (250*2)	15,000 (250*60)
ต้นทุนคงที่			
ค่าใช้จ่ายการผลิต	0.11	0.22	6.60
ต้นทุนผันแปร			
วัตถุดิบ	48	96	2,880
ค่าแรงงาน	166	332	9,960
รวมต้นทุนผันแปร	214	428	12,840
รวมต้นทุนการผลิต	214.11	428.22	12,846.60
กำไรขั้นต้น	35.89	71.78	2,153.40
อัตรากำไรขั้นต้น	14.36	14.36	14.36
จุดคุ้มทุนของกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก เท่ากับ 2.33 ใบ คิดเป็นเงิน 582.50 บาท			

จากตารางที่ 1 แสดงว่า รายได้จากการจำหน่ายกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกต่อวัน เท่ากับ 500 บาท มีต้นทุนในการสานกระเป๋าต่อวัน เท่ากับ 428.22 บาท ทำให้มีกำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระเป๋าสานต่อวัน เท่ากับ 71.78 บาท และอัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 14.36

รายได้จากการจำหน่ายกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกต่อเดือนเท่ากับ 15,000 บาท ต้นทุนในการสานกระเป๋าต่อเดือน เท่ากับ 12,846.60 บาท เกิดกำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระเป๋าสานต่อเดือน เท่ากับ 2,153.40 บาท และอัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 14.36 และจะต้องขายกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกจำนวน 2.33 ใบ คิดเป็นเงิน 582.50 บาท จึงจะคุ้มทุน

ส่วนที่ 4 ปัญหาหรือข้อเสนอแนะ

พบว่า กลุ่มขาดความเข้มแข็งและไม่ยั่งยืน ขาดการต่อยอดผลิตภัณฑ์โดยความช่วยเหลือที่ได้รับจากหลายหน่วยงานมักจะเป็นการให้เงินทุนสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ไม่ค่อยตรงประเด็นนัก เนื่องจากสิ่งที่ชุมชนต้องการคือเรื่องการบริหารจัดการในด้าน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การคิดต้นทุน เพราะกลุ่มขาดความรู้ทางด้านบัญชี นอกจากนี้ทางกลุ่มจักสานส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุเกิน 60 ขึ้นไป และไม่มีผู้สืบทอดซึ่งจะทำให้ภูมิปัญญาด้านการจักสานอาจสูญหายไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมาะหลวงทำการจักสานเป็นอาชีพเสริมซึ่งได้รับความรู้ในการสานกระเป๋ามาจากการเข้าร่วมอบรมโครงการส่งเสริมอาชีพของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีช่องทางในการจำหน่ายด้วยตนเอง

ในส่วนของต้นทุนของการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก ประกอบด้วย วัตถุดิบ 48 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 22.42 ค่าแรงงาน 166 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 77.53 และค่าใช้จ่ายการผลิต 0.05 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.11 รวมเป็นต้นทุนของการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกต่อหน่วยเท่ากับ เท่ากับ 214.11 เนื่องจากการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติกเป็นงานหัตถกรรมที่ต้องใช้ฝีมือ เวลาและแรงงานในการผลิตทำให้ต้นทุนการผลิตโดยส่วนใหญ่เป็นค่าแรงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของมาลีรัตน์ สาผิว และคณะ (2563) ที่ผลวิจัยพบว่าต้นทุนในการลงทุนทอเสื่อกกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแพง เท่ากับ 244.60 บาทต่อผืน ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง เท่ากับ 28.61บาทต่อผืน ค่าแรงงานทางตรง เท่ากับ 120 บาทต่อผืน และค่าใช้จ่ายในการผลิต เท่ากับ 95.99 บาทต่อผืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งกนก รัตนมณี และคณะ (2560) ที่ผลการศึกษาพบว่า รายการต้นทุนส่วนใหญ่ที่ทางกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP ไม่ได้นำมาคำนวณรวมเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ด้วยวิธีการต้นทุนเต็มได้แก่ ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายในการผลิตบางประเภท เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ทำให้การ คำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ไม่ครบถ้วน ซึ่งการคำนวณตามหลักผู้ผลิตมีแนวคิดว่าถ้าไม่มีการจ้างแรงงานจากภายนอก และไม่มีการจัดซื้อวัตถุดิบทางอ้อม จะไม่มีต้นทุนค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิต ในขณะที่การคำนวณตามหลักการบัญชีมีแนวคิดว่าถึงแม้จะใช้แรงงานในครอบครัวก็ต้องประมาณการเข้าเป็นต้นทุนการผลิตด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพะยอม นาจันทร์ และคณะ (2561) ที่พบว่าการวิเคราะห์ต้นทุนตามหลักผู้ผลิตอาจทำให้ได้กำไรที่ไม่แท้จริง เนื่องจากต้นทุนในการผลิตมีเพียงชนิดเดียว คือ ค่าวัตถุดิบทางตรง ซึ่งการคิดต้นทุนตามหลักผู้ผลิตจะไม่นำค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิตมาคิดเป็นต้นทุน เนื่องจากเป็นการใช้แรงงานของตนเอง ไม่ได้จ้างแรงงานจากภายนอก

สำหรับผลตอบแทน พบว่ารายได้จากการจำหน่ายกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกสูงกว่าต้นทุนในการสานกระเป๋า เมื่อคำนวณอัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร มีอัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายคิดเป็นร้อยละ 14.36 แสดงให้เห็นว่าการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ มีผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน ถึงว่าอัตราส่วนจะไม่มาก แต่มีความน่าลงทุนเนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตหาได้ง่ายตามท้องตลาดทั่วไปและไม่ ขาดแคลนทำให้สามารถผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานต้องการเพิ่มอัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายควรเพิ่มทักษะด้านเทคนิคการสานให้สามารถสร้างความโดดเด่น มีความสวยงามเป็นที่ต้องการของลูกค้าและควรมีการต่อยอดการผลิตภัณฑ์ โดยมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีความหลากหลายและที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ก็จะทำให้สามารถกำหนดราคาขายได้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลิณี ศรีไมตรี และนิภา ชุณหภิญโญกุล (2560) ได้แสดงว่าการสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ ด้วยการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีความหลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคทั้งในด้านขนาด ลวดลาย รูปทรงที่สามารถพัฒนาสร้างสรรค์เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ได้อีกด้วย

นอกจากนี้การที่กลุ่มจักสานมีการกำหนดราคาขายใช้วิธีกะประมาณโดยไม่ได้ใช้หลักการใด ๆ ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน และบันทึกรายการตามระบบบัญชี จึงทำให้ไม่มีข้อมูลในการตั้งราคาที่เหมาะสม ซึ่งการตั้งราคาโดยกะประมาณมีผลทำให้การตั้งราคาขายต่ำไปและอาจขาดทุนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญนภา หวังที่ชอบ และสุภลัคน์ จงรักษ์ (2564) ที่ผลการวิจัยในการใช้ข้อมูลทางการบัญชี พบว่าการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ในปัจจุบันไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน มีการกำหนดราคาขายโดยใช้การกะประมาณ มีความสามารถในงานบัญชีเล็กน้อย ทำให้การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ไม่ครบถ้วน และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ รัตนพรหม และคณะ (2564) ที่กลยุทธ์การตั้งราคาเป็นวิธีการที่ใช้สำหรับการตั้งราคาสินค้าตามนโยบายราคาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้ซื้อยอมรับราคาที่ตั้งขึ้นมา ซึ่งการตั้งราคานับเป็นสิ่งท้าทายความสามารถของผู้ประกอบการต่อการกำหนดระดับราคาของสินค้าก่อนวางจำหน่ายให้มีความเหมาะสมต่อปัจจัยแวดล้อมต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนา แจ้งสว่าง (2566) ที่มีการกำหนดราคาขายและการวางแผนกำไรเหมาะสมตามความต้องการของผู้ประกอบการ และสอดคล้องกับแนวคิดของศศิวิมล มีอำพล (2560) ที่กล่าวว่าการกำหนดราคาขายโดยใช้ต้นทุนเป็นฐานจะใช้ราคาต้นทุนแล้วปรับเพิ่มขึ้นโดยการกำหนดจากส่วนเพิ่มที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการข้อมูลจากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเหมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ที่ทำสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก ที่ใช้ในการคำนวณต้นทุน ผลตอบแทน และราคาขาย ที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ ซึ่งกลุ่มจักสานไม่มีการจดบันทึกตามระบบบัญชี ข้อมูลจึงอาจมี ความคลาดเคลื่อนได้ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมส่งเสริมการให้ความรู้ด้านบัญชีให้กับทางกลุ่มรวมถึงต้องมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทางกลุ่มจักสานสามารถกำหนดราคาขายที่จะสามารถแข่งขันในท้องตลาดได้

2. กลุ่มผู้ผลิตส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งไม่มีการขยายจำนวนสมาชิกและไม่มีการสืบทอดภูมิปัญญา ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือพัฒนาชุมชน ควรเข้ามาส่งเสริม สนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ในพื้นที่เห็นถึงประโยชน์และรายได้ที่จะได้รับจากการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก ตลอดจนการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีความหลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคในด้านรูปทรงและลวดลาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนทางด้านการตลาด ด้านการส่งเสริมการขายให้กับผู้ผลิตกระเป๋าสานจากพลาสติกเพื่อเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายและเพิ่มรายได้

2. ศึกษาการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม องค์ความรู้ในการต่อยอดเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ในการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้มีความโดนเด่น เป็นเอกลักษณ์

เอกสารอ้างอิง

กิ่งกนก รัตนมณี, ณพงศ์ วิวัฒน์สรรพกิจ, ปรัชญศรัณย์ มรรษนัยน์, ปิยะวัฒน์ โสธารัตน์ และ วิชชากร จินดากุล. (2560). การศึกษาการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดตรัง. *วารสารการจัดการสมัยใหม่, 15*(1), 75–84.

ฐิศิรักน์ โปตะวณิช และวลัยกร ก้านลาย. (2565). การวางแผนตลาดผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานพลาสติกของกลุ่มแม่บ้านชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์*, *21*(2), 232-254.

ณัฐนรี ขำเอี่ยม. (2557). *การออกแบบกระเป๋าจากเส้นพลาสติก ชุมชนบ้านบุ่ง ตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร).

ทิพวรรณ รัตนพรหม, นิฟาตีฮะ ปัตนวงศ์, นันทิกานต์ ประสพสุข และ เนตรวดี เพชรประดับ. (2564).การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์กล่องซิปรอบจากกระจูดรายา: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์กระจูดบ้านพรุกาบแดง 110/1 หมู่ที่7 ตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เพื่อการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม. ใน *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 12*, น.1531-1544. หาดใหญ่: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

นันทนา แจ้งสว่าง. (2566). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตกะหรี่ปั๊บของบ้านสวนพันจิตร ตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. *วารสารลวะศรีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*, *7*(1), 91-101.

ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 11). (2565, 19 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 139 ตอนพิเศษ 221 ง. หน้า 4 - 5.

ประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา. (2561). *การบัญชีต้นทุน.* กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

พวงทอง วรรณีเวชศิลป์, กิตติวงค์ สาสาด, ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ และ จรัสศรี หัวใจ.(2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารธุรกิจกลุ่มอาชีพกระเป๋าสานเส้นพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า, 5*(2), 9-15.

เพ็ญนภา หวังที่ชอบ และ สุภลัคน์ จงรักษ์. (2564). การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารงานของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษากลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านกูบ ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 10*(3), 122-130.

มาลิณี ศรีไมตรี และ นิภา ชุณหภิญโญกุล. (2560). การพัฒนากิจกรรมทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์หวดนึ่งข้าวอัจฉริยะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานเชิงนวัตกรรม. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, 5*(2), 215–225.

มาลีรัตน์ สาผิว, รุ่งฤดี ภิรมย์ไกรภักดิ์, ธัญญลักษณ์ เวียงอินทร์, ชลธิชา สุทธิประภา, วรรณนิภา ไพรวัลย์ และพรรนิภา สิงลี. (2563). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการทอเสื่อกกลายธรรมชาติแบบพับขนาด 200x200 ซม. ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแพง หมู่ที่ 11 ตำบลบ้านแพง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 10*(3), 254-264.

ลำใย มากเจริญ. (2560). *การบัญชีต้นทุน.* กรุงเทพมหานคร: บริษัท ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

ศศิวิมล มีอำพล. (2560). *การบัญชีเพื่อการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม จำกัด

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566). ประกาศสภาวิชาชีพบัญชีมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 เรื่องสินค้าคงเหลือ. สืบค้นจาก https://www.tfac.or.th/Article/Detail/100652.

สุพะยอม นาจันทร์, ปทุมพร หิรัญสาลี, จุไรรัตน์ ทองบุญชู, วรกร ภูมิวิเศษ และ ลักขณา ดำชู. (2561). ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนของกลุ่มหัตถกรรมบ้านชุมพอ ตำบลเกาะแต้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. ใน *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 2,* (น.923-939). สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

เสรี พงศ์พิศ. (2552). *เศรษฐกิจเพียงเกิดได้ถ้าใจปรารถนา.* กรุงเทพฯ: พลังปัญญา.

การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ

The Development of Basically Mathematic Skills and Desirable Behaviors of Early Childhood Children by the Storytelling with Natural Material

บุษกร จันทร์คลัง[1] และสมทรง สิทธิ[2]

Bussagorn chanklang[1], and Somsong sitti[2]

[1]นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[2]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[1]Students in Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Northeastern University

[2]Assistant Professor Doctor, Faculty of Education, Northeastern University

อีเมล:Tomtam03051993@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
4 มิถุนายน 2566	16 ธันวาคม 2566	23 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)พัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2) พัฒนาพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาล อบต.บรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 16 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre- Experimental Design) มีการวัดผลหลังการทดลอง (One Group Posttest Only Design) เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 แผน รวมทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.70, S.D.=0.35) แบบวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ จำนวน 18 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.63–0.77 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40–0.60 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.70 แบบวัดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ จำนวน 20 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมการสังเกต มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.67-1.00 ดำเนินการวิจัยโดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผน จำนวน 12 แผน สัปดาห์ละ 2 แผน รวม 6 สัปดาห์ ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และแบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า (1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติมีคะแนนทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดเท่ากับ 14.69 คิดเป็นร้อยละ 81.61 ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 82.30 (2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติมีคะแนนพฤติกรรมอันพึงประสงค์ โดยเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดเท่ากับ 50.68 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.46 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

คำสำคัญ: กิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ, ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์, พฤติกรรมอันพึงประสงค์

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop the basically mathematic skills of early childhood children by the storytelling with natural material at least 70% of the mean score and 70% of total students passed the criteria, and 2) develop the desirable behaviors of early childhood children by the storytelling with natural material at least 70% of the mean score and 70% of total students passed the criteria. The sample group included 16 Year 1 - kindergarten students, Anuban Borrabue, Sub-district Administrative Organization School, Borrabue Sub-district, Borrabue District, Mahasarakham Province, Semester 2, 2022 Academic Year, the sample group was obtained from cluster random sampling method. The research instruments contained 12 learning management plans within 6 hours which had suitable qualification for this group at the highest level, 18 items of basic mathematics measurement form with 3 multiple choices. It had difficulty value between 0.63-0.77, discrimination between 0.40-0.60 and reliability = 0.70, desirable behavior measurement form with 20 items. It had validity between 0.67-1.00. This research activities devided in 6 weeks by 2 plans per week. Data collection by 18 items of basically mathematic measurement and 20 items of desirable behavior measurement. The statistics for analyzing the data covered the mean, standard deviation and percentage. The research findings found that: 1. The students learning by storytelling activities with natural material had the basically mathematic scores of all students' mean score equaled 14.69 with 81.61% passing 70% criterion and 16 students could pass 70% of the mean score with

81.255% of all students. 2. All students had the desirable behavior mean scores, equaled 50.68 from the total score of 60 with 84.46%, and 14 students could pass 70% of the mean score, with 87.50% of all students.

Keywords: Storytelling with Natural Material, Basically Mathematic Skills, Desirable Behaviors

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่องโดยได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อปรับปรุงสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นหลักสูตรที่สถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานตามจุดหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในอนาคต การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บริบูรณ์ เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) เด็กปฐมวัย คือวัยเริ่มต้นของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ถ้าเด็กได้ รับประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความต้องการก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยควรให้เด็กเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิด การทดลอง ซึ่งทำให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก การพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้ควรจะเป็นการวางรากฐานความรู้ในด้านต่าง ๆ โดยเน้นการบูรณาการทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อเด็ก เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ (วันดี มั่นจงดี, 2554)

ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ เป็นทักษะหนึ่งที่จำเป็นและควรปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัยโดยการสอดแทรกและบูรณาการทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์กับทุกกิจกรรมโดยครูควรให้เด็กมีโอกาสฝึกทักษะด้านคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการคิดโดย ใช้เหตุผล การค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง สามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วโดยอาศัยการสังเกตการสำรวจ การจำแนก การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ การจัดลำดับ การนับ และการทำตามแบบซึ่งเด็กจะเกิดความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ จากกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเลขรูปร่างรูปทรงขนาดลำดับและความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เพราะโดยปกติเด็กจะเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์จากการได้รับประสบการณ์ในการดำรงชีวิตประจำวันตามธรรมชาติอยู่แล้ว (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2552) คณิตศาสตร์เป็นความสามารถด้านสติปัญญาอีกด้านหนึ่งที่ควรส่งเสริมและจัดประสบการณ์ให้กับเด็กระดับปฐมวัย

เนื่องจากคณิตศาสตร์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต ซึ่งถ้ามองไปรอบตัวก็จะเห็นว่าชีวิตต้องเกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์อย่างมากมาย (นิตยา ประพฤติกิจ, 2541)

นอกจากนี้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยหรือเด็กอนุบาลนั้น ถือเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการที่เป็นไปตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงช่วงวัยนั้น โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามวัยของเด็กอนุบาลอายุ 5 ปี ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยรวมประกอบด้วย 1) ด้านร่างกายเป็นการพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก 2) ด้านอารมณ์ เป็นความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ 3) ด้านสังคม พัฒนาการด้านสังคม และ พัฒนาการด้านคุณธรรม ควรพัฒนาความเข้าใจของเด็ก สร้างจิตสำนึกที่ดี รู้จักควบคุมตัวเอง ให้การยอมรับนับถือผู้ใหญ่ นอบน้อม มีสัมมาคารวะ 4) ด้านสติปัญญา เป็นความสามารถที่จะแก้ปัญหา ถามคำถาม และใช้คำพูดอธิบายความคิด การสังเกต และความรู้สึกของตนเอง รวมถึงสังเคราะห์ สร้างสรรค์และมีวิจารณญาณ เน้นให้เด็กได้รับรู้และเข้าใจสิ่งใหม่ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหาร-ส่วนตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ผลการประเมินพัฒนาการระดับปฐมวัย 12 มาตรฐาน พบว่าผลการประเมินของเด็กนักเรียนระดับอนุบาล 1 ด้านที่ 6 พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลาง จากประเด็นดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจ 3 ด้านคือ การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การรู้ค่าจำนวน นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กนักเรียนระดับอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2564 มีผลการประเมินพฤติกรรมอันพึงประสงค์โดยประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา (โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ, 2564) จากสภาพดังกล่าว ส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียน หากเด็กได้เรียนรู้ปฏิบัติจริงแล้วจะส่งผลให้มี ทักษะกระบวนการทางความคิด และพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ เช่น การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การรู้ค่าจำนวน การจัด การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยนั้นยังมีปัญหามาก เนื่องจากเด็กอายุยังน้อย มีความสนใจในช่วงสั้น และครูผู้สอนมีการใช้สื่อที่ไม่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ไม่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงได้คิดหาวิธีแก้ปัญหาโดยการใช้ นิทาน เพื่อศึกษาว่าวิธีดังกล่าวสามารถส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลจากงานวิจัยหลายชิ้นพบว่านิทานสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้ฟัง เพราะมีภาษาและเสียงที่มีคำสัมผัสคล้องจอง ทำให้เด็กเพลิดเพลิน ง่ายต่อการจดจำ ปลูกฝังให้มีจินตนาการไปตามเรื่องที่ฟังการสอดแทรกข้อคิดคติธรรมรวมถึงพฤติกรรมอันพึงประสงค์ แฝงเข้าไปในเรื่อง จะทำให้ผู้ฟังซึมซับไปโดยไม่รู้ตัว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัย จึงมีความสนใจโดยการใช้กิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมให้แก่เด็กปฐมวัยและเชื่อมโยงไปยังพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความรู้สึกที่ดี ได้เรียนอย่างมีความสุข ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์เป็นการส่งเสริมคุณสมบัติของคนดีและการเป็นคนดีเป็นเครื่องมือที่นำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืนในการเรียน การทำงานและการดำเนินชีวิต สถานศึกษาจึงต้อง กำหนดนโยบาย กำหนดแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องในแต่ละพฤติกรรมอันพึงประสงค์ แล้วนำพฤติกรรมอันพึงประสงค์ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ ไปบูรณาการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่าง ๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ดังกล่าว (อรุณศิริ จันทรหลน, 2560)

กิจกรรมการเล่านิทาน เป็นกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกับเด็กได้และยังเป็นการปูพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย นิทานเป็นสื่อหนึ่งที่เหมาะสำหรับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยให้เพิ่มมากขึ้นเพราะเด็ก ๆ ชอบฟังนิทาน นิทานเรื่องที่แต่งขึ้นเอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยส่งเสริมให้เด็กได้คิดอย่างอิสระบนความสมเหตุสมผล หากเด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้จากการใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปธรรม จะส่งผลให้มี ทักษะกระบวนการทางความคิด และพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การรู้ การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ และการรู้ค่าจำนวน การหาความสัมพันธ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กจะเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ตรงที่เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวในชีวิตประจำวันหรือการจัดกิจกรรมของครู (ประภัสสร บราวน์ และ แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย, 2564) การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถส่งเสริมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีจุดมุ่งหมายให้เด็กมีพฤติกรรม และมีความเข้าใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย ตามแบบของตัวละครนั้น เพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก การเป็นตัวละครทำให้เด็กมีความกล้าคิด กล้าตอบคำถาม สนุกสนาน ร่วมมือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น รู้จักฟังความคิดเห็นของเพื่อน ปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียน และของโรงเรียน (ปราณี นาสมบัติ, 2556) นอกจากนี้ สื่อธรรมชาติอยู่ในประเภทวัสดุที่มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย เช่น วัสดุท้องถิ่น วัสดุเหลือใช้ วัสดุที่ทำขึ้นเอง และวัสดุที่ซื้อมาในราคาถูก เช่น เปลือกหอย ทราย ใบตอง ดินเหนียว รถลาก (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2553) ในการจัดการเรียนการสอนนั้น วัสดุอุปกรณ์ วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน หรือให้เด็กสัมผัส จับล้วนเป็นสื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีจากการกระทำ การสัมผัสจับต้องด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กจะถ่ายทอดความรู้สึกจากการสัมผัส สื่อการเรียนจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางและสิ่งเร้าที่ประสานข้อความรู้ที่ครูต้องการให้เด็กเรียนไปเป็นข้อความรู้ให้เกิดขึ้นกับตัวเด็ก โดยเฉพาะสื่อเสริมประสบการณ์การเรียนรู้เป็นสื่ออิสระที่เด็กสามารถหยิบเลือกใช้เองได้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551)

จากข้อมูลที่นำเสนอเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงได้นำการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ให้กับเด็กปฐมวัย ทั้งด้านร่างกาย ด้าน

อารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ซึ่งจะส่งผลให้สามารถพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กอนุบาลปีที่ 1 ได้

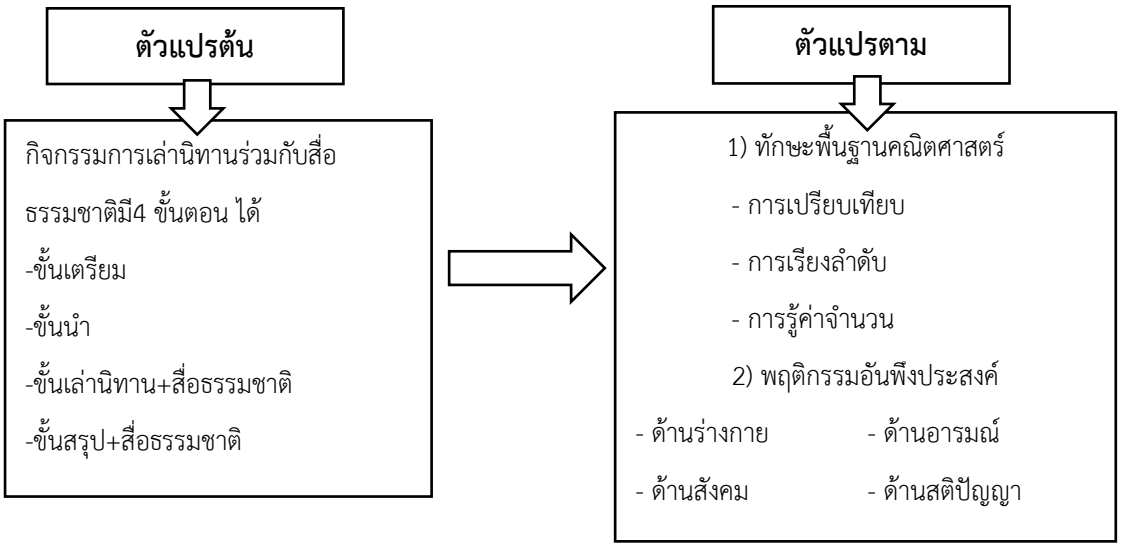
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เพื่อพัฒนาพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงไว้ในภาพที่1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยในครั้งนี้ประชากรเป็นเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มี 2 ห้องเรียน จำนวน 32 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม อายุระหว่าง 3-4 ปี จำนวน 16 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ จำนวน 12 แผน ใช้เวลาแผนละ 30 นาที รวม 6 ชั่วโมง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.70, S.D.=0.35)

2. แบบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ปฐมวัย เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก มีค่าความยากง่ายอยู่ตั้งแต่ 0.63 – 0.77 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40 – 0.60 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.70

3. แบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมจำนวน 4 ด้าน รวม 20 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมการสังเกต มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเองและเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผน จำนวน 12 แผน เวลา 6 ชั่วโมง โดยดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งสัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 แผน รวม 6 สัปดาห์ ใช้ช่วงกิจกรรมกลุ่มใหญ่ในช่วงเวลา 09.00-09.30 น. ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กำหนดการทดลอง

สัปดาห์ที่	ชื่อนิทาน	วัน/เวลาที่ทำการทดลอง
1	ดอกไม้แสนสวย	อังคาร เวลา 09.00-09.30 น.
	ดอกไม้วิเศษ	พฤหัสบดี เวลา 09.00-09.30 น.
2	สวนดอกไม้ของลิงน้อย	อังคาร เวลา 09.00-09.30 น.
	หนูนิดชมสวนดอกไม้	พฤหัสบดี เวลา 09.00-09.30 น.
3	หัวผักกาดยักษ์	อังคาร เวลา 09.00-09.30 น.
	ผักแสนดี	พฤหัสบดี เวลา 09.00-09.30 น.
4	สัตว์เลี้ยงของลุงมา	อังคาร เวลา 09.00-09.30 น.
	บ้านใบไม้	พฤหัสบดี เวลา 09.00-09.30 น.
5	ผึ้งน้อย	อังคาร เวลา 09.00-09.30 น.
	ผีเสื้อแสนสวย	พฤหัสบดี เวลา 09.00-09.30 น.
6	หนอนน้อยหลากสี	อังคาร เวลา 09.00-09.30 น.
	การเดินทางแสนสนุก	พฤหัสบดี เวลา 09.00-09.30 น.

2. หลังดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ครบทุกแผน ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และแบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยกับกลุ่มตัวอย่าง

3. นำข้อมูล จากการวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และการสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์ไปตรวจให้คะแนน และนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการสรุปและอภิปรายผลการทดลองต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมผลการทดสอบทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 12 แผนการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการเปรียบเทียบ ด้านการเรียงลำดับ และด้านการรู้ค่าจำนวน แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ผลปรากฏดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

					จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์		จำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์	
จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ยรวม	S.D.	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
16	18	14.69	2.40	81.61	13	81.25	3	18.75

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ มีคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 14.69 จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.61 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

เมื่อวิเคราะห์ผลการวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติเป็นรายด้าน ประกอบด้วย 3 ด้าน ผลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์รายด้าน

รายการประเมิน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ
การเปรียบเทียบ	16	6	4.25	1.24	70.83
การเรียงลำดับ	16	6	4.50	1.06	75.00
การรู้ค่าจำนวน	16	6	4.38	1.15	73.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ รายด้านของนักเรียน พบว่า ด้านการเรียงลำดับ มีค่ามากที่สุด โดยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือด้านการรู้ค่าจำนวน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 คิดเป็นร้อยละ 73.00 และต่ำสุดคือด้านการเปรียบเทียบ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 คิดเป็นร้อยละ 70.83

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติช่วยทำให้เด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาทักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น ซึ่งเนื่องมาจากการที่เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงจากประสบการณ์ตรง เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวในชีวิตประจำวัน มีสื่อธรรมชาติรอบตัว และได้ทำกิจกรรมในสิ่งที่ตนเองมีความสนใจส่งผลให้มีทักษะด้านความคิด และพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ เช่น การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การรู้ค่าจำนวน ได้ดีขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ ให้มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 12 แผนการเรียนรู้แล้วให้นักเรียนทำแบบวัดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ผลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมอันพึงประสงค์

					นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์		นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์	
จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ยรวม	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
16	60	50.68	84.46	11.36	14	87.50	2	12.50

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนการวิเคราะห์พฤติกรรมอันพึงประสงค์ หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดเท่ากับ 50.68 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.46 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้าน ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมอันพึงประสงค์รายด้าน

รายการประเมิน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ยรวม	S.D.	ร้อยละ
ด้านร่างกาย	16	12	10.18	2.31	84.83
ด้านอารมณ์	16	18	15.68	3.41	87.11
ด้านสังคม	16	15	12.56	2.80	83.73
ด้านสติปัญญา	16	15	12.25	3.37	81.66

จากตารางที่ 5 พบว่า คะแนนพฤติกรรมอันพึงประสงค์ หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ รายด้านของนักเรียนพบว่า ด้านอารมณ์ มีค่ามากที่สุด โดยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.68 คิดเป็นร้อยละ 87.11 รองลงมาคือ ด้านร่างกาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.18 คิดเป็นร้อยละ 84.83 และด้านสังคม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.56 คิดเป็นร้อยละ 83.73 และด้านที่ต่ำสุดคือด้านสติปัญญา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.25 คิดเป็นร้อยละ 81.66

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย สามารถพัฒนาเพิ่มขึ้นได้ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมทั้งเป็นกลุ่ม และเดี่ยวประกอบเนื้อหาในนิทานและสื่อจากธรรมชาติรอบๆตัว ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานและพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้ ทำให้พัฒนาการในทุก ๆ ด้านเพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ มีค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 14.69 จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.61 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาความสามารถในรายด้านของนักเรียนพบว่า ด้านการเรียงลำดับ มีค่ามากที่สุด โดยคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.50 คิดเป็นร้อยละ 70.82 รองลงมา ด้านการรู้ค่าจำนวน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 คิดเป็นร้อยละ 72.92 และต่ำสุดคือด้านเปรียบเทียบ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 คิดเป็นร้อยละ 70.83

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทานทำให้เด็กเกิดความสนใจและได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และเด็กชอบการได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัส เรียนรู้การนับโดยผ่านประสาทสัมผัสในแต่ละวันซึ่งเด็กสามารถซึมซับได้จาการเล่านิทานร่วมกับใช้สื่อธรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการหยิบ การจับ การถือ การเล่น การสัมผัสปริมาณหรือขนาดของจำนวนใดจำนวนหนึ่ง เรียนรู้จากรูปธรรมไปนามธรรมซึ่งทำให้เด็กเข้าใจความคิดในเรื่องระบบจำนวนการจัดหมวดหมู่และการเรียงลำดับ สอดคล้องกับแนวคิดของ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551)

ที่สรุปว่าการเล่านิทานจะช่วยสร้างจินตนาการ สร้างความฝัน ความคิด ความเข้าใจและการรับรู้ให้กับเด็ก ตัวแสดงแต่ละตัวในนิทานจะต้องสร้างจินตนาการให้บรรเจิดในสมองเด็ก และช่วยถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในอารมณ์ความรู้สึกตนเองและผู้อื่น และ ฐิดาภา จันปุ่ม (2554) ที่สรุปไว้ว่าการจัดกิจกรรมการเล่าหรืออ่านเรื่องราวนิทานที่มีเนื้อหาสอดแทรกคณิตศาสตร์ ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย โดยใช้หนังสือนิทานประกอบ ในการเล่าทุกครั้ง เมื่อเล่าจบแล้วจะสนทนาร่วมกันเพื่อสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้รับจากนิทาน และใช้คำถามทบทวนทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์เกี่ยวกับเรื่องที่เล่า และนอกจากนั้นยังสามารถใช้นิทานเป็นสื่อนำไปสู่การเรียนการสอนต่าง ๆ และ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ยังเสนอไว้ว่า นิทานยังใช้เป็นส่วนสำคัญยิ่งของการสอนเด็กในระดับปฐมวัยจุดมุ่งหมายในการเล่านิทานเพื่อพัฒนาทักษะในด้านการใช้ภาษา การฟัง พูดคิด ถาม สังเกต ซึ่งเป็นพื้นฐานนำเด็กไปสู่การอ่านในโอกาสต่อไป ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด อินช้าง (2552) ได้วิจัยพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในด้านการจับคู่การจำแนก การจัดกลุ่มการเปรียบเทียบและการนับสิ่งต่าง ๆ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ. 05 และ วรรณีย์ วัจนสวัสดิ์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเล่านิทาน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการสังเกตเปรียบเทียบ ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการเรียงลำดับ ด้านการรู้ค่าจำนวน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ มีคะแนนพฤติกรรมอันพึงประสงค์เฉลี่ยเท่ากับ 50.68 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.46 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมอันพึงประสงค์รายด้านของนักเรียน พบว่า ด้านอารมณ์ มีค่ามากที่สุด โดยคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 15.68 จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.11 รองลงมาคือ ด้านร่างกาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.18 จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.83 และด้านสังคม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.56 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.73 และด้านที่ต่ำสุดคือด้านสติปัญญา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.25 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.66 การที่ผลการพัฒนาพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ เพิ่มขึ้นเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ จะทำให้เด็กได้มีส่วนร่วมสนุกสนานกับกิจกรรมเล่านิทาน ทำรู้จักการทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่นและมีการแบ่งปัน ซึ่งสอดคล้องกับปราณี นาสมบัติ (2556) ที่เสนอไว้ว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ จะช่วยส่งเสริมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ทำให้เด็กมีพฤติกรรม และมีความเข้าใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย ตามแบบของตัวละครนั้น และปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก การเป็นตัวละคร

ทำให้เด็กมีความกล้าคิด กล้าตอบคำถาม สนุกสนาน ร่วมมือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น รู้จักฟังความคิดเห็นของเพื่อน ปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียน และของโรงเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะพัฒนาเด็กไปสู่ความมีระเบียบวินัย เป็นผู้นำที่ดี ของสังคม และประเทศชาติ นอกจากนี้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2553)เสนอไว้สอดคล้องกันว่า การเล่านิทานมีประโยชน์และคุณค่ามากมาย โดยช่วยชดเชยประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็ก ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ทางความคิดและมีจินตนาการ ฝึกเด็กให้เป็นนักฟังที่ดี เก็บความเรื่องที่ฟังได้ตามสมควรแก่วัย และสร้างความเพลิดเพลินให้แก่เด็ก นอกจากนี้สื่อธรรมชาติ ที่นำมาใช้ยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และสัมผัสกับสิ่งที่ใกล้ตัว ทำให้เด็กสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) ที่กล่าวว่า สื่อธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ และวัสดุธรรมชาติอื่น ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้เพื่อสร้างมโนทัศน์ สร้างเสริมทักษะความคิด สร้างสรรค์และจินตนาการให้กับเด็ก ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรญา สุวรรณวงค์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรม ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่านิทานคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และงานวิจัยของ นิตยา จันทร์ส่องแสง (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมเล่านิทานที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวันในชุมชนแออัดคลองเตย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดคลองเตยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานในแต่ละสัปดาห์มีคะแนนความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีการเปลี่ยนแปลงความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ ความซื่อตรง การตรงต่อเวลาและการควบคุมตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ผ่านขั้นตอนการเล่านิทานที่ซับซ้อนมากขึ้นตามลำดับความยากง่าย เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เพิ่มยิ่งขึ้น

1.2 ครูควรเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสม ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอกับเด็ก และมีการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและอยากที่จะลงมือทำด้วยตนเอง โดยอยู่ในเงื่อนไขที่กำหนด เพื่อความปลอดภัย และครูต้องคอยกระตุ้น และดำเนินกิจกรรมโดยมีการยืดหยุ่นเวลา และดูแลอย่างใกล้ชิด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ทักษะทางภาษา การพัฒนากล้ามเนื้อมือ ทักษะทางด้านการให้ความร่วมมือ ทักษะทางด้านการแก้ปัญหา และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาร่วมกับการจัดประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ที่จะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การสอนคณิตศาสตร์เด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2553). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย, 5*(1), 7-20.

ฐิดาภา จันปุ่ม. (2554). *การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

นิตยา จันทร์ส่องแสง. (2556). *การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

นิตยา ประพฤติกิจ. (2541). *คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: บริษัทตาวันพบลิชชิ่งจำกัด.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประภัสสร บราวน์ และ แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2564). การพัฒนาความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการแสดงประกอบการเล่านิทาน. *วารสารวิชาการและการวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 11*(1), 194-206.

ปราณี นาสมบัติ. (2556). *การส่งเสริมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบอุปกรณ์.* (ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ. (2564). *รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา.* มหาสารคาม: องค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ อำเภอบรบือ.

วรรณีย์ วัจนสวัสดิ์. (2552). *ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาลอตโต.* (ปริญญานิพนธ์การศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

วันดี มั่นจงดี. (2554). *ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสาน.* (ปริญญานิพนธ์การศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2552). *การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาสน์.

วีรญา สุวรรณวงค์. (2564). *การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมโรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา บัณฑิตสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

สมคิด อินช้าง. (2552). *การพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).

อรุณศิริ จันทรหลน. (2560). *การพัฒนาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

การรู้สะเต็มของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา รายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน

Stem Literacy of Graduates Diploma Program in Teaching Profession through Stem Education Learning Activity, Learning and Classroom Management Subject

รุ่งรัตน์ ธรรมทอง[1] , สำเร็จ คำโมง [2] และสุรีย์ลักษณ์ รักษาเคน[3]

Rungrat thummathong[1], Samret Commong[1] and Sureelak Raksakhen[3]

[1]อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[2] รองศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[3]บุคลากร มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[1]Lecturer of Graduates Diploma Program, Faculty of Education Northeastern University

[2]Associate Professor of Graduates Diploma Program, Faculty of Education Northeastern University

[3]Officer of Office of the President Northeastern University

อีเมล: rungrat.thu@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
6 ตุลาคม 2566	6 พฤศจิกายน 2566	7 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการรู้สะเต็มของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา ประชากรคือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 180 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 30 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม(Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษามีค่าความสอดคล้องของแผนเท่ากับ 4.56 และแบบวัดการรู้สะเต็ม เป็นแบบ Likert Scale มีจำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (α = 0.98) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า นักศึกษานักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา ในวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100 มีระดับการรู้อยู่ระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.47 – 4.70 และมีภาพรวมของระดับการรู้สะเต็มอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.61 และ S.D.= 0.65)

คำสำคัญ: การรู้สะเต็ม, กิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา

ABSTRACT

This research was the development of STEM literacy of Graduates Diploma Program in Teaching Profession through STEM learning activities. The population were 180 students of the graduate diploma program of Faculty of Education, Northeastern University who were registered to study learning management and classroom management in semester 1, academic year 2022, and the research sample group used in this research consisted of 30 students form cluster random sampling. The research tools included the STEM learning activity plan. Consistency value of the plan was 4.56 and the STEM literacy test was a Likert scale with 30 items, with an IOC value of 1.00 and Cronbach's alpha coefficient value was 0.98. Statistics used in data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The research results found that all students of Graduates Diploma Program in Teaching Profession through STEM learning activities were 100 percent. There was a very high level of STEM literacy with an average between 4.47 – 4.70, with the overall level of STEM literacy being at the highest level ($\overline{X}$ = 4.61 and S.D. = 0.65)

Keywords: Stem Literacy, Stem Education Learning Activity

บทนำ

สะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ที่มุ่งให้นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตจริง เป็นแนวทางที่ส่งเสริมการสร้างกระบวนการหรือผลผลิตขึ้นมาใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ที่ได้รับจากการฝึกฝนประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) หรือกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ที่ช่วยผลักดันให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะและสมรรถนะที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและทันต่อความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 สะเต็มศึกษายังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ (กมลฉัตร กล่อมอิ่ม, 2559) รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ ความอยากรู้อยากเห็น การสืบเสาะหาความรู้ และการผลิตนวัตกรรม (Kavak, 2023) ดังนั้นการจัดการศึกษาด้านการผลิตครูควรให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาด้านสะเต็มและทำการจัดกิจกรรมฝึกประสบการณ์ให้กับนักศึกษาที่เรียนทางด้านวิชาชีพครู โดยมีเป้าหมายเพื่อนักศึกษาครูสามารถประยุกต์ใช้ประสบการณ์การเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ในการประกอบอาชีพครูในการพัฒนาผู้เรียนและสอดคล้องตามความต้องการของสังคมในปัจจุบันต่อไป

สะเต็มศึกษาเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้ใน 4 สหวิทยาการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ (สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557; สิรินภา กิจเกื้อกู,

2558; ปัฐมาภรณ์ พิมพ์ทอง, 2561) เป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญต่อการประยุกต์ใช้ความรู้สำหรับแก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมถึงพัฒนากระบวนการหรือสร้างผลผลิตขึ้นมาใหม่ ที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และการทำงาน ช่วยนักเรียนสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง 4 สหวิทยาการ กับชีวิตจริงและการทำงาน ดังนั้นการนำสะเต็มศึกษามาใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้นั้นไม่เน้นการจำเนื้อหาที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เปลี่ยนเป็นการพัฒนาความรู้และความเข้าใจเหล่านั้น ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้เห็นจริง และดำเนินไปพร้อมกับการส่งเสริมทักษะ ต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการคิดตั้งคำถาม คิดแก้ปัญหาและการสืบค้นข้อมูลและวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ ๆ พร้อมทั้งนำข้อค้นพบนั้นไปประยุกต์หรือบูรณาการกับการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยที่สะเต็มศึกษา มีแนวทางการจัดการศึกษาที่สำคัญ มีลักษณะ 5 ด้าน คือ (1) เป็นแนวทางการสอนที่ให้ความสำคัญกับการบูรณาการ (2) ส่งเสริมนักเรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาทั้ง 4 กับชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ (3) เน้นการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 (4) กระตุ้นนักเรียนให้เกิดความท้าทายทางความคิด และ (5) สนับสนุนนักเรียนให้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ความเข้าใจที่สอดคล้องกับเนื้อหาทั้ง 4 วิชา สำหรับสะเต็มศึกษา มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของการศึกษาทั้ง 4 วิชา รวมถึงให้ความสำคัญว่าวิชาเหล่านั้นเป็นเรื่องใกล้ตัว อีกทั้งสามารถนำประโยชน์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันมีการสนับสนุนการพัฒนาครูด้านการพัฒนาแนวทางการสอนที่เหมาะสมที่เกี่ยวข้องกับ STEM ผ่านหน่วยงานหลายแห่งทั้งภาครัฐและเอกชนโดยให้บริการด้านการสอน STEM จะเห็นได้จากหลายโรงเรียนมีศูนย์ด้านสะเต็มศึกษา เช่น โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ท้าทายมาก ที่เราจำเป็นต้องส่งเสริมและแก้ไขความเข้าใจเกี่ยวกับการสอน STEM ของครู เพื่อสนับสนุนและเพิ่มขีดความสามารถของครูในการเพิ่มประสิทธิภาพของครูในการนำการศึกษา STEM ไปใช้ในห้องเรียน และผลจากการสำรวจครูประจำการจำนวน 275 คน เกี่ยวกับความเชื่อ การรู้ ทัศนคติ และความสามารถเกี่ยวกับการศึกษาสะเต็มพบว่า มีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก คิดเป็นร้อยละเพียง 29.67 (Srikoom & Faikhamta, 2018) นั่นแสดงให้เห็นว่าครูมีความเชื่อ มีการรู้ มีทัศนคติ และความสามารถด้านสะเต็มศึกษาน้อยมาก ดังนั้นเราจึงต้องสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆที่จะช่วยส่งเสริมการศึกษาด้านสะเต็มให้มากขึ้นทั้งกับครูประจำการและนักศึกษาครูที่อยู่ในสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะทักษะและการรู้ STEM ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสะเต็มศึกษา (ปัฐมาภรณ์ พิมพ์ทอง, 2561)

สำหรับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ในรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน รหัส ED31206 ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.3) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 มีวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติเกี่ยวกับออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน รวมถึงผลิตและประยุกต์ใช้สื่อนวัตกรรม รวมถึงจำแนกผลการเรียนผ่านกระบวนการวัดและประเมินผลได้ (รุ่งรัตน์ ธรรมทอง, 2565) จากประสบการณ์การสอนที่ผ่านมาพบว่า ในรายวิชาดังกล่าวใช้แนวทางการสอนที่ให้ผู้เรียนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาเอก

ของนักศึกษา ยังขาดการบูรณาการความรู้จากศาสตร์ด้านอื่น ๆ เหมือนกับการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาที่มุ่งเน้นการบูรณาการแบบสหวิทยาการ 4 ด้านดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นเมื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนจะทำให้นักเรียนขาดการเชื่อมโยงความรู้ที่เป็นความรู้เกี่ยวกับชีวิตจริงและการประกอบอาชีพ นอกจากนั้นยังส่งผลทำให้การรู้สะเต็มของนักศึกษาครูค่อนข้างน้อยเนื่องจากยังไม่ได้รับประสบการณ์การจัดการเรียนรู้โดยใช้สะเต็มศึกษาโดยตรง การนำกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษามาใช้กับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองตั้งแต่ต้นจนจบ โดยเริ่มต้นจากกระบวนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เขียนแผน การจัดการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงในห้องเรียนเพื่อเป็นการฝึกประสบการณ์เกี่ยวกับสะเต็มศึกษาโดยตรง เช่นเดียวกับ แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2566) ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สะเต็มศึกษาเชิงรุก กับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ปี 2557 นอกจากนั้นยังเป็นกิจกรรมที่เน้น การเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ที่มุ่งเน้นการฝึกการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็น “โคช” ที่คอยออกแบบการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลได้ประการสำคัญ จึงจะเป็นครูในศตวรรษที่ 21 (นวพร ชลารักษ์, 2558) อีกทั้งยังเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Team-Base) ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนโมเดลห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ที่เป็นแนวทางที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ การแก้ปัญหาร่วมกัน มีการประเมินและสะท้อนผลจากเพื่อน มีความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (Salimi et al., 2023)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เป็นแนวทางที่เน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การทำงานร่วมกันเป็นทีม มาใช้กับนักศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาการรู้สะเต็มของนักศึกษา เพื่อนักศึกษาสามารถนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในอาชีพครูในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาการรู้สะเต็มของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา

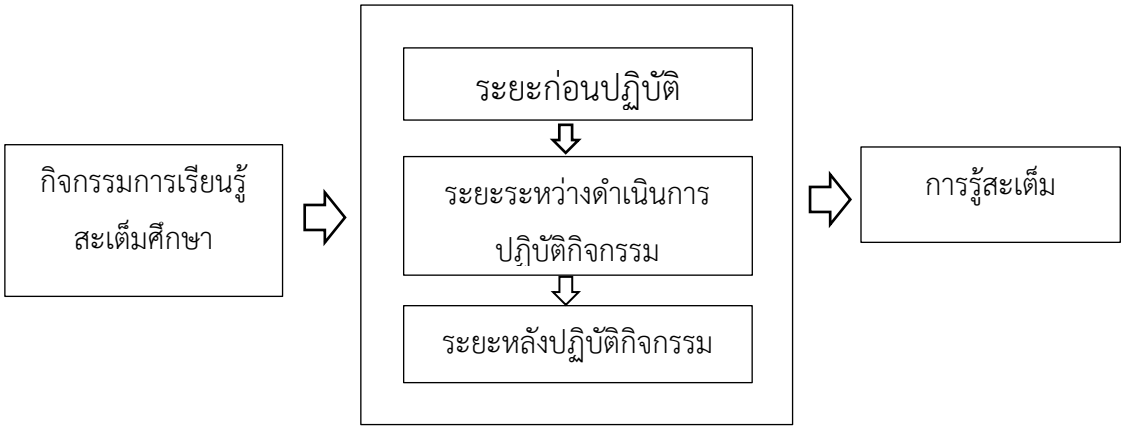
ประโยชน์ที่ได้รับ

1) ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมสะเต็มศึกษาในการส่งเสริมการรู้สะเต็มของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

2) นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูมีระดับการรู้สะเต็มมากขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาในการประกอบอาชีพครูต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เป็นแนวทางที่เน้นการลงมือปฏิบัติด้วยต้นเอง การทำงานร่วมกันเป็นทีม มาใช้กับนักศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู โดยมีกรอบของการวิจัยประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา มีการดำเนินการ 3 ระยะ คือ ระยะก่อนปฏิบัติกิจกรรม ระยะระหว่างดำเนินการปฏิบัติกิจกรรม และระยะหลังปฏิบัติกิจกรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการรู้สะเต็มของนักศึกษาครูที่เข้าร่วมกิจกรรม สำหรับการรู้สะเต็มของนักศึกษาเป็นการแสดงออกทางทัศนคติด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด และแนวทางการปฏิบัติของสะเต็มศึกษา ด้านการอธิบาย การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ และการแสวงหาความรู้ รวมถึงด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสะเต็มศึกษาในการจัดการเรียนรู้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 180 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา ประกอบด้วย (1) หลักการและเหตุผลของการจัดกิจกรรม (2) วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม (3) กระบวนการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ

ระยะก่อนปฏิบัติกิจกรรม ระยะระหว่างปฏิบัติกิจกรรม และระยะหลังปฏิบัติกิจกรรม และ (4) การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม

2.2) แบบวัดการรู้สะเต็ม เป็นแบบ Likert Scale มีจำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α = 0.98) ถือว่าเป็นแบบวัดมีความเชื่อมั่นสูงมากสามารถนำไปใช้วัดการรู้สะเต็มได้ มีเกณฑ์การวัดระดับการรู้สะเต็มแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ 5 หมายถึงระดับการรู้สะเต็มมากที่สุด 4 หมายถึง ระดับการรู้สะเต็มมาก 3 หมายถึงระดับการรู้สะเต็มปานกลาง 2 หมายถึงระดับการรู้สะเต็มน้อย และ 1 หมายถึงระดับการรู้สะเต็มน้อยที่สุด ส่วนเกณฑ์แปลผลระดับการรู้สะเต็มใช้ค่าเฉลี่ยดังนี้ 4.50 -5.00 หมายถึงระดับการรู้สะเต็มมากที่สุด, 3.50 -4.49 หมายถึง ระดับการรู้สะเต็มมาก, 2.50 -3.49 หมายถึงระดับการรู้สะเต็มปานกลาง, 1.50 -2.49 หมายถึงระดับการรู้สะเต็มน้อย และ 1.00 -1.49 หมายถึงระดับการรู้สะเต็มน้อยที่สุด

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินการดังนี้

3.1) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับใช้พัฒนาการรู้สะเต็มของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ดำเนินการในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ใช้ในรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน รหัส ED31206

3.2) นำแผนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาไปใช้กับนักศึกษา โดยการดำเนินการดังนี้

(1) ระยะก่อนปฏิบัติกิจกรรมสะเต็มศึกษา ดำเนินกิจกรรมโดยผู้วิจัยอธิบายและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษา โดยใช้การนำเสนอในรูปแบบ power point และอธิบายตัวอย่างของการเขียนแผนการจัดการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา ร่วมกับการใช้ประเด็นคำถามในการอภิปรายร่วมกับนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจที่เพียงพอต่อการที่นักศึกษาจะใช้เป็นแนวทางในการเขียนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

(2) ระหว่างดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมสะเต็มศึกษา มีการดำเนินกิจกรรมดังนี้

(2.1) ดำเนินกิจกรรมโดยนักศึกษาทำงานเป็นทีม ๆ ละ 5-6 คน โดยที่ร่วมกันวางแผนวิเคราะห์ร่วมกันคิดหัวข้อในการทำหน่วยสะเต็ม เพื่อนำไปใช้กับโรงเรียนที่ทีมตกลงเลือกใช้เป็นสถานที่ในการใช้แผนกิจกรรมสะเต็มที่นักศึกษาพัฒนาขึ้น

(2.2) นักศึกษานำเสนอหน่วยสะเต็มต่ออาจารย์ผู้สอนในรูปแบบ power point หรือ canva และทำการอภิปรายร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ เช่นการบูรการเนื้อหาความรู้ทั้ง 4 ด้าน (วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี) โดยพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมกับวัยของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ วิธีการวัดและประเมินผล ที่จะใช้ เพื่อจะนำไปใช้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

(2.3) นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหน่วยของสะเต็มที่คิดขึ้น และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอย่างน้อย 3 คน และประเมินความสอดคล้องของแผน

การจัดการเรียนรู้ และทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนที่จะนำแผนไปใช้กับโรงเรียนที่เลือกไว้

(2.4) นักศึกษานำแผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาไปใช้กับโรงเรียนที่เลือกไว้ พร้อมกับทำการบันทึกวีดิโอระหว่างการทำกิจกรรมสะเต็ม เพื่อนำเสนอผู้สอนต่อไป

(3) ระยะหลังปฏิบัติกิจกรรมสะเต็มศึกษา ดำเนินการดังนี้

(3.1) นักศึกษานำเสนอผลการนำแผนการจัดการเรียนรู้สะเต็ม ในรูปแบบ Power Point และคลิปการสอน กับผู้สอนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถึงประสบการณ์ที่แต่ละกลุ่มได้รับมาจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้สะเต็ม

(3.2) นักศึกษาทุกคนทำแบบวัดการรู้สะเต็ม จำนวน 30 ข้อ ในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google Form

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

นักศึกษานักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100 มีระดับการรู้อยู่ระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.47 – 4.70 โดยมีภาพรวมของระดับการรู้สะเต็มอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.61 และ S.D.= 0.65)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรู้สะเต็มของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู จำนวน 30 คน

คนที่	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการรู้สะเต็ม	คนที่	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการรู้สะเต็ม
1	4.60	0.46	มากที่สุด	16	4.60	0.56	มากที่สุด
2	4..70	0.54	มากที่สุด	17	4.57	0.50	มากที่สุด
3	4.66	0.54	มากที่สุด	18	4.53	0.82	มากที่สุด
4	4.53	0.63	มากที่สุด	19	4.67	0.55	มากที่สุด
5	4.66	0.48	มากที่สุด	20	4.70	0.47	มากที่สุด
6	4.67	0.55	มากที่สุด	21	4.57	0.93	มากที่สุด
7	4.67	0.48	มากที่สุด	22	4.63	0.66	มากที่สุด
8	4.60	0.81	มากที่สุด	23	4.50	0.78	มากที่สุด
9	4.70	0.65	มากที่สุด	24	4.67	0.55	มากที่สุด
10	4.56	0.68	มากที่สุด	25	4.57	0.82	มากที่สุด
11	4.57	0.68	มากที่สุด	26	4.50	0.94	มากที่สุด
12	4.50	0.57	มากที่สุด	27	4.47	0.94	มาก
13	4.67	0.64	มากที่สุด	28	4.53	0.82	มากที่สุด
14	4.60	0.82	มากที่สุด	29	4.67	0.61	มากที่สุด
15	4.53	0.73	มากที่สุด	30	4.70	0.53	มากที่สุด
		เฉลี่ยรวม (N=30)			4.61	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรู้สะเต็มของนักศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู จำนวน 30 คน พบว่านักศึกษานักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา ทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100 มีระดับการรู้อยู่ระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.47 – 4.70 โดยมีภาพรวมของระดับการรู้สะเต็มอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.61 และ S.D.= 0.65)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ พบว่านักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา ทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100 มีระดับการรู้อยู่ระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.47 – 4.70 โดยมีภาพรวมของระดับการรู้สะเต็มอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.61และ S.D.= 0.65) นั่นแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการรู้สะเต็มศึกษาที่ผู้วิจัยนำไปใช้กับนักศึกษามีส่วนช่วยพัฒนาการรู้ของนักศึกษามีระดับการรู้สะเต็มอยู่ระดับมากที่สุดเป็นผลมาจากกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการทำงานเป็นทีม และทำงานร่วมกัน ที่เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และทักษะหลายด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ความรับผิดชอบ ทักษะการสืบค้น การอภิปราย ดังที่ นวพร ชลารักษ์ (2558) ได้กล่าวว่า กิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) มุ่งเน้นการฝึกการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็น “โคช” ที่คอยออกแบบการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลได้ประการสำคัญ จึงจะเป็นครูในศตวรรษที่ 21 นอกจากนั้นการทำกิจกรรมสะเต็มศึกษายังเน้นการร่วมกันทำงานเป็นทีมซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการรู้ในเรื่องที่ตนเองได้ปฏิบัติอยู่ ดังที่Salimi et al. (2023) ที่กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมและการทำงานร่วมกันยังเป็นการสนับสนุนโมเดลห้องเรียนกลับด้าน และเป็นแนวทางที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้การแก้ปัญหาร่วมกัน เป็นการประเมินและสะท้อนผลจากเพื่อน มีความรับผิดชอบร่วมกัน และเกิดผลลัพธ์ทางบวกด้านการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน-ผู้เรียน ผู้เรียน-ผู้เรียน ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา ดังที่ Anabousy & Daher (2022) กล่าวว่า การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สะเต็มของนักศึกษาครูควรให้ความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีม นอกจากนั้น ยังมีงานวิจัยของ Tati , Firman and Riandi (2017). ที่ทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ STEM ผ่านการทำโครงงานการออกแบบจำลองเรือของนักเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีการจัดการเรียนรู้ STEM เป็นการฝึกการบูรณาการความรู้ด้าน STEM ในการแก้ปัญหาการออกแบบจำลองเรือ นอกจากนั้นยังพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีการตอบสนองทางบวกในการทำกิจกรรม อีกทั้ง กรรณิการ์ เกศคำขวา, ลัดดา ศิลาน้อย และ อังคณา ตุงคะสมิต. (2565) ได้นำแนวทางสะเต็มศึกษา ในรูปแบบ S-STEM (Social Studies -STEM) ในรายวิชาสังคมศึกษา มีผลการทดสอบพบว่าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนมีความพึงพอใจในจัดการเรียนรู้ดังกล่าว อยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาเป็นกิจกรรมที่นอกจากจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูให้มีการรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับสะเต็มศึกษาอยู่ในระดับ

มากแล้วนั้นยังส่งผลต่อไปยังนักเรียนให้สามารถเรียนรู้ในเรื่องราวที่ผู้สอนได้บูรณาการไว้ในหน่วยการเรียนรู้สะเต็มที่ผู้สอนพัฒนาขึ้น ดังนั้นหลักสูตรต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาที่ผลิตครูควรให้ความสำคัญต่อการนำแนวทางการใช้กิจกรรรมดังกล่าวไปเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับการพัฒนานักศึกษาครูให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะการนำผลการวิใจไปใช้

1.1) เนื่องจากนักศึกษาครูที่เข้าร่วมกิจกรรมมาจากโรงเรียนที่สอนในระดับที่แตกต่างกัน เช่น ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวะ ดังนั้นในการจัดทีมในการทำงานร่วมกัน จึงควรให้นักศึกษาที่เสนออยู่ในระดับเดียวกันอยู่ภายในทีมเดียวกันเพื่อทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2) การนำแผนกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาไปใช้จริง นักศึกษาครูจะต้องจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนประสพความสำเร็จตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้

1.3) นักศึกษาครูที่เข้ามาศึกษาในหลักสูตร ยังขาดประสบการณ์ด้าน การจัดกาเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การบูรณาการความรู้ ผู้สอนจะต้องคอยให้คำปรึกษากับนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหา และเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการรู้สะเต็มของนักศึกษาครูจะได้เป็นครูในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

2.2) ควรมีการวิจัยผลของการกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษากับตัวแปรอื่น ๆ เช่น เพศ อายุ ระดับชั้นที่สอน วิชาเอก รวมถึง ทักษะสะเต็มของนักศึกษาครูเป็นต้น

2.3) ควรมีการวิจัยผลของการกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เกิดกับนักเรียนที่นักศึกษาครูได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงในห้องเรียน

เอกสารอ้างอิง

กมลฉัตร กล่อมอิ่ม. (2559). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสะเต็มศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18*(4), 334-348.

กรรณิการ์ เกศคำขวา, ลัดดา ศิลาน้อย และ อังคณา ตุงคะสมิต. (2565). การศึกษาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ S-STEM(Social Studies-STEM) ในรายวิชา ส 22107 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสาวิทยาสรรพ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 12*(3), 257-274.

นวพร ชลารักษ์. (2558). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์, 9*(1), 64 – 71.

ปัฐมาภรณ์ พิมพ์ทอง. (2561). *การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาตามแนวทาง STEM Education* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท วีสต้า อินเตอร์ปริ้นท์ จำกัด.

รุ่งรัตน์ ธรรมทอง. (2565). เอกสารมคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน รหัส ED31206. ใน *หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.*

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2557). *ความรู้เบื้องต้นสะเต็ม* (พิมพ์ครั้งที่ 1).กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทรวงศึกษาธิการ

สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2558). สะเต็มศึกษา STEM Education. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นเรศวร ,17*(2), 201-207.

แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2566). SEAT Project and STEM Education: กิจกรรมเชิงรุกสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 13*(2),254-268.

Anabousy, A and Daher, W.(2022). PRE-SERVICE TEACHERS' DESIGN OF STEAM LEARNING UNITS: STEAM CAPABILITIES' ANALYSIS. *Journal of Technology and Science Education, 12*(2), 529-546

Kavak, S. (2023). The Evolution and Global Significance of STEM Education in The 21st Century. *The Journal of International Scientific Researches, 8*(3), 410-415.

Salimi,G., Mohamma, M., Torkzadeh,J. and Heidar,E. (2023). team-based and Collaborative Learning Studies in Flipped Classrooms: A Scoping Review in Higher Education . *Interdisciplinary Journal of Virtual Learning in Medical Sciences, 13*(3), 149-164

Srikoom, W. and Faikhamta,C. (2018). Assessing In-service Teachers' Self-efficacy and Beliefs about STEM Education. *Journal of Education, Mahasarakham University, 12*(4),169-186.

Tati,T , Firman,H and Riandi,R. (2017). The Effect of STEM Learning through the Project of Designing Boat Model toward Student STEM Literacy. International Conference on Mathematics and Science Education (ICMScE). pp1-9.

ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง : กรณีศึกษาบ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา

Cost and Return of Nile Tilapia : Case Study of Ban Mabkrad, Khok Krachai Sub-District, Khon Buri District, Nakhon Ratchasima Province

นลินี อัศวธิติสกุล[1], กิ่งแก้ว บุญสุข[2] และณิชฎา กีรติอุไร[3]

Nalinee Adsawatithisakul[1], Kingkeaw boonsuk[2] and Nichada keeratiu-rai[3]

[1,2,3] อาจารย์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

[1,2,3] Lecturer in the Faculty of Management Science, Bachelor of Accountancy, Nakhonratchasima Rajabhat University

อีเมล: nalinee.w@nrru.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
29 สิงหาคม 2566	19 ตุลาคม 2566	9 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมประมงที่มีประสบการณ์การเลี้ยงไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 16 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) นำมาวิเคราะห์หาต้นทุนและผลตอบแทน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.25 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.75 ระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.25 การประกอบอาชีพเลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 62.50 รายได้จากการเลี้ยงปลานิล 77,938 บาทต่อกระชัง มีต้นทุนรวม 67,564.67 บาทต่อกระชัง ประกอบด้วยต้นทุนผันแปร 64,916.67 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 96.08 และต้นทุนคงที่ 2,648 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 3.92 กำไรสุทธิ 10,373.33 บาทต่อกระชัง มีอัตรากำไรร้อยละ 13.31 และจุดคุ้มทุน 294.88 กิโลกรัมต่อกระชัง

คำสำคัญ: ต้นทุน, ผลตอบแทน, จุดคุ้มทุน, ปลานิล

ABSTRACT

The main purpose of the research was to study the costs and returns of Tilapia farming in the Cage at Ban map Krat, Khok Krachai sub-district, Khonburi district, Nakhon Ratchasima province. The sampling group was 16 fish farmers with at least 5-year experience

who were registered with The Department of Fisheries. The data was collected by In-depth interviews and analyzed to find out the costs and returns. The results revealed that majority of responders were females (56.25%) between the ages of 41-50 (43.47%) with elementary education level (56.25%). and, the main occupation was Tilapia cage-farming (62.50%) with an average earning of 77,938 baht/cage. The total cost was 67,564.67 baht/cage including the variable cost was 64,916.67 baht/cage (96.08%) and the fixed cost was 2,648 baht/cage (3.92%). The net profit was 10,373.33 baht/cage, the profit margin was 13.31 % and the break-even point was 294.88 kg./cage.

Keywords: Cost, Return, Break-Even Point, Nile Tilapia

บทนำ

ปลานิล (Nile Tilapia) เป็นปลาน้ำจืดชนิดหนึ่งซึ่งมีคุณค่าทางเศรษฐกิจนับตั้งแต่ปี 2508 เป็นต้นมา เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระราชทานพันธุ์ปลาแก่กรมประมง เพื่อขยายพันธุ์ส่งเสริมให้ประชาชนเลี้ยง จึงส่งผลให้มีการเลี้ยงปลานิลอย่างกว้างขวาง เพราะปลานิลสามารถเลี้ยงได้ในทุกสภาพ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้การเพาะเลี้ยงใช้เวลาเพียงแค่ระยะเวลา 150 – 169 วัน/รุ่น อีกทั้งมีคุณค่าทางโภชนาการ โปรตีนสูงและรสชาติดีมีผู้นิยมบริโภคกันอย่างกว้างขวาง เพราะสามารถประกอบอาหารได้หลายหลากรูปแบบ ตลาดมีความต้องการอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจากข้อมูลราคาขายส่งหน้าฟาร์มของปลานิลในปี 2563 เฉลี่ยอยู่กิโลละ 56.11 บาท และในปี 2564 เฉลี่ยอยู่ที่กิโลละ 56.27 บาท ในส่วนของราคาขายปลีกของปลานิลในปี 2563 เฉลี่ยอยู่กิโลละ 73.23 บาทและในปี 2564 เฉลี่ยอยู่ที่กิโลละ 73.74 บาท จะเห็นว่าแนวโน้มราคาที่สูงขึ้น ในส่วนของมูลค่าการส่งออกปลานิลปี 2564 มูลค่า 178.9 ล้านบาท และมูลค่าการส่งออกปลานิลปี 2563 มูลค่า 155.7 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกปลานิลปี 2564 กับ 2563 จะเห็นว่ามูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 19.4 และปริมาณการส่งออกปลานิลปี 2564 จำนวน 5,348.8 ตัน และปริมาณการส่งออกปลานิลปี 2563 จำนวน 4,480.5 ตัน เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการส่งออกปลานิลปี 2564 กับ 2563 จะเห็นว่าปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 14.9 (เกวลิน หนูฤทธิ์, 2564) และจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าแนวโน้มตลาดปลานิลการขยายตัวจากต่างประเทศและราคาปลานิลภายในประเทศมีแนวโน้มการสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้ที่เลี้ยงปลานิลสามารถเป็นรายได้หลักหรือรายได้เสริมของครอบครัวได้

จังหวัดนครราชสีมาเป็นแหล่งผลิตปลานิลเป็นอันดับที่ 5 ของประเทศ โดยมีพื้นที่เลี้ยงครอบคลุม 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอครบุรี อำเภอโนนสูง และอำเภอบ้านเหลื่อม (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง, 2563) ซึ่งพื้นที่บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี เป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิล โดยเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในพื้นที่ได้ทำเกษตรพันธสัญญา (contract farming) เป็นการประกันราคารับซื้ออยู่ระหว่าง 50 – 60 บาทต่อกิโลกรัม กับบริษัทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ภายใต้

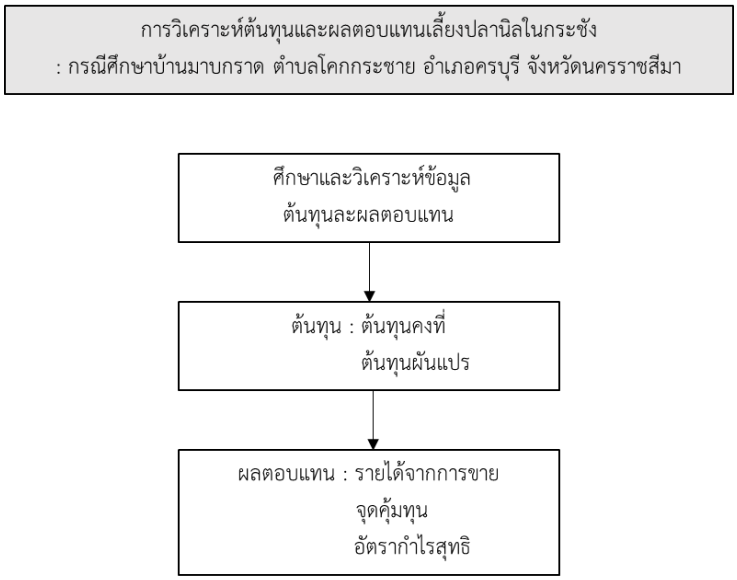
การกำกับดูแลของสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ติดกับเขื่อนลำแซะ ทำให้สามารถเลี้ยงปลานิลในกระชังได้ตลอดทั้งปี โดยในระยะเวลา 1 ปี สามารถเลี้ยงปลานิลในกระชังได้ 2 – 3 รุ่น ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศของปีนั้น ซึ่งจากการสำรวจของคณะผู้วิจัยพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังของบ้านมาบกราดยังไม่ทราบข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังที่ถูกต้องของตนเอง โดยการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนที่ถูกต้อง จะทำให้สามารถใช้ข้อมูลต้นทุนไปใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (พรรณนิภา รอดวรรณะ, 2560)

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังพื้นที่บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา เพื่อช่วยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ทำให้สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเกิดความมั่นคงในชีวิตและทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลบ้านในกระชังบ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 26 ราย (สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา, 2564)กลุ่มตัวอย่าง คือ คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมประมงจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 16 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sample) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560) โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การเลี้ยงไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 16 ราย (สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา, 2564)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ (อาชีพหลักและอาชีพเสริม)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของการเลี้ยงปลานิล
3. ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนของการเลี้ยงปลานิล

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) กับผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 16 ราย เพื่อนำมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลานิล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และแสดงผลจำนวนร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของการเลี้ยงปลานิล ซึ่งมีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) แสดงผลจำนวนร้อยละ (Percentage) มาวิเคราะห์ต้นทุนโดยการแบ่งเป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร (พรรณนิภา รอดวรรณะ, 2560)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนของการเลี้ยงปลานิล ซึ่งมีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) แสดงผลจำนวนร้อยละ

(Percentage) สูตรสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล (เยาวรักษ์ สุขวิบูลย์, 2564) ประกอบด้วย อัตรากำไรสุทธิ โดยใช้สูตร (กำไรสุทธิ/ยอดขาย) X 100 และจุดคุ้มทุน โดยใช้สูตร ต้นทุนคงที่ / กำไรส่วนเกินต่อหน่วย

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัยต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง : กรณีศึกษาบ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา สามารถแบ่งได้ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ (อาชีพหลักและอาชีพเสริม) โดยใช้การแจกแจงความถี่และการแสดงผลจำนวนร้อยละดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	7	43.75
1.2 หญิง	9	56.25
รวม	16	100.00
2. อายุ		
2.1 20 ปี หรือต่ำกว่า	0	0.00
2.2 21 – 30 ปี	0	0.00
2.3 31 – 40 ปี	2	12.50
2.4 41 – 50 ปี	7	43.75
2.5 51 – 60 ปี	3	18.75
2.6 61 ปีขึ้นไป	4	25.00
รวม	16	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ระดับประถมศึกษา	9	56.25
3.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	5	31.25
3.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	2	12.50
3.4 ระดับปริญญาตรี	0	0.00
รวม	16	100.00
4. ประกอบอาชีพเลี้ยงปลานิลในกระชัง		
4.1 อาชีพหลัก	10	62.50
4.2 อาชีพเสริม	6	37.50
รวม	16	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.25 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.75 ระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.25 การประกอบอาชีพเลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 62.50

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของการเลี้ยงปลานิล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของการเลี้ยงปลานิลในกระชัง โดยการหาค่าเฉลี่ย และแสดงผลจำนวนร้อยละ (Percentage) มาวิเคราะห์ต้นทุนโดยการแบ่งเป็นต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

ประเภทต้นทุน	ต้นทุน (บาท/กระชัง)	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร		
ค่าพันธุ์ปลานิล	4,500.00	6.66
ค่าอาหาร	33,200.00	49.14
ค่ายา	341.67	0.51
ค่าแรงงานในการเลี้ยงปลา	22,500.00	33.30
ค่าแรงงานในการจับปลา	1,000.00	1.48
ค่าน้ำมันรถ	3,375.00	5.00
รวมต้นทุนผันแปร	64,916.67	96.08
ต้นทุนคงที่		
ค่าเสื่อมราคากระชัง	2,348.00	3.48
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	300.00	0.44
รวมต้นทุนคงที่	2,648.00	3.92
รวมต้นทุน	67,564.67	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชังมีต้นทุนโดยเฉลี่ยต่อ 1 กระชัง เท่ากับ 67,564.64 บาท ประกอบด้วย ต้นทุนผันแปร 64,916.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 96.08 โดยในส่วนต้นทุนผันแปรนั้น ต้นทุนที่มากที่สุด คือ ค่าอาหารสำหรับการเลี้ยงปลานิล 33,200 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.14 รองลงมา คือ ค่าแรงในการเลี้ยงปลา 22,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.30 และต้นทุนคงที่ 2,648 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.92 โดยในส่วนต้นทุนคงที่นั้น ต้นทุนที่มากที่สุด คือ ค่าเสื่อมราคากระชัง 2,348 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.48 รองลงมา คือ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.44

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) แสดงผลจำนวนร้อยละ (Percentage) อัตรากำไรสุทธิ และจุดคุ้มทุน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลตอบแทน และจุดคุ้มทุนของการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

	จำนวนเงิน
ผลผลิต (กิโลกรัม/กระชัง)	1,450.00
ราคาขาย (บาท/กิโลกรัม)	53.75
ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย (บาท/กิโลกรัม)	44.77
ต้นทุนคงที่ (บาท/กระชัง)	2,648.00
รายได้จาการขาย (บาท/กระชัง)	77,938.00
ต้นทุนการเลี้ยงปลานิลรวม (บาท/กระชัง)	67,564.67
กำไร (ขาดทุนสุทธิ) (77,938 – 67,564.67)	10,373.33
อัตรากำไรสุทธิ (%) (10,373.33/77,938)*100	13.31
จุดคุ้มทุน (กิโลกรัม) 2,648/ (53.75 – 44.77)	294.88

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลานิลในกระชังต่อกระชัง ประกอบ รายได้จากการขายปลานิล คือ 77,938 บาทต่อกระชัง กำไรสุทธิ 10,373.33 บาทต่อกระชัง อัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 13.31 และจุดคุ้มทุนต่อกระชัง 294.88 กิโลกรัมต่อกระชัง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.25 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.75 ระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.25 การประกอบอาชีพเลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 62.50 เนื่องจากเกษตรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังในพื้นที่บ้านมาบกราด ส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินในการปลูกพืชเป็นของตนเอง จึงทำการเลี้ยงปลานิลในกระชังบริเวณรอบเขื่อนลำแซะเป็นอาชีพหลัก โดยการขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา และอาชีพเสริมเป็นรับจ้างทั่วไป

ต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชังของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลบ้านมาบกราด จำนวน 67,564.67 บาทต่อกระชัง จำแนกเป็นต้นทุนผันแปร จำนวน 64,916.67 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 96.08 และต้นทุนคงที่ จำนวน 2,648 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 3.92 ซึ่งต้นทุนที่สูงที่สุด คือ ต้นทุนค่าอาหาร จำนวน 33,200 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 49.14 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏฐ์ธนิน เอื้อศิลป์ และช่อพกา ดวงมณี (2562) ทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเพาะเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขง (จังหวัดหนองคาย) ระหว่างปีการผลิต 2562 พบว่า ผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังส่วนใหญ่เลี้ยงปลานิลเป็นอาชีพ

หลัก คิดเป็นร้อยละ 58.33 ต้นทุนในการเลี้ยงปลานิล ประกอบด้วย ต้นทุนผันแปร 12,545.79 บาทต่อตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 98.36 และต้นทุนคงที่ 209.61 บาทต่อตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 1.64 ซึ่งต้นทุนที่สูงสุด คือ ต้นทุนค่าอาหารปลา 9,568.40 บาทต่อตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 75.02 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย ฮะทะโชติ และคณะ (2563) ทำการศึกษาต้นทุน ผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิล (Oreochromis Nile Tilapia) ในจังหวัดสกลนคร พบว่า ต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชังทั้งหมดเฉลี่ย 31,686.82 บาทต่อกระชัง หรือ 54.92 บาทต่อกิโลกรัม โดยต้นทุนที่สุดสุดคือ ต้นทุนค่าอาหาร 20,000 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 63.12

ผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราด รายได้จากการขายปลานิล 77,938 บาทต่อกระชัง โดยมีราคาขายเฉลี่ย 53.75 บาทต่อกิโลกรัม กำไรสุทธิ 10,373.33 บาทต่อกระชัง เมื่อวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 13.31 เป็นการวัดความสามารถในการทำกำไร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจลงทุนและการบริหารต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ธัญลักษณ์ วิจิตรสาระวงค์, 2560) และจุดคุ้มทุนอยู่ที่ 298.42 กิโลกรัมต่อกระชัง จะเห็นว่ารายได้จากการขายปลานิลในกระชังของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราดค่อนข้างสูง เนื่องจากมีการทำเกษตรพันธสัญญาเป็นการประกันราคารับซื้ออยู่ระหว่าง 50 – 60 บาทต่อกิโลกรัม ราคาเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลกับบริษัทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏฐ์ธนิน เอื้อศิลป์ และ ช่อพกา ดวงมณี (2562) ทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเพาะเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขง (จังหวัดหนองคาย) ระหว่างปีการผลิต 2562 คือ ผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขง ทำสัญญาซื้อขายกับบริษัท จำนวน 101 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.52 ของกลุ่มตัวอย่าง ส่งผลให้รายได้จากการขายปลานิลในกระชังค่อนข้างสูง ราคาขายเฉลี่ย 61.10 บาทต่อกิโลกรัม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ เลี่ยงยงค์ (2562) ทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดอ่างทอง พบว่า ราคาขายเฉลี่ย 74.53 บาทต่อกิโลกรัม กำไรสุทธิ 24.57 บาทต่อกิโลกรัมและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชาภัทร บุญรัตน์ และคณะ (2566) ทำการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลากะพง ปลานิลและปลากดเหลือง พบว่า ราคาจำหน่ายซึ่งเป็นราคาผลิตที่เกษตรกรได้รับจากการเลี้ยงปลานิลในกระชัง เฉลี่ยอยู่ที่ 70 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ควรบันทึกต้นทุนตามแบบฟอร์มต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชังอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ควรศึกษาต้นทุนผันแปรที่ส่งผลต่อต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง โดยเฉพาะต้นทุนค่าอาหาร เพื่อหาแนวทางการลดต้นทุน ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น

3. เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ควรรวมตัวเป็นกลุ่มในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองกับบริษัทที่ทำเกษตรพันธสัญญา โดยเฉพาะต้นทุนค่าอาหารที่ค่อนข้างสูง โดยทำการจัดซื้อในรูปแบบกลุ่ม เพื่อให้ได้ราคาที่ถูกลง และได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานราชการมากขึ้น ทั้งด้านความรู้ งบประมาณ วิธีการเลี้ยงปลานิลในกระชังที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับผู้สนใจการทำวิจัยเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังในครั้งต่อไป ควรเพิ่มประเด็นอื่น ๆ เช่น การลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง แนวทางการบันทึกต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง เพื่อใช้เป็นต้นแบบการในการบันทึกต้นทุนให้กับพื้นที่อื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง. (2563). *สถิติผลผลิต การเลี้ยงสัตว์น้ำจืดประจำปี 2563*. กรุงเทพฯ: กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

เกวลิน หนูฤทธิ์. (2564). *สถานการณ์สินค้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2564*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2565. จาก https://www.fisheries.go.th/strategy/fisheconomic/Monthly%20report/tilapia.

ณรงค์ เลี่ยนยงค์. (2562). *การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดอ่างทอง.* อ่างทอง: สำนักงานประมงจังหวัดอ่างทอง กรมประมง กระทรงเกษตรและสหกรณ์.

ณัฏฐ์ธนิน เอื้อศิลป์ และ ช่อพกา ดวงมณี. (2562). ต้นทุนและผลตอบแทนของการเพาะเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขง (จังหวัดหนองคาย) ระหว่างปีการผลิต 2562. *Journal of Business, Economics and Communications, 16(3)*, 144 - 162.

ณิชาภัทร บุญรัตน์, ซอฟวาน สะตอปา และตอริก หมาดจามัง. (2566). เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลากะพง ปลานิลและปลากดเหลือง. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่ 5* (หน้า 155 - 162). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ธัญลักษณ์ วิจิตรสาระวงศ์. (2560). *วิเคราะห์เจาะลึกรายงานทางการเงินและการประเมินมูลค่าตราสารทุน* (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS* (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

พรรณนิภา รอดวรรณะ. (2560). *การบัญชีต้นทุน : หลักและกระบวนการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวรักษ์ สุขวิบูลย์. (2564). *รายงานการเงินและการวิเคราะห์งบการเงิน* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.

สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา. (2564). *ฐานข้อมูลด้านประมง.* สืบค้นเมื่อ วันที่ 5 เมษายน 2564. จาก https://www4.fisheries.go.th/local/index.php/main/view_activities/18/68164.

สิทธิชัย ฮะทะโชติ, เกตุนภัส ศรีไพโรจน์, อรพินท์ จินตสถาพร และ ศรีน้อย ชุ่มคำ. (2563). ตุ้นทุนผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิล (Oreochromis niloticcus) ในจังหวัดสกลนคร. *วารสารแก่นเกษตร 48*(4), 727 - 732.

การวิเคราะห์ต้นทุนและแนวทางการกำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนของผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนบ้านขามป้อม ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

Cost Analysis and Guidelines for Determining Sales Prices Based on the Cost Method of Plastic Woven Bag Products of Ban Kham Pom Community Enterprise, Suan Mon Subdistrict, Manchakhiri District Khon Kaen Province

ภัทรภร กินิพันธ์

Patharaphorn Kiniphan

หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Bachelor of Accounting, Faculty of Business Administration, Northeastern University

อีเมล: Patharaphorn.kin@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
2 ธันวาคม 2566	15 ธันวาคม 2566	23 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตกระเป๋าสานเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนบ้านขามป้อม ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น 2. วิเคราะห์แนวทางการกำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนของกระเป๋าสานเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนบ้านขามป้อม ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ภายใต้แนวทาง 2 ทางเลือก คือ 1) กำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนเต็ม 2) กำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนผันแปร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงเครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต พบว่า ต้นทุนการผลิตทั้งหมด 6,551.47 บาทต่อเดือน โดยจำแนกเป็นต้นทุนวัตถุดิบ 921.47 บาท ค่าแรงงาน 5,100 บาท และ ค่าใช้จ่ายการผลิต 530 บาท ต้นทุนกระเป๋าสานเส้นพลาสติก 54.60 บาท ต่อใบ การกำหนดราคาขายโดยวิธีต้นทุนรวมเท่ากับ 119.20 บาทและต้นทุนผันแปร เท่ากับ 117.02 บาท เนื่องจากผลการคำนวณมีราคาที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยเสนอแนวทางการกำหนดราคาขายที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานเส้นพลาสติกในราคา 120 บาท ต่อใบ ถ้าต้องการกำไร 9,000 บาท ต้องขายกระเป๋าสานพลาสติก จำนวน 159 ใบ

คำสำคัญ: วิเคราะห์ต้นทุน, การกำหนดราคาขาย, วิธีต้นทุน

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1. to analyze the cost of producing plastic woven bags at Ban Kham Pom Community Enterprise, Suan Mon Subdistrict, Manchakhiri District; Khon Kaen Province. and 2. to analyze the method for determining the selling price according to

the cost method of plastic woven bags of the Ban Kham Pom Community Enterprise, Suan Mon Subdistrict, Manchakhiri District. Khon Kaen Province under the guidelines of 2 options: 1) Set the selling price according to the full cost method 2) Set the selling price according to the variable cost method. The sample group was 10 people. The specific sample group was selected. The tools used were interviews. Statistics used included number and percentage. Production cost analysis found that total production costs were 6,551.47 Baht per month, classified as raw material costs 921.47 Baht, labor costs 5,100 Baht, and production costs 530 Baht, plastic woven bag cost 54.60 Baht per bag, determining the selling price using the total cost method is 119.20 Baht and variable costs is 117.02 Baht because the calculation results have similar prices. The researcher proposes guidelines for determining the appropriate selling price of the plastic woven bag product at 120 Baht per bag. If you want a profit of 9,000 baht, you must sell 159 plastic woven bags.

Keywords: Cost analysis, Sales pricing, Cost method

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการชุมชนเกี่ยวกับผลิตสินค้าการให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันกัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการในชุมชนมีการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจในระดับรากหญ้าอยู่มากมาย ซึ่งเป็นธุรกิจที่ยังมีขนาดไม่ถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) หรือสหกรณ์ แต่เป็นธุรกิจที่สามารถช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศได้ในระดับหนึ่ง(สำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน,2566) การตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดราคาขายเป็นการตัดสินใจระยะสั้นและการตัดสินใจที่มีความสำคัญ เนื่องจากในการทำธุรกิจนั้นเป้าหมายของธุรกิจคือการขายสินค้าหรือบริการให้ได้กำไรสูงสุด เพื่อให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว ดังนั้นการกำหนดราคาผู้บริหารจะต้องตัดสินใจอย่างครอบคอบ เพราะถ้าราคาที่ตั้งไว้สูงเกินไปก็จะทำให้สินค้าหรือบริการขายไม่ได้ (ไพบูลย์ ผจงวงศ์, 2561) ต้นทุนการผลิตถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานเพราะเมื่อต้นทุนเพิ่มขึ้นจะส่งผลต่อกำไรลดลงโดยผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์ต้นทุนให้ถูกต้องเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ (สัมฤทธิ์ ศิริคะเณรัตน์ และ นีรนาท เสนาจันทร์, 2565) ซึ่งผู้ผลิตสินค้าชุมชนมีจุดอ่อนด้านการจัดทำระบบบัญชีที่ไม่ครบถ้วน และขาดความรู้เรื่องการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ตั้งแต่เริ่มผลิตสินค้า จึงไม่ทราบต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง ซึ่งบางกลุ่มมีการตั้งราคาสินค้าสูงเกินไป และบางกลุ่มตั้งราคาสินค้าโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนส่งผลให้ กลุ่มผู้ผลิตประสบภาวะขาดทุนจากการจำหน่ายและขาดสภาพคล่องทางการเงิน (อรอุมา สำลี, กนกนาถ ศรีกาญจน์ และ เจษฎา ร่มเย็น, 2565)

การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์สามารถกำหนดได้หลายวิธี บางวิธีจะใช้ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์มาช่วยในการกำหนดราคามีดังนี้ การกำหนดราคาโดยวิธีตามความต้องการ (Demand-based Methods)

เป็นการกำหนดราคาโดยใช้ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ราคากำหนดขึ้นภายใต้ความต้องการของผู้บริโภค (Demand)และความสามารถที่จะจำหน่ายของผู้ขาย (Supply) การกำหนดราคาโดยวิธีตามการแข่งขัน (Competitive Based Method) เป็นการกำหนดราคาตลาด (Market-based pricing) โดยขึ้นอยู่กับคู่แข่งขันในตลาด โดยถ้าคู่แข่งขันมีการลดราคา กิจการก็จะต้องลดราคาลงเพื่อเท่ากับคู่แข่ง การกำหนดราคาโดยวิธีตามต้นทุน (Cost Based Pricing) เป็นวิธีที่ใช้ข้อมูลทางบัญชีต้นทุนในการกำหนดราคา โดยใช้ต้นทุนของผลิตภัณฑ์และบริการเป็นฐานแล้วมีการบวกเพิ่ม (Markup) เข้าไปกับต้นทุนของผลิตภัณฑ์และบริการ ซึ่งการกำหนดราคาวิธีนี้ต้นทุนประกอบไปด้วยต้นทุนเต็มและต้นทุนผันแปร การกำหนดราคาตามต้นทุนเต็มเป็นการใช้กับธุรกิจที่ผลิตสินค้าขึ้นมาเอง ราคาต้นทุนเต็มจะประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร รวมกันเป็นต้นทุนสินค้าและต้องบวกเพิ่มกำไรที่ต้องการ ส่วนกำหนดราคาตามต้นทุนผันแปร ต้นทุนที่นำมาพิจารณาจะคิดเฉพาะต้นทุนผันแปรเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีวิธีการกำหนดราคาโดยใช้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment Pricing) เป็นวิธีที่นำเอาผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้มา บวกกับต้นทุนการผลิตและบวกกับค่าใช้ในการขายและบริหาร เหมาะกับการตั้งราคาสินค้าชนิดใหม่ การกำหนดราคาโดยวิธีต้นทุนตามเป้าหมาย (Target Costing) ใช้จะกำหนดตามราคาตลาด โดยนำราคาขายหักกำไรที่ต้องการ การกำหนดราคาโดยวิธีต้นทุนตามกิจกรรม (Activity-Based Pricing) เป็นกำหนดราคาตั้งแต่การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ตามกิจกรรม การกำหนดราคาสำหรับผลิตใหม่ (New Products Pricing) ใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ยังไม่เคยวางตลาดเลยและการกำหนดราคาสำหรับคำสั่งซื้อพิเศษ (Special Orders Pricing) ใช้สำหรับคำสั่งพิเศษราคาที่เกิดขึ้นโดยปกติจะต่ำกว่าราคาจำหน่ายปกติ (ไพบูลย์ ผจงวงศ์, 2561) จากทบทวนวรรณกรรมการกำหนดราคาผู้วิจัยเลือกการกำหนดราคาโดยวิธีตามต้นทุนมาใช้เป็นสถิติในการทำวิจัย

จากการลงพื้นของผู้วิจัยที่วิสาหกิจชุมชนบ้านขามป้อม หมู่ที่12 ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เป็นวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตกระเป๋าสานเส้นพลาสติกซึ่งมีผลิตภัณฑ์หลายแบบและหลายขนาดด้วยกันแต่ละแบบจะมีต้นทุนที่แตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจะศึกษาแบบเดียว ซึ่งต้นทุนการผลิตกระเป๋าสานพลาสติกประกอบด้วย ค่าเส้นพลาสติก ค่าเหล็กลวด ค่ากระดุมกัลป์หมุดยึดสาย ค่ายางครอบหูตะกร้า ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่น ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ในการผลิตกระเป๋า วิสาหกิจบ้านขามป้อมยังมีปัญหาด้านการบัญชีโดยเฉพาะต้นทุนและการกำหนดราคาขาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาต้นทุนและแนวทางการกำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตกระเป๋าสานเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนบ้านขามป้อม ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

2. วิเคราะห์แนวทางกำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนของกระเป๋าสานเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนบ้านขามป้อม ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ภายใต้แนวทาง 2 กรณี คือ 1) กำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนเต็ม 2) กำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนผันแปร

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี

ต้นทุน หมายถึง การใช้ทรัพยากรของกิจการ เช่น การจ่ายเงิน การสัญญาว่าจะจ่ายเงินสด การหมดไปของมูลค่าสินทรัพย์ หรือการก่อหนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในรูปของสินค้าหรือบริการ (ไพบูลย์ ผจงวงศ์, 2561) สอดคล้องกับสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2564) ได้กล่าวถึงต้นทุนหมายถึงทรัพยากรของกิจการที่สามารถกำหนดมูลค่าเป็นตัวเงิน ที่ต้องสูญเสียเพื่อแลกเปลี่ยนกับสินค้าหรือบริการที่จะได้รับเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำความเข้าใจก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์และตัดสินใจ และวันชัย ประเสริฐศรี (2556) ได้กล่าวถึง ต้นทุนหมายถึง จำนวนเงินหรือมูลค่าที่สามารถคำนวณได้เป็นจำนวนที่ธุรกิจต้องจ่ายหรือประหยัดได้อันจะก่อให้เกิดผลตอบแทนในรูปต่าง ๆ แก่ธุรกิจ

พรรษพร เครือวงษ์ (2560) ได้กล่าวถึงการคำนวณต้นทุนของสินค้าในกิจการที่ผลิตสินค้าสามารถคำนวณได้ 2 ลักษณะ คือ (1) การคำนวณต้นทุนของสินค้าตามวิธีต้นทุนรวม (Absorption/Full Costing) โดยมีแนวคิดคือต้นทุน การผลิตที่เกิดขึ้นทั้งหมดจะนำมาคำนวณเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ ต้นทุนตามวิธีนี้ประกอบด้วย วัตถุดิบ ทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ และค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร ซึ่งเป็นวิธีที่นักบัญชี ต้นทุนใช้สำหรับการคำนวณ ต้นทุนการผลิตเพื่อจัดทำงบการเงินเสนอต่อบุคคลภายนอก (2) การคำนวณต้นทุนของสินค้าตามวิธีต้นทุนผันแปรหรือวิธีต้นทุนตรง (Variable /(Direct Costing) เป็นวิธีที่มีแนวคิดว่าต้นทุนการผลิตจะเกิดขึ้นเมื่อมีการผลิตสินค้าเท่านั้น ต้นทุนของสินค้าประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร ส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ ถือเป็น ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนสำหรับงวดที่ต้องนำไปหักเป็นรายจ่ายในงบกำไรขาดทุนในงวดที่ทำการผลิต เพราะถือว่าค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ต้องเกิดขึ้นในกิจการในระหว่างงวดอยู่แล้ว ไม่ว่าจะทำการผลิต สินค้าหรือไม่

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2564) ได้กล่าวว่าแนวคิดและหลักการกำหนดราคาของผลิตภัณฑ์หรือสินค้ามาตรฐานต้องสามารถเพียงพอหรือคุ้มกับต้นทุนการผลิต ต้นทุนทางการตลาด ต้นทุนการบริหารและผลตอบแทนจากการลงทุนที่กิจการต้องการ มีหลักการอยู่ 2 วิธี คือวิธีต้นทุนเต็ม (Absorption Approach) และวิธีกำไรส่วนเกินหรือวิธีต้นทุนผันแปร (Contribution Approach) โดยทั้ง 2 วิธีจะใช้สูตรการคิดราคาสินค้าคล้ายๆกัน คือ ต้นทุนบวกส่วนเพิ่มสอดคล้องกับไพบูลย์ ผจงวงศ์ (2561) ได้กล่าวถึงการกำหนดราคาโดยวิธีตามต้นทุนเป็นวิธีที่ใช้ข้อมูลทางบัญชีต้นทุนในการกำหนดราคา โดยใช้ต้นทุนของผลิตภัณฑ์และบริการเป็นฐานแล้วมีการบวกเพิ่ม (Markup) เข้าไปกับต้นทุนของผลิตภัณฑ์และบริการ แต่การกำหนดราคาตามวิธีนี้ต้นทุนที่ใช้เป็นฐานนั้นอาจใช้ต้นทุนเต็ม (Full Cost) ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หรือต้นทุนมาตรฐาน (Standard Cost)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

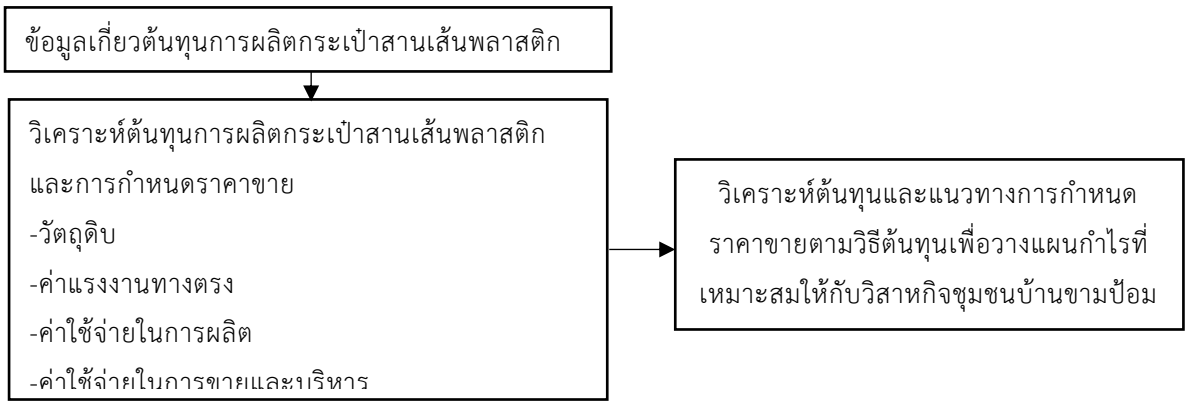
เพ็ญนภา หวังที่ชอบ (2561) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มจักสานหวาย บ้านวัดนาค ตำบลปากกราน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จักสานหวายมีสินค้าที่เป็นที่นิยมอยู่ 5 แบบด้วยกัน ได้แก่ ฝาชีขนาดใหญ่ ฝาชีขนาดเล็ก ตะกร้าถือขนาดกลาง กระเป๋าถือ และกล่องใส่กระดาษทิชชู่ ลักษณะการผลิตเป็น

การผลิตเอง ลักษณะการขายเป็นการขายปลีก ใช้ระบบมือในการทำบัญชี การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ต่อหน่วยจะใช้วิธีกะประมาณ ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน กำหนดราคาขายโดยการกะประมาณ ระบบบัญชีต้นทุนของกลุ่มจะใช้เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี คือ บิลเงินสด การบันทึกรายการขั้นต้นจะบันทึกสมุดในสมุดรายรับรายจ่ายเพียงเล่มเดียว ไม่ได้จัดทำงบการเงิน ใช้เครื่องคิดเลข ปากกา ดินสอ เป็นเครื่องมือในการทำบัญชี มีความสามารถในงานบัญชีเล็กน้อย ไม่มีศักยภาพในการทำระบบบัญชีต้นทุน การวิเคราะห์ต้นทุนฝาชีขนาดใหญ่ มีต้นทุนต่อหน่วยอันละ 540 บาท ราคาขาย อันละ 810 บาท จะมีกำไรอันละ 270 บาท คิดเป็น 50% ฝาชีขนาดเล็ก มีต้นทุนต่อหน่วยอันละ 290 บาท ราคาขาย อันละ 435 บาท จะมีกำไรอันละ 145 บาท คิดเป็น 50% ตะกร้าถือขนาดกลาง มีต้นทุนต่อหน่วยอันละ 360 บาท ราคาขาย อันละ 540 บาท จะมีกำไรอันละ 180 บาท คิดเป็น 50%

ภาวินีย์ ธนาอนวัช (2563)ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ขนมไทยโบราณของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าหลวงยิ่ง เจริญมีสมาชิกจำนวน 11 คนข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตไม่เคยคำนวณ ต้นทุนการผลิตและไม่มีการจดบันทึกบัญชี การกำหนดราคาขายใช้วิธีกะประมาณมาโดยตลอด การวิเคราะห์ต้นทุน การผลิตพบว่าขนมบ้าบิ่นมีต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 19.09 บาท/กล่อง ในปริมาณ 6 ชิ้นต่อกล่อง ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ในการผลิต 9.77 บาท/กล่อง ต้นทุนค่าแรงงานทางตรง 6.66 บาท/กล่อง และค่าใช้จ่ายในการผลิต 2.66 บาท/กล่อง การวิเคราะห์ผลตอบแทนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในแต่ละวันสามารถจำหน่ายได้โดยเฉลี่ย 90 กล่องต่อวัน ราคาขายกล่องละ 30 บาท การวิเคราะห์ผลกำไร (ขาดทุน) พบว่ามีกำไรสุทธิเท่ากับ 25,457 บาทต่อเดือน หรือมีกำไรสุทธิ 305,454 บาทต่อปี และกิ่งกนก รัตนมณี และคนอื่นๆ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดตรัง พบว่าวิสาหกิจชุมชนที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น ควรมีศักยภาพในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ได้ถูกต้อง เพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันและปรับตัวตามสภาวะเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี

จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิเคราะห์ต้นทุนและการกำหนดราคาขายจนนำมาซึ่งตัวแปรและกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้วิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้ รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักรสานเส้นพลาสติก บ้านขามป้อม หมู่ที่ 12 ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 ราย เลือกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย คำถามปลายปิด (Close-ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา แหล่งเงินทุน เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตของกระเป๋าสานพลาสติกและผลตอบแทน ได้แก่ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต และรายได้และผลตอบแทน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกำไร

วิธีรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยลงพื้นที่จริงไปเก็บข้อมูลเอง และสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ เพื่อศึกษาดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลได้จากเอกสารการศึกษาบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลต่างๆที่เก็บรวบรวมได้

2. ลงพื้นที่สัมภาษณ์และสังเกตการณ์ในสถานที่จริงเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน

3. วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตของกระเป๋าสานเส้นพลาสติก ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรงค่าใช้ในการผลิต ซึ่งวัตถุดิบทางตรงในการผลิตได้แก่ ค่าเส้นพลาสติก ค่าเหล็กลวด ค่ากระดุมกับหมุดยึดสาย ค่ายางครอบหูตะกร้า ค่าแรงงานทางตรง ได้แก่ ค่าแรงงานที่จ่ายให้คนสานกระเป๋าสานเส้นพลาสติก ค่าใช้จ่ายในการผลิต ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์ในการทำกระเป๋าสานเส้นพลาสติก

4. นำข้อมูลต้นทุนการผลิตมาคำนวณกำหนดราคาขายของกระเป๋าสานเส้นพลาสติกโดยใช้วิธีราคาตามต้นทุนเต็มและต้นทุนผันแปร (ไพบูลย์ ผจงวงศ์, 2561)

5. นำข้อมูลวิเคราะห์จุดขาย ณ กำไรที่ต้องการ เพื่อผลตอบแทนและวางแผนกำไร

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยวิเคราะห์ใช้สถิติที่ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตกระเป๋าสานเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนบ้านขามป้อม ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตกระเป๋าสานเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนบ้านขามป้อม การวิเคราะห์ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตของการผลิตกระเป๋าสานเส้นพลาสติก หาจุดขายถ้าต้องการกำไร กำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุน จุดขายถ้าต้องการกำไร และผลตอบแทนโดยใช้สูตรคำนวณดังนี้

2.1 คำนวณหาต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น (ไพบูลย์ ผจงวงศ์:2561)

ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น = วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการผลิต

$$\text{ค่าเสื่อมราคา} = \frac{\text{ราคาทุน} - \text{ราคาคงเหลือ}}{\text{อายุการให้ประโยชน์}}$$

2.2 การกำหนดราคาขายของผลิตภัณฑ์ (ไพบูลย์ ผจงวงศ์, 2561)

2.2.1 การกำหนดราคาตามราคาต้นทุนเต็ม (Full-Cost-Based Pricing)

ราคาขาย = ต้นทุนเต็ม+(อัตรากำไรบวกเพิ่ม X ต้นทุนเต็ม)

$$\text{อัตรากำไรบวกเพิ่ม} = \left\{ \frac{\text{ผลตอบแทนจากการลงทุนที่ต้องการ} + \text{ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร}}{\text{จำนวนหน่วยผลิตและขาย x ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย}} \right\}$$

2.2.2 การกำหนดราคาตามใช้ต้นทุนผันแปร (Variable-Cost-Based Pricing)

ราคาขาย = ต้นทุนผันแปร + (อัตรากำไรบวกเพิ่ม X ต้นทุนผันแปร)

$$\text{อัตรากำไรบวกเพิ่ม} = \left\{ \frac{\text{ผลตอบแทนจากลงทุนที่ต้องการ} + \text{ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร}}{\text{จำนวนหน่วยผลิตและขายXต้นทุนและค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วย}} \right\}$$

ต้นทุนเต็ม = วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการผลิตรวม

ต้นทุนผันแปร = วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร

3. คำนวณจุดขาย ถ้าต้องการกำไร (วันชัย ประเสริฐศรี, 2556)

$$\text{จุดคุ้มทุน(หน่วย)} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่} + \text{กำไรที่ต้องการ}}{\text{ราคาขายต่อหน่วย - ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย}}$$

4. คำนวณผลตอบแทน (วันชัย ประเสริฐศรี, 2556)

ขาย – ต้นทุนผันแปร – ต้นทุนคงที่ = กำไรสุทธิก่อนหักภาษี

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานเส้นพลาสติก บ้านขามป้อม หมู่ที่12 ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 ราย เป็นเพศหญิงทั้งหมด ร้อยละ 100 ส่วนใหญ่มีอายุ 50-59 ปี ร้อยละ 90 ระดับการศึกษาจบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 50 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 40

ผลการศึกษาต้นทุนการผลิตกระเป๋าสานเส้นพลาสติกเฉลี่ยต่อรอบการผลิตต่อคน มีดังนี้

ตารางที่1 การวิเคราะห์วัตถุดิบทางตรงเฉลี่ยต่อ 1 รอบการผลิต

วัตถุดิบทางตรง	ค่าเส้นพลาสติก	ค่าเหล็กลวด	ค่ากระดุมกับหมุดยึดสาย	ค่ายางครอบหูตะกร้า	รวม
	548.66	127.63	100.75	144.43	921.47

จากตารางที่1 การวิเคราะห์วัตถุดิบทางตรงของผลิตกระเป๋าสานเส้นพลาสติกประกอบด้วย ค่าเส้นพลาสติก 548.66 บาท ค่าเหล็กลวด 127.63 บาท ค่ากระดุมกับหมุดยึดสาย 144.43 บาท รวมวัตถุดิบทางตรงต่อรอบต่อคน 921.47 บาท

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์จักสานใช้ผลิตกระเป๋าเส้นพลาสติกเฉลี่ยหนึ่งรอบการผลิต

รายการสินทรัพย์	ราคาทุนเฉลี่ยต่อ1รอบ	อายุการใช้ประโยชน์เฉลี่ย (ปี)	ค่าเสื่อมราคา ต่อ 1 ปีการผลิต
ค่าเขียง	1,200	5	240
ค่าค้อน	800	5	160
ค่ากรรไกร	600	5	120
ค่าไม้แบ่งเส้น	1,000	5	200
ค่าเส้นสายวัด	400	5	80
ค่าชุดตอกกระดุมกับหมุดยึด	2,000	5	400
ค่าคีมหนีบลวด	1,800	5	360
รวมค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์			1,560

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์จักรสานต่อปีเฉลี่ย เท่ากับ 1,560 บาท ประกอบไปด้วย ค่าเขียง ค่าค้อน ค่ากรรไกร ค่าไม้แบ่งเส้น ค่าเส้นสายวัด ค่าชุดตอกกระดุมกับหมุดยึด ค่าคีมหนีบลวด

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตต่อเดือน

ค่าใช้จ่ายในการผลิต	จำนวนเงิน(บาท)	เฉลี่ยต่อใบ
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์	130	1.08
ค่าไฟฟ้า	300	2.50
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	100	0.83
รวม	530	4.41

จากตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายในการผลิตทั้งหมด 530 บาท แสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายมากที่สุดคือค่าไฟฟ้าเท่ากับ 300 บาท รองลงมาคือ ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ เท่ากับ 130 บาท

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตกระเป๋าสานพลาสติกเฉลี่ยต่อใบต่อคนโดยมีต้นทุนการผลิตดังนี้

ต้นทุนการผลิต	ต้นทุนต่อเดือน (บาท)	ผลิตได้ต่อเดือน(ใบ)	ต้นทุนผลิต(บาทต่อใบ)
วัตถุดิบทางตรง	921.47		7.68
ค่าแรงงานทางตรง	5,100.00		42.50
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	530.00	120	4.42
รวม	6,551.47		54.58

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าต้นทุนผลิตกระเป๋าสานเส้นพลาสติก มีวัตถุดิบทางตรงต่อใบเท่ากับ 7.68 บาท ค่าแรงงานทางตรงต่อใบเท่ากับ 42.50 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต 4.42 บาท ต้นทุนผลิตกระเป๋าสานเส้นพลาสติกทั้งสิ้น 6,551.47 บาทต่อเดือน หนึ่งเดือนสามารถผลิตกระเป๋าสานเส้นพลาสติกจำนวน 120 ใบ ดังนั้นต้นทุนการผลิตต่อใบเฉลี่ยเท่ากับ 54.60 บาท ต่อใบ

ตารางที่ 5 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

รายการ	จำนวนเงินต่อรอบการผลิต(บาท)
ค่าขนส่งออก	500
ค่าโทรศัพท์	100
รวม	600
เฉลี่ยต่อใบ	5.00

จากตารางที่ 5 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ประกอบด้วยค่าขนส่งออก 500 บาท ค่าโทรศัพท์ 100 บาท เฉลี่ยต่อใบ เท่ากับ 5.00 บาท

ตารางที่ 6 แสดงการคำนวณการกำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนเต็มและวิธีต้นทุนผันแปร

รายการ	กำหนดราคาขาย ตามวิธีต้นทุนเต็ม	กำหนดราคาขาย ตามวิธีต้นทุนผันแปร
วัตถุดิบทางตรง	7.68	7.68
ค่าแรงงานทางตรง	42.50	42.50
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	4.42	3.33
ต้นทุนการผลิตรวม	54.60	53.51
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	5.00	5.00
ต้นทุนรวม	59.60	58.51
ถ้าต้องการอัตรากำไรบวกเพิ่ม 100 %	59.60	58.51
ราคาขาย	119.20	117.02

จากตารางที่ 6 จากการคำนวณกำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนเต็มและวิธีต้นทุนผันแปรจะเห็นได้ว่าการกำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนเต็มถ้าต้องการกำไรบวกเพิ่ม100% ของต้นทุนเต็มได้เท่ากับ 119.20 บาท

และ กำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนผันแปรถ้าต้องการกำไรบวกเพิ่ม 100% ของต้นทุนผันแปรเท่ากับ 117.02 บาท ดังนั้นเพื่อความเหมาะสมผู้ขายสามารถตั้งราคาได้ในราคา 120 บาท

ตารางที่ 7 การคำนวณจุดขาย กำไรที่ต้องการ 9,000 บาท

รายการ	**จำนวนที่ต้องขาย**	
	คำนวณ	**จำนวน (ใบ)**
ต้นทุนคงที่	1,560 +9,000	
ราคาขายต่อหน่วย – ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	120–53.51	159 ใบ

จากตารางที่ 7 จากคำนวณการจุดคุ้มทุน ณ กำไรที่ต้องการ 9,000 บาท ถ้ากำหนดราคาขายวิธีต้นทุนเต็ม หรือกำหนดราคาขายวิธีต้นทุนผันแปร เมื่อคำนวณจุดคุ้มทุนจะเห็นได้ว่าผู้ขายจะต้องขายกระเป๋าสานพลาสติกไม่ต่ำกว่า 159 ใบ จึงจะได้กำไรที่ต้องการ

อภิปรายผลการวิจัย

การลงพื้นที่เพื่อทำวิจัยวิเคราะห์ต้นทุนและแนวทางกำหนดราคาโดยวิธีต้นทุนของกลุ่มผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนขามป้อมตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น พบว่า

วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต ผู้วิจัยพบว่าวัตถุดิบทางตรง ประกอบด้วย เส้นพลาสติก เหล็กลวด กระดุมกับหมุดยึดสาย ค่ายางครอบหูตะกร้า มีต้นทุนวัตถุดิบ เท่ากับ 7.68 บาทต่อใบ ค่าแรงงานทางตรง เป็นค่าแรงในการสานกระเป๋าสานพาสติก เท่ากับ 42.50 บาท ต่อใบ ค่าใช้จ่ายในการผลิตเท่ากับ 4.42 บาทต่อใบ ซึ่งสอดคล้องกับ อรอุมา สำลี, กนกนาถ ศรีกาญจน์,เจษฎา ร่มเย็น (2563) พบว่าต้นทุนของผลิตภัณฑ์ใหม่ 5 ผลิตภัณฑ์ เป็นดังนี้ (1) ผลิตภัณฑ์ครีมนวด กระชับสัดส่วนต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 217.90 บาท/กล่อง (2) ผลิตภัณฑ์มีดพกที่ระลึกต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 971.75 บาท/กล่อง (3) ผลิตภัณฑ์เสื้อมัดย้อมต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 142.29 บาท/กล่อง (4) ผลิตภัณฑ์ชากระเจี๊ยบต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 60.32 บาท/กล่อง และ (5) ผลิตภัณฑ์มันทอดเคลือบคาราเมล ต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 130.35 บาท/กล่อง

แนวทางการกำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนเต็มถ้าต้องการกำไรบวกเพิ่ม100% ของต้นทุนเต็มได้เท่ากับ 119.20 บาท และ กำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนผันแปรถ้าต้องการกำไรบวกเพิ่ม 100% ของต้นทุนผันแปรเท่ากับ 117.02 บาท พบว่า การกำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนเต็มจะทำให้ราคาขายต่อหน่อยสูงกว่าวิธีต้นทุนผันแปร (119.20-117.02) เท่ากับ 2.18 บาท จากการลงพื้นที่ผู้ผลิตกระเป๋าผู้ผลิตยังยังขาดความรู้ความเข้าใจในการคำนวณต้นทุนและมีการตั้งราคาไม่เหมาะสมกับต้นทุนของผลิตภัณฑ์ โดยตั้งราคาแบบประมาณการและการคำนวณต้นทุนค่าใช้จ่ายบางรายการไม่นำมาการคำนวณ เช่น ค่าน้ำมัน ค่าขนส่งเข้า เป็นต้น และไม่มีการคำนวณจุดคุ้มทุนสอดคล้องกับภาวินีย์ อนาอนวัช (2563) พบว่า การวิเคราะห์ต้นทุน

การผลิตต่อหน่วยการกำหนดราคาขายใช้วิธีกะประมาณ ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ศักยภาพการทำระบบบัญชีต้นทุนของกลุ่มทำได้แต่ไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีและไม่ครบถ้วน การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตพบว่าต้นทุนรวมทั้งหมดเท่ากับ 24,700 บาทต่อหนึ่งรอบการผลิตการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 6.175 บาท/หน่วย การวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์โดยทำการวิเคราะห์ราคาขายจากต้นทุนรวมกรณีขายปลีกราคาขายจะเท่ากับ 25 บาท/หน่วย โดยกำหนดอัตราส่วนเพิ่ม 300 % กรณีขายส่งราคาขายส่งจะเท่ากับ 20 บาท/หน่วย โดยกำหนดอัตราส่วนเพิ่ม 220 % สอดคล้องกับงานวิจัยของภาวินีย์ ธนาอนวัช (2563) พบว่า แนวทางในการกำหนดราคาขายที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ขนมบ้าบิ่น โดยใช้อัตราส่วนเพิ่ม 85% พบว่าราคาขายเฉลี่ยกล่องละ 35 บาทซึ่งจะทำให้มีกำไรขั้นต้นเฉลี่ยกล่องละ 15.91 บาท การวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์ขนมบ้าบิ่นจากการกำหนดราคาขายที่เพิ่มขึ้นเป็น 35 บาทต่อกล่อง จะทำให้กำไรเพิ่มมากขึ้นจากเดิม 58% เป็น 85% โดยสัดส่วนกำไรส่วนเพิ่มที่เพิ่มจาก 10.91 บาทต่อกล่องเป็น 15.91 บาทต่อกล่องและทำให้มียอดขายเท่ากับ 94,500 บาทต่อเดือน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยครั้งนี้กลุ่มวิสาหกิจอื่นที่ผลิตกระเป๋าสานพลาสติกเหมือนกันสามารถนำข้อมูลผลวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์ต้นทุนและการกำหนดราคาขายได้และผู้สอนบัญชีสามารถนำผลวิจัยนำไปใช้ในการเรียนการสอนในวิชาบัญชีต้นทุนโดยยกตัวอย่างเป็นกรณีศึกษาได้

ข้อเสนอเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ให้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตกระเป๋าสานพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนโดยใช้สถิติขั้นสูง เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนผลิตบ้าง

เอกสารอ้างอิง

กิ่งกนก รัตนมณี,ณพงศ์ วิวัฒน์สรรพกิจ,ปรัชญสรัณย์ มรรษนัยน์,ปิยะวัฒน์ โสธารัตน์และวิชชากร จินดากุล. (2560). *การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดตรัง*.วารสารการจัดการสมัยใหม่, 15(1), 65-84

พรรษพร เครือวงษ์. (2560). การบัญชีต้นทุนรวมและการบัญชีต้นทุนผันแปร: แนวคิดและความแตกต่าง. ใน *การประชุมวิชาการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 (หน้า 184-188).* กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เพ็ญนภา หวังที่ชอบ. (2561). วิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มจักสานหวาย บ้านวัดนาค ตำบลปากกราน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 2*(1), 79

ไพบูลย์ พจงวงศ์. (2561). *การบัญชีเพื่อการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: บริษัท แสงดาว จำกัด

ภาวินีย์ ธนาอนวัช. (2563). การบริหารต้นทุนการผลิตและการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลบางนางร้าอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 9*(1), 47-56

ภาวินีย์ ธนาอนวัช. (2563). การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ขนมไทยโบราณของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 22*(2), 169-179

วันชัย ประเสริฐศรี. (2556). *การบัญชีเพื่อการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่7). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็นเพรส.

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2564). การบัญชีบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.

สัมฤทธิ์ ศิริคะเณรัตน์ และ นีรนาท เสนาจันทร์. (2565). ปัญหาการจัดการต้นทุนการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 12*(2), 170-182

สำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2566). สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2566 http://www.sceb.doae.go.th/index_n2.html

อรอุมา สำลี, กนกนาถ ศรีกาญจน์ และ เจษฎา ร่มเย็น. (2563). การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ใหม่ของผลิตภัณฑ์ชุมชนอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์,9*(2), 57-77

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

The Development of Active Learning Activities Using Historical Learning Resources in Maha Sarakham Province for Students in Social Studies Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

นัชชา อู่เงิน[1] อมรรัตน์ ช่อประพันธ์[2] อรวรรณ เจริญรัตน์[3]
มัณณธูร จารุโณปถัมภ์[4] และเจษฎากรณ์ รันศรี[5]
Nutcha Uoongoen[1],Amornrat Choprapun [2],Orawan Charoenrut[3]
Mannatoon Jarunopatam[4] ,and Jesadakorn Ransri[5]
[1-5] อาจารย์สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
[1-5] Lecturer of Social Studies, Faculty of education, Rajabhat Maha Sarakham University
อีเมล: uoongoen@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
29 ตุลาคม 2566	15 ธันวาคม 2566	23 ธันวาคม 2566

RETRACTED

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทดสอบ แบบประเมินโครงการแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละของค่าประสิทธิภาพ ค่าสถิติ (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 82.88/81.81 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = 0.73)

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้, Active Learning, แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this research article were to: 1) develop an active learning activity using historical learning resources in Maha Sarakham province for students in Social Studies Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, 2) study learning achievement an active learning activity using historical learning resources in Maha Sarakham province for students in Social Studies Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, and 3) study satisfaction of an active learning activity using historical learning resources in Maha Sarakham province for students in Social Studies Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University. The sample group consisted of 60 first year students in Social Studies Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University. The research tools were learning activity plans, quizzes, project assessments, and satisfaction assessment forms. The data were analyzed by using statistics including mean, standard deviation, percentage of performance, statistical (t-test) and content analysis.

The research results were found that 1) the efficiency of the development of active learning activities using historical learning resources in Maha Sarakham province was E1 / E2 which was equal to 82.88 / 81.81 compared with the 80/80 criterion which meets the specified criteria, 2) the learning achievement after learning was significantly higher than the pre-study at the .05 level, 3) the satisfaction on active learning activities, in overall, was at a high level ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = 0.73).

Keywords: Learning Activities, Active Learning, Historical Learning Resources

RETRACTED

บทนำ

การศึกษาประวัติศาสตร์ทำให้มนุษย์ในแต่ละสังคมได้เรียนรู้เรื่องราวของตนเอง ได้ศึกษาประสบการณ์ทั้งที่เป็นความสำเร็จ และความล้มเหลวเพื่อเป็นเครื่องตัดสินใจการดำเนินการต่อไปในอนาคต ประวัติศาสตร์จึงมีส่วนช่วยให้คนในสังคมนั้นๆ รู้สึกว่าได้ร่วมชะตากรรมเดียวกัน มีอัตลักษณ์เดียวกัน อย่างไรก็ตาม การที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และชี้ให้เห็นพัฒนาการตามช่วงของเวลาต่าง ๆ จนเกิดความรู้ความเข้าใจอารยธรรมของมนุษย์ เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างของผู้คนในแต่ละพื้นที่ มีเพียง “อาจารย์

ผู้สอนประวัติศาสตร์” ในกลุ่มสาระประวัติศาสตร์ ของหลักสูตรสังคมศึกษาเท่านั้นที่จะสามารถฉายภาพอดีตเหล่านี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน แต่ในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระประวัติศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา พบปัญหาหลายประการ ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง คือ ปัญหาจากตัวผู้สอนที่ยังใช้วิธีการสอนด้วยการ “เล่าเรื่องอดีตเพื่อให้ท่องจำ” มากกว่า “เล่าเรื่องอดีตเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และตั้งคำถาม” เพราะกลุ่มสาระประวัติศาสตร์เป็นเรื่องการถามเพื่อค้นหาคำตอบจากหลักฐาน มิใช่การเล่าเรื่องเพียงอย่างเดียว (ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ, 2554) ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระประวัติศาสตร์ จึงกลายเป็นการเรียนรู้แบบท่องจำ ขาดการคิดวิเคราะห์ มากกว่าที่จะให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการตั้งคำถามทางประวัติศาสตร์ ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเกิดความน่าเบื่อหน่าย ส่งผลให้ผู้เรียนไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ในที่สุด

ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระประวัติศาสตร์ของสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่ผ่านมา เป็นการออกแบบการจัดเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกระบวนการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย หรือที่มักเรียกกันว่า เป็นการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Instructor Center) โดยในภาคทฤษฎีผู้สอนมักทำหน้าที่เป็นเพียงผู้บรรยายตามเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพราะธรรมชาติของการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์มักจะเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ ในบางครั้งผู้สอนอาจใช้วิธีการซักถามผู้เรียนบ้างในบางครั้ง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนหันมาใส่ใจกับการเรียน แต่ด้วยปริมาณเนื้อหาในที่ต้องสอนมีเป็นจำนวนมาก หากใช้เวลาในการซักถามนานเกินไป อาจทำให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนไม่ทันตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ในส่วนของผู้เรียน มักจะให้ความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์น้อยมาก เพราะปริมาณเนื้อหาในกลุ่มสาระประวัติศาสตร์มีเป็นจำนวนมาก ต้องท่องจำ และอ่านหนังสือ ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ไม่สนใจเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ค่อนข้างน้อย ไม่สามารถลำดับเหตุการณ์และเชื่อมโยงสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ตามมิติเวลาได้ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์การเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ผู้เรียนยังขาดการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นแนวทางการปฏิบัติ ผ่านการสร้างความรู้ของครูและคนในชุมชนที่จะได้นำไปใช้จริงในการเรียนอย่างมีคุณภาพ (อุดม เชยกีวงศ์, 2545; กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) และความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีความสำคัญต่อผู้เรียนที่จะได้เรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นการแสวงหาแนวทางการศึกษาใหม่เป็นปรากฏการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลก เป็นที่มาของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลายาวนานที่มีมาทุกยุคสมัย (ธนา นิลชัยโกวิทย์ และอดิศร จันทรสุข, 2552; ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำวัจนัง, 2545) แต่ในวงการศึกษาได้ให้ความสนใจและความสำคัญมากขึ้น แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้แนวใหม่ ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สามารถตอบสนองการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ (Process of Learning) การเรียนรู้โดยปฏิบัติจริง (Learning by doing) และแหล่งเรียนรู้สามารถช่วยผู้เรียนสร้างความรู้

RETRACTED

ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงรู้จักคิดแบบองค์รวม และการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายเป็นแหล่งเอื้ออำนวยให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการให้แก่ผู้เรียนได้สมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับจากแหล่งการเรียนรู้ไปสู่ประสบการณ์จริงในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนในรูปแบบ AL อาศัยหลักการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระบบทำงานของสมอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวและกระตือรือร้นด้านการรู้คิด (Cognitively Active) มากกว่าการฟังผู้สอนในห้องเรียนแต่เพียงอย่างเดียวรวมไปถึงการท่องจำแบบที่ผ่านมา รูปแบบการเรียนรู้แบบ AL ส่งผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิผลสูง ที่นอกจากจะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากตัวผู้เรียนเองแล้วนั้นยังเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนอกห้องเรียน (Life-Long Learning) ซึ่งแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งเรียนรู้หนึ่งที่มีความสำคัญมาก แต่ละแหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์ และมีเนื้อหาสาระหลากหลายที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่น่าสนใจในการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ ทำให้ผู้เรียนได้แต่ความรู้ และความจำจากการบรรยาย มีเพียงบางที่เท่านั้นที่มีกิจกรรมที่พัฒนาทักษะการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เหมือน ๆ กัน ไม่ได้จัดเตรียมฝึกและพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่สนใจในการพัฒนา ซึ่งจังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคอีสานที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีพื้นที่ต่างๆ ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งควรแก่การส่งเสริมการเรียนรู้ อีกทั้งกระบวนการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปในยุคศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างหลากหลาย โดยการใช้ฐานทางวัฒนธรรมมาพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เกิดกระบวนการพัฒนาทางทักษะและการพัฒนานวัตกรรมจากแหล่งการเรียนรู้ตามความเหมาะสม รวมถึงเป็นเครื่องมือที่หลากหลายสำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (พัสสกรณ์ วิวรรธมงคล, 2564)

จากปัญหาที่พบและความสำคัญของกลุ่มสาระประวัติศาสตร์ของสาขาวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาที่กำหนดไว้ ผู้สอนต้องเปลี่ยนการสอนจากภาคทฤษฎีที่เป็นเพียงผู้บรรยายตามเนื้อหาวิชา มาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในวิธีต่าง ๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นสนองความต้องการของผู้เรียน ให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ แหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง หรือเป็นสื่อผู้เรียนผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง ส่งเสริมและกระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งและต่อเนื่อง ผู้สอนต้องศึกษาเทคนิคและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระประวัติศาสตร์ในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ที่จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการกระตุ้นผู้เรียนให้ได้รับการฝึกฝนทักษะการคิดวิเคราะห์การแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อมูลหลักฐานอย่างมีเหตุผล อันเป็นกระบวนการสร้างภูมิปัญญาอย่างแท้จริง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกระตุ้นความสนใจในการเรียนผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในกลุ่มสาระประวัติศาสตร์ของสาขาวิชาสังคมศึกษา มีความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียน

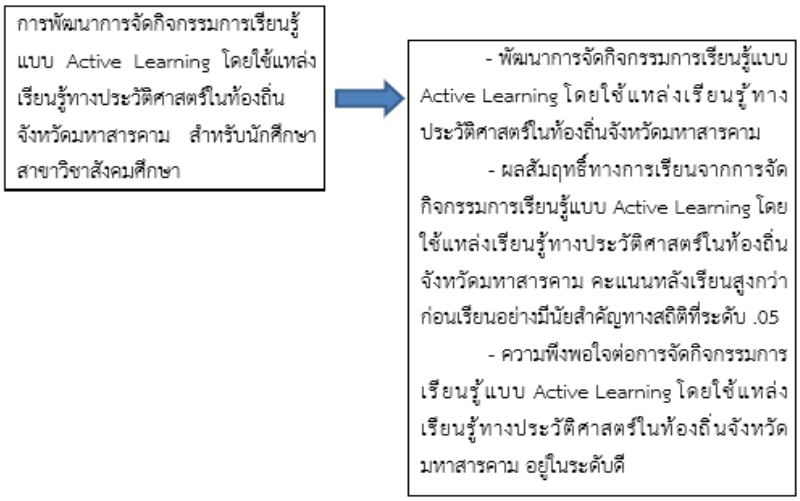
RETRACTED

มีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน จากแบบเดิมที่เรียกว่า Passive Learning มาเป็นแบบ Active Learning (AL) ที่เป็นแนวคิดใหม่ที่ปฏิรูประบบการศึกษาแบบเดิม ผู้เรียนจะผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป (Bonwell, 1991) และด้วยสาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีพื้นที่โดยรอบที่เป็นเอกลักษณ์ จึงมุ่งเน้นการปลูกฝังกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักศึกษา สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนและเสริมความรู้ตามหลักสูตรของสาขาวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยบูรณาการสู่วิถีชีวิตจริงและถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนสู่อนุชนรุ่นหลังต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย-ราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

RETRACTED

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย-ราชภัฏมหาสารคามเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีการศึกษา 2566 ชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 60 คน

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเองลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ได้แก่ 1) การเตรียมปัญหา ประเด็นแหล่งเรียนรู้ (Preparing) 2) วางแผนสู่แหล่งเรียนรู้ด้วยกิจกรรม (Planning) 3) ลงมือ ทำค้นคว้า สร้างความเข้าใจ (Proceeding) 4) ทบทวนไตร่ตรองแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน (Pondering) 5) นำเสนอแบ่งปันรายงานผลการศึกษา (Presenting) รวมจำนวน 15 ชั่วโมง

3.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

3.2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์ของแบบทดสอบของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเท่ากับ 1.00 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเท่ากับ 0.986

3.2.2 แบบประเมินการพัฒนาโครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้จำนวน 1 ฉบับ

3.2.3 แบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ ที่ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์ของแบบทดสอบของ ผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00

4. การดำเนินการวิจัย

4.1 ออกแบบโครงการศึกษาวิจัยเพื่อขอรับงบประมาณ และศึกษาเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

4.2 ดำเนินการพัฒนากรอบการวิจัย ออกแบบและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

4.3 ดำเนินการสำรวจและคัดกรองแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในการจัดกิจกรรมเสริมให้แก่นักศึกษา

4.4 ทำการประชุมชี้แจงนักศึกษาครูและเป้าหมายการพัฒนาทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

4.5 ศึกษาและพัฒนานักศึกษาครูตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมปัญหาประเด็นแหล่งเรียนรู้ (Preparing) ขั้นที่ 2 วางแผนสู่แหล่งเรียนรู้ด้วยกิจกรรม (Planning) ขั้นที่ 3

RETRACTED

ลงมือทำค้นคว้าสร้างความเข้าใจ (Proceeding) ขั้นที่ 4 ทบทวนไตร่ตรอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน (Pondering) ขั้นที่ 5 นำเสนอแบ่งปันรายงานผลการศึกษา (Presenting)

4.6 ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) และสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา

4.7 สรุปการดำเนินการและรายงานผลการศึกษาวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.), ค่าร้อยละ (%) ของค่าประสิทธิภาพ (E1 /E2) และค่าสถิติแบบ One Sample t-test

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ มีจำนวน 5 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์คัมภีร์ใบลาน พระอริยานุวัตรเขมาจารีนุสรณ์ พิพิธภัณฑ์เมืองมหาสารคาม พิพิธภัณฑ์บ้านอีสาน แหล่งโบราณคดีบ้านเชียงเหียน กู่น้อย ได้ผ่านผู้เชี่ยวชาญ และทดลองใช้ ได้ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์ (E1/E2) เท่ากับ 82.88/81.81

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.1 การเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มเป้าหมาย 60 คน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	T-Test	Sig
ก่อนเรียน	30	30	17.40	2.69	16.01*	.05
หลังเรียน	30	30	26.33	2.97		

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า คะแนนผลการจัดการเรียนรู้ด้วย แผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ พบว่า มี คะแนนค่าเฉลี่ยหลังเรียน ($\overline{X}$ = 26.33, S.D. = 2.97) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\overline{X}$ = 17.40, S.D. = 2.69) และค่าสถิติ (t-test) เท่ากับ 16.01 ดังนั้น ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

RETRACTED

2.2 ผลการประเมินการพัฒนาโครงการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาทำการแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่มทำการเลือกแหล่งเรียนรู้และได้ทำการศึกษาเป็นระยะ ๆ ตามเกณฑ์การประเมินและตัว บ่งชี้ที่ได้กำหนดไว้ตามการดำเนินการวิจัย ได้ผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินการพัฒนาโครงการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

เกณฑ์การประเมินโครงการ กลุ่ม/ชื่อ	เกณฑ์ที่ 1 องค์ประกอบโครงการ (3 คะแนน)	เกณฑ์ที่ 2 วัตถุประสงค์ (3 คะแนน)	เกณฑ์ที่ 3 กระบวนการดำเนินโครงการ (3 คะแนน)	เกณฑ์ที่ 4 วิธีการ/เครื่องมือการศึกษาแหล่งเรียนรู้ (3 คะแนน)	เกณฑ์ที่ 5 การรายงานผลการศึกษา (3 คะแนน)	เกณฑ์ที่ 6 การนำเสนอและสรุปโครงการ (3 คะแนน)	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	แปลผล
กลุ่มที่ 1 พิพิธภัณฑ์คัมภีร์ใบลานพระอริยานุวัตรเขมาจารีนุสรณ์	3	3	3	2	3	3	2.83	94.44	ดี
กลุ่มที่ 2 พิพิธภัณฑ์เมืองมหาสารคาม	3	3	3	2	3	3	2.83	94.44	ดี
กลุ่มที่ 3 พิพิธภัณฑ์บ้านอีสาน	3	3	2	3	3	3	2.83	94.44	ดี
กลุ่มที่ 4 แหล่งโบราณคดีบ้านเชียงเหียน	3	3	2	2	2	3	2.50	83.33	ดี
กลุ่มที่ 5 กู่น้อย	3	3	3	3	3	3	3.00	100	ดี
สรุปเฉลี่ยรวม	3.00	3.00	2.60	2.40	2.80	3.00	2.80	93.33	ดี

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินโครงการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยรายเกณฑ์การประเมิน เท่ากับ 2.80 และมีคะแนนการประเมินรายกลุ่มเฉลี่ยร้อยละ 93.3

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หลังจากการจัดกิจกรรมผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งได้ผลการสอบถามจากผู้เรียน สรุปได้ภาพรวมดังนี้

RETRACTED

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รายการสอบถาม	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านเนื้อหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้	4.31	0.71	มาก	2
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.27	0.82	มาก	3
ด้านเจตคติและประโยชน์ในการเรียนการสอน	4.36	0.67	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.31	0.73	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = 0.73) โดยด้านเจตคติและประโยชน์ในการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.67) รองลงมาเป็นด้านเนื้อหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = 0.71) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.82)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 82.88/81.81 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = 0.73)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ได้ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 82.88/81.81 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แผนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่ได้พัฒนาขึ้น ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและมีการพัฒนาหลายขั้นตอน จนเกิดประสิทธิภาพที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาอย่างเหมาะสม รวมถึงกิจกรรมการเรียนรู้ยังมีเนื้อหาที่ใกล้ตัวของผู้เรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ในจังหวัดท้องถิ่นของตนเอง และพบเห็นได้จริงสอดคล้องกับพัสสกรณ์ วิวรรธมงคล (2564) กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปในยุคศตวรรษที่ 21 เน้นสมรรถนะให้ เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างหลากหลาย โดยการใช้ฐานทางวัฒนธรรมมาพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เกิดกระบวนการพัฒนาทางทักษะ และการพัฒนานวัตกรรมจากแหล่ง

RETRACTED

การเรียนรู้ตามความเหมาะสมรวมถึงเป็นเครื่องมือที่หลากหลายสำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ตรงจากการศึกษา สอดคล้องกับ สุรเดช สิทธิรักษ์ (2564) ที่ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรูแบบ Active Learning ในรายวิชาการจัดการงานส่วนหนา โรงแรมของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการโรงแรม วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทยพณิชยการ พบว่า พฤติกรรมการเรียนที่เรียนรูแบบ Active Learning โดยใช้การเรียนรูแบบลงมือปฏิบัติ ในรายวิชาการจัดการงานส่วนหนาโรงแรมอยู่ในระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรูแบบ Active Learning โดยใช้การเรียนรูแบบลงมือปฏิบัติหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่เรียนรูแบบ Active Learning โดยใช้การเรียนรูแบบลงมือปฏิบัติ มีความรูเพิ่มขึ้นร้อยละ 67

ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติ ศึกษาเรียนรู้ และค้นคว้าจากสื่อเรียนรู้แหล่งต่าง ๆ ได้ลงพื้นที่จริงเพื่อสัมผัสประสบการณ์เรียนรู้จากพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ซึ่งมีขั้นตอนการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ประเด็นปัญหาจากการเรียนรู้ จากการวางแผนการทำโครงการศึกษาเรียนรู้จากสถานที่ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น โดยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันโดยถ่ายทอดเรื่องราวและความรู้ที่ได้รับจากการ นำเสนอเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ได้ไปศึกษาเรียนรู้มา ซึ่งมีการวางแผนอย่างเป็น ลำดับขั้นตอน จึงทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ความรู้เพิ่มมากขึ้นจากก่อนศึกษาเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2561) ที่เสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาในห้วงทศวรรษที่ 2 ของประเทศไทย ที่เริ่มก้าวสู่การศึกษา 4.0 ที่เน้นการเรียนรู้ยุคดิจิทัล เน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อสร้างแรงบันดาลใจแก่ครู อาจารย์ให้ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในยุคการศึกษา 4.0 2) เพื่อเสนอตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ใช้เวลาเหมาะสมและทำได้จริง และ 3) เพื่อนำเสนอทางออกเชิงประจักษ์แก่สถานศึกษาในฐานะที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ นอกจากนี้ งานวิจัยของพัสสกรณ์ วิวรรธมงคล ที่ศึกษาผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ทางประวัติศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาสำหรับนักศึกษาครู ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์ (E1/E2) เท่ากับ 80.04/80.11 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลุบล สินธุมาลย์ (2557) ศึกษาผลการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning) กับการศึกษาเอกสารและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พบว่า กระบวนการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active

RETRACTED

Learning) ตามแนวคิด “Teach Less, Learn More” เป็นการส่งเสริมให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความผ่อนคลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยการฝึกค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนให้ดีขึ้น ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ตอบโจทย์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการปฏิรูปการศึกษาในภาวการณ์ปัจจุบันที่เน้นย้ำว่า “คุณภาพของคนเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้าน ทัดเทียมต่างประเทศ การศึกษามีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพของคน ต้องสามารถเตรียมคนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ รู้จักคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผล ฝึกทักษะกระบวนการคิด และฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้นำ”

องค์ความรู้จากการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทั้ง 5 ขั้นตอนดังที่กล่าวมา คือ วิธีการที่หลากหลายในการเรียนรู้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ปรับแผนกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระอื่นๆ มาเสริมในขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้

2. พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน หรือกิจกรรมอื่นต่อไปเนื่องจากส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. ใน *เอกสารชุด แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ. (2554). *แนวคิดและแนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อินทนิล.

ธนา นิลชัยโกวิทย์ และ อดิศร จันทรสุข. (2552). *ศิลปะการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการ เปลี่ยนแปลง:คู่มือกระบวนการจิตตปัญญา*. นครปฐม: ศูนย์จิตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

พัสสกรณ์ วิวรรธมงคล. (2564). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำหรับนักศึกษาครู*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิลุบล สินธุมาลย์. (2557). *การเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning) กับการศึกษาเอกสารและหลักฐานทางประวัติศาสตร์*. 18032015145033_article.doc (live.com)

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และ ดารณี คำวัจนัง. (2545). *สอนเด็กให้คิดเป็น*. กรุงเทพฯ : เสริมสิน พรี เพรส ซิสเท็ม.

สุรเดช สิทธิรักษ์. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) ในรายวิชาการจัดการงานสวนหนาโรงแรม ของนักศึกษา ระดับชั้น* ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปที่ 1 สาขาวิชาการโรงแรมวิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทยพณิชยการ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทโนโลยีอรรถวิทยพณิชยการ.

แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2561). การเรียนรู้เชิงรุก : กิจกรรมท้าทายสำหรับผู้เรียนในยุคการศึกษา 4.0. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 8(3), 61-71.

อุดม เชยกีวงศ์. (2545). หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: กรุงธนพัฒนา.

RETRACTED

การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับอุดมศึกษาของไทย: ประโยชน์ ความท้าทาย และข้อเสนอแนะ

English Medium Instruction in Thai Higher Education: Benefits, Challenges and Recommendations

ลวิตรา บุญปก[1], ธนัชพร ขัติยนนท์ ปูนอน[2] และหทัยกาญจน์ หลาบคำ[3]

Lawittra Boonpok[1], Thanatporn Khattiyanon Punon[2], Hathaikarn Labcome[3]

[1,2,3]อาจารย์ สาขาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

[1,2,3] English Department, Faculty of Education, Rajabhat Mahasarakham University

อีเมล: thanatporn.kh@rmu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
25 กรกฎาคม 2566	28 พฤศจิกายน 2566	23 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

มหาวิทยาลัยชั้นนำหลายแห่งของประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมให้พัฒนาและเปิดสอนหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง (English Medium Instruction หรือ EMI) ด้วยเหตุที่ต้องการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันคือการเข้าสู่ความเป็นนานาชาติ (Internationalization) ซึ่งการปรับตัวนี้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยทั่วโลก ทั้งนี้บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอภาพรวมของการจัดการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยรวมถึงประเทศอื่น ๆ ในทวีปเอเชีย โดยเนื้อหาครอบคลุมประโยชน์ ความท้าทาย และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง ซึ่งการมองเห็นภาพรวมของการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางจากหลายแหล่งข้อมูลในภาพรวมทั้งสามมิตินี้ จะเป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งผู้เรียน ผู้สอน รวมถึงพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้บริบทของประเทศไทย

คำสำคัญ: การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง, ระดับอุดมศึกษาไทย, ประโยชน์ของ EMI, ความท้าทายของ EMI, ข้อเสนอแนะของ EMI

ABSTRACT

Several of Thailand's leading universities have implemented a policy of the "English medium instruction (EMI)" development and offer to adapt to the current situation, which is an "Internationalization." This adaptation is considered a phenomenon in various universities worldwide. Furthermore, this article aims to illustrate an overview of the EMI in higher

education in Thailand and other countries in Asia. The content includes advantages, challenges, and recommendations for managing teaching and learning with EMI. Also, the overview of the above three aspects will serve as a basic guideline for the universities that need to improve the EMI to prepare learners and teachers and to develop EMI effectively in Thailand's context.

Keywords: English Medium Instruction, Thai Higher Education, EMI Benefits, EMI Challenges, EMI Recommendations

บทนำ

บริบทการใช้ภาษาอังกฤษของประเทศไทยจัดอยู่ในสถานะภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language หรือ EFL) เช่นเดียวกับหลายๆ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น เกาหลีใต้ จีน ญี่ปุ่น ลาว เวียดนาม กัมพูชา กลุ่มประเทศเหล่านี้จัดอยู่ในกลุ่มประเทศวงขยาย (Expanding Circle) (Kachru, 1985 อ้างใน Al-Mutairi, 2020) กล่าวคือประเทศเหล่านี้ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ และไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ อย่างไรก็ตามด้วยอิทธิพลของภาษาอังกฤษที่มีบทบาทในสังคมจนได้รับการขนานนามว่าเป็นภาษาสากล (International Language) ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ที่อยู่ในกลุ่มประเทศวงขยายพยายามปรับนโยบายทางการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ โดยการสร้างความเป็นสากลหรือความเป็นนานาชาติ (internationalization) ขึ้นในสถาบันการศึกษา นั่นคือการเปิดสอนหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง (English Medium Instruction หรือ EMI) สำหรับบทความนี้จะกล่าวถึงการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในทวีปเอเชียเท่านั้น

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางไว้ว่า การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง (EMI) คือการใช้ภาษาอังกฤษจัดการเรียนรู้ในประเทศต่างๆที่คนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่หนึ่งหรือภาษาแม่ (Macaro et al., 2018) ทั้งนี้ ปัจจัยที่นำมาสู่การเปิดสอนหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในเอเชียมีหลายปัจจัย ดังนี้ (Bolton, Bacon-Shone & Botha, 2022)

1. การที่ภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะภาษาสากลในทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. ความสำคัญของภาษาอังกฤษในวารสารงานวิจัยระดับโลก

3. ความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยต่างๆในประเทศอเมริกา อังกฤษ แคนาดา และออสเตรเลีย รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง เช่น สิงคโปร์

4. ความสำคัญของภาษาอังกฤษในฐานะภาษากลาง (lingua franca) ของวงการธุรกิจนานาชาติและองค์กรอื่นๆ เช่น ASEAN, UN, และ UNESCO

5. ระบบการจัดอันดับมหาวิทยาลัย รวมถึงองค์กร Times Higher Education (THE) และ Quacquarelli Symonds (QS)

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นที่กล่าวมานั้นนำมาสู่สถานการณ์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับอุดมศึกษาของประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชียรวมถึงประเทศไทย ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในต่างประเทศ

ปรากฏการณ์การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษานี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น หากแต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสถาบันที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษาทั่วโลก (Ulla, Bucol & Na Ayuthaya, 2022) เมื่อพิจารณาประเทศกลุ่มวงขยายในภูมิภาคเอเชีย พบว่าบริบทการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของแต่ละประเทศแตกต่างกัน (Bolton, Bacon-Shone & Botha, 2022) เช่น

กัมพูชา ในระยะหลายทศวรรษที่ผ่านมา ภาษาอังกฤษได้รับการยอมรับว่าเป็น “ภาษาต่างประเทศที่ 1” แทนที่ภาษาฝรั่งเศส และใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารอย่างแพร่หลายในระดับมหาวิทยาลัย

จีน แต่เดิมใช้ Putonghua เป็นภาษากลางสำหรับการสอนในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้หลังจากปี ค.ศ. 2000 เรื่อยมา มหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศจีนเริ่มมีหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง แรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดหลักสูตรเหล่านี้คือเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียนชาวต่างชาติให้เข้ามาศึกษาต่อที่ประเทศจีนในสาขาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ วิศวกรรม และการแพทย์

อินโดนีเซีย ปัจจุบันนี้มีมหาวิทยาลัยเอกชนหลายแห่งเปิดหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง ในขณะที่ทางรัฐบาลยังคงมีนโยบายสนับสนุนให้ใช้ภาษา Bahasa Indonesia เป็นภาษาหลักในการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยของรัฐ

ญี่ปุ่น แม้ว่ารัฐบาลเริ่มจะสนับสนุนให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในประเทศญี่ปุ่น แต่กลับพบปัญหาจากนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรต่างๆ ที่เปิดสอน กล่าวคือนักศึกษาสะท้อนว่าการเปิดหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางนั้นมีขึ้นเพื่อดึงดูดนักศึกษาต่างชาติมากกว่าที่เป็นการจัดการศึกษาระดับสากลให้แก่นักศึกษาชาวญี่ปุ่น

ลาว ขณะนี้การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางระบบการศึกษาของลาวนั้นถือว่ายังไม่มีความมั่นคง เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่สนับสนุนให้ใช้ภาษาลาวเป็นสำคัญ ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทเป็นเพียงภาษาต่างประเทศในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวเท่านั้น

เกาหลีใต้ ในระยะหลายสิบปีที่ผ่านมารัฐบาลได้กระตุ้นให้เปิดหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยชั้นนำ เนื่องจากรัฐบาลต้องการผลักดันให้มหาวิทยาลัยก้าวขึ้นไปติดอันดับในระดับนานาชาติ อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยมากมายที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาจากการเปิดหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง

เวียดนาม ปัจจุบันนี้สถาบันต่างๆ มีแผนการที่หลากหลายในการสนับสนุนการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง ในขณะที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเวียดนามได้ทำข้อตกลงกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่จะจัดการเรียนการสอนร่วมกัน อย่างไรก็ตามการดำเนินการทั้งหลายยังคงมีอุปสรรคอยู่มาก

จากสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในประเทศต่าง ๆ ข้างต้น แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลของหลายประเทศต่างสนับสนุนให้เปิดหลักสูตรที่สอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง อย่างไรก็ตาม พบว่าการดำเนินการของแต่ประเทศยังพบปัญหาและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ สำหรับสถานการณ์ในประเทศไทยผู้เขียนได้ศึกษาประโยชน์ ความท้าทาย และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง ดังนี้

2. การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในประเทศไทย

สถานภาพปัจจุบันในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย พบว่ามีการเปิดสอนทั้งที่เป็นหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (English Program) หลักสูตรสองภาษา (Bilingual Program) และหลักสูตรนานาชาติ (International Program) ซึ่งหากแบ่งตามการใช้ภาษาในการสื่อสารตลอดหลักสูตรสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ หลักสูตรที่ใช้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยในการจัดการเรียนการสอน (Partial EMI) และหลักสูตรที่ใช้เฉพาะภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน (Full EMI) สำหรับเป้าหมายของการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางมีหลักๆ ดังนี้

1. เพื่อให้นักศึกษาไทยได้รับการศึกษาในระดับนานาชาติ และเพิ่มโอกาสในของนักศึกษาในตลาดแรงงาน (Bolton, Bacon-Shone & Botha, 2022)

2. เพื่อยกระดับสถานะของมหาวิทยาลัยให้ไปสู่ระดับสากล (Ulla, Bucol & Na Ayuthaya, 2022)

จากการศึกษาผู้เขียนพบว่าในประเทศไทยมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอนจำนวนมาก ซึ่งงานเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ ความท้าทาย และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ประโยชน์จากการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง

จากการศึกษาพบว่ามีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางผ่านมุมมองของอาจารย์และนักศึกษาในประเทศไทย ดังนี้

2.1.1 Jiang (2021) ศึกษาเจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยชาวไทยที่เรียนในหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทยต่อการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง พบว่าผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการสอนที่ใช้ภาษากลางเป็นสื่อ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษาอังกฤษที่ดีขึ้นและทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้นสำหรับการก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของ Tang (2021) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาไทยที่มีต่อการเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง พบว่านักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าของการเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง โดยมีความคาดหวังว่าการเรียนในรูปแบบนี้จะช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของตนได้เป็นอย่างดี

2.1.2 Ulla, Bucol & Na Ayuthaya (2022) ได้ศึกษาว่าการปฏิรูปหลักสูตรจากเดิมไปสู่การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางส่งผลต่อทักษะทางภาษาของนักศึกษาอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า

นักศึกษามีทักษะการพูดและการเขียนดีขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ นั่นคือใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางทำให้สามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยได้

2.2 ความท้าทายของการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง

จากการศึกษาพบว่ามีงานวิจัยที่กล่าวถึงความท้าทายในการสอนโดยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับอุดมศึกษาของไทย โดยเป็นการสัมภาษณ์ผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่สังกัดวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบความท้าทายในการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านภาษา (Linguistic Challenge) ด้านวัฒนธรรม (Cultural Challenge) ด้านไวยากรณ์ (Structural Challenge) และด้านตัวตน (identity-related (institutional) challenge) แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (Tang, 2020)

2.2.1 ด้านภาษา (Linguistic Challenge) (Tang, 2020) พบว่าผู้เรียนประสบปัญหาในทักษะการเขียนรายงานเป็นภาษาอังกฤษ แต่สามารถที่จะจดบันทึกเป็นภาษาอังกฤษได้ สาเหตุดังกล่าวเกิดจากการที่ไม่อยู่ในสภาวะที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก การที่ทักษะทางภาษาไม่ดีพอส่งผลต่อการสอนที่ต้องใช้ศัพท์เฉพาะ (Technical Term) ซึ่งคำศัพท์เหล่านี้ไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้การที่นักศึกษาไม่เข้าใจความคิดพื้นฐานของเรื่องที่เรียนเนื่องจากอุปสรรคทางภาษาส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือโครงการต่าง ๆ ออกมาได้ดีเท่าที่ควร

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทยโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง (Pomat et al., 2022) พบว่าการที่ผู้เรียนขาดทักษะภาษาอังกฤษเป็นอุปสรรคสำคัญในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้สอนยังประสบปัญหาเรื่องไม่มีเวลาในการเตรียมกิจกรรมในห้องเรียน เนื่องจากใช้เวลาไปกับการเตรียมเนื้อหาเป็นหลัก ทักษะภาษาอังกฤษของผู้สอนเป็นอีกปัญหาหนึ่งในการจัดการเรียนรู้เนื่องจากผู้สอนสำเร็จการศึกษาในประเทศไทยไม่กล้าใช้ภาษาอังกฤษในการสอน เพราะคิดว่าทักษะภาษาของตนไม่ดีเท่ากับผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ผู้สอนบางคนจึงเลือกใช้ภาษาอังกฤษในการสอนบางหัวข้อเท่านั้น สำหรับการประเมินผลผู้สอนเน้นที่ความเข้าใจเนื้อหามากกว่าความถูกต้องของภาษาจึงมักใช้กลวิธีการสลับภาษาในชั้นเรียน

อย่างไรก็ตามเมื่อกล่าวถึงความท้าทายหรือความยากของภาษาอังกฤษในมุมมองของนักศึกษาไทยที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง Wilang & Nupong (2022) พบว่าความยากของภาษาอังกฤษครอบคลุมถึงความยากในการเรียนและการทำความเข้าใจเนื้อหาที่เป็นภาษาอังกฤษ ความยากในการพูด อ่าน ทำความเข้าใจ เขียน และคิดเป็นภาษาอังกฤษ ความยากในการรู้ถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรม (Cultural Component) ของบทเรียน และความยากในกระบวนการเรียนรู้เมื่อเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง ทั้งนี้ปัจจัยที่สร้างความกังวลให้แก่ผู้เรียนที่เรียนในหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง Wilang (2022) พบว่ามี 8 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านความเข้าใจในการสื่อสาร ปัจจัยด้านความกังวลในกระบวนการรู้คิด ปัจจัยด้านความยากของหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง ปัจจัยด้านความกลัวในการทำผิด ปัจจัยด้าน

ขาดความเป็นตัวตน ปัจจัยด้านการกระทำของผู้สอนที่เป็นด้านลบ ปัจจัยด้านการประเมินที่เป็นลบจากเพื่อนร่วมชั้น และปัจจัยด้านความกังวลเรื่องการสอบ

2.2.2 ด้านวัฒนธรรม (Cultural Challenge) (Tang, 2020) พบว่ามีผู้สอนชาวไทยและชาวต่างชาติมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีทักษะในการอ่านตำราภาษาอังกฤษตลอดจนสื่อการเรียนอื่นๆที่เป็นภาษาอังกฤษได้ดี แต่มีผู้เรียนบางสาขาที่อ่านบทความวิจัยแล้วต้องอาศัยพจนานุกรม ไทย-อังกฤษในการแปลคำศัพท์ สำหรับประเด็นนี้ผู้สอนชาวไทยมีความเห็นว่าเรื่องปกติ เนื่องจากการอ่านตำราที่เป็นภาษาไทยจะช่วยประหยัดเวลาและช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น ในขณะที่ผู้สอนชาวต่างชาติมีความคิดเห็นที่แตกต่างออกไปจากผู้สอนชาวไทย นั่นคือทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนอยู่ต่ำกว่าระดับที่ผู้สอนชาวต่างชาติคาดหวังแต่กลับอยู่ในระดับที่ผู้สอนชาวไทยคาดหวัง ปัญหาเรื่องทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนเห็นได้ชัดจากงานเขียนเชิงวิชาการ และปัญหานี้เองที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกังวลในการเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง เนื่องจากอยู่ในบริบทที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลักมาโดยตลอด

2.2.3 ด้านไวยากรณ์ (Structural Challenge) (Tang, 2020) พบว่าผู้เรียนมีปัญหาเรื่องการเขียนภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ ถึงแม้ว่าผู้สอนทุกคนใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง หากผู้สอนชาวไทยพบว่ามีผู้เรียนชาวไทยที่ไม่เข้าใจ ผู้สอนจะเปลี่ยนมาใช้ภาษาไทยเพื่ออธิบายประเด็นนั้น ๆ ก่อนที่จะให้ผู้เรียนเริ่มทำงานที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ผู้สอนชาวไทยในการตรวจงานผู้สอนชาวไทยจะเน้นไปที่ศัพท์เฉพาะและเนื้อหามากกว่าความถูกต้องของภาษา ในขณะที่ผู้สอนชาวต่างชาติซึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางตลอดทั้งคาบเรียนมองว่าผู้เรียนชาวต่างชาติรู้สึกสบายใจที่จะสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษในขณะที่ผู้เรียนไทยมักใช้ภาษาไทยทุกครั้งที่มีโอกาสเนื่องจากมีคลังคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่จำกัด

2.2.4 ด้านตัวตน (Identity-related (Institutional) Challenge) (Tang, 2020) ผู้สอนทุกคนมีความเห็นตรงกันว่าผู้เรียนทุกคนมีทักษะการปฏิสัมพันธ์และทักษะการฟังที่ดี กล่าวคือผู้เรียนสามารถนำเสนองานเป็นภาษาอังกฤษได้ และมักจะได้รับมอบหมายให้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นอยู่เสมอ นอกจากนี้ผู้สอนชาวต่างชาติได้ตรวจสอบความเป็นตัวตนของตนเองและบริบทของวิทยาลัยนานาชาติมหาวิทยาลัย ขอนแก่น รวมถึงประเด็นด้านความเป็นตัวตนของผู้เรียนที่ประสบปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากอะไร เช่น เรื่องการที่ผู้เรียนชาวไทยไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนชาวต่างชาติ เป็นต้น ซึ่งเหตุผลหลักของปัญหานี้คือการที่ผู้เรียนไทยขาดทักษะทางภาษาอังกฤษนั่นเอง

2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง

จากการศึกษาพบว่ามีนักวิชาการได้เสนอแนวทางการนำภาษาอังกฤษมาใช้เป็นสื่อกลาง ซึ่งผู้เขียนได้รวบรวมมาไว้เป็นแนวทางให้แก่ครูผู้สอนในทุกระดับชั้น ดังนี้

เด่นชัย ปราบจันดี และพรสิริ นิลภิรมณ์ (Prabjandee & Nilpirom, 2022) ได้เสนอแนวทาง 4E ไว้สำหรับครูผู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางเพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

2.3.1 Embracing EMI with the right attitudes (E in EMI) กล่าวคือเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่เป็นสื่อกลาง (Prabjandee & Nilpirom, 2022) นั่น คือ

1. ภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นสื่อกลางเป็นภาษาที่ใช้สำหรับการสอน
2. ภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นสื่อกลางไม่ใช่วิชาที่ใช้เป็นเนื้อหาสำหรับสอน
3. ภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นสื่อกลางเป็นอิสระจากมาตรฐานของเจ้าของภาษา
4. ภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นสื่อกลางเป็นของผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา

จากแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับผู้สอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น (KKUiLT, 2023) ที่กล่าวถึงประเด็นที่หลายคนมักเข้าใจผิดเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง ดังนี้

1. มีผู้เข้าใจว่า EMI เป็นแนวการสอน (approach) ที่สอนเนื้อหาผ่านภาษาอังกฤษ
2. มีผู้เข้าใจว่า EMI คือการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการเป็นหลัก
3. มีผู้เข้าใจว่า EMI ช่วยพัฒนาเนื้อหาและทักษะทางภาษาของผู้เรียนได้อย่างเท่าเทียมกัน
4. มีผู้เข้าใจว่า ตัวอักษร E ใน EMI มาจากคำว่าเจ้าของภาษา (native English speakers)
5. มีผู้เข้าใจว่าควรสนับสนุนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางล้วนเท่านั้น
6. มีผู้เข้าใจว่าผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศจะสอน EMI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. มีผู้เข้าใจว่าผู้สอนและผู้เรียนที่มีทักษะภาษาอังกฤษไม่ดีจะไม่สามารถเรียน EMI ได้

ด้วยเหตุนี้การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนิยามของ E ใน EMI จึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะช่วยให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนลดความกังวลที่อาจเกิดขึ้นในห้องเรียน อีกทั้งอาจลดความคาดหวังจากบุคคลภายนอกได้อีกด้วย ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ ดังนี้

บัญชาการ สมีเพ็ชร (Sameephet, 2020) ได้กล่าวถึงระดับของการใช้ภาษาอังกฤษในการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง (English Linguistic Gears หรือ ELGs) โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางระดับเบาบาง (Weak EMI) นั่นคือการที่ผู้สอนใช้ภาษาอังกฤษอย่างน้อย ร้อยละ 25 ของระยะเวลาสอนตลอดภาคการศึกษา และใช้ภาษาไทยสอนร้อยละ 75 ตลอดภาคการศึกษา ทั้งนี้เอกสารต่างๆ สื่อการสอน แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม จะต้องเป็นภาษาอังกฤษ
2. การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางระดับกลาง (Mild EMI) นั่นคือการที่ผู้สอนใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 50 ของระยะเวลาสอนตลอดภาคการศึกษา ทั้งนี้

สื่อการสอนทั้งหมด แหล่งข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ ต้องเป็นภาษาอังกฤษ การเขียนรายงานหรือการนำเสนอหน้าชั้นเรียนต้องเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมดเช่นกัน

3. การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางระดับเข้มข้น (strong EMI) นั่นคือการที่ผู้สอนใช้ภาษาอังกฤษอย่างน้อย ร้อยละ 75 หรือมากกว่า ของระยะเวลาสอนตลอดภาคการศึกษา และใช้ภาษาไทยสอนร้อยละ 25 หรือน้อยกว่า ตลอดภาคการศึกษา ทั้งนี้สื่อการสอน เอกสารที่ใช้ประกอบการสอน แหล่งข้อมูลเพิ่มเติมทั้งหมดต้องเป็นภาษาอังกฤษ การเขียนรายงานหรือการนำเสนอหน้าชั้นเรียนจะต้องใช้ภาษาอังกฤษ ตลอดจนการสอบกลางภาคและปลายภาคผู้เรียนต้องทำข้อสอบเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด

แนวคิดข้างต้นสอดรับกับงานวิจัยที่ศึกษามุมมองของผู้เรียนหลักสูตรพยาบาลโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางบางส่วน (Partial EMI) (Pomat et al., 2022) พบว่า 1) ผู้เรียนต้องการเรียนระบบสองภาษาเนื่องจากกังวลว่าจะพลาดเนื้อหาสำคัญไป และต้องการให้มีเอกสาร สื่อการสอน รวมทั้งวีดีโอที่มีบทแปลเป็นภาษาไทย 2) ผู้เรียนต้องการให้ผู้สอนอธิบายศัพท์เฉพาะเป็นภาษาไทย เพราะเมื่อเข้าใจความหมายแล้วก็จะสามารถจับใจความได้เร็วขึ้น 3) ผู้เรียนต้องการให้สอนแบบสลับภาษา (Code-switching) เนื่องจากผู้สอนบางคนมุ่งเน้นไปที่การสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษจึงทำให้ไม่ค่อยได้อธิบายหรือขยายความในส่วนของเนื้อหา ประกอบกับผู้เรียนส่วนใหญ่ที่ขาดทักษะภาษาอังกฤษก็เกิดความกังวลว่าจะพลาดเนื้อหาไป ดังนั้นจึงต้องการให้ผู้สอนสรุปเนื้อหาเป็นภาษาไทยในตอนท้ายคาบ 4) ผู้เรียนที่มีทักษะภาษาอังกฤษดีต้องการให้เพิ่มเวลาอภิปรายหรือนำเสนองานเป็นภาษาอังกฤษมากขึ้นเพื่อที่จะได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษ 5) ผู้เรียนต้องการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของตนเอง และเชื่อว่าการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น ทั้งนี้ผู้เรียนต้องการการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย เช่น โปรแกรมเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์ คอร์สติวภาษาฟรี หรือหนังสือที่เกี่ยวกับสาขาที่เรียนในห้องสมุด 6) ผู้เรียนบางคนไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียนเนื่องจากการออกเสียงและสำเนียงภาษาอังกฤษของผู้สอน กล่าวคือผู้เรียนบางคนคุ้นเคยกับสำเนียงอังกฤษหรือสำเนียงอเมริกัน แต่ไม่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษสำเนียงไทย

2.3.2 EMI lesson planning เป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง (Prabjandee & Nilpirom, 2022) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน (Kewara & Prabjandee, 2018) ได้แก่

1. การทักทาย (Greeting) คือการที่ผู้สอนเริ่มทักทายผู้เรียนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นภาษาอังกฤษในชั้นเรียน

2. การทบทวน (Review) คือการที่ผู้สอนทบทวนบทเรียนจากคราวที่แล้วเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนในเนื้อหาที่สอนไปแล้วก่อนที่จะเริ่มเนื้อหาใหม่

3. การชี้แนะ (Direction) คือการที่ผู้สอนเตรียมผู้เรียนก่อนการทำภาระงาน การอธิบายวิธีการทำภาระงานให้ชัดเจนจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น

4. การทำภาระงาน (Task) คือการที่ให้ผู้เรียนลงมือทำภาระงานเป็นกลุ่มตามที่ผู้สอนได้อธิบายวิธีการไว้ในขั้นตอนที่แล้ว

5. การประเมิน (Assessment) คือการที่ผู้สอนประเมินผลงานของผู้เรียน โดยผู้สอนอาจใช้วิธีการสังเกตขั้นตอนการทำภาระงานของผู้เรียนแล้วจดบันทึกเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน ซึ่งผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนหาหลักฐานที่น่าเชื่อถือมาสนับสนุนข้อสรุปของผู้เรียน หากผู้เรียนสามารถหาหลักฐานดังกล่าวมาได้ผู้สอนสามารถตั้งความถามเรื่องความน่าเชื่อถือของหลักฐานนั้นๆ ได้

6. การส่งต่อ (Delivery) คือการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนออกมานำเสนอข้อสรุปของตนเองหน้าชั้นเรียน จากนั้นให้ผู้เรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำภาระงาน

จากขั้นตอนของการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 ขั้นตอนข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าขั้นตอนทั้งหมดนี้มีความคล้ายคลึงกับวิธีการสอนแบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) (Ellis, 2003) กล่าวคือ วิธีนี้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนทำภาระงาน (Pre-task) ระยะนี้ผู้สอนจะแนะนำเนื้อหาที่จำเป็นในการทำภาระงานและอธิบายวิธีการหรือขั้นตอนการทำภาระงานแก่ผู้เรียน 2) ระยะลงมือปฏิบัติ (During task) เป็นระยะที่ผู้เรียนลงมือทำภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย 3) ระยะหลังทำภาระงาน (Post-task) เป็นระยะที่เน้นกิจกรรมการสื่อสาร นั่นคือผู้เรียนจะนำผลงานมานำเสนอหน้าชั้นเรียน และจะมีการให้ผลสะท้อนกลับจากผู้สอน

2.3.3 Executing EMI lessons คือการนำแผนการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ไปใช้ในห้องเรียน (Prabjandee & Nilpirom, 2022) ทั้งนี้หากยึดแนวการสอนที่เป็นการบูรณาการภาษาอังกฤษกับเนื้อหาวิชา (Sheltered-instruction Approach) ที่ว่าผู้สอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางควรช่วยผู้เรียนให้สามารถเชื่อมต่อสิ่งที่ผู้เรียนรู้แล้วเข้ากับสิ่งที่ผู้เรียนกำลังเรียน ช่วยผู้เรียนแก้ปัญหา และหาวิธีทำให้ความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนได้รับนั้นคงอยู่ (Echevarría et al., 2008 อ้างใน Prabjandee & Nilpirom, 2022) ผู้สอนควรใช้เทคนิค สแคฟโฟลดิง (scaffolding technique) ในห้องเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ (Prabjandee & Nilpirom, 2022)

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งในการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางคือการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนอย่างสมดุล (Echevarría et al., 2008 อ้างถึงใน Prabjandee & Nilpirom, 2022) นั่นคือผู้สอนควรให้ผู้เรียนอธิบายคำตอบเพิ่มเติมแทนที่จะตอบว่าใช่หรือไม่ใช่เท่านั้น และเพื่อเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายผ่านวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพูด การเขียนบันทึก หรือโดยใช้เทคโนโลยี ผู้สอนควรให้ผู้เรียนดำเนินการด้านเนื้อหาหรือข้อมูลร่วมกับเพื่อนร่วมชั้น ในขณะที่ผู้สอนทำหน้าที่ช่วยเหลือให้ผู้เรียนเข้าใจประเด็นเนื้อหาที่เรียน (Prabjandee & Nilpirom, 2022)

นอกจากนี้ผู้สอนควรให้ความสำคัญกลวิธีการปฏิสัมพันธ์แบบอื่นๆ ในห้องเรียนที่เป็นแนวสัญวิทยา (semiotic classroom mode) เพื่อดึงดูดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและทำให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดของเนื้อหามากขึ้น โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้ (Morell, 2018 อ้างถึงใน Prabjandee & Nilpirom, 2022) 1) ผู้สอนที่ใช้ภาษาอังกฤษสื่อกลางต้องเน้นไปที่สื่อเสริมทักษะ เช่น การจัดที่นั่งและระยะห่างของที่นั่งผู้เรียน การปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน การสื่อด้วยวัจนภาษาและอวัจนภาษา 2) การจัดการเรียนรู้ไม่ต้องขึ้นอยู่

กับความสามารถด้านการพูดหรือการเขียนภาษาอังกฤษเท่านั้น หากแต่ขึ้นอยู่กับตัวบ่งชี้เป็นนัยอื่นๆ ที่เป็นอวัจนภาษาด้วย

2.3.4 Engaging in Reflective Practice คือการให้ผู้สอนมีการสะท้อนคิดหลังการสอน ทั้งนี้การสะท้อนคิดหมายถึง การที่ผู้สอนได้ไตร่ตรองใคร่ครวญในหลักปรัชญา หลักการ ทฤษฎี และเทคนิคต่างๆ เพื่อรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ซึ่งการสะท้อนคิดนี้มีประโยชน์ต่อผู้สอนอย่างยิ่งเพราะเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้สอนเอาชนะความกังวลและความรู้สึกไม่ปลอดภัยในการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง (Farrell, 2020 อ้างถึงใน Prabjandee & Nilpirom, 2022) นอกจากนี้ผู้สอนควรมีพื้นที่ส่วนตัวในการปรับการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการและการพัฒนาผู้เรียน (Doiz and Lasagabaster, 2018 อ้างถึงใน Prabjandee & Nilpirom, 2022)

สำหรับขั้นตอนการสะท้อนคิด Farrell (Farrell, 2020 อ้างถึงใน Prabjandee & Nilpirom, 2022) ได้กล่าวไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ หลักปรัชญา หลักการ ทฤษฎี การฝึกปฏิบัติ และการก้าวข้ามแนวคิด ตามลำดับ ซึ่งการสะท้อนทั้ง 5 ขั้นตอนเป็นการสะท้อนแบบองค์รวมที่นำไปสู่การเป็นผู้สอนมืออาชีพได้ ทั้งนี้แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การสะท้อนคิดหลักปรัชญา ผู้สอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางต้องสำรวจลักษณะของครูในฐานะที่เป็นบุคคล (Teacher-as-person) คือการให้ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องอัตลักษณ์ของผู้สอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง การสะท้อนคิดนับว่าสำคัญเพราะจะเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ (Doiz & Lasagabaster, 2018 อ้างถึงใน Prabjandee & Nilpirom, 2022)

ขั้นที่ 2 การสะท้อนคิดหลักการ ผู้สอนตรวจสอบความเชื่อของตนเองเรื่องการสอนและการเรียนรู้โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง Farrell (2020 อ้างถึงใน Prabjandee & Nilpirom, 2022) กล่าวว่า เมื่อผู้สอนได้รับโอกาสให้พูดถึงความเชื่อของตนเองเรื่องการสอนและการเรียนรู้ และการสะท้อนไปถึงแหล่งที่มาของความเชื่อเหล่านั้น ผู้สอนจะสามารถเริ่มประเมินความเหมาะสมของตนเองให้สัมพันธ์กันกับบริบท

ขั้นที่ 3 การสะท้อนคิดทฤษฎี ผู้สอนได้สืบเสาะตัวเลือกที่หลากหลายเกี่ยวกับทักษะการสอนในห้องเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง

ขั้นที่ 4 การสะท้อนคิดการฝึกปฏิบัติ ผู้สอนได้สำรวจจากการลงมือปฏิบัติว่าสิ่งใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง

ขั้นที่ 5 การสะท้อนคิดการก้าวข้ามแนวคิด ผู้สอนได้สะท้อนคิดประเด็นด้านศีลธรรม การเมืองและสังคมที่สัมพันธ์กับการสอนซึ่งนอกเหนือจากการฝึกอบรม

นอกจากนี้ พรรณวลัย เกวะระ (2559) ได้เสนอแนวทาง “5ป” ในการเริ่มต้นนำภาษาอังกฤษมาใช้ในห้องเรียน ดังนี้

1. ปรับตัวให้ทันสถานการณ์โลก ควรมองว่าวิชาที่ตนเองที่เชี่ยวชาญนั้นสามารถที่จะต่อยอดบูรณาการเข้ากับวิชาอื่นๆ ได้ในลักษณะใดบ้าง

2. เปิดใจ ผู้สอนอาจจะต้องปรับทัศนคติที่เต็มไปด้วยความกลัวออกไปจากความคิดตัวเอง เช่น กลัวเสียหน้า กลัวพูดผิด กลัวว่าผู้อื่นจะประเมินตัวเองอย่างไรในการใช้ภาษาอังกฤษ

3. ปรับเปลี่ยน การร่วมมือกันของผู้สอน เช่น การสร้างกิจกรรมข้ามวิชาจะทำให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงกันระหว่างวิชาว่ามีจุดประสงค์ปลายทางร่วมกัน และก่อให้เกิดศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนได้

4. แปลผล เมื่อผู้สอนเริ่มคุ้นเคยกับการใช้ภาษาอังกฤษในการบูรณาการเข้ากับเนื้อหาวิชาแล้ว จึงควรทำการประเมินตนเอง ประเมินผู้สอนร่วม และประเมินผู้เรียนว่าควรดำเนินไปในทิศทางใด เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

5. ปรับปรุง ผู้สอนต้องปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์โลกหรือเพื่อพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุงของตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

บทสรุป

บทความนี้ผู้เขียนต้องการนำเสนอภาพรวมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในกลุ่มประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ อันเนื่องมาจากอิทธิพลของภาษาอังกฤษในฐานะภาษานานาชาติ ทั้งนี้รัฐบาลของหลายประเทศในทวีปเอเชียพยายามสนับสนุนให้มีจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม ด้วยบริบทของแต่ละประเทศที่มีความหลากหลายส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของแต่ละประเทศยังคงประสบปัญหาในการดำเนินการดังกล่าว รวมถึงประเทศไทยซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่เช่นเดียวกับหลายประเทศในทวีปเอเชียนั้น พบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในประเทศไทยได้รับความนิยมมากเนื่องจากผู้เรียนมีความคาดหวังว่าเป็นวิธีที่ช่วยให้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้ดีขึ้นได้ ซึ่งจะทำให้มีความได้เปรียบในเรื่องของการก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงาน แต่ด้วยพื้นฐานทางภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันของผู้เรียนในหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางส่งผลให้เกิดความท้าทายในการเรียนการสอนทั้งต่อตัวผู้สอนและผู้เรียนในหลายด้าน อย่างไรก็ตามปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยเริ่มจากการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางเพื่อให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนลดความกังวลในการจัดการเรียนการสอน อันจะทำให้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยราบรื่นมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

พรรณวลัย เกวะระ. (2559). การเรียนภาษาอังกฤษแบบวิทยภาษาบูรณาการ: แนวคิดและมุมมองสำหรับครูไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์, 27*(1), 28-40. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2566, จาก https://dspace.lib.buu.ac.th/bitstream/1234567890/3251/1/edu27n1p28-40.pdf

Al-Mutairi, M. A. (2020). *Kachru's Three Concentric Circles Model of English Language: An Overview of Criticism & the Place of Kuwait in It.* Retrieved May 1, 2023, from https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1239144.pdf

Bolton, K., Bacon-Shone, J. and Botha, W. (2022). *EMI (English-medium instruction) across the Asian Region.* Retrieved April 27, 2023, from https://doi.org/10.1111/weng.12620

Ellis, R. (2003). *Task Based Language Learning and Teaching*. Retrieved May 1, 2023, fromhttps://assets.cambridge.org/97811084/94083/frontmatter/9781108494083_frontmat ter.pdf

Jiang, Y. (2021). *Investigating Thai University Learner's Attitudes towards English as a Medium of Instruction.* Retrieved May 1, 2023, from http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/1262/1/62010184001.pdf?fbclid=IwAR1uU_dmcuie6OrLv74Tqh7Yx7gTpk1r-vOqk0cEjEffllK5HzGOD2-E3hg

Kachru, B. (1985). *Standards, Codification and Sociolinguistic Realism: English Language in the Outer Circle.* In Quirk, R. and Widdowson, H. G. (Eds.), English in the world: Teaching and learning the language and literatures (p. 11-36). Cambridge: Cambridge University Press.

Kewara, P. and Prabjandee, D. (2018). *CLIL Teacher Professional Development for Content Teachers in Thailand.* Retrieved May 1, 2023, from https://laclil.unisabana.edu.co/index.php/LACLIL/article/view/7259/pdf

KKUiLT. (2023) *English Medium Instruction: What, Why and How?.* Retrieved May 12, 2023, from https://www.facebook.com/KKUiLT

Macaro, E., Curle, S., Pun, J., An, J., and Darden, J. (2018). *A Systematic Review of English Medium Instruction in Higher Education.* Retrieved April 24, 2023, from https://doi.org/10.1017/S0261444817000350

Pomat, N., Jannok, A., Buripakdi, A. and Wilang, J. D. (2022). *Partial EMI Nursing Program: Insights from Students and Teachers in Thailand.* Retrieved April 27, 2023, from https://doi.org/10.17507/tpls.1207.19

Prabjandee, D. and Nilpirom, P. (2022). *Pedagogy in English-Medium Instruction (EMI): Some Recommendations for EMI Teachers.* Retrieved April 24, 2023, from https://so05.tci-thaijo.org/index.php/reflections/article/view/260690

Sameephet, B. (2020). *On the Fluidity of Languages: A Way out of the Dilemma in English Medium Instruction Classrooms in Thailand.* Retrieved April 27, 2023, from https://hdl.handle.net/10289/13498

Tang. K. N. (2020). *Challenge and Importance of Teaching English as a Medium of Instruction in Thailand International College.* Retrieved April 24, 2023, from https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1282858.pdf

Tang. K. N. (2021) *Implementing English-Medium Instruction (EMI) in Thailand: University Students' Perspectives.* Retrieved April 24, 2023, from https://so04.tci-thaijo.org/index.php/gskkuhs/article/view/200751/172817

Ulla, M. B., Bucol, J. L., and Na Ayuthaya, P. D. (2022). *English Language Curriculum Reform Strategies: The Impact of EMI on Students' Language Proficiency.* Retrieved April 27, 2023, from https://doi.org/10.1016/j.amper.2022.100101

Wilang, J. D. (2022). *Specific Anxiety Situations and Coping Strategies in Full English Medium Instruction Engineering Programs.* Retrieved April 27, 2023, from https://doi.org/10.3991/ijep.v12i6.33453

Wilang, J. D. and Nupong, S. (2022). *Factors Affecting EMI Attitudes of Engineering and Nursing Students.* Retrieved April 27, 2023, from https://doi.org/10.17507/tpls.12

คำแนะนำในการเตรียมบทความเพื่อลงตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นโยบายการพิจารณากลั่นกรองบทความ (Editorial Policy)

วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ออกปีละ 4 ฉบับ เริ่ม ฉบับที่ 1 ปีที่ 13 พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป (ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม – มีนาคม ฉบับที่ 2 ประจำเดือน เมษายน - มิถุนายน ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กรกฎาคม - กันยายน และฉบับที่ 4 ประจำเดือน ตุลาคม - ธันวาคม) รับพิจารณาบทความครอบคลุมในด้านบริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว เศรษฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ นิเทศศาสตร์ และนิติศาสตร์

บทความที่จะได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์จะต้องผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องเพื่อประเมินคุณภาพของบทความว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะลงตีพิมพ์หรือไม่ บทความแต่ละเรื่องจะได้รับการประเมินคุณภาพทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 ท่าน โดยกระบวนการพิจารณากลั่นกรองนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่สามารถทราบข้อมูลของผู้ส่งบทความ (Double-Blind Process) และบทความที่จะลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ การละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความรับผิดชอบของผู้ส่งบทความโดยตรง

ข้อตกลงของวารสาร

ผู้เขียนจะต้องชำระเงินค่าดำเนินการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์วารสาร บทความภาษาไทย และบทความภาษาอังกฤษ จำนวน 4,000 บาท

ประเภทของผลงานวิชาการที่รับลงตีพิมพ์ในวารสาร

ผู้ส่งบทความควรตรวจสอบความถูกต้องของการพิมพ์ต้นฉบับ เช่น ตัวสะกด วรรคตอน และความเหมาะสม ความสละสลวยในการใช้ภาษา รวมทั้งควรจะกำหนดประเภทของบทความให้ชัดเจนว่าเป็นบทความวิชาการหรือบทความวิจัย องค์ประกอบของบทความทั้ง 2 ประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. บทความวิจัย (Research article) ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย (ถ้ามี) แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีการดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง มีเนื้อหาความยาว 8-15 หน้ากระดาษ A4 รวมบทคัดย่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และเอกสารอ้างอิง ประกอบด้วย

1) ชื่อเรื่อง (Title) ไม่ควรใช้ชื่อเรื่องที่ยาวเกินไป ควรมีความกระชับ ชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

2) ชื่อผู้เขียน (Author (s)) ระบุชื่อ และนามสกุลของผู้เขียนทุกคน (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) (ไม่ต้องใส่ชื่อตำแหน่งหน้าชื่อ) พร้อมระบุหน่วยงานที่สังกัด รวมทั้งอีเมลและหมายเลขโทรศัพท์ของผู้เขียนที่สามารถติดต่อได้

3) บทคัดย่อ (Abstract) บทคัดย่อต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดย บทคัดย่อควรจะระบุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์โดยย่อของงานวิจัย ขอบเขตของงานวิจัยและผลวิจัยหลักและมีจำนวนคำไม่เกิน 300-350 คำ และไม่ควรมีการอ้างอิงถึงเอกสารการอ้างอิง

4) คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความยาวไม่เกิน 3-5 คำ

5) เนื้อหา (Contents) ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

5.1 บทนำ เป็นส่วนที่นำเสนอความสำคัญของปัญหาที่ทำวิจัย เขียนให้กระชับและเข้าใจง่าย

5.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย เขียนเป็นความเรียงต่อเนื่องในย่อหน้าเดียว โดยแยกประเด็นการศึกษาให้ชัดเจนด้วยภาษาที่สั้นและกระชับ

5.3 สมมติฐานของการวิจัย (ถ้ามี)

5.4 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาสำคัญ กระชับเข้าใจง่าย

5.5 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย ประชากรและตัวอย่าง (ระบุสูตรคำนวณขนาดตัวอย่าง) วิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้และวิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

5.6 ผลการวิจัย นำเสนอผลเป็นลำดับจากข้อมูลทั่วไปจนถึงข้อมูลเฉพาะเรื่อง โดยมุ่งเน้นการตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นหลัก อธิบายให้กระชับอาจควบคู่กับการใช้ตาราง กราฟ หรือภาพประกอบ

5.7 อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย อภิปรายเพื่อให้คล้อยตามถึงความสัมพันธ์ หรือหลักการที่มาจากผล สนับสนุนหรือคัดค้านทฤษฎีที่มีผู้เคยนำเสนอ เปรียบเทียบผลการวิจัยและตีความหมายของผู้อื่น เน้นถึงปัญหาหรือข้อโต้แย้งในสาระสำคัญของเรื่อง ให้เขียนแยกย่อหน้าตามประเด็นที่อภิปราย

5.8 ข้อเสนอแนะ เป็นการเสนอผลที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในภาพรวมหรือเฉพาะกลุ่ม หรือเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในอนาคต

5.9 เอกสารอ้างอิง

2. บทความวิชาการ (Article) เป็นการนำเสนอเรื่องทางวิชาการที่อยู่ในความสนใจของบุคคลทั่วไปในปัจจุบัน หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนออย่างสมบูรณ์ และมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงมีการใช้ทฤษฎีวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ตามหลักวิชาการ โดยมีการสรุปประเด็นอาจเป็นการนำความรู้ กรอบแนวคิดและทฤษฎีจากแหล่งต่าง ๆ มาสังเคราะห์ โดยที่ผู้เขียนสามารถให้ทัศนะทางวิชาการผ่านมุมมองของตนเองได้อย่างเด่นชัด และเกิดประโยชน์แก่ผู้อ่าน มีเนื้อหาความยาวไม่เกิน 8-15 หน้ากระดาษ A4 ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทนำ เนื้อความ บทสรุป และเอกสารอ้างอิง

รายละเอียดการเตรียมบทความเพื่อส่งตีพิมพ์

1. การพิมพ์ จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word กระดาษขนาด A4 พิมพ์แบบแนวตั้ง (Portrait) คอลัมน์เดียว ใส่หมายเลขหน้าทุกหน้าที่ด้านขวาล่างของกระดาษ

2. เค้าโครงหน้ากระดาษ กำหนดขอบกระดาษทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 2.54 เซนติเมตร หัวกระดาษและท้ายกระดาษขนาด 1.25 เซนติเมตร

3. ตัวอักษร (Font) ให้ใช้ตัวอักษร Th Sarabun New ประกอบด้วย

- ชื่อเรื่อง (Title)

  - ขนาด 18 point แบบหนาและกึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ตัวแรกของทุกคำ ยกเว้นคำบุพบทใช้ตัวอักษรพิมพ์เล็ก

- ชื่อผู้เขียน (ทุกคน)

  - ชื่อผู้เขียน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ขนาด 16 point, กำหนดตรงกลาง, ตัวธรรมดา

  - ชื่อหน่วยงานของผู้เขียน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point, กำหนดตรงกลาง, ตัวธรรมดา

  - อีเมล ขนาด 14 point, กำหนดตรงกลาง, ตัวธรรมดา

- บทคัดย่อ

  - ชื่อ บทคัดย่อ และ ABSTRACT ขนาด 16 point, กำหนดชิดซ้าย, ตัวหนา

  - ข้อความบทคัดย่อภาษาไทย ขนาด 16 point, กำหนดชิดขอบซ้ายและขวา (Thai Distributed), ตัวธรรมดา ไม่พิมพ์แยกคำ การเว้นวรรคให้เว้นระยะ 1 ตัวอักษร

  - ข้อความบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ขนาด 16 point, กำหนดชิดขอบซ้ายและขวา (Thai Distributed), ตัวธรรมดา ไม่พิมพ์แยกคำ การเว้นวรรคให้เว้นระยะ 1 ตัวอักษร

  - ข้อความบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300-350 คำ

  - ย่อหน้าแรกให้เว้นระยะ 1.5 เซนติเมตร

- คำสำคัญ

  - ให้พิมพ์ “คำสำคัญ” ต่อจากส่วนของบทคัดย่อ ขนาด 16 point, กำหนดชิดซ้าย, ตัวหนา ส่วนข้อความของคำสำคัญ ขนาด 16 point, ตัวธรรมดา ระหว่างคำให้คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค“ **,**”

- Keywords

  - ให้พิมพ์ “Keywords” ต่อจากส่วนของบทคัดย่อ และ ABSTRACT ขนาด 16 point, กำหนดชิดซ้าย, ตัวหนา ส่วนข้อความของคำสำคัญ ขนาด 16 point, ตัวธรรมดา อักษรตัวแรกเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ ระหว่างคำให้คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค “ **,** ”

- รายละเอียดบทความ

  - หัวข้อใหญ่ (ไม่มีลำดับเลข) ขนาด 16 point, กำหนดชิดซ้าย, ตัวหนา

  - หัวข้อรอง ขนาด 16 point, กำหนดชิดซ้าย, ตัวหนา

- เนื้อเรื่อง ขนาด 16 point, กำหนดชิดขอบซ้ายและขวา (Thai Distributed), ตัวธรรมดา ไม่พิมพ์แยกคำ การเว้นวรรคให้เว้นระยะ 1 ตัวอักษร

- ย่อหน้าแรกให้เว้นระยะ 1.5 เซนติเมตร หากมีย่อหน้าที่ย่อยลงไปอีกให้เว้นระยะเพิ่มออกไปอีก 0.5 เซนติเมตรไปเรื่อยๆ และเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการพิมพ์ให้ดำเนินการจัดระบบการพิมพ์

4. การเขียนตาราง ให้วางตารางใกล้ตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา โดยลำดับเลขของตาราง (ตัวหนา) และชื่อตาราง (ตัวธรรมดา) ไว้เหนือตารางและชิดซ้าย เช่น **ตารางที่ 1** .... และระบุแหล่ง **ที่มา:** .... ไว้ใต้ตาราง

5. ภาพประกอบ ให้วางภาพประกอบใกล้ตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา โดยลำดับเลขของภาพ (ตัวหนา) และพิมพ์ชื่อภาพ (ตัวธรรมดา) เช่น **ภาพที่ 1** ... ไว้ใต้ภาพและกึ่งกลาง และระบุแหล่งที่มา **ที่มา:** ...

รูปแบบเอกสารอ้างอิง (References)

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพวารสารสู่มาตรฐานสากล โดยมีเป้าหมายให้วารสารคงอยู่ในฐานข้อมูล TCI เพื่อให้วารสารได้มีโอกาสเข้าถึงผู้อ่าน และยกระดับความเป็นสากลของวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นกองบรรณาธิการวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงกำหนดรูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงดังนี้ การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิง **กรณี** เอกสารอ้างอิงที่แปลเป็นภาษาไทยให้ยึดตัวอักษรในการเรียงลำดับและตามด้วยเอกสารอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ

1. ข้อกำหนดในการเขียนเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

1.1 รูปแบบการอ้างอิงประยุกต์จากรูปแบบ APA Style, 6th ed.

1.2 จำนวนบทความที่นำมาอ้างอิงต้องไม่เกิน 20 บทความ แต่ละบทความไม่ควรมีอายุเกิน 7 ปี (แต่หากเป็นบทความที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีซึ่งมีอายุมากกว่า 10 ปี อนุโลมให้นำมาใช้อ้างอิงได้)

1.3 อ้างอิงบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างน้อย 1 เรื่อง

2. วิธีการอ้างอิงในเนื้อหา (Cite in Text) ให้ใช้นาม-ปี โดยกำหนดดังนี้

2.1 กรณีผู้แต่ง 1-3 คน ให้กำหนด (ชื่อคนที่1, ชื่อคนที่2, & ชื่อคนที่ 3, ปีที่พิมพ์) เช่น ..... (Robbins & Coulter, 2009) หรือ Lambert, Stock, and Ellram (1998) .....

2.2 กรณีผู้แต่งมากกว่า 3 คน ให้กำหนดดังนี้ (ชื่อคนที่ 1 et al., ปีพิมพ์) เช่น ..... (Hill et al., 2005) หรือ Jones et al. (2004) .....

รูปแบบการอ้างอิงส่วนท้าย

1. หนังสือ

รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./*ชื่อหนังสือ*/(ครั้งที่พิมพ์)./สถานที่พิมพ์:/ ////////สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 1 คน	จินตนา บุญบงการ. (2554). *จริยธรรมทางธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ผู้แต่ง 2 คน	นราศรี ไววนิชกุล และ ชูศักดิ์ อุดมศรี. (2537). *ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ผู้แต่ง 3-7 คน	สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณา และ รัชนีกูล ภิญโญภานุวัฒน์. (2557). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยเชิงสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
ผู้แต่ง 8 คนขึ้นไป	ศิริรัตน์ พิกุล, ศุภกิจ ทองเอก, พร้อมพันธุ์ กันยา, สถิตชัย ธารทอง, วัลลภ สกุลไทย, อมรศักดิ์ ศิริจันทร์, ...ขจรศักดิ์ ถนอมศักดิ์. (2552). *ระบบสารสนเทศทางการจัดการ*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
ผู้แต่งเป็นสถาบัน	สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ.2550–2554*. กรุงเทพมหานคร: วี.เจ. พริ้นติ้ง.
หนังสือแปล	กรอฟ, ทอด และ โจนส์, โทมัส. (2554). *การจัดการความรู้เบื้องต้น*. แปลจาก *Introduction to Knowledge Management: KM in Business*. แปลโดย อุไรวรรณ แย้งแสงสังข์. กรุงเทพฯ: ไอกรุ๊ปเพรส.

2. บทความในหนังสือ

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อผู้แต่ง(บรรณาธิการ),ชื่อหนังสือ ////////(ครั้งที่พิมพ์),เลขหน้าที่ปรากฏบทความจากหน้าใดถึงหน้าใด).สถานที่พิมพ์ ////////:/สำนักพิมพ์.
	สุวรรณา จินตนาการ. (2554). ภาวะผู้นำยุค 4.0. ใน สุภสินธิ์ จันทร์ทร (บรรณาธิการ), *หลักการจัดการ*. (น.104-105). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

3. วารสาร

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./*ชื่อวารสาร*,/*ปีที่* (ฉบับที่), /////////เลขหน้าที่ปรากฏ.
	วิมล อารยะรัตน์. (2546). ธุรกิจแฟรนไชส์. *วารสารเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, *7*(2), 43-51.

4. นิตยสาร

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./(ปี,เดือนที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./*ชื่อนิตยสาร*,/*ปีที่* (ฉบับที่), ////////เลขหน้าที่ปรากฏ.
	มาลีรัตน์ ทิพย์อารักษ์วงศ์. (มีนาคม 2542). กลยุทธ์การทำธุรกิจแฟรนไชส์ให้ประสบความสำเร็จ. *ผู้ส่งออก*, *12*(276), 24-31.

5. หนังสือพิมพ์

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./(ปี,เดือนที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./*ชื่อหนังสือพิมพ์*,/ปีที่ ////////(ฉบับที่),/เลขหน้าที่ปรากฏ.
	ทิพย์เกสร วงศ์วาน. (2552, 15 ตุลาคม). กลยุทธ์การส่งออกจีน. *เดลินิวส์*, น.14.

6. วิทยานิพนธ์

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์./(ปีพิมพ์)./*ชื่อวิทยานิพนธ์*./(วิทยานิพนธ์ปริญญา ////////มหาบัณฑิตหรือวิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต,/ชื่อมหาวิทยาลัย).
	นวลจันทร์ วันเพ็ญ. (2559). *กลยุทธ์การตลาดในธุรกิจเฟอร์นิเจอร์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ).

7. สื่อโสตทัศน์และสื่ออื่น ๆ

รูปแบบ	ชื่อผู้จัดทำ (หน้าที่)./(ปีที่ผลิต)./*ชื่อเรื่อง*./[ลักษณะของสื่อ]. /สถานที่ผลิต: ////////หน่วยงานที่เผยแพร่.
	เกษมสันต์ ณ อยุธยา. (2558). *AEC กับ เกษมสันต์*. [วีดิทัศน์]. กรุงเทพฯ: ทีเอ็นเอ็น.

8. บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารที่เผยแพร่ทั้งฉบับพิมพ์และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]./*ชื่อวารสาร*, ////////*ปีที่* (ฉบับที่),/เลขหน้าที่ปรากฏ.(ใช้คำว่า [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์] สำหรับเอกสารภาษาไทย และคำว่า [Electronic version] สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ)
	Christou, E. (2010). Relationship Marketing Practices for Retention of Corporate Customers in Hospitality Contract Catering [Electronic version]. *Tourism and Hospitality Management*. *16*(1), 1-10.

9. บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งไม่มีการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./*ชื่อวารสาร*,/*ปีที่* (ฉบับที่),/เลขหน้า-เลขหน้า. ////////doi:xxxx.
	Garland, R. (1991). The Mid-Point on Rating Scale: Is it Desirable?. *Marketing Bulletin*. *3*(2), 66-70. doi:10.1331/JAPHA.1991.14048.

10. บทความที่สืบค้นได้จากวารสารอิเล็กทรอนิกส์

รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./*ชื่อวารสาร*,/*ปีที่* (ฉบับที่),/เลขหน้า-เลขหน้า. /////////URLของวารสาร.
	Herman, M.L. (2014, January). The History and Evolution of Franchising. *Journal of Management*. *12*(1), 78. Retrieved from http://journals.management.com/mainpage/astthmar/Documents/HistoryofFranchising.pdf.

11. สารสนเทศประเภทสารานุกรม พจนานุกรม หนังสือคู่มือ

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อผู้แต่ง (บรรณาธิการ), ////////*ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์), เลขหน้าที่ปรากฏบทความจากหน้าใด ////////ถึงหน้าใด)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
	Hanegraaff, W. (2005). New Age movement. In L. Jones (Ed.), *Encyclopedia of religion*. Retrieved from http://find.galegroup.com/gvrl/

12. เอกสารสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ

รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. *ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม,* ////////วัน เดือน ปี. สถานที่จัด. เมืองที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์
	Dakaheng, R., Kongnakon, W. & Laodee, P. (2012). The Usage of Protozoa for Water Quality Monitoring in Lumpaya Sub district, Muang District, Yala Province. *The 12nd KU-KPS Conference,* December 6-7, 2012. Bangkok : Kasetsart University.

13. เว็บไซต์

รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปีที่พิมพ์).//*ชื่อบทความ./*สืบค้นหรือ Retrieved วัน/เดือน/ปี,//จาก ////////หรือ from/http://www.xxxxxxxxxx
	วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2562). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.* สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://www.rspg.or.th/botanical_school/index.htm

การเรียงรายการบรรณานุกรม

1. การเรียงลำดับให้รายการภาษาไทยก่อนรายการภาษาอังกฤษ

2. การจัดเรียงลำดับสำหรับผู้แต่งชาวไทย ให้เรียงตามลำดับตัวอักษรของชื่อและสกุลของผู้แต่งคนแรก โดยยึดหลักพจนานุกรมภาษาไทยฉบับราชบัณฑิตสถาน

3. การจัดเรียงลำดับสำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศหรือผู้แต่งชาวไทยที่แต่งเป็นภาษาอังกฤษ เรียงตามลำดับอักษรของนามสกุลของผู้แต่งคนแรก

4. เอกสารใดไม่มีผู้แต่ง ให้ใช้ชื่อเรื่อง หรือชื่อบทความ เรียงรายการตามลำดับตัวอักษร

5. เอกสารที่ผู้แต่งคนเดียวกัน ลงชื่อผู้แต่งทุกรายการ เรียงลำดับตามปีที่พิมพ์จากปีน้อยไปมาก

6. เอกสารที่ผู้แต่งหลายคน และผู้แต่งคนแรกเดียวกัน ให้เรียงรายการตามชื่อผู้แต่งคนที่สอง หากชื่อผู้แต่งคนที่สองซ้ำ ให้เรียงตามผู้แต่งคนที่สาม

Download รายละเอียดการเตรียมบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ ได้ที่นี่

https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/preparing_articles

การส่งบทความต้นฉบับ

1. กำหนดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาลงตีพิมพ์ ดังนี้

- บทความที่พิมพ์ด้วย Microsoft Word จำนวน 1 ชุด
- หลักฐานการชำระเงินค่าพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์วารสาร
- บทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 4,000 บาท

2. ส่งบทความผ่านทางเว็บไซต์วารสาร : https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/index เท่านั้น

วารสารวิชาการและวิจัย

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

https://so๐๔.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/index

E-mail: neuarj@neu.ac.th

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๑๙๙/๑๙ ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทรศัพท์ (๐๔๓)๒๒๒๙๕๙-๖๑, โทรสาร (๐๔๓)๒๒๖๘๒๓
Website: www.neu.ac.th